

Provinciaal Coördinatieplan

*Commissaris van de Koningin in de provincie Noord-Holland
september 2007*

Inhoudsopgave

5	1 Inleiding
7	2 Toepassingsbereik en begrippen
11	3 Openbare veiligheid
21	4 Openbare orde
29	5 Milieu
41	6 Waterstaatswerken
47	7 Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer en Noordzeekanaal
55	8 Nucleaire incidenten
59	9 Bijstand
79	10 Provinciale crisisorganisatie
	Bijlagen
89	1 Afkortingenlijst
91	2 Bereikbaarheidsgegevens Provincie Noord-Holland
93	3 Overzichten
93	■ Kerngegevens regio's Provincie Noord-Holland
94	■ Overzicht rijksfunctionarissen
96	■ Rol per rijksheer
107	4 Bijstand
107	■ Model bijstandsformulier
111	■ Procedure brandweerbijstand
121	5 Wet- en regelgeving
167	6 Convenant Radio TV Noord-Holland

1 Inleiding

1.1 Provinciaal Coördinatieplan

Artikel 6 van de Wet Rampen en Zware Ongevallen (Wrzo) schrijft voor dat de commissaris van de Koningin (cvdK) een Provinciaal Coördinatieplan opstelt. Daarin dienen in elk geval te zijn opgenomen:

- een schema met betrekking tot de leiding over en de gecoördineerde inzet van diensten en organisaties die betrokken zijn bij de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval op provinciaal niveau;
- gegevens over het verzoeken en verlenen van bijstand.

Die informatie treft u dan ook aan in dit plan.

Daarnaast – en bovenal – beoogt dit plan inzicht te geven in de verantwoordelijkheden die de cvdK en het college van Gedeputeerde Staten (GS) hebben bij de bestrijding van calamiteiten en op welke wijze zij deze uitvoeren. Hier is voor gekozen omdat deze verantwoordelijkheden in de praktijk niet altijd even duidelijk blijken te zijn. Dat is niet zo verwonderlijk, gezien de complexiteit van het systeem van crisisbeheersing in Nederland. Dat systeem kent tal van wetten en regelingen op grond waarvan een veelheid aan partijen en instanties een rol kunnen spelen bij de bestrijding van crises. Soms zijn ook verschillende wetten en regelingen op dezelfde situatie van toepassing, waardoor meerdere ‘netwerken’ tegelijk gaan opereren. Bijvoorbeeld een algemene bestuurlijke lijn (burgemeester- commissaris- minister van Binnenlandse Zaken) naast een specifieke functionele lijn (bijvoorbeeld waterschap- GS- minister van Verkeer en Waterstaat). Om doeltreffend en gecoördineerd te kunnen optreden is kennis van elkaars rol en onderlinge afstemming hierover cruciaal. In dat verband wordt met dit plan geprobeerd de verantwoordelijkheden van de cvdK en GS en de wijze waarop zij met hun netwerk afstemmen inzichtelijk te maken.

1.2 Opzet van het plan

Allereerst wordt ingegaan op het toepassingsbereik van dit Provinciaal Coördinatieplan en de omschrijving van enkele begrippen die daarbij het uitgangspunt vormen. Vervolgens zijn de taken en bevoegdheden van de cvdK en GS in relatie tot hun netwerkpartners in hoofdstukken uitgewerkt. Voor de hoofdstukindeling vormen wettelijke taken en bevoegdheden het uitgangspunt. Voor de *provinciale* uitvoering hiervan is steeds een kopje ‘*praktische werkwijze*’ opgenomen. Alle bijstands- en steunverleningsprocedures staan in een afzonderlijk hoofdstuk. Tot slot is de organisatie en werkwijze van de provinciale rampenstaf beschreven. In provinciale draaiboeken zijn de provinciale taken en werkwijzen uitgewerkt. In de bijlagen zijn de provinciale bereikbaarheidsgegevens opgenomen, alsmede de tekst van relevante wettelijke regelingen, overzichten en formulieren.

1.3 Actualiteit

De vigerende wet- en regelgeving vormt de basis voor het optreden van de commissaris van de Koningin en Gedeputeerde Staten, alsmede voor hun verantwoording hierover.

Daarom geeft dit Provinciaal Coördinatieplan een overzicht van de taken en bevoegdheden zoals die op het moment van schrijven¹⁾ in geldende wet- en regelgeving zijn vastgelegd en wordt niet vooruit gelopen op mogelijke wetwijzigingen. Dat laat onverlet dat in de praktijk reeds gebruikte procedures en werkwijzen wel in dit plan zijn opgenomen.

Ten behoeve van de verwerking van eventuele wetwijzigingen of andersoortige veranderingen die van invloed zijn op dit plan, wordt dit plan tenminste één maal per twee jaar geactualiseerd. Naar verwachting zal bij de tweejaarlijkse actualisatie slechts een aantal pagina's in het plan vervangen hoeven te worden. Daarnaast zal het plan ten minste een maal in de vier jaar in zijn geheel opnieuw worden vastgesteld en verspreid, conform artikel 6 Wrzo.

1.4 Redactie

- Tenzij anders vermeld, wordt met 'bgm', burgemeester bedoeld, met 'commissaris', of 'cvdK', de commissaris van de Koningin bedoeld, 'GS', Gedeputeerde Staten, met 'minister' of 'minister van BZK', de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en met 'ministerie' het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- Waar over functionarissen wordt gesproken, zoals burgemeester, minister of commissaris, wordt ook hun plaatsvervanger bedoeld.
- Waar over 'provincie' wordt gesproken, worden de commissaris van de Koningin en/of het college van Gedeputeerde Staten bedoeld, waarbij bedacht moet worden dat de commissaris – afhankelijk van de wettelijke basis – als provinciaal en als rijksorgaan kan fungeren.
- Waar over 'gemeente' wordt gesproken, worden de burgemeester en/of het college van burgemeester en wethouders bedoeld
- Waar over 'ramp' wordt gesproken, moet ook worden verstaan 'zwaar ongeval';
- waar over 'ramp', 'crisis', of 'verstoring' wordt gesproken, moet ook worden verstaan een *dreiging* van een dergelijke situatie.
- Waar in dit plan 'hij', 'zijn' of 'hem' geschreven staat, kan – indien van toepassing – ook 'zij' of 'haar' gelezen worden.

¹⁾ Augustus 2007

2 Toepassingsbereik en begrippen

2.1 Inleiding

De basis voor het opstellen van het Provinciaal Coördinatieplan (PCP) is te vinden in de Wrzo (art. 6). Vanwege deze wettelijke basis is het logisch dat het coördinatieplan in de eerste plaats betrekking heeft op de rol van de provincie in situaties die gekwalificeerd worden als een ramp of een zwaar ongeval.

Dit coördinatieplan gaat echter ook in op de rol van de provincie in situaties waarbij niet of niet uitsluitend sprake is van een ramp of zwaar ongeval, maar ook van andere crises, waarbij de cvdK en/of het college van GS bijzondere bevoegdheden hebben. Hiermee wordt beoogd de netwerkpartners een vollediger beeld te geven van de rol van de provincie bij calamiteiten. Het Provinciaal Coördinatieplan sluit daarmee bovendien aan bij het huidige streven op alle bestuurlijke niveaus om niet slechts te denken in termen van rampenbestrijding, maar in bredere termen van crisisbeheersing. Het plan niet beschrijft niet de voorbereiding van de provincie op crises. Dit staat onder andere in interne draaiboeken en oefenplannen beschreven. Dit plan gaat over de zogenaamde acute fase tijdens crises en beschrijft daarom ook niet het toezicht welke de provincie uitoefent op de voorbereiding op de rampenbestrijding door burgemeesters, dijkgraven en anderen. Over het toezicht en de bevindingen wordt onder andere periodiek gerapporteerd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

wettelijke
basis PCP

brede
toepassing

2.2 Definitie begrippen

Hieronder worden voor enkele begrippen die in het kader van dit Provinciaal Coördinatieplan relevant zijn definities en toelichtingen gegeven.²⁾

Crisisbeheersing

Het geheel van maatregelen en voorzieningen dat de overheid treft in samenwerking met andere organisaties ter voorbereiding op, ten tijde van en na afloop van crises ter waarborging van de veiligheid.

Crisis

Een situatie die kan ontstaan als de veiligheid in het geding is doordat één of meerdere vitale belangen worden bedreigd en waarin reguliere structuren en/of middelen ontoereikend zijn om tegen deze bedreiging op te treden. De oorzaak en omvang (lokaal, regionaal, provinciaal of nationaal) van een crisis zijn daarbij niet relevant.

²⁾ Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij c.q. gebruik gemaakt van de begrippen zoals die gehanteerd worden in het rapport van E.T. Brainich von Brainich Felth: *Het systeem van crisisbeheersing. Bevoegdheden en verplichtingen bij de voorbereiding op en het optreden tijdens crises*, Boom Juridische Uitgever, Den Haag 2004, dat in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken is opgesteld.

Vitale belangen in deze context zijn

■ De nationale rechtsorde

Het gaat daarbij om de handhaving van de openbare orde, de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en de handhaving van de democratische rechtsorde. Het woord 'nationaal' moet gezien worden ter onderscheiding van de 'internationale' rechtsorde (zie onder). Een bedreiging of verstoring van de nationale rechtsorde kan zowel van lokale, regionale, provinciale als nationale aard en/of omvang zijn.

■ De internationale rechtsorde

Onder dit begrip vallen de verdediging van het grondgebied en/of de veiligstelling van de onafhankelijkheid van het Koninkrijk en het handhaven of herstellen van de internationale vrede en veiligheid in het kader van de Europese Unie en het Handvest van de Verenigde Naties

■ De openbare veiligheid

Het gaat hier om fysieke veiligheid van personen en zaken (gezondheid, milieu).

Daarmee is een **ramp** (of zwaar ongeval) in de zin van de Wrzo, een crisis op het gebied van openbare veiligheid.

■ De economische veiligheid

Te denken valt aan energievoorziening, infrastructuur (transport) en telecommunicatie

De bevoegdheden van de provincie zien op crises waarbij de vitale belangen 'nationale rechtsorde' (openbare orde) en 'openbare veiligheid' (mede) in het geding zijn.

Buitengewone omstandigheden en bijzondere bevoegdheden

buitengewone omstandigheden

De definitie van buitengewone omstandigheden is een nadere, juridische, invulling van de definitie van een crisis. Bij buitengewone omstandigheden gaat het om crises waarbij reguliere structuren en middelen in de zin van bestuurlijke bevoegdheden ontoereikend zijn om de situatie het hoofd te bieden. Van buitengewone omstandigheden is dus sprake als:

- een vitaal belang wordt bedreigd;
- normale bevoegdheden ontoereikend zijn om die dreiging het hoofd te bieden.

bijzondere bevoegdheden

In dat geval kunnen **bijzondere bevoegdheden** worden ingezet, die de wet aan bepaalde functionarissen heeft toegekend.

hiërarchie

Deze bevoegdheden zijn bijzonder omdat zij de reguliere bestuurlijke structuur doorbreken en een hiërarchie creëren die er onder normale omstandigheden niet zou zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan het opperbevel van de burgemeester, aanwijzingsbevoegdheden en bevoegdheden die bepaalde rijksfunctionarissen namens hun minister op grond van noodwetgeving kunnen uitoefenen.³⁾ Kenmerkend is dat deze bevoegdheden 'normale' wetgeving opzij kunnen schuiven. Sommige bijzondere bevoegdheden maken afwijking van grondrechten mogelijk. Dit kan echter alleen in het kader van de zogenaamde 'algemene noodtoestand' (zie artikel 103 Grondwet en hieronder Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden).

³⁾ Zie bijlage 3 en *Rijksheren in het moderne crisismanagement*, Provincie Noord-Holland, Haarlem juli 2007

Wie bepaalt of er sprake is van buitengewone omstandigheden?

Of er sprake is van 'buitengewone omstandigheden' is afhankelijk van de vraag of de feitelijke omstandigheden (bedreiging van een vitaal belang) van zodanige aard zijn dat zij niet langer kunnen worden beheerst met de normale bevoegdheden en dus de inzet van bijzondere bevoegdheden noodzakelijk maakt.

Deze afweging wordt door elk bestuursorgaan dat tot de inzet van bijzondere bevoegdheden kan overgaan op het eigen bestuurlijk niveau gemaakt.

**afweging door
bevoegd orgaan**

Zo kan een burgemeester het opperbevel 'nemen', kan een cvdK of minister besluiten een aanwijzing te geven en kan een beheerder van een Waterstaatswerk de nodige maatregelen treffen als zij van mening zijn dat de situatie daar om vraagt.

Wanneer mag van bijzondere bevoegdheden gebruik worden gemaakt?

**criteria voor
bijzondere
bevoegdheden**

Proportionaliteit en subsidiariteit

In alle gevallen geldt voor de inzet van bijzondere bevoegdheden dat de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit in acht moeten worden genomen. Zo dient de mate waarin sprake is van buitengewone omstandigheden die afwijking van normale bevoegdheden rechtvaardigt, in verhouding te staan tot mate van bedreiging van het vitale belang. En als kan worden volstaan met toepassing van normale bevoegdheden of met minder vergaande bijzondere bevoegdheden, men zich daartoe dient te beperken.

Procedurele eisen

Van sommige bijzondere bevoegdheden kan 'vormvrij' gebruik worden gemaakt. Dat betekent dat er geen afzonderlijke besluiten nodig zijn om hiervan gebruik te maken. Voorbeelden zijn de artikelen 11, 12 en 13 Wrzo, 72 Waterstaatswet en artikel 30 Wet Bodembescherming. Voor de toepassing van deze bepalingen mag niet afgevoerd worden van de Grondwet.

**vormvrije
toepassing**

Voor andere bijzondere bevoegdheden geldt dat hiervan pas gebruik gemaakt kan worden als zij van rijkswege via een Koninklijk Besluit in werking zijn gesteld. Soms kan dit via een separaat Koninklijk Besluit, op basis van de wet waarin de bevoegdheden voorkomen (zie bijvoorbeeld art. 21 e.v. Wrzo). Inwerkingstelling kan ook (of soms uitsluitend) via een Koninklijk Besluit waarin de zogenaamde beperkte of algemene noodtoestand wordt afgekondigd. Het gaat dan om bepalingen die voorkomen op lijst A en B van de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden. Voorbeelden hiervan zijn art. 22 t/m 24 van de Wrzo en bepalingen uit de Wet Verplaatsing Bevolking, de Vervoersnoodwet, de Vorderingswet en de Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag.

**toepassing na
koninklijk
besluit**

Coördinatiewet uitzonderingstoestanden (CwUt)⁴⁾

De basale afweging om wel of niet te concluderen tot 'buitengewone omstandigheden' ligt besloten in de vraag of de feitelijke omstandigheden van zodanige aard zijn dat zij niet langer kunnen worden beheerst met het normale instrumentarium. De oorzaak is hierbij niet van belang. Vanwege het feit dat noodwetgeving pas in werking mag treden nadat duidelijk is dat gewone bevoegdheden niet volstaan, kan noodwetgeving niet preventief worden ingezet. Vanzelfsprekend kan zij wel preventief worden voorbereid.

Procedureel komt noodwetgeving tot stand via koninklijk besluit op voordracht van de minister-president. Inwerkingtreding van noodwettelijke bevoegdheden kan als volgt plaatsvinden (in oplopende mate van ernst):

⁴⁾ Coördinatiewet uitzonderingstoestanden (stbl. 1996, nr. 365);

Invoeringswet Coördinatiewet uitzonderings-toestanden (stbl. 1996, nr. 366)

- toepassing **separaat** van een afgekondigde **beperkte of algemene noodtoestand** (beperkte inzet van noodbevoegdheden) (vormvrij);
- in geval de **beperkte noodtoestand** is afgekondigd (zie lijst A, art. 7 CwUt)(bij KB).

Er is sprake van een meer gecompliceerde crisis die langer duurt, een groter geografisch gebied beslaat en/of dieper in het maatschappelijk leven ingrijpt. Er bestaat behoefte aan toepassing van een uitgebreider pakket van noodbevoegdheden. In dat geval dient de beperkte noodtoestand te worden afgekondigd, waarbij bij Koninklijk Besluit bepalingen uit de (nood)wetgeving volgens lijst A van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden van kracht kunnen worden verklaard. Hierbij kan niet van de in artikel 103, tweede lid van de Grondwet bedoelde grondrechten worden afgeweken.;

- in geval de **algemene noodtoestand** is afgekondigd (zie lijst B, art. 7 CwUt) (of uitzonderingstoestand).

Er is sprake van een ernstige crisis, ter beheersing waarvan ingrijpen in de grondrechten noodzakelijk is. In dit geval dient de algemene noodtoestand te worden afgekondigd, waarbij bij Koninklijk Besluit bepalingen uit de (nood)wetgeving volgens lijst B bij de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden van kracht kunnen worden verklaard. Daarbij kan van de grondrechten als bedoeld in artikel 103, Tweede lid, van de Grondwet worden afgeweken.

Voorbeelden van (separate) vormvrije inwerkingstelling

- Het gebruik van de bevoegdheid van de burgemeester om een noodbevel uit te vaardigen (artikel 175 Gemeentewet).
- Het treffen van noodmaatregelen door de waterbeheerder (artikel 72 Waterstaatswet 1900, paragraaf 7).
- Noodmaatregelen ter bescherming van de bodem door gedeputeerde staten (artikel 30 Wet bodembescherming).
- Noodmaatregelen door de cvdK's bij luchtverontreiniging (artikelen 43 en 48 Wet inzake de luchtverontreiniging).

Voorbeelden van (separate) inwerkingstelling bij Koninklijk Besluit

- Inwerkingstelling van artikel 22 Wet rampen en zware ongevallen (aanwijzing door de cvdK aan de burgemeester).
- Inwerkingstelling artikel 2b Wet verplaatsing bevolking (machtiging voor bevel tot evacuatie).

Indien een bepaling in de noodwetgeving afwijkt van de Grondwet is separate inwerkingstelling niet mogelijk. Afwijking kan dan alleen in het kader van de noodtoestand.

Activering (nood)wetgeving in buitengewone omstandigheden.

Dagelijkse situatie	Ramp of zwaar ongeval	Buitengewone omstandigheden	Beperkte noodtoestand	Algemene noodtoestand
Sectorale wetten.	Wet rampen en zware ongevallen.	Separate toepassing (nood)wetgeving	Artikel 7 van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden	Artikel 8 van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden
Reguliere wetgeving.	Hoofdstuk III van de Wet rampen en zware ongevallen.	(Nood)wetgeving bij Koninklijk Besluit te activeren		
		Hoofdstuk V van de Wet rampen en zware ongevallen	Toepassing noodwetgeving gekoppeld aan de uitzonderingstoestand	
Geen formele uitzonderingstoestand als bedoeld in artikel 103, eerste lid van de Grondwet			Formele uitzonderingstoestand als bedoeld in artikel 103, eerste lid van de Grondwet	
Geen inbreuk op grondrechten mogelijk				Inbreuk op grondrechten mogelijk

3 Openbare Veiligheid

(rampen en zware ongevallen)

Wettelijke basis: art. 11 t/m 14 Wrzo, art. 21 t/m 24 Wrzo, art. 182 lid 1 sub d Provinciewet, art. 2, art. 5 en art.10 Ambtsinstructie commissaris van de Koning, art. 15 Besluit Informatie Rampen en Zware Ongevallen

3.1 Inleiding

Van een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid is sprake als het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in het geding zijn. De Wrzo definieert zo'n situatie als een ramp of zwaar ongeval.

**openbare
veiligheid**

In dergelijke situaties zijn informatie-uitwisseling en overleg tussen relevante partijen van groot belang om tot een gecoördineerd optreden te kunnen komen. Het uitwisselen van informatie is daarom veelal wettelijk verplicht.

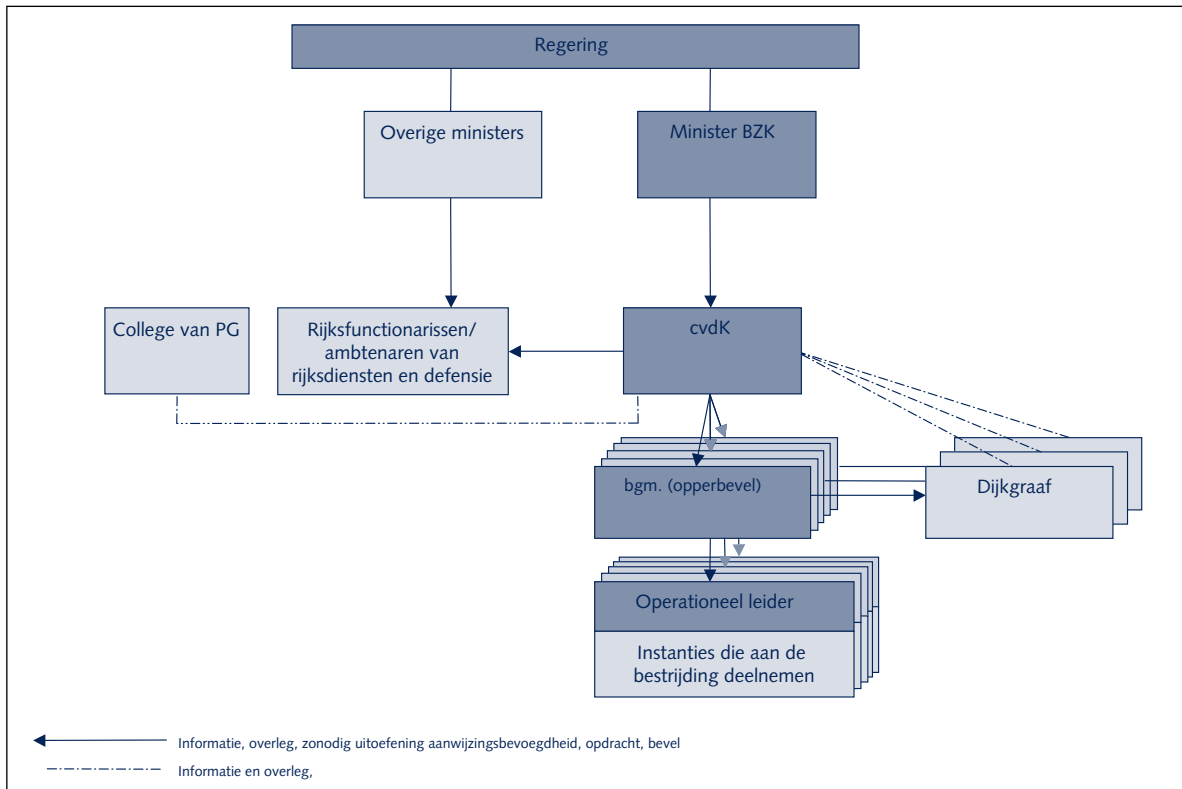
Soms zijn gewone bevoegdheden niet voldoende om de vereiste coördinatie tussen verschillende disciplines en instanties te kunnen bewerkstelligen. Voor die gevallen geeft de Wrzo bijzondere bevoegdheden aan de burgemeester, de commissaris van de Koningin en de minister van Binnenlandse Zaken in de vorm van het opperbevel van de burgemeester en aanwijzingsbevoegdheden van de commissaris en de minister. Deze bevoegdheden zijn bijzonder omdat zij een hiërarchie creëren die onder normale omstandigheden binnen de bestuurlijke hoofdstructuur niet aanwezig is.

**bijzondere
bevoegdheden
Wrzo**

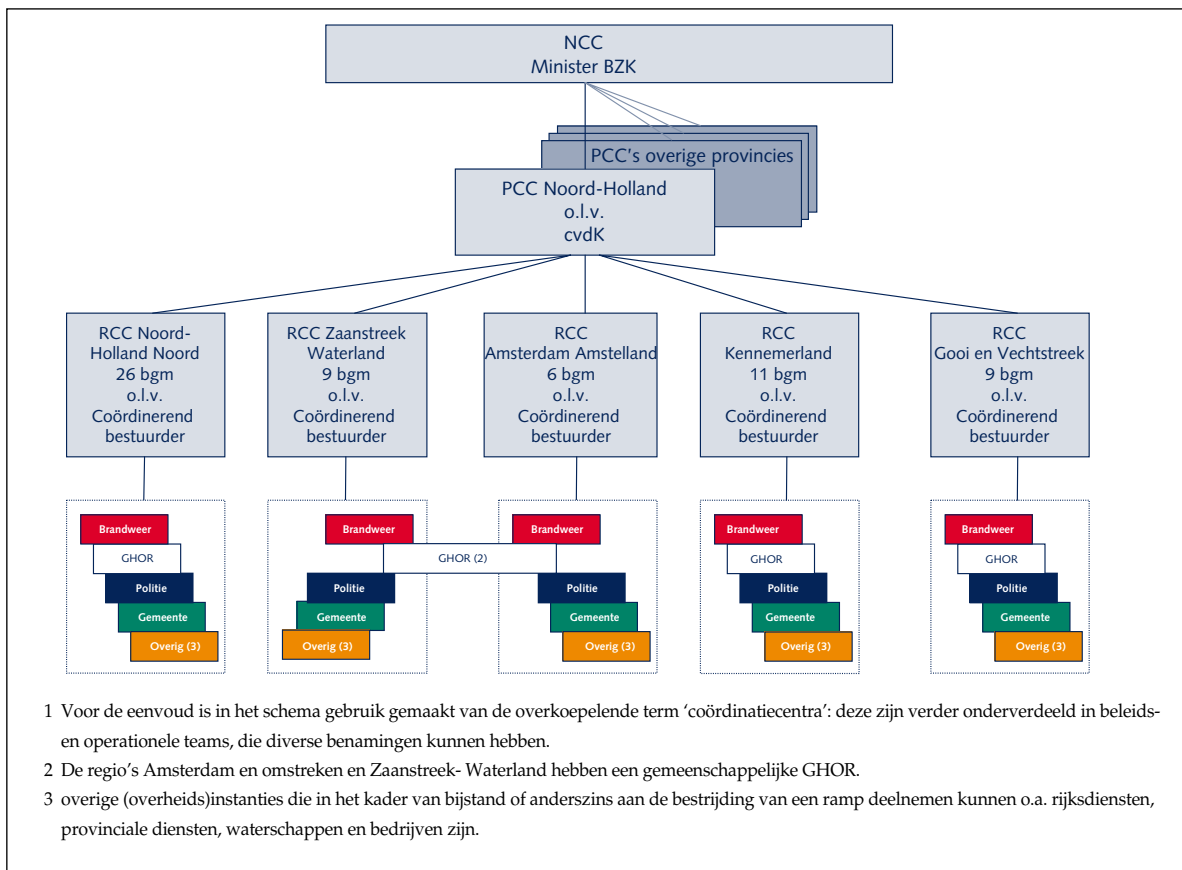
Op grond van zijn Ambtsinstructie kan de cvdK bovendien coördineren met betrekking tot de samenwerking tussen rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht met elkaar en met de provincie, de gemeente of waterschapsbesturen.

In bijgaande schema's is de bestuurlijke coördinatiestructuur weergegeven. Vervolgens worden deze aan de hand van de rol van de cvdK verder uitgewerkt.

Figuur 1 ■ Algemene bestuurlijke coördinatiestructuur voor bedreigingen van de openbare veiligheid (rampen).

Figuur 2 ■ Bestuurlijke coördinatiecentra bij crises op (inter)regionaal of provinciaal niveau.

Rol van de commissaris van de Koningin m.b.t. openbare veiligheid

De rol van de cvdK bij een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid bestaat uit:

- Informatie-uitwisseling, het inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg.
- Het geven en uitvoeren van aanwijzingen, waaronder het voorzien in eenhoofdige operationele leiding.
- Het toezicht op noodverordeningen van burgemeesters.
- Het bevorderen van de afstemming van de informatieverschaffing aan de media en de bevolking.
- Het coördineren van bijstand (wordt afzonderlijk behandeld in hoofdstuk 9).

3.2 Informatie-uitwisseling, het inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg

3.2.1 Wederzijdse informatieplicht burgemeester-cvdK-minister BZK (art. 11a, 11b, 14 Wrzo)

Om zelf een beeld te kunnen vormen van de ernst van een bedreiging of van de openbare veiligheid en hun eigen betrokkenheid en bevoegdheden daar-bij te kunnen beoordelen, moeten burgemeester(s), de cvdK en de minister van BZK elkaar inlichtingen verstrekken.

Voor de rol van de cvdK betekent dit:

- dat de cvdK geïnformeerd c.q. gealarmeerd moet worden door of namens een burgemeester indien zich binnen diens gemeente een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid voordoet waarbij de burgemeester van zijn opperbevel gebruik maakt of wellicht gebruik gaat maken. Het zal daarbij doorgaans gaan om (dreigende) incidenten die niet tot de dagelijkse routine van de hulpverleningsdiensten behoren. Daar-naast spelen aspecten als milieuschade, langere-termijn-effecten, aansprakelijkheid, publiciteit en politieke effecten een rol. Indien een coördinerend burgemeester optreedt, kan de informatie uitwisseling met de cvdK ook via deze coördinerend burgemeester verlopen;
- dat de cvdK de minister van BZK informeert c.q. alarmeert over dergelijke situaties;
- dat de minister de cvdK, en de cvdK op zijn beurt de burgemeester(s) informeert indien hij informatie heeft over een bedreiging van de openbare veiligheid in een gemeente(n).

wanneer
informer

De wederzijdse informatieplicht tussen gemeente, provincie en rijk betreft alle gegevens die voor het bepalen van het te voeren beleid, hetzij rechtstreeks hetzij indirect, van belang zijn. Daarmee heeft de informatieplicht betrekking op zowel de fase voorafgaand aan een verstoring van de openbare veiligheid (dreiging) als de fase van de verstoring zelf. Zolang de situatie voortduurt blijven bovengenoemde partijen elkaar informeren. Zij lichten elkaar ook in over de beëindiging van de situatie.

inhoud
informatie

De betrokken burgemeester(s) is (zijn) verantwoordelijk voor de informatie-uitwisseling met waterschapsbesturen, bedrijven en overige betrokken instanties in hun gemeente.

3.2.2 Inwinnen van inlichtingen bij in de provincie werkzame rijksambtenaren, personen deel uitmakend van de krijgsmacht en anderen belast met bevoegdheden in de openbare dienst

De cvdK is ook bevoegd inlichtingen in te winnen bij en overleg te plegen met rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht⁵⁾ van wie het werkgebied binnen de provincie Noord-Holland ligt (art. 2 Ambtsinstructie cvdK). Bij rijksambtenaren kan bijvoorbeeld gedacht worden aan inspectiediensten (VROM, LNV, AID), personen werkzaam bij Rijkswaterstaat Noord-Holland, functionarissen van het openbaar ministerie etc.

rijks-
ambtenaren

⁵⁾ Het gaat hier om personeel van de sector Rijk én het burgerpersoneel van defensie, dat immers geen deel uitmaakt van de krijgsmacht.

De functionarissen zijn verplicht mee te werken aan het geven van inlichtingen en overleg. Bij weigering informeert de cvdK de minster van BZK en andere betrokken ministers hierover.

andere functionarissen De commissaris kan ook andere personen belast met bevoegdheden in de openbare dienst in de provincie verzoeken om bericht en raad, voor zover hij dat nodig acht in verband met de hem bij zijn Ambtsinstructie opgedragen taken (art. 10 Ambtsinstructie). Te denken valt daarbij bijvoorbeeld aan waterschapsbesturen en brandweercommandanten.

Praktische werkwijze

praktische werkwijze De informatie-uitwisseling van en naar de cvdK zal veelal telefonisch verlopen; in eerste instantie via de medewerkers van het Kabinet van de cvdK. Zij hebben contact met de ambtenaren openbare orde en veiligheid (OOV) van de betreffende gemeente en/of betrokken operationele diensten, en het Nationaal Coördinatiecentrum (NCC).

Indien nodig geacht, nemen bestuurders rechtstreeks met elkaar contact op.

Een overzicht van de belangrijkste bij de rampenbestrijding betrokken rijksfunctionarissen is opgenomen in de bijlage.⁶⁾

3.2.3 Overleg en afstemming

Tijdens de informatie-uitwisseling zoals hierboven beschreven staat zal het nodige overleg plaatsvinden tussen de betrokken instanties ten behoeve van de wederzijdse afstemming van het bij de bestrijding van een ramp te voeren beleid. Afhankelijk van de aard en omvang van de ramp kan het nodig zijn om met meerdere bestuursorganen en disciplines tegelijkertijd (fysiek) te overleggen.

lokaal overleg Bij rampen op lokaal niveau zal dat overleg in eerste instantie plaats vinden op gemeentelijk niveau in gemeentelijke beleidsteams onder leiding van de betrokken burgemeester.

regionaal overleg Indien de openbare veiligheid in meer dan één gemeente binnen een regio bedreigd wordt, spreken de betrokken burgemeesters met elkaar af op welke wijze er gecoördineerd wordt. In alle Noord-Hollandse regio's zijn hierover afspraken gemaakt en zal doorgaans overleg plaatsvinden binnen regionale beleidsteams of regionale coördinatiecentra onder leiding van een coördinerend burgemeester. In sommige gevallen, bijvoorbeeld in het geval van het Noordzeekanaal, zijn afspraken gemaakt over interregionale coördinatie.

provinciaal overleg Als het overleg op intergemeentelijk of regionaal niveau niet tot de gewenste afstemming leidt, de openbare veiligheid in meer dan één regio binnen de provincie bedreigd wordt, er sprake is van een bedreiging van de openbare veiligheid op provinciaal niveau, of als hier vanwege andere redenen behoefte aan is, kan beleidsoverleg op provinciaal niveau plaats vinden. Dit overleg wordt voorgezeten door de commissaris van de Koningin (vgl. art. 5 lid 2 Ambtsinstructie).⁷⁾

deelnemers nationaal overleg Aan het beleidsoverleg kunnen de betrokken burgemeesters, voorzitters van waterschappen, rijksambtenaren en vertegenwoordigers van defensie deelnemen. Er bestaan geen voorafgaande afspraken over dit overleg. Het overleg kan plaatsvinden op initiatief van de commissaris of naar aanleiding van een verzoek dat hiertoe door één van de andere partijen aan de commissaris is gedaan.

⁶⁾ Zie bijlage 3 en *Rijksheren in het moderne crisismanagement*, Provincie Noord-Holland, Haarlem juli 2007.

⁷⁾ In de Ambtsinstructie van de cvdK wordt gesproken over wederzijdse afstemming van het beleid m.b.t. de 'civiele verdediging'. Deze term heeft niet meer de traditionele betekenis van de voorbereiding van maatregelen die verband houden met oorlog of oorlogsgevaar, maar heeft betrekking op de bescherming van vitale belangen van overheid en samenleving. In dit verband wordt in plaats van het begrip 'civiele verdediging' steeds meer de term 'crisisbeheersing' gebruikt. In de ambtsinstructie voor de cvdK (besluit van 10 juni 1994, Stb. 1994, 445) staat in de toelichting op artikel 5 onder meer vermeld: 'Overigens moet bij het begrip civiele verdediging niet meer uitsluitend gedacht worden aan civiel optreden in oorlogstijd. Het ontwikkelt zich steeds meer naar crisisbeheersing waarbij economische en maatschappelijke factoren een rol kunnen spelen. Het is evenwel nog te vroeg om dit begrip in wetgeving vast te leggen, hetgeen niet wegneemt dat bij de uitleg van het begrip civiele verdediging reeds nu rekening kan worden gehouden met de ontwikkeling naar crisisbeheersingsbeleid.'

Indien belangen van meerdere provincies aan de orde zijn, zal ook coördinatie plaatsvinden op rijksniveau, door de minister van Binnenlandse Zaken (via het NCC).

3.3 Aanwijzingen

3.3.1 Beleidsaanwijzing cvdK aan burgemeester (art. 12 Wrzo)

Als informatie-uitwisseling en overleg niet tot afdoende afstemming c.q. coördinatie van het beleid leiden, kan de commissaris burgemeesters aanwijzingen geven over het beleid dat zij voor de bestrijding van de ramp moeten voeren. De aanwijzingen moeten worden opgevolgd.

Anderen (bijvoorbeeld rijksfunctionarissen en waterschapbesturen) kunnen de commissaris verzoeken een dergelijke aanwijzing te geven. Uiteraard zal in eerste instantie geprobeerd worden in overleg met de burgemeester(s) tot overeenstemming te komen.

beleids-
aanwijzing
vormvrij

De cvdK kan een aanwijzing geven als een ramp zich uitstrekt over het gebied van meer dan één gemeente of indien bij een plaatselijke ramp naar het oordeel van de cvdK bovengemeentelijke belangen in het geding zijn.

wanneer

Bij het geven van een aanwijzing gelden de volgende aandachtspunten:

aandachts-
punten

- proportionaliteit en subsidiariteit: de cvdK geeft slechts een aanwijzing indien hij van mening is dat dit noodzakelijk is en dat normale bevoegdheden niet toereikend zijn om de gewenste situatie te bewerkstelligen. Zo zal in eerste instantie zo veel mogelijk geprobeerd worden met de betrokken burgemeester(s) tot overeenstemming te komen;
- de aanwijzingsbevoegdheid ziet uitsluitend op het *opperbevel* van de burgemeester en is beperkt tot het bij de rampenbestrijding te voeren beleid. De burgemeester blijft zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de aanwijzingen. De commissaris geeft geen directe leiding aan bestrijding van rampen; dat is een taak van de burgemeester als opperbevelhebber;
- de aanwijzingsbevoegdheid van de cvdK richt zich uitsluitend tot *burgemeesters*. De aanwijzingen kunnen echter wel betrekking hebben op de wijze waarop de burgemeester bij de uitoefening van zijn opperbevel rekening heeft te houden met de inzichten van andere functionarissen, zoals bijvoorbeeld dijkgraven en rijksfunctionarissen. Deze functionarissen kunnen de cvdK ook verzoeken om een burgemeester een aanwijzing te geven.

3.3.2 Aanwijzingen cvdK aan burgemeesters (art. 22 Wrzo)

Op grond van artikel 22 Wrzo kan de cvdK burgemeesters in de provincie 'de nodige aanwijzingen' geven inzake de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval. Deze aanwijzingsbevoegdheid is in beginsel ruimer dan de beleidsaanwijzingen op grond van artikel 12, maar mag alleen toegepast worden als een bijzondere procedure is gevolgd. Artikel 22 moet namelijk van rijkswege in werking gesteld worden, hetzij door middel van de procedure van artikel 21 Wrzo (Koninklijk Besluit) of de procedure in de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden. Proportionaliteit en subsidiariteit moeten uiteraard in acht worden genomen.

niet-vormvrije
aanwijzing

3.3.3 Aanwijzingen cvdK aan college van burgemeester en wethouders (art. 19 WRZO)

Op grond van artikel 19 WRZO kan de cvdK aan burgemeester en wethouders (B&W) aanwijzingen geven over gezamenlijke oefeningen van gemeenten, die tezamen een gemeenschappelijke regeling inzake de brandweer zijn aangegaan, met het oog op de bestrijding van rampen en zware ongevallen in *buitengewone omstandigheden*.

beleidsaan-
wijzing
vormvrij

Indien de cvdK van oordeel is dat deze oefeningen in onvoldoende mate worden gehouden, kan hij B&W opdragen oefeningen over dit thema te gaan houden.

De minister kan de cvdK opdragen bovengenoemde aanwijzingen en opdrachten te geven voorzover het oefeningen betreft van gemeenten die in meer dan één provincie zijn gelegen.

3.3.4 Aanwijzingen minister BZK aan cvdK (bgm) (art. 13 en 22 Wrzo)

wanneer De minister van BZK kan op grond van artikel 13 Wrzo de cvdK de nodige aanwijzingen geven (zoveel mogelijk na overleg) inzake het te voeren beleid bij de bestrijding van een ramp. Er moet sprake zijn van een dringend algemeen belang. De cvdK voert deze aanwijzingen uit en vertaalt deze zo nodig in aanwijzingen aan burgemeesters.

Op grond van artikel 22 Wrzo kan de minister de cvdK ook opdragen aanwijzingen aan burgemeesters te geven. Deze bepaling heeft niet de beperking dat de aanwijzing zich op het beleid inzake de bestrijding van de ramp dient te richten. Ook het criterium van een dringend algemeen belang wordt hier niet gesteld. Daarentegen moet artikel 22 wel eerst van rijkswege in werking worden gesteld, via de procedure van artikel 21 Wrzo (Koninklijk Besluit) of de procedure in de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden.

Overigens maakt deze procedure het ook mogelijk dat de minister bevoegdheden van de cvdK of burgemeester geheel of gedeeltelijk overneemt (art. 23 Wrzo). Het algemeen belang moet dit dringend noodzakelijk maken.

Artikel 24 van de Wrzo regelt het binnentredingsrecht. Volgens dit artikel hebben *“Onze commissaris in de provincie, de burgemeester en de door hen of door onze minister aangewezen personen toegang tot elke plaats voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is. Zo nodig verschaffen zij zich toegang met behulp van de sterke arm”*. Ook artikel 24 moet eerst van rijkswege in werking worden gesteld, via de procedure van artikel 21 Wrzo (Koninklijk Besluit) of de procedure in de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden.

3.3.5 Aanwijzingen van cvdK aan in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht inzake samenwerking (art. 2 Ambtsinstructie cvdK)

In geval van een (dreigende) verstoring van de openbare veiligheid waarbij de cvdK van mening is dat deze van meer dan plaatselijke betekenis is, kan de cvdK in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht de nodige aanwijzingen geven met betrekking tot de wijze waarop zij bij de uitoefening van de hun opgedragen taken samenwerken: het kan gaan om samenwerking met elkaar, met het provinciaal bestuur, met de gemeentebesturen en/of met de waterschapsbesturen.

aandachts De volgende aandachtspunten zijn van belang:

- punten**
- De aanwijzing heeft uitsluitend betrekking op de samenwerking door rijksdiensten en/of de krijgsmacht onderling en de samenwerking door rijksdiensten en/of de krijgsmacht⁸⁾ met het provinciaal bestuur, gemeente- en waterschapsbesturen. Gemeenten en waterschapsbesturen kunnen de commissaris verzoeken een dergelijke aanwijzing te geven.
 - De aanwijzing moet noodzakelijk zijn om de coördinatie van de rampenbestrijding te bevorderen en geschiedt zoveel mogelijk na overleg (proportionaliteit en subsidiariteit).

⁸⁾ Het gaat hier om personeel van de sector Rijk én het burgerpersoneel van defensie, dat immers geen deel uitmaakt van de krijgsmacht.

- In sommige gevallen is *geen* aanwijzing mogelijk:
 - a De cvdK kan geen aanwijzing geven aan functionarissen van het openbaar ministerie. Hij kan wel de procureur-generaal verzoeken om de ambtenaren de nodige instructies te geven.
 - b De aanwijzing kan niet gegeven worden aan personen deel uitmakend van de krijgsmacht die op basis van de Politiewet of Wrzo bijstand verlenen. Zij staan onder het gezag van de betreffende burgemeester.

uitzondering

De functionarissen die een aanwijzing krijgen zijn verplicht deze op te volgen. De betreffende minister kan echter de aanwijzing van de commissaris ongedaan maken. Tot die tijd blijft de aanwijzing van kracht. Een verzoek tot ongedaanmaking aan de minister heeft geen schorsende werking.

ongedaan maken
aanwijzing

De aanwijzingsbevoegdheid geldt ook in gevallen van ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis. Zie daarvoor het hoofdstuk Openbare Orde.

ook bij
openbare orde

3.3.6 Praktische werkwijze aanwijzingen

De aanwijzing wordt door de cvdK zelf gegeven en geschiedt zoveel mogelijk op schrift. Indien een aanwijzing in eerste instantie mondeling wordt gegeven, zal deze later op schrift worden gesteld. De cvdK informeert de minister van BZK zo spoedig mogelijk als hij een aanwijzing aan een burgemeester heeft gegeven (via het NCC). Als het gaat om een aanwijzing aan personen van de krijgsmacht of rijksambtenaren wordt ook de betreffende minister geïnformeerd (via het NCC).

praktische
werkwijze

3.4 Toezicht noodverordening burgemeesters *(art. 176 jo. 175 Gemeentewet)*

De burgemeester kan ‘algemeen verbindende voorschriften ter handhaving van de openbare orde en ter beperking van gevaar’ in een zogenaamde noodverordening neerleggen. Dit is geregeld in artikel 176 jo. 175 van de Gemeentewet. Het gaat om tijdelijke noodmaatregelen (bij vrees voor) ernstige ordeverstoringen of bedreigingen van de openbare veiligheid. Een noodverordening moet zo spoedig mogelijk ter kennis van de cvdK worden gebracht. Omdat de praktijk leert dat noodverordeningen veelal ter handhaving van de openbare orde worden uitgevaardigd, wordt voor een uitgebreide behandeling verwezen naar het hoofdstuk Openbare Orde.

tijdelijke
noodmaat-
regelen

3.5 Het bevorderen van de afstemming van de informatieverstoring aan de media en de bevolking *(art. 15 Birzo en art. 12 Wrzo)*

Burgemeesters zijn verantwoordelijk voor het waarschuwen en informeren van de eigen bevolking in het geval van bedreigingen of verstoringen van de openbare veiligheid. Als de bevolking of het milieu van meerdere gemeenten wordt getroffen of bedreigd, stemmen de betrokken burgemeesters onderling af over de inhoud en wijze van informatieverstoring. Zonodig stemmen de betrokken burgemeesters ook af met het bedrijfsleven over de inhoud van de informatie.

lokaal niveau
meerdere
gemeenten

Op basis van art. 15 lid 3 Besluit Informatie inzake Rampen en Zware Ongevallen (Birzo), bevordert de cvdK dat bovenstaande afstemming plaatsvindt. Dit zal met name spelen indien de betrokken gemeenten in meer dan één regio gelegen zijn. De cvdK ziet er op toe dat voornoemde afstemming in ieder geval plaatsvindt indien de bevolking of het milieu van meer dan één gemeente wordt of kan worden getroffen door een ramp in een inrichting, tijdens een toepassing op grote schaal van gevaarlijke micro-organismen of met stralingsgevaar.

bevordering
afstemming
cvdK

De cvdK zal de afstemming bevorderen door overleg met de betrokken burgemeesters dan wel met de betrokken coördinerend burgemeester(s) indien een coördinerend burgemeester binnen een regio optreedt. Zo nodig kan de cvdK aanwijzingen geven op basis van artikel 12 Wrzo.

Los van de afstemming tussen gemeenten onderling is ook van belang dat informatieverschaffing vanuit de provincie, met name richting media, is afgestemd op de informatie die vanuit gemeenten en rijk wordt verstrekt.

3.5.1 Praktische werkwijze

**praktische
werkwijze**

Afstemming en overleg over de informatieverschaffing zal in eerste instantie plaatsvinden via de communicatiemedewerkers van de provincie, die tevens deel uitmaken van de rampenstaf van de cvdK. Afstemming kan ook plaatsvinden in het provinciaal beleidsoverleg.

3.5.2 Provinciale Rampenzender Radio-TV Noord-Holland (RTV N-H)

**convenant
RTV N-H**

In de provincie Noord-Holland fungeert RTV N-H als calamiteitenzender. Burgemeesters en de commissaris van de Koningin in Noord-Holland kunnen door tussenkomst van RTV N-H de bevolking waarschuwen en informeren. RTV N-H zendt deze officiële berichten ongewijzigd uit. De afspraken omtrent RTV N-H als rampenzender zijn vastgelegd in een convenant. Dit convenant is als bijlage opgenomen.

3.6 Bijzondere regelingen en wetgeving

3.6.1 Zeeën en binnenwateren

De coördinatiestructuur die geldt in geval van dreigingen en/of verstoringen van de openbare veiligheid is van toepassing op de rampenbestrijding op het land. Voor de rampenbestrijding op de Noordzee gelden andere bepalingen. Daarnaast zijn er voor de Waddenzee, het Noordzeekanaal en het IJsselmeergebied afzonderlijke coördinatie- c.q. samenwerkingsafspraken gemaakt en vastgelegd in:

- Het Interregionaal Coördinatieplan Noordzeekanaal.
- Het Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee.
- Samij-regeling (Samenwerking bij ongevallen in het IJsselmeergebied).

Deze onderwerpen worden behandeld in hoofdstuk 7.

3.6.2 Sectorale wetgeving

**afwijken
bestuurlijke
hoofdstructuur**

In sectorale wetgeving wordt soms afgeweken van de bestuurlijke hoofdstructuur bij rampen en zware ongevallen zoals die is neergelegd in de Wrzo (gemeente-provincie-rijk). Dit is bijvoorbeeld het geval op het gebied van infectieziektebestrijding en bepalingen uit de Kernenergiewet, waarbij een rechtstreekse lijn ontstaat tussen de betrokken minister en burgemeester.

Dit laat onverlet dat zodra er (tevens) sprake is van een bedreiging van de openbare veiligheid, de Wrzo kan worden toegepast.

**informatie
via Wrzo-
structuur**

Vanwege dat gegeven is het noodzakelijk dat bestuurlijke informatie-uitwisseling tussen gemeente, provincie en rijk onverkort plaatsvindt, ook al wordt dit in sectorale wetgeving niet altijd verplicht gesteld. Het is immers noodzakelijk dat alle bestuurslagen op de hoogte zijn van genomen maatregelen op basis van sectorale wetgeving zodat hiermee bij de eventuele uitoefening van bevoegdheden op basis van de Wrzo, of van andere relevante wetgeving rekening gehouden kan worden. Zo kunnen bij de aanpak van de crisis de wettelijke bevoegdheden van de burgemeester op grond van de Wrzo botsen met de bevoegdheden van de VROM-inspecteur op grond van de Waterleidingwet bij het geven van aanwijzingen aan het waterleidingbedrijf.

3.6.3 Wet verplaatsing bevolking (art.2b, 3, 5, 18 WvB)

Ingeval buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken kan verplaatsing van de bevolking in het belang zijn van haar veiligheid, van de instandhouding van het maatschappelijk leven dan wel in het belang van de uitoefening van de taak van de krijgsmacht.

De Wet verplaatsing bevolking geeft de burgemeester, de cvdK en de minister van BZK een aantal bijzondere bevoegdheden op het gebied van openbare orde. Omdat deze verder gaan dan de bijzondere bevoegdheden op basis van de Gemeentewet, Provinciewet, Politiewet of Wrzo, kunnen deze slechts door middel van een Koninklijk Besluit in werking worden gesteld, hetzij op basis van de Wvb, hetzij op basis van de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden.

**Koninklijk
besluit**

De belangrijkste bevoegdheid in het kader van deze Wet is dat de cvdK de bevoegdheid heeft om een verplaatsing van de bevolking (de gehele of gedeeltelijke ontruiming van een gebied en de daaruit voortvloeiende afvoer, huisvesting en verzorging van bevolking en de daarmee samenhangende registratie, alsmede de voorbereidingen hiertoe) te gelasten. Dit slechts dan indien de bevolking buiten één gemeente wordt verplaatst. Let wel: de burgemeester, als opperbevelhebber, blijft in zijn gemeente belast met de *uitvoering* van de verplaatsing. Daarnaast kan er bepaald worden welk gebied het is, wie wel en wie niet moet vertrekken. De commissaris is tenslotte bevoegd een schriftelijke machtiging geven tot binnentreden in woningen zonder toestemming van de bewoner als bedoeld in artikel 2 van de Algemene wet op het binnentreden.

**evacuatie
buiten de
gemeente**

Bij deze bevoegdheden speelt een formeel-juridisch probleem. Wegens de inbreuk op de grondrechten van het individu, is het weliswaar de burgemeester of de cvdK die een evacuatie gelast, maar daarvoor bestaat wettelijk *geen* eigenstandige grondslag. Ook andere wetgeving (bv de Wrzo) geven genoemde functionarissen *geen* zelfstandige bevoegdheid daartoe. De opdracht tot verplaatsing van de bevolking mag pas worden gegeven nadat de minister van BZK, mede namens zijn collega van Defensie, de cvdK of de burgemeester een machtiging daartoe gekregen hebben. Voordat e.e.a. is bereikt wordt er een verkort en verzwaard besluitvormingstraject gevolgd.

machtiging

In het kort dat traject: De Wet verplaatsing bevolking wordt deels, of in het geheel in werking gesteld. Dit vergt een KB, op voorstel van de minister-president. Over het besluit tot in werkingstellen wordt aan de hand van een Wetsvoorstel daarover in de Kamer gedebatteerd. Indien e.e.a. wordt overgenomen dan wordt het besluit gepubliceerd en wordt de Wet van kracht.

ongeschreven

Bij spoed kan alleen worden opgetreden op grond van ongeschreven recht.^{*)}

noodrecht

De burgemeester is in zijn gemeente altijd belast met de uitvoering van de verplaatsing van bevolking. De burgemeester kan ten behoeve van de te verplaatsen personen woonruimte, gebouwen en andere onderkomens, zo nodig met inventaris, vorderen. Gedeputeerde Staten hebben vervolgens de taak een commissie in te stellen waar men tegen deze vordering in beroep kan gaan.

Praktische werkwijze

Als de WvB in werking is gesteld voert de commissaris de betreffende besluiten van de minister van BZK uit en overlegt hiervoor met de minister. De commissaris oefent de bovengenoemde bevoegdheden uit binnen de door de minister gegeven grenzen. De nadere invulling binnen de eigen provincie bespreekt de commissaris met de voorzitters van de Noord-Hollandse veiligheidsregio's en dijkgraven. Behalve dat het te ontruimen gebied bepaald wordt, vindt afstemming plaats over de evacuatie, evacuatieroutes, opvang en verzorging en de voorlichting.

**praktische
werkwijze**

^{*)} Voor toelichting zie: 'Het systeem van crisisbeheersing' (p23).

Indien wordt erkend dat onvoldoende tijd beschikbaar is om het merendeel van de inwoners van het te ontruimen gebied te evacueren, zal de nadruk liggen op hulp voor hen die achterblijven (voorlichting en voorzien in primaire levensbehoeften).

Indien voldoende tijd beschikbaar is om alle inwoners uit het bedreigde gebied te evacueren, richt de aandacht zich tevens op maatregelen voor het beheer van het gebied.

Bij verzoeken voor opvang van evacués van buiten de provincie vindt tevens overleg plaats met de minister en vervolgens met de Noord-Hollandse voorzitters van de veiligheidsregio's. Informatie-uitwisseling en afstemming voorlichting vinden plaats conform werkwijze rond openbare veiligheid.

Bijlagen bij dit hoofdstuk

- Wetgeving: art. 11 t/m 14 Wrzo, art. 21 t/m 24 Wrzo, art. 182 lid 1 sub d Provinciewet, art. 2, 10 Ambtsinstructie commissaris van de Koning, art. 15 Besluit Informatie Rampen en Zware Ongevallen.
- Convenant Calamiteitenzender Radio TV Noord-Holland.
- Overzicht kerngegevens regio's Provincie Noord-Holland.
- Overzicht relevante rijksfunctionarissen voor rampenbestrijding.

4 Openbare orde

Wettelijke basis: art. 16, 17 en 20 Politiewet 1993, art. 2, 10 Ambtsinstructie commissaris van de Koning, art. 175,176 Gemeentewet.

4.1 Inleiding

Bij een bedreiging of verstoring van de openbare orde is de lokale, regionale, provinciale of nationale rechtsorde (vitaal belang) in het geding, met name de sociale veiligheid. Te denken valt aan paniek in menigten of grootschalige ordeverstoringen.

openbare orde

In dergelijke situaties zijn informatie-uitwisseling en overleg tussen relevante partijen van groot belang om tot een adequaat en gecoördineerd optreden te kunnen komen. Niet in de laatste plaats omdat de zorg voor de openbare orde vaak van toepassing is bij bedreigingen van andere vitale belangen zoals openbare veiligheid. Het is dan noodzakelijk dat alle bestuurslagen zich een integraal beeld kunnen vormen van de situatie en de genomen maatregelen op basis van diverse wetten, zodat hiermee bij de eventuele uitoefening van bevoegdheden ten behoeve van de openbare orde rekening kan worden gehouden.

Als overleg niet tot de gewenste coördinatie leidt, biedt de Politiewet de commissaris van de Koningin en de minister van Binnenlandse Zaken de mogelijkheid om burgemeesters aanwijzingen te geven met betrekking tot het door hen te voeren beleid ter handhaving van de openbare orde. Op grond van zijn Ambtsinstructie kan de commissaris bovendien coördineren met betrekking tot de samenwerking tussen rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht met elkaar en met de provincie, de gemeente of waterschapsbesturen.

bijzondere bevoegdheden

Tenslotte heeft de commissaris een toezichthoudende rol op de bevoegdheid van de burgemeester om door middel noodverordening tijdelijk maatregelen te nemen. Deze taken worden hieronder uitgewerkt. De bijstand die in het kader van de openbare orde kan worden aangevraagd wordt uitgewerkt in het hoofdstuk Bijstand.

Rol van de commissaris van de Koningin m.b.t. openbare orde

De rol van de commissaris bij een bedreiging of verstoring van de openbare orde bestaat uit:

- informatie uitwisseling, het verstrekken en inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg;
- het geven en uitvoeren van aanwijzingen;
- toezicht op noodverordening van burgemeesters;
- het coördineren van bijstand (wordt afzonderlijk behandeld in hoofdstuk 9).

4.2 Informatie-uitwisseling, het inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg

4.2.1 Wederzijdse informatieplicht burgemeester-cvdK-minister BZK (art. 17 en 20 Politiewet 1993 en art. 2 en 10 Ambtsinstructie)

Om zich een beeld te kunnen vormen van de ernst van (het risico op) een verstoring van de openbare orde en de eigen betrokkenheid en bevoegdheden daarbij, moeten burgemeester(s), de cvdK en de minister van BZK geïnformeerd worden en elkaar inlichtingen verstrekken.

Voor de rol van de cvdK betekent dit:

wanneer informeren

- dat de cvdK gealarmeerd c.q. geïnformeerd moet worden door of namens een burgemeester. Het zal daarbij doorgaans gaan om (dreigende) incidenten die niet tot de dagelijkse routine van het politiekorps behoren en waarbij sprake is van grootschalig politieoptreden. Daarnaast spelen aspecten als mediagevoeligheid en mogelijke maatschappelijke en politieke effecten een rol;
- dat de cvdK de minister van BZK alarmeert c.q. informeert over dergelijke situaties;
- dat de minister de cvdK, en de cvdK op zijn beurt de burgemeester(s) informeert indien hij informatie heeft over een bedreiging van de openbare orde in een gemeente(n).

inhoud informatie

De wederzijdse informatieplicht tussen gemeente, provincie, rijk betreft alle gegevens die voor het bepalen van het te voeren beleid, hetzij rechtstreeks hetzij indirect, van belang zijn. Daarmee ziet de informatieplicht zowel op de fase voorafgaand aan een verstoring van de openbare orde (dreiging) als gedurende de verstoring zelf. Zolang de situatie voortduurt blijven bovengenoemde partijen elkaar informeren. Zij lichten elkaar ook in over de beëindiging van de situatie.

4.2.2 Inwinnen van inlichtingen bij in de provincie werkzame rijksambtenaren, personen deel uitmakend van de krijgsmacht en anderen belast met bevoegdheden in de openbare dienst

rijks-functionarissen

Naast de informatie-uitwisseling met minister en burgemeester(s) is de cvdK bovendien bevoegd bij in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht⁹⁾ inlichtingen in te winnen en met hen overleg te plegen (art. 2 Ambtsinstructie cvdK). Dit kan bijvoorbeeld medewerkers van Rijkswaterstaat of de Koninklijke Marechaussee betreffen. Zij zijn verplicht de gevraagde inlichtingen te verstrekken en aan overleg deel te nemen. Als zij dit weigeren informeert de cvdK de minister van BZK en andere betrokken ministers hierover.

andere functionarissen

De commissaris kan ook andere personen belast met bevoegdheden in de openbare dienst in de provincie verzoeken om bericht en raad, voor zover hij dat nodig acht in verband met de hem bij zijn Ambtsinstructie opgedragen taken (art. 10 Ambtsinstructie). Te denken valt daarbij bijvoorbeeld aan korpsbeheerders en korpschefs.

Praktische werkwijze informatie-uitwisseling

praktische werkwijze

Het uitwisselen van informatie en het inwinnen van inlichtingen zal doorgaans telefonisch verlopen via de medewerkers van het kabinet van de cvdK. Medewerkers van de betrokken gemeente(n), politiekorpsen, Koninklijke Marechaussee, LOCC en NCC kunnen hiervoor zelf contact met het kabinet cvdK opnemen of de medewerkers van het kabinet kunnen namens de commissaris aan deze medewerkers informatie verstrekken of bij hen inlichtingen inwinnen.

⁹⁾ Het gaat hier om personeel van de sector Rijk én het burgerpersoneel van defensie, dat immers geen deel uitmaakt van de krijgsmacht.

4.2.3 Overleg en afstemming

Tijdens de informatie-uitwisseling zoals hiervoor beschreven vindt het nodige overleg plaats tussen de betrokken instanties over het voeren beleid ter handhaving van openbare orde. Naast informatie-uitwisseling tussen burgemeester en commissaris wordt ook de (hoofd)officier van justitie en de korpsbeheerder in dit overleg betrokken. Veelal zal de commissaris de informatie-uitwisseling met de burgemeesters primair door tussenkomst van de korpsbeheerder laten lopen.

Afhankelijk van de aard en omvang van de verstoring kan het nodig zijn om met meerdere bestuursorganen en disciplines tegelijkertijd (fysiek) te overleggen.

Bij verstoringen op lokaal niveau zal dat in eerste instantie plaats vinden in de gemeentelijke driehoek van burgemeester, officier van justitie en politiechef. Indien de openbare orde in meer dan één gemeente binnen een regio bedreigd wordt, spreken de betrokken burgemeesters met elkaar af op welke wijze er gecoördineerd wordt.

lokaal
overleg

regionaal
overleg

Als het overleg op intergemeentelijk of regionaal niveau niet tot de gewenste afstemming leidt als de openbare orde in meer dan één regio binnen de provincie bedreigd wordt, of als hier anderszins behoefte aan is, kan er beleidsoverleg op provinciaal niveau plaats vinden. Dit overleg wordt voorgezeten door de commissaris van de Koningin (vgl. art. 5 lid 2 Ambtsinstructie).¹⁰⁾

provinciaal
overleg

Aan dit beleidsoverleg kunnen de betrokken burgemeesters, korpsbeheerders, hoofdofficiëren van justitie en de procureur-generaal (PG) deelnemen, alsmede korpschefs, vertegenwoordigers van defensie (waaronder de Koninklijke Marechaussee) en andere rijksambtenaren.

Daarnaast kan de commissaris anderen uitnodigen aan het overleg deel te nemen, bijvoorbeeld waterschappen, rijksfunctionarissen en commandanten van de regionale brandweer. Er bestaan geen voorafgaande afspraken over dit overleg. Het overleg kan plaatsvinden op initiatief van de commissaris of naar aanleiding van een verzoek dat hiertoe door één van de andere partijen aan de commissaris is gedaan.

nationaal
overleg

Indien belangen van meerdere provincies aan de orde zijn, zal ook coördinatie plaatsvinden op rijksniveau, door de minister van BZK (via het NCC).

Praktische werkwijze overleg en afstemming

Voor de afstemming van maatregelen ter handhaving van de openbare orde en justitiële maatregelen (en de bijstandsverdeling) onderhoudt het kabinet van de cvdK contact met het LOCC, NCC, het parket van het college van PG's, betrokken burgemeesters, korpsbeheerders en korpsleiding van de regionale politiekorpsen en Koninklijke Marechaussee in Noord-Holland (b.v. regionaal bureau Conflict- en Crisisbeheersing (CCB), regionale Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden (SGBO) en/of regionale inlichtingen diensten).

praktische
werkwijze

Communicatiemedewerkers van de provincie onderhouden contacten met communicatiemedewerkers van gemeenten en het Rijk, voorzover de situatie met betrekking tot de openbare orde afstemming van de publieksvoorlichting en woordvoering noodzakelijk maakt.

¹⁰⁾ In de Ambtsinstructie van de cvdK wordt gesproken over wederzijdse afstemming van het beleid m.b.t. de 'civiele verdediging'. Deze term heeft tegenwoordig betrekking op de bescherming van vitale belangen van overheid en samenleving en dus ook op openbare orde. Zie noot 6 supra.

4.3 Aanwijzingen

4.3.1 Beleidsaanwijzing cvdK – burgemeester (art. 16 Politiewet 1993)

Zoveel mogelijk na overleg met de betrokken burgemeester(s) kan de commissaris hen de nodige aanwijzingen geven met betrekking tot het door hen ter handhaving van de openbare orde te voeren beleid. Deze aanwijzingen moeten worden opgevolgd.

wanneer Een aanwijzing kan gegeven worden bij een openbare ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een ordeverstoring, in meer dan één gemeente plaatsvindt, of weliswaar geconcentreerd is in één gemeente, maar bovenlokale belangen aantast en buiten de direct betroffen gemeente onrust kan veroorzaken of gevolgen heeft voor politiepotentieel in andere gemeenten. Het betreft hier een inschatting van de cvdK zelf (uiteraard op basis van verkregen informatie).

aandachts Bij het geven van een aanwijzing gelden de volgende aandachtspunten:

- punten**
- proportionaliteit en subsidiariteit: de cvdK geeft slechts een aanwijzing indien hij van mening is dat dit noodzakelijk is en dat normale bevoegdheden niet toereikend zijn om de gewenste situatie te bewerkstelligen. Zo zal zo veel mogelijk geprobeerd worden er in overleg met de betrokken burgemeester(s) uit te komen.
 - De aanwijzing heeft alleen betrekking op het te voeren beleid, in die zin dat doelen kunnen worden aangewezen die door het te voeren beleid moeten worden nagestreefd of dat prioriteiten kunnen worden geformuleerd. De uitvoering van dat beleid blijft aan de burgemeester.

4.3.2 Beleidsaanwijzingen minister BZK-cvdK-bgm (art. 16 Politiewet 1993)

Als het gaat om een ordeverstoring/vredebreuk die vitale belangen van de nationale samenleving of de veiligheid van de staat kunnen schaden kan de minister van BZK de commissaris en de burgemeester(s) de nodige aanwijzingen geven (zoveel mogelijk na overleg) inzake het te voeren beleid ter handhaving van de openbare orde. Zij voeren deze uit.

De aanwijzingen van de minister aan de burgemeesters worden zoveel mogelijk gegeven door tussenkomst van de commissaris. Indien dit niet mogelijk is, wordt de commissaris zo spoedig mogelijk daarvan in kennis gesteld.

4.3.3 Aanwijzingen van cvdK aan in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht inzake samenwerking (art 2. Ambtsinstructie cvdK)

wanneer In geval van een (dreigende) verstoring van de openbare orde waarbij de cvdK van mening is dat deze van meer dan plaatselijke betekenis is, kan de cvdK in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht de nodige aanwijzingen geven met betrekking tot de wijze waarop zij bij de uitoefening van de hun opgedragen taken samenwerken: het kan gaan om samenwerking met elkaar, met het provinciaal bestuur, met de gemeentebesturen en/of met de waterschapsbesturen.

De volgende aandachtspunten zijn van belang:

- aandachts**
- punten**
- De aanwijzing heeft uitsluitend betrekking op de samenwerking door rijksdiensten en/of de krijgsmacht onderling en de samenwerking door rijksdiensten en/of de krijgsmacht met het provinciaal bestuur, gemeente- en waterschapsbesturen. Gemeente- en waterschapsbesturen kunnen de commissaris verzoeken een dergelijke aanwijzing te geven.
 - De aanwijzing moet noodzakelijk zijn om de coördinatie met betrekking tot het herstel en de handhaving van de openbare orde te bevorderen en geschiedt zoveel mogelijk na overleg (proportionaliteit en subsidiariteit) met de betrokken rijksfunctionarissen.

Een aanwijzing kan niet aan alle rijksambtenaren gegeven worden:

- a De cvdK kan geen aanwijzing geven aan functionarissen van het openbaar ministerie. Hij kan wel de procureur-generaal verzoeken om de ambtenaren de nodige instructies te geven.
- b De aanwijzing kan niet gegeven worden aan personen deel uitmakend van de krijgsmacht die op basis van de Politiewet of Wrzo bijstand verlenen. Zij staan onder het gezag van de betreffende burgemeester.

uitzondering

De functionarissen die een aanwijzing krijgen zijn verplicht deze op te volgen. De betreffende minister kan de aanwijzing van de commissaris ongedaan maken. Tot die tijd blijft de aanwijzing van kracht. Een verzoek tot ongedaanmaking aan de minister heeft geen schorsende werking.

**ongedaan
maken
aanwijzing**

De aanwijzingsbevoegdheid geldt ook in gevallen waarbij de openbare veiligheid in het geding is. Zie daarvoor het hoofdstuk Openbare Veiligheid.

**ook bij open-
bare veiligheid**

4.3.4 Praktische werkwijze aanwijzingen

Een aanwijzing wordt door de cvdK zelf gegeven en geschiedt zoveel mogelijk op schrift. Indien een aanwijzing in eerste instantie mondeling wordt gegeven, zal deze later op schrift worden gesteld. De cvdK informeert de minister van BZK zo spoedig mogelijk als hij een aanwijzing aan een burgemeester heeft gegeven (via het NCC). Als het gaat om een aanwijzing aan personen van de krijgsmacht of rijksambtenaren wordt ook de betreffende minister geïnformeerd (via het NCC).

**praktische
werkwijze**

4.4 Toezicht noodverordening burgemeester *(art. 176 jo. 175 Gemeentewet)*

De burgemeester kan “algemeen verbindende voorschriften ter handhaving van de openbare orde en ter beperking van gevaar” in een zogenaamde noodverordening neerleggen. Dit is geregeld in artikel 176 jo. 175 van de Gemeentewet. Het gaat om tijdelijke noodmaatregelen (bij vrees voor) ernstige ordeverstoringen of bedreigingen van de openbare veiligheid. Deze regeling is dus breder dan enkele toepassing voor openbare orde.

**tijdelijke
noodmaat-
regelen**

Een noodverordening is een bijzondere bevoegdheid en mag dus alleen gebruikt worden voor zover bestaande bevoegdheden niet volstaan. De inhoud van de noodverordening mag niet afwijken van de Grondwet of verdragen maar kan in specifieke gevallen wel grondrechten beperken.

**bijzondere
bevoegdheid**

De burgemeester brengt de noodverordening zo spoedig mogelijk ter kennis van de gemeenteraad, de cvdK en de hoofdofficier van Justitie.

De rol van de cvdK betreft de mogelijkheid tot schorsing van voorschriften, zolang de verordening door de gemeenteraad niet bekrachtigd is. Er zijn dus twee situaties denkbaar:

rol cvdK

- Als de gemeenteraad de noodverordening bekrachtigt neemt de cvdK slechts kennis van de noodverordening. Deze situatie zal zich met name voordoen bij geplande gebeurtenissen waarover de gemeenteraad vroegtijdig geïnformeerd kan worden, zoals risicovolle voetbalwedstrijden, bezoek van hoogwaardigheidsbekleders en betogingen.
- Als de gemeenteraad zich niet voor het ingaan van een noodverordening kan uitspreken, beoordeelt de commissaris de noodverordening en kan deze zonodig opschorten. Het opschorten stuit onmiddellijk de werking van de voorschriften.

kennisname

opschorten

De schorsing vervalt zodra de gemeenteraad deze in de eerstvolgende vergadering van de raad heeft bekrachtigd.

**administratief
beroep**

beoordeling Als de raad de verordening in de eerstvolgende vergadering niet bekrachtigt, kan de burgemeester binnen 24 uur administratief beroep instellen bij de commissaris van de Koningin. Deze beslist binnen twee dagen. Tot die tijd blijft de noodverordening van kracht.

**nood-
verordening**

De commissaris beoordeelt de noodverordening aan de hand van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit. Daarnaast dient de inhoud van de noodverordening behalve de wettelijke grondslag voldoende heldere en concrete informatie te bevatten voor betrokkenen en dient de noodverordening voldoende bekend gemaakt te zijn.

Als de bijzondere omstandigheden zich niet langer voordoen, trekt de burgemeester de noodverordening in en brengt dit direct ter kennis van de gemeenteraad, de cvdK en de hoofdofficier van Justitie.

Praktische werkwijze noodverordeningen

**praktische
werkwijze** Noodverordeningen (en het intrekken ervan) kunnen per e-mail of fax naar de cvdK worden verzonden. Zie bijlagen voor bereikbaarheidsgegevens.

4.5 Bijzondere regelingen en wetgeving

4.5.1 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag (art. 5, 6, 7 en 18 Wbbbg)

**bijzondere
bevoegdheden** De Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag geeft de burgemeester, de cvdK en de minister van BZK nog een aantal bijzondere bevoegdheden op het gebied van openbare orde. Omdat deze verder gaan dan de bijzondere bevoegdheden op basis van de Politiewet, kunnen deze slechts door middel van een Koninklijk Besluit in werking worden gesteld, hetzij op basis van de Wbbbg, hetzij op basis van de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden. De bevoegdheden die deze wet aan organen van burgerlijk gezag toekent, worden slechts uitgeoefend voor zover dit met het oog op de handhaving van de openbare orde en veiligheid naar het oordeel van die organen geboden is. Daarnaast moet bij de uitoefening van de bevoegdheid ook hier proportionaliteit en subsidiariteit in acht genomen worden.

**koninklijk
besluit**

De belangrijkste bevoegdheden zijn, nadat de wet in het geheel of deels in werking is getreden:

- De bevoegdheid voor de cvdK om, indien kennis daarvan naar zijn oordeel voor de uitoefening van de gegeven bevoegdheden noodzakelijk is, van een ieder inlichtingen te verlangen en inzage te vorderen van bescheiden alsmede van informatiedragers waarop gegevens zijn vastgelegd. Deze bevoegdheid strekt zich uit tot hen die uit hoofde van hun stand, beroep of ambt tot geheimhouding verplicht zijn. Deze kunnen zich echter verschonen van het verschaffen van inlichtingen, doch uitsluitend voor zover het betreft hetgeen hun in hun hoedanigheid is toevertrouwd. Zij kunnen voorts het verlenen van inzage van bescheiden en gegevens, alsmede het verlenen van medewerking weigeren, voor zover hun geheimhoudingsplicht zich daartoe uitstrekt (art. 5 Wbbbg).
- Daarnaast is de cvdK, indien de omstandigheden die tot de afkondiging van de algemene noodtoestand hebben geleid, een bedreiging voor het volksbestaan inhouden en indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, bevoegd iedere persoon ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat dat hij de openbare orde en veiligheid in gevaar zal brengen, te interneren (art. 18 Wbbbg).

**extra
informatie-
plicht**

interneren

Deze laatste, meest vergaande maar naar zijn aard waarschijnlijk ook de meest zeldzaam gebruikte bevoegdheid, wordt ingeperkt door het gestelde in art. 26 Wbbbg, waar sprake is van het bij AMvB stellen van nadere regels met betrekking tot het uitoefenen daarvan.

Andere bevoegdheden van de cvdK worden door de Wbbbg ook ingeperkt. Zo is hij gehouden te handelen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden die betrekking hebben op de handhaving van de openbare orde en veiligheid, in overeenstemming met de aanwijzingen van de minister van BZK (art. 6 Wbbbg). Daarnaast heeft dezelfde minister altijd de mogelijkheid om te voorzien in de uitoefening van (een deel van) de bevoegdheden van de cvdK die betrekking hebben op de handhaving van de openbare orde en veiligheid, door die uitoefening geheel of ten dele aan zich te trekken dan wel daarmee geheel of ten dele een ander orgaan van burgerlijk gezag te belasten (art. 7 Wbbbg).

Een andere beperking van de bevoegdheid van de cvdK in het kader van de Wbbbg treft men aan in artikel 10. Dat stelt dat de ministers van BZK en van Justitie de artikelen 54 tot en met 57 van de Politiewet 1993 gezamenlijk of afzonderlijk voor het gehele land of een gedeelte daarvan buiten werking kunnen stellen. In concreto houdt dat in dat de cvdK niet meer per se betrokken hoeft te zijn bij de aanvraag voor (bovenregionale) bijstand van politie-eenheden.

Bij de uitvoering door de burgemeester kunnen de minister van BZK en de commissaris de burgemeester aanwijzingen geven als hij de bevoegdheden betreffende de openbare orde en veiligheid uitoefent. De werkwijze rond het geven van een aanwijzing staan in paragraaf 3.3. uitgewerkt. Daarnaast kan de minister besluiten de betreffende bevoegdheid zelf uit te oefenen of door een ander bestuursorgaan van burgerlijk gezag te laten uitoefenen.

Praktische werkwijze

Als de Wbbg geheel of deels in werking is gesteld voert de commissaris de betreffende besluiten van de minister van BZK uit en overlegt hiervoor met de minister. De commissaris oefent de bovengenoemde bevoegdheden uit binnen de door de minister gegeven grenzen. De uitvoering van de bijzondere bevoegdheden binnen de eigen provincie bespreekt de commissaris met de korpsbeheerders van de Noord-Hollandse politieregio's c.q. voorzitters van de Noord-Hollandse veiligheidsregio's.

4.5.2 Samenwerkingsregeling Bestrijding Terroristische Misdrijven

Terrorisme richt zich tegen de (inter)nationale rechtsorde (waaronder ook begrepen de rechtsorde op lokaal of regionaal niveau). Daarmee raakt het tevens de openbare orde. In geval van een (dreigende) terroristische actie gelden dan ook onverkort de in dit hoofdstuk beschreven bepalingen en bevoegdheden. In het geval van een terroristische dreiging geldt een extra informatieplicht.

De informatieplicht ziet op alle kennis waarvan kan worden aangenomen dat deze van belang is voor de voorkoming en opsporing van terroristische misdrijven.

Deze informatie wordt niet alleen binnen de justitiële lijn doorgegeven, maar ook naar burgemeester(s), cvdK en minister van BZK:

- Zodra de landelijk officier van justitie gegevens heeft ontvangen waarvan kan worden aangenomen dat deze van belang zijn voor de voorkoming en opsporing van terroristische misdrijven, brengt hij deze ter kennis van de betrokken hoofdofficier van justitie.
- De hoofdofficier brengt deze informatie terstond ter kennis van de betrokken burgemeester.
- De burgemeester informeert de cvdK.
- De cvdK informeert de minister van BZK.

doel informatie Deze informatie is met name van belang voor afstemming over de verdeling van politiebijstand en afstemming over voorlichting en het treffen van adequate maatregelen om onnodige maatschappelijke onrust te voorkomen.

doorzettingsmacht minister van Justitie Aangezien (dreiging van) terrorisme gericht is tegen de (inter)nationale rechtsorde raakt het direct nationale vitale belangen en is (inter)nationale coördinatie van de bestrijding noodzakelijk. In het geval van een acute dreiging van terrorisme krijgt de minister van Justitie zogeheten doorzettingsmacht. Dit betekent dat hij de wettelijke bevoegdheid krijgt om – per direct – de noodzakelijke maatregelen te nemen op terreinen van andere ministeries. Het kan dan gaan om ontruiming, blokkades van wegen of het stilleggen van trein- of vliegverkeer of het staken van telecomverkeer in een bepaalde regio. Ook is de minister van Justitie verantwoordelijk bij zogenaamde ‘verstoringsacties’. Dit betekent dat hij instanties die onder andere ministers vallen, gericht kan inzetten op bepaalde potentiële terroristen.

Praktische werkwijze overleg en afstemming

praktische werkwijze Voor de bijstandsverdeling en de afstemming van maatregelen ter handhaving van de openbare orde met justitiële maatregelen onderhoudt het kabinet van de cvdK contact met het LOCC, NCC, het parket van het college van PG's, betrokken burgemeesters, korpsbeheerders en korpsleiding van de regionale politiekorpsen en Koninklijke Marechaussee in Noord-Holland (b.v. regionaal bureau Conflict- en Crisisbeheersing (CCB), regionale Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBO) en/of regionale inlichtingen diensten). Communicatiemedewerkers van de provincie onderhouden contacten met communicatiemedewerkers van gemeenten en het Rijk, voorzover de situatie met betrekking tot de openbare orde afstemming van de publieksvoorlichting en woordvoering noodzakelijk maakt.

Bijlagen bij dit hoofdstuk

- Wetgeving: art. 16, 17 en 20 Politiewet 1993, art. 2 en 10 Ambtsinstructie commissaris van de Koningin, art. 175, 176 Gemeentewet, art. 1, 5-7 Wbbbg.
- Samenwerkingsregeling Bestrijding Terroristische Misdrijven 1994, art. 4 t/m 6.

5 Milieu

(inrichtingen, luchtverontreiniging, bodem, zwemgelegenheden)

Wettelijke basis: Art. 17.1 t/m 17.5 Wet Milieubeheer; artikel 8.1 en 8.2 Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer; art. 43-53 Wet inzake de Luchtverontreiniging; art. 30 t/m 35 Wet Bodembescherming; art. 11 t/m 13 Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden. Overig: Smogregeling VROM 1 maart 2001

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt vanuit de rol van de provincie een viertal specifieke regelingen besproken met betrekking tot incidenten of omstandigheden met (mogelijke) gevolgen voor mens en milieu:

- Ongewone voorvallen bij inrichtingen (Wet Milieubeheer).
- Voorzieningen in het kader van luchtverontreiniging (Wet inzake de Luchtverontreiniging).
- Bodemverontreiniging als gevolg van ongewone voorvallen (Wet Bodembescherming).
- Veiligheid bezoekers zwemgelegenheden (Wet hygiëne badinrichtingen en zwemgelegenheden).

Deze specifieke regelingen laten onverlet dat andere regelingen, met name op het gebied van openbare veiligheid (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid) tegelijkertijd van toepassing kunnen zijn. Voor zover relevant wordt daar per onderwerp nader op ingegaan.

5.2 Inrichtingen

(Wet Milieubeheer: art. 17.1 t/m 17.5)

Op grond van de Wet Milieubeheer (Wm), kunnen zowel gemeenten, provincies als het rijk de (milieu)vergunnende instantie zijn voor bedrijven. In het Inrichtingen en Vergunningenbesluit Milieubeheer zijn GS aangewezen als vergunningverlenende en handhavende instantie voor bepaalde categorieën bedrijven.¹¹⁾ Als bevoegd gezag ziet GS toe op het beperken en voorkomen van milieuverontreiniging bij deze bedrijven ('Inrichtingen'). Hier wordt ingegaan op de rol van GS bij 'ongewone voorvallen'.

GS
vergunning-
verlener

Rol GS bij ongewone voorvallen

- Meldingsplicht voorvallen exploitant inrichting aan GS.
- Toezicht GS op onderzoek.
- Informatieplicht GS aan andere bestuursorganen.
- Opleggen verplichtingen/ verbod door GS m.b.t. afvalstoffen.
- Informatieplicht andere vergunningverleners aan GS en cvdK.

¹¹⁾ De bedrijven waarvoor GS vergunningsverlener is zijn op de website www.noord-holland.nl te raadplegen.

5.2.1 Meldingsplicht exploitant¹²⁾ inrichting aan GS bij ongewoon voorval

Als zich binnen een inrichting een voorval voordoet, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu kunnen optreden of reeds zijn ontstaan, dan is de exploitant van de inrichting gehouden al hetgeen te doen dat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden om de schade aan het milieu binnen en buiten de inrichting te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken en deze ongedaan te maken (art 17.1Wm).

**melding bij
bevoegd
gezag**

De exploitant van de inrichting dient zo spoedig mogelijk bij het bevoegde gezag, mogelijk dus GS, melding te maken van het voorval (art. 17.2 Wm). Zodra de exploitant informatie heeft over de (vermoedelijke) oorzaak, de aard en hoeveelheid vrijgekomen stoffen en de genomen maatregelen, meldt hij dit ook aan GS. Hiermee wordt de provincie in de gelegenheid gesteld om de ernst van de milieugevolgen te bepalen en vast te stellen of het bedrijf datgene doet, wat redelijkerwijs verwacht mag worden om de milieubelasting zo beperkt mogelijk te houden.

5.2.2 Toezicht op onderzoek door GS

GS zien er op toe dat de nodige gegevens worden verzameld om het voorval te kunnen analyseren en de oorzaken te kunnen achterhalen (art. 17.3 Wm).

5.2.3 Informatieplicht GS aan andere bestuursorganen

**burgemeesters
VROM
anderen**

Meldingen van ongewone voorvallen aan GS, worden door GS doorgegeven aan de burgemeester(s) van de betreffende gemeente(n) en aan de inspecteur volksgezondheid van VROM (art. 17.2 Wm).

Daarnaast informeren GS andere betrokken bestuursorganen of overheidsdiensten die belang hebben bij de informatie. Te denken valt daarbij aan een rechtstreeks melding aan hulpverleningsdiensten (in spoedgevallen), buurgemeenten, waterbeheerders en andere provinciebesturen als de gevolgen van het ongeval provinciegrens-overschrijdend kunnen zijn.

Met het oog op de voorbereiding op de bestrijding van rampen en zware ongevallen zendt het college van Gedeputeerde Staten een schriftelijke samenvatting van de risicoanalyse aan de burgemeester, de cvdK en het bestuur van de regionale brandweer waarin de inrichting geheel of in hoofdzaak is gelegen. Onderdelen van het veiligheidsrapport zendt Gedeputeerde Staten aan (artikel 8.1 en 8.2 Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer):

- 1 de burgemeester van de gemeenten waarvan het grondgebied is gelegen binnen een door de BRZO '99 aangewezen gebied;
- 2 de cvdK in de provincie waarin een gemeente is gelegen waarin de inrichting geheel of gedeeltelijk zal zijn of is gelegen;
- 3 de cvdK in de provincie waarin een gemeente als bedoeld onder 1 is gelegen;
- 4 het bestuur van de regionale brandweer binnen wier gebied een gemeente als bedoeld onder 1 of 3 is gelegen;
- 5 minister van VROM.

5.2.4 Opleggen verplichtingen/ verbod GS m.b.t. afvalstoffen

**verplichting
inrichting of
anderen**

In het geval zich een ongewoon voorval in een inrichting voordoet kunnen afvalstoffen ontstaan, zowel binnen de inrichting, als buiten de inrichting, bijvoorbeeld op naastgelegen percelen.

Ter bescherming van het milieu kunnen met betrekking tot die afvalstoffen verplichtingen worden opgelegd aan iedereen bij wie die afvalstoffen zijn ontstaan of aanwezig zijn (art. 17.4 Wm). Dit kan dus zowel de inrichting

¹²⁾ In de wet wordt gesproken over 'de drijver' van de inrichting.

zijn waar het voorval plaats heeft gevonden, als de omgeving van de inrichting (bijvoorbeeld andere bedrijven of particulieren bij wie afvalstoffen terecht zijn gekomen).

De verplichtingen hebben betrekking op handelingen die met de afvalstoffen gedaan of gelaten moeten worden.

De verplichtingen kunnen worden opgelegd door GS, of door een andere bevoegde instantie. Dat is afhankelijk van de situatie. Voor zover de verplichtingen betrekking hebben op de inrichting waar het voorval zich heeft voorgedaan, worden deze door de vergunningverlenende instantie opgelegd (mogelijk GS). In alle andere gevallen worden verplichtingen alleen door GS opgelegd.

De minister van VROM kan GS verzoeken gebruik te maken van de bevoegdheid om binnen een bepaalde termijn verplichtingen met betrekking tot afvalstoffen op te leggen. In spoedgevallen of indien niet binnen de termijn aan het verzoek gehoor wordt gegeven, kan de minister zelf maatregelen treffen (17.5 Wm).

5.2.5 Informatieplicht andere vergunningverleners aan GS en cvdK

Als het bevoegd gezag voor een inrichting conform de Wet milieubeheer niet de provincie is, maar een gemeente of het Rijk, dan dient een melding van een ongewoon voorval te worden gedaan bij die instantie. Deze instantie zal vervolgens andere overheden informeren over de situatie.

De provincie dient in ieder geval geïnformeerd te worden in de volgende gevallen (art.17.2 Wm):

- als de gevolgen van het ongewone voorval zich voordoen of zich kunnen voordoen buiten de grenzen van de betreffende gemeente dient het betreffende bestuursorgaan de commissaris van de Koningin te informeren;
- als de gevolgen van het voorval tot verontreiniging of aantasting van de bodem leiden, moeten ook GS worden geïnformeerd.

bovenlokale

gevolgen

gevolgen

bodem

5.2.6 Samenloop openbare veiligheid en andere wetgeving

Voor zover nadelige milieugevolgen ontstaan die tot een bedreiging leiden van de openbare veiligheid, worden deze bestreden volgens de reguliere 'Wrzo-structuur' (hulpverleningsdiensten onder het opperbevel van de burgemeester met coördinerende bevoegdheden van cvdK en minister van BZK. Zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

Afhankelijk van de aard en plaats van de gevolgen, kunnen ook de regelingen uit de Waterstaatswet, de Wet Bodem Bescherming, Wet inzake de Luchtverontreiniging en de Wet Milieugevaarlijke stoffen van toepassing zijn. Zo kan bijvoorbeeld op grond van de Wet inzake de Luchtverontreiniging bij een inrichting ingegrepen worden als er luchtverontreiniging ontstaat waarbij aanmerkelijk gevaar voor de gezondheid, onduidelbare hinder of ernstige schade gevreesd wordt (zie ook Luchtverontreiniging in dit hoofdstuk).

De afstemming tussen de diverse betrokken overheden zal vanuit de provincie zoveel mogelijk plaatsvinden volgens de Wrzo-structuur (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

afstemming

Wrzo-structuur

5.2.7 Praktische werkwijze ongewone voorvallen inrichtingen

- Meldingen aan GS van ongewone voorvallen bij bedrijven, kunnen 24 uur per dag gedaan worden bij provinciale milieumedewerkers van het Milieu Informatie Punt (MIP).
- Meldingen aan GS over bodemverontreiniging kunnen ook bij het MIP worden gedaan (zie ook onder Bodem in dit hoofdstuk).
- Meldingen van gemeentegrensoverschrijdende milieugevolgen aan de cvdK kunnen gedaan worden via het kabinet van de cvdK of via het MIP.

praktische

werkwijze

- Het informeren de VROM-inspectie door GS zal (telefonisch) gebeuren door provinciale milieumedewerkers. Uiteraard kan ook rechtstreeks contact tussen de betrokken bestuurders plaatsvinden
- Het informeren van burgemeesters en andere betrokken overheden vindt (telefonisch) plaats via medewerkers van het kabinet cvdK. Uiteraard kan ook rechtstreeks contact tussen de betrokken bestuurders plaatsvinden
- Provinciale milieuambtenaren zien er op toe dat voldoende gegevens worden verzameld om een ongewoon voorval te analyseren en de oorzaak te achterhalen

Bijlage bij dit onderdeel

- Wetgeving: Wet Milieubeheer 17.1 t/m 17.5

5.3 Luchtverontreiniging

(Wet inzake de luchtverontreiniging art. 43-53)

Onder luchtverontreiniging wordt de aanwezigheid van verontreinigende stoffen in de buitenlucht verstaan: vaste, vloeibare of gasvormige stoffen (met uitzondering van splijtstoffen, ertsen of radioactieve stoffen in de zin van de Kernenergiewet), die in de lucht, op zichzelf dan wel tezamen of in verbinding met andere stoffen, hetzij nadeel voor de gezondheid van de mens of hinder voor de mens kunnen opleveren, hetzij schade kunnen toebrengen aan dieren, planten of goederen.

Luchtverontreiniging kan plotseling ontstaan als gevolg van bijvoorbeeld brand in industriële bedrijven, maar ook geleidelijk, bijvoorbeeld door een combinatie van 'reguliere' uitstoot van verontreinigende stoffen (verkeer, landbouw, bedrijven etc.) en bepaalde weertypes. Daardoor kan smogvorming optreden.

Rol van de provincie

Alarmering en bestuurlijke informatie-uitwisseling over luchtverontreiniging zullen in beginsel plaatsvinden op grond van de reguliere Wrzo-structuur (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid) en/of indien van toepassing de Wet Milieubeheer. Voor inhoudelijk advies kunnen alle overheden contact opnemen met het meldpunt VROM. Bij milieu incidenten verstrekken het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en in voorkomende gevallen ook het Beleidsondersteunend Team Milieu Incidenten (BOT-MI), de provincie advies.

Indien uit de ingewonnen informatie blijkt dat de luchtverontreiniging zo ernstig is dat zij niet met normale middelen (bevoegdheden) kan worden beheerst, dan komen de cvdK een aantal bijzondere bevoegdheden toe om de luchtverontreiniging of schade als gevolg daarvan te voorkomen of te beperken. Het kan gaan om:

- het geven van bevelen door de cvdK met betrekking tot inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigende handelingen;
- het uitvaardigen van algemene voorschriften door de cvdK met betrekking tot inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigde handelingen;
- het informeren van de bevolking en het verstrekken van gedragsadviezen door de cvdK in het belang van de openbare gezondheid.

5.3.1 Bevel cvdK met betrekking tot inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigde handelingen

De cvdK kan bevelen dat een inrichting of deel daarvan gesloten wordt, een toestel buiten werking wordt gesteld, of een verontreinigende handeling gestaakt wordt, indien hij van mening is dat dat noodzakelijk is ter beperking van (dreigende) luchtverontreiniging (art. 43 Wet inzake de Luchtverontreiniging).

Het gaat hier om een bijzondere bevoegdheid, die dus alleen gebruikt mag worden indien gewone bevoegdheden niet volstaan.

Bovendien gelden de volgende aandachtspunten

- voordat hij een bevel geeft, stelt de cvdK de betrokkene (verontreiniger) eerst in de gelegenheid om de oorzaak van de luchtverontreiniging weg te nemen, tenzij dit niet kan worden afgewacht;
- de cvdK geeft geen bevel zonder voorafgaand overleg met de burgemeester van de gemeente waarin de inrichting of het toestel zich (gedeeltelijk) bevinden of waarin een verontreinigende handeling plaatsvindt, tenzij dit niet kan worden afgewacht;
- de cvdK informeert degene tot wie het bevel zich richt, de betrokken burgemeester en de VROM-inspecteur zo spoedig mogelijk over zijn besluit.

definitie

alarmering/

informatie

meldpunt

VROM

bijzondere

bevoegdheden

cvdK

sluiting of

staking

aandachts

punten

Verzoek om toepassing bevoegdheden GS of cvdK door burgemeester/VROM-inspecteur

Een burgemeester en de VROM-inspecteur kunnen de commissaris verzoeken van bovengenoemde bevoegdheid gebruik te maken. Als de VROM-inspecteur dit verzoek doet, overlegt de cvdK eerst met de betrokken burgemeester en omgekeerd.

De cvdK laat zowel de burgemeester als de VROM-inspecteur weten hoe hij op verzoek van één van beiden heeft beslist.

Praktische werkwijze m.b.t. bevel

**praktische
werkwijze**

De informatie-uitwisseling van de cvdK met de burgemeester en VROM-inspecteur zal in eerste instantie plaatsvinden op ambtelijk niveau (medewerkers milieu en kabinet cvdK, gemeenteamttenaren OOV en regionale inspectie Noord-West), maar uiteraard kan ook overleg plaatsvinden tussen de bestuurders zelf.

Een bevel wordt door de commissaris zelf gegeven. In eerste instantie zal dit telefonisch gebeuren, maar het bevel zal zo mogelijk (ook) op schrift worden gesteld.

5.3.2 Uitvaardigen van algemene voorschriften door cvdK en verlenging door GS eventueel op verzoek

De cvdK kan in buitengewone omstandigheden van tijdelijke aard algemene voorschriften met betrekking tot inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigende handelingen uitvaardigen in het belang van de openbare gezondheid (art. 48 Wet inzake de Luchtverontreiniging)

**inhoud
informatie**

Deze bevoegdheid is met name bedoeld voor ernstige (gemeente- en/of regiogrensoverschrijdende) SMOG-situaties. De cvdK kan dan bijvoorbeeld het verkeer beperken of stilleggen of het gebruik van minder verontreinigende brandstoffen in bedrijven opdragen. Wanneer een SMOG-situatie 'ernstig' is, wordt bepaald door zogenaamde grenswaarden en alarmdrempels (zie Smog-regeling in bijlage).

De cvdK zal zich bij het uitvaardigen van de voorschriften laten adviseren door het RIVM.

Voor het uitvaardigen van de voorschriften gelden daarnaast de volgende regels:

- De cvdK vaardigt geen voorschriften uit zonder voorafgaand advies van de VROM-inspecteur, tenzij dit niet kan worden afgewacht.
- De voorschriften gelden voor 48 uur (behoudens eerdere intrekking). De voorschriften kunnen steeds voor 48 uur worden verlengd door het college van GS.
- De uitvaardiging, verlenging en intrekking van de voorschriften worden zo snel mogelijk via radio en televisie bekend gemaakt. Vervolgens worden deze zo spoedig mogelijk in de Staatscourant en eventuele dag- of nieuwsbladen gepubliceerd.

Verzoek om toepassing bevoegdheden GS of cvdK door burgemeester/ VROM-inspecteur

Een burgemeester en een VROM-inspecteur kunnen de commissaris verzoeken van bovengenoemde bevoegdheid gebruik te maken. De cvdK laat zowel de burgemeester als de VROM-inspecteur weten hoe hij op verzoek van één van beiden heeft beslist.

Praktische werkwijze algemene voorschriften

**praktische
werkwijze**

- De informatie-uitwisseling van de cvdK met de burgemeester en VROM-inspecteur, zal in eerste instantie plaatsvinden op ambtelijk niveau (medewerkers milieu en kabinet cvdK, gemeenteamttenaren OOV en regionale inspectie Noord-West), maar uiteraard kan ook overleg plaatsvinden tussen de bestuurders zelf.

- Een verzoek van een burgemeester of de VROM-inspecteur aan de cvdK om van zijn bijzondere bevoegdheden gebruik te maken, kan gedaan worden via het kabinet cvdK of het MIP, die het verzoek zullen doorgeleiden. Uiteraard kan het verzoek ook rechtstreeks aan de cvdK worden gedaan.
- Door de cvdK uitgevaardigde voorschriften zullen worden bekendgemaakt via RTV Noord-Holland, via de provinciale website en persberichten.

5.3.3 Het informeren van de bevolking en het verstrekken van gedragsadviezen

Bij (dreigende) ernstige luchtverontreiniging van tijdelijke aard (meestal smog), verstrekt de cvdK actief informatie over de (verwachte) ernst van de situatie naar de bevolking. Tevens kan hij aanbevelingen doen aan veroorzakers van de luchtverontreiniging en de bevolking adviezen geven over te nemen maatregelen. De cvdK vraagt hiervoor eerst advies van de VROM-inspecteur, tenzij dit niet kan worden afgewacht.

Ook zal de cvdK zich laten adviseren door het RIVM. Het RIVM informeert daarnaast ook zelf het publiek over gezondheidsrisico's.

De provincie informeert de bevolking in ieder geval ook over de oorzaak, de eventuele maatregelen die worden genomen en de verwachte duur van de situatie.

De cvdK informeert ook de betrokken lokale overheden.

Verzoek om toepassing bevoegdheden GS of cvdK door burgemeester/ VROM-inspecteur

Burgemeesters en de VROM-inspecteur kunnen de commissaris verzoeken van bovengenoemde bevoegdheid gebruik te maken. De cvdK laat zowel de betrokken burgemeester(s) als de VROM-inspecteur weten hoe hij op verzoek van één van beiden heeft beslist.

Praktische werkwijze informeren bevolking

- het informeren van de bevolking door de provincie zal verlopen via RTV Noord-Holland, het Milieu Informatie Punt (MIP), de provinciale website en persberichten. Aan de betrokken lokale overheden worden de provinciale persberichten separaat verstuurd.
- Met betrekking tot smog kan bovendien altijd informatie gevonden worden op:
 - NOS-Teletekst (pagina's 711/712).
 - Internet (www.lml.rivm.nl).

**praktische
werkwijze**

5.3.4 Samenloop luchtverontreiniging met openbare veiligheid en andere wetgeving

Ernstige luchtverontreiniging kan leiden tot een bedreiging van de openbare veiligheid, al dan niet in combinatie met andere factoren (bijvoorbeeld een grootschalige bos- of duinbrand).

In dat geval kunnen niet alleen de bijzondere bevoegdheden van de cvdK op grond van de Wet inzake Luchtverontreiniging van toepassing zijn, maar ook bijvoorbeeld die van de burgemeester op het gebied van openbare veiligheid (bijvoorbeeld het uitvaardigen van een noodbevel of -verordening). Nu artikel 44 en 49 Wet inzake de Luchtverontreiniging bepalen dat een burgemeester aan de cvdK kan verzoeken op te treden ter bestrijding van de luchtverontreiniging, zal een burgemeester dat ook moeten doen zolang de mogelijkheid daartoe bestaat. Een burgemeester kan weliswaar ook zelf optreden, maar pas als de cvdK niet (tijdig) van zijn speciale bevoegdheid gebruik maakt.

Met betrekking tot de informatievoorziening richting de bevolking geldt dat burgemeesters gezien hun verantwoordelijkheid voor het waarschuwen en informeren van de eigen bevolking (art. 10 Birzo) uiteraard zelf (aanvullende) informatie activiteiten kunnen uitvoeren. Nu luchtverontreiniging veelal gemeentegrensoverschrijdend zal zijn, wordt de afstemming over de voorlichting tussen de betrokken gemeenten (vgl. art. 15 lid 3 Birzo)

gewaarborgd door de centrale rol van de cvdK in de informatievoorziening op basis van de Wet inzake de Luchtverontreiniging.

Indien de luchtverontreiniging (mede) wordt veroorzaakt door een ongewoon voorval bij inrichtingen geldt ook de regeling uit art. 17.1 t/m 5 van de Wet Milieubeheer (zie boven).

Bijlagen bij dit onderdeel

- Wetgeving: Wet inzake de luchtverontreiniging, art. 1 en 43 t/m 53.
- Smogregeling 2001.

5.4 Bodemverontreiniging als gevolg van ongewone voorvallen

Wet Bodembescherming art. 30 t/m 35

Wanneer er door een ongewoon voorval een ernstige bodemverontreiniging ontstaat, of dreiging daarvan groot is, hebben GS en bij spoed de cvdK bijzondere bevoegdheden op basis van de Wet bodembescherming (Wbb). Volgens de memorie van toelichting bij de Wbb moet aan het begrip ongewoon voorval een ruime betekenis worden toegekend. Het gaat om een gebeurtenis die bij een normale gang van zaken niet zou hebben plaatsgevonden. Te denken valt aan een opengescheurde olieleiding, giftige stoffen in een natuur- of waterwingebied, afkomstig van een al dan niet te traceren bron.

**ongewoon
voorval**

Rol Provincie

- meldingsplicht bodemverontreiniging aan GS;
- informatieplicht GS aan B&W;
- treffen van maatregelen door GS en bij spoed cvdK (eventueel op verzoek van burgemeester of VROM-inspecteur);
- treffen van spoedmaatregelen door cvdK bij verontreiniging van de bodem onder oppervlaktewater;
- informatieplicht aan GS/ verzoek van GS om toepassing maatregelen bij verontreiniging van de bodem onder oppervlaktewater.

5.4.1 Meldingsplicht bodemverontreiniging aan GS

Er bestaat een meldingsplicht bij ontdekking van verontreiniging of aantasting van de bodem die ontstaat als gevolg van handelingen genoemd in de artikelen 6-11 van de Wbb. Het gaat daarbij doorgaans om handelingen die beroeps- of bedrijfsmatig worden uitgeoefend en waarvan de gevolgen of nevengevolgen tot aantasting van de bodem blijken te leiden (o.a. transport gevaarlijke (brand)stoffen, gladheidsbestrijding, bouwwerkzaamheden, landbouwwerkzaamheden).

De veroorzaker, maar ook degene die betrokken is, dient de verontreiniging of de aantasting van de bodem en de maatregelen die hij getroffen heeft zo spoedig mogelijk te melden aan Gedeputeerde Staten (art. 27 Wbb). Dit kan via het Milieu Informatie Punt (MIP).

**wie moet
melden**

Indien het voorval zich voordoet in een inrichting (conform Wet Milieubeheer) moet de exploitant dit ook melden aan de vergunningverlenende instantie.

5.4.2 Informatieplicht GS-B&W

Gedeputeerde staten informeren zo spoedig mogelijk burgemeester en wethouders van de gemeente waar zich de verontreiniging, de aantasting en/of de directe gevolgen daarvan voordoen (art. 27 Wbb).

5.4.3 Treffen van maatregelen door GS en bij spoed door cvdK

In eerste instantie is het aan de veroorzaker zelf om maatregelen te nemen ter bescherming van de bodem. Naar aanleiding van een melding kunnen GS aanwijzingen geven met betrekking tot de door de veroorzaker te nemen maatregelen (artikel 27, lid 2, Wbb).

**eigen
maatregelen
veroorzaker**

Als de verontreiniging wordt veroorzaakt door een ongewoon voorval, waardoor ernstige verontreiniging van de bodem is ontstaan, staan in beginsel nog steeds de maatregelen van de veroorzaker voorop, maar indien GS

bijzondere bevoegdheden menen dat dit noodzakelijk is kunnen zij van bijzondere bevoegdheden gebruik maken. Zij kunnen onverwijld alle maatregelen treffen die zij nodig achten ter bescherming van de bodem (art. 30 e.v. Wbb).

GS Het kan daarbij *onder andere* gaan om:

- een bevel aan degene die een handeling verricht die de verontreiniging (mede) veroorzaakt om deze handeling te staken
- een bevel om personen en hulpmiddelen op het grondgebied toe te laten waar de verontreiniging of de effecten daarvan plaatsvinden, zodat deze de verontreiniging kunnen bestrijden

cvdK-spoed In spoedgevallen kan de cvdK de nodige maatregelen treffen, totdat GS van hun bevoegdheden gebruik maken.

Bij het treffen van maatregelen door GS of cvdK gelden de volgende aandachtspunten:

- aandachtspunten**
- Voordat GS (of cvdK) zelf maatregelen treffen, stellen zij de veroorzaker in de gelegenheid binnen een daartoe te stellen termijn de benodigde maatregelen te nemen (art. 32, lid 2 Wbb), tenzij geboden spoed zich hier tegen verzet.
 - GS (of cvdK) vragen, m.u.v. spoedgevallen, voor het nemen van maatregelen eerst de VROM-inspecteurs de burgemeester om advies (artikel 32, lid 1, Wbb).
 - GS (of cvdK) brengen de betrokkene, de burgemeester en de provinciale milieucommissie, onmiddellijk op de hoogte van de genomen beschikking(en) (artikel 34 Wbb).

Verzoek om toepassing bevoegdheden GS of cvdK door burgemeester/VROM-inspecteur

De VROM-inspecteur en de burgemeester van een gemeente waar zich een bodemverontreiniging of -aantasting of de directe gevolgen daarvan zich voordoen, kunnen GS of de cvdK verzoeken om van hun bijzonder bevoegdheden gebruik te maken (art. 33 Wbb). GS of de cvdK nemen op dit verzoek een beslissing en lichten hierover zowel de betreffende burgemeester als de VROM-inspecteur in.

5.4.4 Verontreiniging van de bodem onder oppervlaktewater- spoedmaatregelen cvdK

waterkwaliteitsbeheerder De Wbb bevat een afzonderlijke regeling voor verontreinigingen van de bodem onder oppervlaktewater. In dat geval heeft niet het college van GS, maar de betreffende waterkwaliteitsbeheerder alle bovengenoemde bevoegdheden (artikel 35, lid 1 en 2, Wbb). Dat geldt ook met betrekking tot de oever en de kust van het betreffende oppervlaktewater, tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de verontreiniging van de oever of de kust geen gevolgen heeft voor de bodem onder het water. De Waterstaatswet is hierbij niet van toepassing.

cvdK-spoed In spoedgevallen kan de cvdK alle noodzakelijke maatregelen nemen, totdat de waterkwaliteitsbeheerder van zijn bevoegdheden gebruik heeft gemaakt.

uitzondering Dit geldt niet voor de gevallen waarbij Rijkswaterstaat waterkwaliteitsbeheerder is.

Uiteraard wordt de waterkwaliteitsbeheerder zo spoedig mogelijk geïnformeerd over de maatregelen.

5.4.5 Informatieplicht aan GS/ verzoek van GS om toepassing maatregelen bij verontreiniging van de bodem onder oppervlaktewater

advies GS Bij het nemen van maatregelen stelt de waterkwaliteitsbeheerder GS zo mogelijk in de gelegenheid om hem te adviseren (dit geldt ook voor de VROM-inspecteur, zie art. 35 lid 1 jo. lid 2 sub b).

verzoek GS GS en de VROM-inspecteur kunnen de waterkwaliteitsbeheerder ook verzoeken om van zijn bijzondere bevoegdheden gebruik te maken. De waterkwaliteitsbeheerder informeert GS en de inspecteur over de op een dergelijk verzoek genomen beslissing.

5.4.6 Uitzondering op rol van provincie: Amsterdam, Zaanstad, Alkmaar en Haarlem

Voor de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Alkmaar en Haarlem zijn bovengenoemde bevoegdheden van GS op grond van art. 88 Wbb overgedragen aan de gemeente. Voor Gedeputeerde Staten moet in dat geval de gemeenteraad gelezen worden en voor de cvdK de burgemeester. Deze regeling geldt niet:

- ten aanzien van het oppervlaktewater (zie hiervoor);
- met betrekking tot bodemverontreinigingen bij inrichtingen waarvoor de provincie bevoegd gezag is conform de wet Milieubeheer.

Indien de bovengenoemde gemeenten maatregelen treffen op grond van artikel 30 e.v. dienen zij GS hierover wel te informeren.

eigen
bevoegdheden
gemeente

uitzondering

informatie GS

5.4.7 Praktische werkwijze bodemverontreiniging

- meldingen van bodemverontreiniging aan GS kunnen 24 uur per dag gedaan worden aan provinciale milieumedewerkers van het Milieu Informatie Punt (MIP);
- meldingen van bodemverontreinigingen die bij het MIP binnenkomen, waarvoor de waterkwaliteitsbeheerder bevoegd gezag is, worden aan de betreffende instantie doorgegeven;
- bevelen van GS (of cvdK) kunnen door provinciale bodeminspecteurs mondeling worden gegeven, maar moeten vervolgens schriftelijk worden bevestigd door GS (of cvdK);
- een verzoek van een burgemeester of de VROM-inspecteur aan GS of cvdK om van hun bijzondere bevoegdheden gebruik te maken, kan via het MIP gedaan worden of via het kabinet cvdK. Uiteraard kan dit ook rechtstreeks gedaan worden aan de bestuurders zelf;
- het informeren van en vragen van advies aan de VROM inspectie zal (telefonisch) gebeuren door provinciale milieumedewerkers;
- het informeren van en vragen van advies aan burgemeesters en het informeren van andere betrokken overheden vindt in eerste instantie (telefonisch) plaats via medewerkers van het kabinet cvdK of milieumedewerkers. Uiteraard kan ook overleg plaatsvinden tussen de bestuurders zelf.

praktische
werkwijze

Bijlage bij dit onderdeel

- Wetgeving: Art. 30 t/m 35 Wet Bodembescherming.

5.5 Veiligheid zwemgelegenheden

(art. 11 t/m 13 Wet Hygiëne en Veiligheid Badinrichtingen en Zwemgelegenheden)

De provincie heeft toezichthoudende taken waar het gaat om de kwaliteit van het zwemwater en andere veiligheidsaspecten in en rond openbare zwemgelegenheden en badinrichtingen (zwembaden, recreatieplassen, sauna's etc.).

Zwemverbod of sluiting bij gevaar voor bezoekers

maatregelen

GS

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om aan een houder van een badinrichting opdracht te geven om de inrichting te sluiten of om een zwemverbod in te stellen op een plaats die wordt gebruikt om te zwemmen, als de zorg voor hygiëne of veiligheid van bezoekers hiertoe aanleiding geeft.

onmiddellijk

gevaar-cvdK

Als voor de gezondheid of veiligheid van bezoekers onmiddellijk gevaar dreigt, kan de commissaris van de Koningin deze bevoegdheid uitoefenen.

Te denken valt bijvoorbeeld aan plotselinge achteruitgang van de kwaliteit van het oppervlaktewater als gevolg van besmetting met verontreinigende stoffen (illegale lozing, scheepsongeval), sterke groei van bacteriën door bepaalde weersomstandigheden, ernstige vervuiling van het strand (al dan niet als gevolg van een ongeval op het water), defect aan de zuiveringsinstallatie bij gechloreerde baden etc.

infectieziekte

GGD

Indien GS of de cvdK overwegen een zwemverbod in te stellen vanwege gevaar voor verspreiding van een infectieziekte, nemen zij een dergelijk besluit pas na advies in te hebben gewonnen bij de directeur van de GGD.

melding B&W

en inspecteur

VROM

Een besluit wordt medegedeeld aan burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente(n) en de inspecteur van VROM.

Praktische werkwijze

praktische

werkwijze

- Een bevel tot sluiting of zwemverbod wordt op schrift gesteld, maar kan in spoedgevallen in eerste instantie mondeling gegeven worden.
- Het advies van de directeur GGD zal (telefonisch) worden ingewonnen door provinciale toezichthouders of een medewerker van het Kabinet van de cvdK. Uiteraard kan ook rechtstreeks contact tussen gedeputeerde(n) of cvdK en de directeur plaatsvinden.
- Burgemeester en wethouders en de inspecteur van VROM zullen bij spoed in eerste instantie telefonisch worden geïnformeerd door provinciale toezichthouders. Ook hier geldt dat uiteraard ook rechtstreeks contact tussen betrokken bestuurders plaats kan vinden.

Samenloop met openbare veiligheid en andere wetgeving

De bedreiging voor de gezondheid of veiligheid van de bezoekers of recreanten kan – waar het gaat om grote aantallen personen – tevens een bedreiging vormen voor de openbare veiligheid. Naast de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden zal dan ook andere wetgeving toegepast kunnen worden, waarbij met name te denken valt aan de Gemeentewet (bijvoorbeeld het uitvaardigen van een noodbevel of -verordening). In geval van nucleaire incidenten kunnen ook maatregelen genoemd in de Kernenergiewet toegepast worden. In het algemeen zal deze samenloop niet tot 'botsing' van bevoegdheden leiden, maar slechts tot extra of complementaire maatregelen.

Bijlage bij dit onderdeel

- Wetgeving: art. 11 t/m 13 Wet Hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
Meer informatie over toezicht op zwemgelegenheden is te vinden via www.noord-holland.nl.

6 Waterstaatswerken

Wettelijke basis: art. 72 t/m 78 Waterstaatswet 1900.

6.1 Inleiding

Zowel het Rijk, een waterschap, een gemeente als een provincie kan zijn belast met de zorg voor de waterhuishouding en waterkeringen in een bepaald gebied en vanuit die rol het beheer hebben over oppervlaktewateren en waterkeringen met de daarbij behorende kunstwerken. Deze oppervlaktewateren, waterkeringen en kunstwerken worden in de Waterstaatswet 1900 aangeduid als waterstaatswerken (art. 67, eerste lid, Waterstaatswet 1900). De beheerders van waterstaatswerken kunnen bijzondere bevoegdheden uitoefenen als er zich met betrekking tot waterstaatswerken buitengewone omstandigheden voordoen. De regeling die daarvoor geldt wordt hieronder besproken vanuit het oogpunt van de provincie.

**waterstaats-
werken**

**bijzondere
bevoegdheden
beheerders**

De bodem onder de oppervlaktewateren valt buiten het bereik van de Waterstaatswet 1900: hiervoor geldt de regeling uit de Wet bodembescherming (art. 30 e.v.). Voor kernongevallen is een aparte regeling opgenomen in de Kernenergiewet (art. 46). De rampenbestrijding op zee valt ook buiten dit hoofdstuk (zie art 67, tweede lid, Waterstaatswet 1900). Dat onderwerp wordt besproken in het hoofdstuk Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer en Noordzeekanaal.

uitzondering

Rol van de provincie

Op grond van de Waterstaatswet kan de provincie twee rollen vervullen als het gaat om de bestrijding van gevaar voor waterstaatswerken:

- 1 GS of de cvdK kunnen optreden als beheerder van waterstaatswerken. Dan hebben zij dezelfde rol als andere beheerders als Rijkswaterstaat, waterschappen of gemeenten.
- 2 GS of de cvdK hebben een toezichhoudende rol in de responsfase. Zij kunnen bepaalde beheerders van waterstaatswerken opdrachten geven als deze beheerders niet of onvoldoende maatregelen nemen in geval van gevaar voor de waterstaatswerken.

beheerder

toezichthouder

Beide rollen zijn hieronder uitgewerkt.

6.2 GS als beheerder

GS zijn in de provincie Noord-Holland geen beheerder van oppervlaktewateren¹³⁾ of waterkeringen. Wel hebben GS het beheer over diverse kunstwerken (bruggen, sluizen). Daarnaast heeft de provincie het vaarweg- en

¹³⁾ Wel kunnen GS naar aanleiding van informatie over de kwaliteit van het oppervlaktewater een zwemverbod opleggen ter bescherming van recreanten. Zie hoofdstuk Milieu.

nautisch beheer over een aantal waterwegen, maar dit is geen beheer in de zin van de Waterstaatswet. Wel zullen GS bij calamiteiten op deze vaarwegen nauw samenwerken met de waterstaatsbeheerders, omdat ongevallen met schepen bijvoorbeeld gevolgen kunnen hebben voor de waterkwaliteit, en waterkwantiteitsproblemen gevolgen hebben voor het scheepvaartverkeer.

Omdat GS beheerder in de zin van de Waterstaatswet kunnen zijn, wordt hun potentiële rol hieronder uitgewerkt. Het onderstaande is in algemene zin ook van toepassing voor andere waterstaatswerkbeheerders (waterschappen, gemeenten, rijkswaterstaat).

noodmaatregelen GS mogen als beheerders van waterstaatswerken in omstandigheden waarin de goede staat van waterstaatswerken onmiddellijk en ernstig in gevaar is of dreigt te komen, maatregelen nemen die zij noodzakelijk achten. Hierbij mag zonodig van andere wettelijke voorschriften worden afgeweken, met uitzondering van de Grondwet (art. 72 Waterstaatswet).

bijzondere bevoegdheid Omdat het hier om een bijzondere bevoegdheid gaat, mag hiervan slechts gebruikt worden gemaakt als normale bevoegdheden niet toereikend zijn, bijvoorbeeld het uitoefenen van bestuursdwang. Bij het gebruik van bijzondere bevoegdheden nemen GS en cvdK uiteraard ook proportionaliteit en subsidiariteit in acht.

waarschuwing en overleg GS nemen als waterstaatswerkbeheerder geen maatregelen zonder waarschuwing en/of overleg met andere betrokken waterstaatswerkbeheerders, tenzij vereiste spoed zich daartegen verzet. Als de situatie zo dringend is dat niet gewacht kan worden totdat het college van GS bij elkaar gekomen is, dan mag de cvdK in de tussentijd maatregelen treffen.

melding van maatregelen Als GS besloten hebben maatregelen te treffen met betrekking tot waterstaatswerken in hun beheer, dan melden zij dat onverwijld aan de minister van V&W.

Vanwege een mogelijke relatie met openbare veiligheid worden ook de burgemeester(s) van de gemeente(n) geïnformeerd waarin het waterstaatswerk gelegen is, alsmede andere organisaties voor wie deze informatie relevant kan zijn.

Van het optreden wordt na afloop een analyse gemaakt die ter kennisneming aan burgemeester en wethouders van de gemeenten waarbinnen de waterstaatswerken zijn gelegen wordt gestuurd, alsmede aan de minister van V&W.

opdracht minister Als de minister van mening is dat GS (of de cvdK) niet of onvoldoende maatregelen hebben genomen, dan kan hij GS een opdracht geven om alsnog maatregelen te nemen.

Praktische werkwijze

praktische werkwijze De maatregelen die GS kunnen nemen en de wijze van afstemming met andere beheerders, moeten worden opgenomen in calamiteitenplannen. Vanwege de grote onderlinge samenhang tussen waterstaatswerken kunnen deze calamiteitenplannen door meerdere beheerders gezamenlijk zijn opgesteld.

In algemene zin geldt:

- indien GS – of bij spoed de cvdK – besluiten maatregelen te treffen, dan informeren zij andere betrokken waterstaatswerkbeheerders hierover;
- de commissaris informeert de minister van V&W. Een medewerker van het Kabinet van de cvdK informeert hiervoor het NCC en informeert de Hoofdingenieur Directeur (HID) Rijkswaterstaat Noord-Holland;
- in het kader van de openbare veiligheid informeert het kabinet van de cvdK tevens de betrokken burgemeesters.

Samenloop met bedreiging van openbare veiligheid

Een bedreiging van een waterstaatswerk kan ook een bedreiging van de openbare veiligheid inhouden. In dat geval gelden onverkort de bevoegdheden van de burgemeester (en andere betrokken bestuursorganen) op grond van de Wrzo en Gemeentewet.

Het is in dergelijke situaties belangrijk dat de waterbeheerders en burgemeester(s) elkaar informeren over de maatregelen die zij (willen) nemen, zodat in onderlinge afstemming een gecoördineerd optreden plaats kan vinden.

Mochten de maatregelen die de betrokken beheerder en burgemeester willen nemen echter niet te verenigen zijn en kan deze situatie niet in onderling overleg worden opgelost, dan kan een burgemeester op grond van zijn opperbevel een bevel geven aan een waterstaatswerkbeheerder op het moment dat er meer belangen in het geding zijn dan belangen van louter waterstaatskundige aard. Zie ook hoofdstuk Openbare Veiligheid.

opperbevel

6.3 GS als toezichthouder op andere beheerders (geven van opdrachten)

6.3.1 Informatieplicht van beheerders aan GS

Als het dagelijks bestuur van een waterschap, burgemeester en wethouders van een gemeente of Rijkswaterstaat in hun hoedanigheid als beheerder bijzondere maatregelen hebben genomen op grond van artikel 72 Waterstaatswet, dan moeten zij dit zo snel mogelijk melden aan GS (art. 73). GS informeren vervolgens zo snel mogelijk de minister van Verkeer en Waterstaat, behalve in de gevallen waarin de maatregelen door Rijkswaterstaat genomen zijn.

melding
noodmaat-
regelen

Uiteraard is het wenselijk dat de betrokken beheerders ook de burgemeester van de betrokken gemeente(n) informeren, vanwege diens verantwoordelijkheid op het gebied van openbare veiligheid en openbare orde.

In dat verband zal de cvdK ook de minister van BZK op de hoogte stellen indien de openbare veiligheid in gevaar dreigt te komen.

Praktische werkwijze

- De beheerders kunnen binnen en buiten kantooruren ten behoeve van de informatieplicht aan GS zoals hierboven beschreven, contact opnemen met de piketambtenaar van het Kabinet van de cvdK (zie voor bereikbaarheidsgegevens de bijlagen).
- Medewerkers van het Kabinet van de cvdK informeren de minister van V&W via het NCC en zij informeren tevens de HID Rijkswaterstaat Noord-Holland. De beheerder wordt hiervan in kennis gesteld.

praktische
werkwijze

6.3.2 Opdracht van GS aan beheerders

Als het college van GS van mening is dat burgemeester en wethouders of het dagelijks bestuur van een waterschap niet of onvoldoende optreden bij gevaar voor het waterstaatswerk, dan kunnen GS deze beheerders een opdracht geven om alsnog maatregelen te nemen. In spoedgevallen kan de commissaris dit doen (art. 74 Waterstaatswet).

opdracht GS

opdracht cvdK

Zo'n opdracht kan ook rechtstreeks gegeven worden door de minister van V&W als die van mening is dat GS of de cvdK ten onrechte of niet voldoende gebruik maken van hun bevoegdheid om een opdracht te geven.

opdracht
minister

De opdracht wordt schriftelijk gegeven tenzij dit gelet op de spoedeisendheid van de situatie niet mogelijk is. De opdracht wordt dan zo snel mogelijk alsnog op schrift gesteld. De opdracht geldt voor een daarbij te stellen termijn. Deze termijn kan steeds worden verlengd met een aanvullende termijn. Zodra de omstandigheden het toelaten wordt de opdracht schriftelijk ingetrokken.

Het college van GS of de cvdK melden de door hun gegeven opdracht zo spoedig mogelijk aan Provinciale Staten en de minister van Verkeer en Waterstaat.

Omdat opdrachten niet aan alle beheerders kunnen worden gegeven en de procedure bij het geven van opdrachten niet in alle gevallen precies hetzelfde is, wordt hieronder voor de verschillende soorten beheerders aangegeven wat de toepasselijke regeling is.

■ Colleges van B&W als beheerder

Voor colleges van B&W geldt de procedure zoals hierboven beschreven.

■ Waterschappen die in meer dan één provincie gelegen zijn

Voor waterschappen geldt de procedure zoals hierboven beschreven. Indien waterschappen echter in meer dan één provincie gelegen zijn, moeten de opdrachten worden gegeven door de provincies aan wie het toezicht op het betreffende waterschap is opgedragen (art. 74 lid 5 Waterstaatswet).

Rijnland

Voor het Hoogheemraadschap van Rijnland betekent dat, dat opdrachten in beginsel door GS van Noord-Holland en Zuid-Holland gezamenlijk moeten worden gegeven, en in het geval van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht door de GS-colleges van Utrecht en Noord-Holland gezamenlijk.

Amstel, Gooi

en Vechtstreek

In de praktijk zal de provincie op wiens grondgebied de maatregelen nodig zijn, af moeten stemmen met de buurprovincie. Indien zij er gezamenlijk niet uitkomen, wordt de minister van V&W hierover schriftelijk geïnformeerd. Als er sprake is van spoed, waarbij de afstemming tussen beide GS-colleges niet kan worden afgewacht, dan kan de cvdK in de tussentijd optreden en met de cvdK van de betreffende andere provincie afstemmen. De betreffende colleges worden uiteraard zo spoedig mogelijk geïnformeerd. De minister van V&W kan, zo veel mogelijk na overleg met betrokken GS of cvdK een opdracht geven aan de desbetreffende beheerder.

spoed

■ Rijkswaterstaat als beheerder

GS: geen

opdracht

GS kunnen Rijkswaterstaat op grond van artikel 74 Waterstaatswet geen opdrachten geven. Als er echter sprake is van een bedreiging van de openbare veiligheid (ernstig gevaar voor personen en milieu) kan de commissaris van de Koningin op grond van art. 2, derde lid van zijn ambtsinstructie de HID Rijkswaterstaat Noord-Holland als rijksfunctionaris een aanwijzing geven over de samenwerking met de provincie, waterschap of gemeenten, zoveel mogelijk na overleg met de HID (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

Praktische werkwijze opdracht GS

praktische

werkwijze

Opdrachten worden door GS zelf gegeven. De voorzitter van GS (cvdK) informeert de beheerder (i.c. de voorzitter van het dagelijks bestuur van het waterschap of de burgemeester van de gemeente). Opdrachten of het beëindigen of intrekken van een opdracht wordt schriftelijk door GS gegeven tenzij dit gelet de spoedeisendheid van de situatie niet mogelijk is. Wegens spoed kan een opdracht door de cvdK telefonisch of mondeling gegeven worden. Schriftelijke bevestiging van de opdracht wordt dan zo spoedig mogelijk nagezonden. Dergelijke opdrachten worden zo veel als mogelijk is na overleg met de beheerder verstrekt. De afstemming tussen betrokken provincies en beheerders zal in beginsel telefonisch plaatsvinden tussen de cvdK's en/of betrokken gedeputeerden en de betrokken beheerder.

6.3.3 Taakverwaarlozing door de beheerder

Indien blijkt dat de beheerder een opdracht niet of niet naar behoren uitvoert die is verstrekt met toepassing van art 74, eerste lid, of 75, eerste lid, zijn gedeputeerde staten of de minister van Verkeer en Waterstaat bevoegd tot het treffen van maatregelen ten laste van de beheerder (art 76).

Praktische werkwijze

Voor zover mogelijk zal uitvoering in of na overleg met de betrokken beheerder(s) plaatsvinden.

**praktische
werkwijze**

6.3.4 Betalingsverplichting werkzaamheden voor derde-beheerder

Indien werkzaamheden die door een beheerder zijn uitgevoerd uitsluitend of mede hebben gestrekt ter behartiging van de belangen van een andere beheerder, kan aan laatstgenoemde beheerder de verplichting worden opgelegd tot betaling van een bedrag, ter gehele of gedeeltelijke vergoeding van de kosten van die uitvoering, te voldoen aan de beheerder die de werkzaamheden heeft uitgevoerd (art 77). Gedeputeerde Staten nemen het besluit tot het opleggen van deze betalingsverplichting en tot het bepalen van het bedrag.

Praktische werkwijze

Voor zover mogelijk zal uitvoering in of na overleg met de betrokken beheerder(s) plaatsvinden.

**praktische
werkwijze**

6.3.5 Nadeelcompensatie

Gedeputeerde Staten kunnen een schadevergoeding toekennen aan degenen die ten gevolge van het treffen van maatregelen als bedoeld in artikel 72 of 76 schade lijden of zullen lijden. Voorwaarden daarbij zijn:

- de schade behoort redelijkerwijze niet of niet geheel ten laste van de gedupeerde behoort te blijven;
- de gedupeerde is niet of niet op andere wijze voldoende verzekerd tegen dergelijke schade.

Deze schadevergoeding kan worden bepaald in geld of in andere vorm.

Indien een dergelijke schade voortvloeit uit maatregelen krachtens artikel 76, kunnen GS de schadevergoeding in rekening brengen bij de beheerder van de betreffende waterstaatswerken (art 78).

Praktische werkwijze

Voor zover mogelijk zal uitvoering in of na overleg met de betrokken beheerder(s) plaatsvinden.

**praktische
werkwijze**

Bijlage bij dit hoofdstuk

- Waterstaatswet 1900, art. 72 t/m 78.

Noordzee, Waddenzee,
IJsselmeer,
Noordzeekanaal

Noordzee, Waddenzee,
IJsselmeer,
Noordzeekanaal

7 Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer en Noordzeekanaal

Wettelijke basis: Wet BON.

Overig: Rampenplan Noordzee, SAR-regeling Coördinatie-regeling Bestrijding Kustverontreiniging, Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee, SAMIJ-regeling, Interregionaal Coördinatieplan Noordzeekanaal.

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de bijzondere coördinatiestructuur met betrekking tot een aantal belangrijke watergebieden.

In de eerste plaats is dat de Noordzee. Voor de ramp- en incidentbestrijding op de Noordzee geldt een ander wettelijk regime dan voor de rampenbestrijding op het land en binnenwateren, onder andere waar het gaat om de bestuurlijke coördinatiestructuur en operationele leiding.

In de tweede plaats wordt stil gestaan bij bijzondere coördinatieafspraken voor de Waddenzee, het Noordzeekanaal en het IJsselmeer. Hoewel voor de rampenbestrijding met betrekking tot deze gebieden – in tegenstelling tot de Noordzee – geen afzonderlijk wettelijk regime geldt, zijn voor een aantal van deze wateren wel speciale coördinatieafspraken gemaakt, omdat de wateren in het gebied van meerdere gemeenten en soms meerdere provincies, waaronder Noord-Holland, gelegen zijn.

Deze afspraken laten onverlet dat andere regelingen, met name op het gebied van openbare veiligheid (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid) en waterstaatswerken (zie hoofdstuk Waterstaatswerken) van toepassing kunnen zijn. Voor zover relevant wordt daar per onderwerp nader op ingegaan.

De regeling Search and Rescue (SAR) wordt in dit hoofdstuk ook kort toegelicht, omdat deze van toepassing kan zijn op het gebied van de Noordzee, de Waddenzee en het IJsselmeer.

De inzetprocedure voor reddingsvloten van de Reddingsbrigade Nederland komt in het hoofdstuk Bijstand aan de orde.

7.2 Noordzee

(Wet BON, Rampenplan Noordzee, SAR-regeling)

De rijksoverheid is verantwoordelijk voor de bestrijding van ongevallen op de Noordzee, waarbij gedacht kan worden aan het redden van drenkelingen en de beperking van schade aan het mariene milieu en de kust.

Zodra een ongeval op de Noordzee gevolgen heeft voor het land, geldt ook de reguliere coördinatiestructuur (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid) en zijn de lokale autoriteiten in eerste instantie verantwoordelijk voor de bestrijding van deze gevolgen.

coördinatie
nationaal
niveau

7.2.1 Rampen en incidenten op de Noordzee, zonder uitstraling naar het land

Rampenbestrijding op de Noordzee wordt op grond van de Wet Bestrijding Ongevallen Noordzee (BON) gecoördineerd door de minister van V&W.

De **beleidsmatige aspecten** van de rampenbestrijding worden behandeld in het Interdepartementaal Beleidsteam Noordzeerampen (IBTN).

De Kustwacht is belast met de **operationele uitvoering**. Dit betekent dat het Kustwachtcentrum fungeert als operationeel commandocentrum en de inzet coördineert van de benodigde middelen voor de bestrijding van de ramp of het incident. Dit gebeurt onder leiding van de directeur Kustwacht.

Het verstrekken van voorlichting aan de media is een verantwoordelijkheid van de voorlichter op het kustwachtcentrum of van de voorlichter in het Departementaal Coördinatie Centrum van het ministerie van Verkeer en Waterstaat (DCC-V&W).

Het registreren van persoonsinformatie en het verstrekken van informatie aan verwanten van mogelijke slachtoffers wordt eveneens geregeld vanuit het DCC-V&W. Via radio en televisie zal een landelijk telefoonnummer bekend worden gemaakt.

7.2.2 Rampen en incidenten op de Noordzee, met uitstraling naar het land

Meldingsplicht minister V&W naar burgemeesters en cvdK

Er kunnen zich op zee situaties voordoen die van invloed zijn op het land. Te denken valt aan een evacuatie van een vaartuig of platform waardoor grootschalige opvang van slachtoffers te land noodzakelijk is. Ook kan door een ongeval op zee de veiligheid van personen of het milieu op het land worden bedreigd.

De minister van V&W is op grond van artikel 9 Wet Bon verplicht de betrokken burgemeesters en de cvdK hierover te informeren. Dit laat onverlet dat de minister, c.q. de kustwacht ook op grond van artikel 11b Wrzo verplicht is de betrokken burgemeester(s) te informeren als de gevolgen van een ongeval op zee zodanig zijn, dat van een bedreiging van de openbare veiligheid op het land sprake is.

Overleg en informatie minister V&W voorafgaand aan het nemen van maatregelen

Als de uitstraling van het zee-incident naar het land veroorzaakt kan worden door aanwijzingen of maatregelen van Rijksweg (zie art. 5 en 6 Wet BON), dient de minister van V&W over de gevolgen van de aanwijzingen of maatregelen vooraf overleg te voeren met de betrokken burgemeester(s). Tenzij zich een situatie voordoet die onmiddellijk ingrijpen noodzakelijk maakt. In dat geval zal dit overleg zo spoedig mogelijk worden gevoerd. De minister van V&W verstrekt de cvdK de nodige inlichtingen.

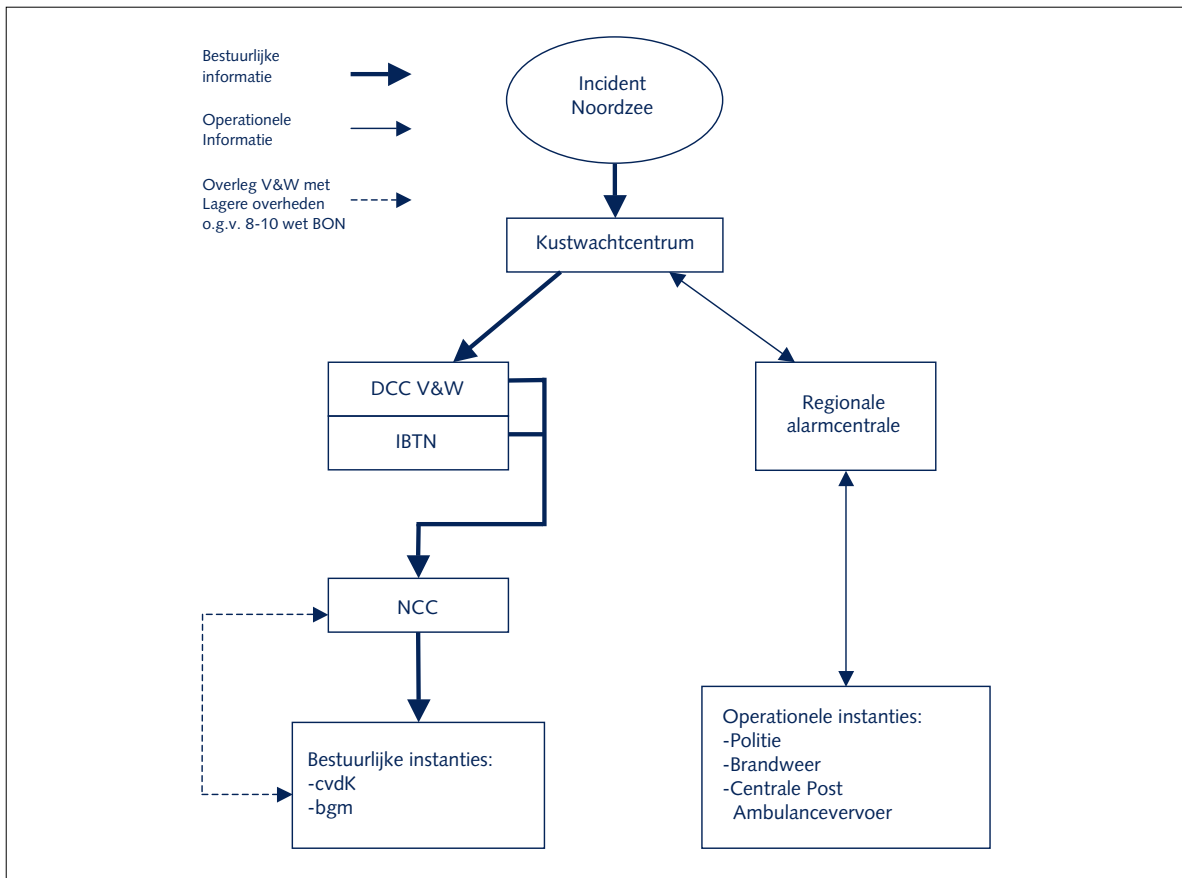
Praktische werkwijze

Met betrekking tot de landzijde wordt de interdepartementale coördinatie verzorgd door het NCC van het ministerie van BZK. Het NCC wordt door tussenkomst van het DCC-V&W hiertoe doorlopend vanuit het Kustwachtcentrum op de hoogte gehouden. Het NCC informeert de betrokken organisaties op het land via de reguliere 'Wrzo'-structuur en informeert hiertoe het Kabinet van de cvdK (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid), die op grond van hun eigen bevoegdheden de bestrijding van deze gevolgen te land ter hand kunnen nemen. In spoedgevallen zullen betrokken burgemeesters tevens rechtstreeks geïnformeerd worden vanuit het ministerie van V&W.

Operationele afhandeling op het land

Indien op operationeel niveau directe contacten noodzakelijk zijn, vinden deze plaats tussen het Kustwachtcentrum en betrokken regionale Alarmcentrale. De acties te land vinden plaats onder leiding van de daarvoor verantwoordelijke autoriteiten. In het volgende schema wordt dit weergegeven.

Figuur 3

Bijlage bij dit onderdeel

Wet BON.

7.3 Kustverontreiniging

(Coördinatieregeling Bestrijding Kustverontreiniging)

Bestrijding van kustverontreiniging is primair een aangelegenheid van gemeenten. Maar ondersteuning door Rijkswaterstaat speelt hierbij een belangrijke rol. In de Coördinatieregeling Bestrijding Kustverontreiniging wordt de samenwerking tussen de betrokken diensten van Rijkswaterstaat onderling en met de betrokken regionale overheden geregeld, zodat bij de bestrijding van kustverontreiniging gecoördineerd kan worden opgetreden. De regeling is van toepassing op de gehele Noordzeekust en de zeewaartse oevers van de waddeneilanden. De regeling treedt in werking indien er sprake is van een homogene verontreiniging door olie van vijf kubieke meter of meer, of een stof die een ernstige bedreiging voor de functionele eigenschappen van de bodem voor mens en dier betekent.

ondersteuning

RWS

toepassing

coördinatie

regeling

7.4 Waddenzee

(Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee)

- convenant** Voor de rampenbestrijding op het Nederlandse deel van de Waddenzee zijn afzonderlijke bestuurlijke coördinatieafspraken gemaakt in een convenant, afgesloten door de cvdK's en betrokken burgemeesters van de provincies Friesland, Groningen en Noord-Holland, Rijkswaterstaat, de Kustwacht en het ministerie van LNV. De betrokken Noord-Hollandse gemeenten zijn: Texel, Den Helder, Wieringen en Anna-Paulowna (regio Noord-Holland Noord). De afspraken zijn opgenomen in het Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee (CRW).
- CRW**
- toepassing** Het CRW treedt in werking ter voorkoming, beperking en/of ongedaanmaking van schadelijke gevolgen van rampen, zware ongevallen (Wrzo) en calamiteiten als bedoeld in de Waterstaatswet.
- CRW**
- uitzonderingen** Aan de Waddenzee gelegen havens met een open verbinding naar de Waddenzee zijn uitgesloten van het Coördinatieplan Waddenzee indien de gevolgen geen uitstraling hebben naar de Waddenzee. Het water rond de pieren die in de Waddenzee uitsteken valt er wel onder. Schepen die vastliggen aan de wal worden tot het land gerekend en vallen niet onder het plan. Voor de volledige regeling wordt verwezen naar het CRW. Hieronder worden de belangrijkste afspraken vermeld.

7.4.1 Coördinatie door cvdK Friesland bij ramp op de Waddenzee

Bij een ongeval op de Waddenzee is het voor hulpverleningsdiensten op het water niet praktisch uit te zoeken welke gemeenten en provincies precies zijn getroffen en in het kader van hun bestrijdende taak kunnen zij hieraan ook geen prioriteit geven. Daarom is afgesproken dat bij een ongeval op de Waddenzee bij aanvang de bestuurlijke coördinatie direct in handen is van de cvdK van de provincie Friesland.

**directe
coördinatie
cvdK Friesland**

Deze commissaris gaat na welke gemeenten zijn getroffen en overlegt met de burgemeesters en met betrokken rijksdiensten welke afgestemde aanpak van het incident moet worden gekozen. Hij is tevens verantwoordelijk voor de coördinatie van de voorlichting aan pers en burgers. De coördinatie zal doorgaans plaatsvinden vanuit het Beleidsteam Waddenzee (BTW), voorgezeten door cvdK Friesland en het daaraan gelieerde Regionaal Operationeel Team (ROT). In beide teams kunnen vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten, provincies en andere organisaties plaats nemen.

BTW

De positie van de coördinerend commissaris kan vergeleken worden met de positie van een coördinerend burgemeester. Dat betekent dat geen van de andere betrokken bestuurders van gemeenten, provincies of rijksdiensten zijn bevoegdheden heeft overgedragen aan de cvdK van Friesland, maar dat deze nog steeds onder eigen verantwoordelijkheid worden uitgeoefend. De coördinerend cvdK zorgt ervoor dat deze zo goed mogelijk op elkaar aansluiten.

7.4.2 Melding en Alarmering

- meldkamer** Ontvangers van meldingen van ongevallen op de Waddenzee geven dit door aan de Meldkamer Friesland. Deze verzorgt de alarmering van de bestuursdiensten en de bestrijdingsdiensten.
- Friesland**

7.4.3 Overgang coördinatie naar cvdK Noord-Holland

Indien na het vaststellen van de plaats van de ramp of het ongeval en het effectgebied blijkt dat dit zich geheel binnen de provincie Noord-Holland bevindt, dan zal de cvdK van Friesland de coördinatie overdragen aan de cvdK van Noord-Holland. Afhankelijk van omvang en aard van het incident kan hij de coördinatie ook overdragen aan één of meer Noord-Hollandse burgemeesters, Rijkswaterstaat, LNV of het Kustwachtcentrum. De cvdK Friesland is verantwoordelijk voor deze keuze en de juiste overdracht. Als de cvdK van Noord-Holland de coördinatie krijgt overgedragen, behelst dit naast de bestuurlijke coördinatie ook de centrale coördinatie van

**overdracht
andere**

voorlichting aan pers en burgers. Dit zal geschieden vanuit het Provinciaal Coördinatiecentrum Noord-Holland in Haarlem.

voorlichting

Praktische werkwijze

De afstemming op provinciaal niveau tussen de provincies Friesland, Noord-Holland en Groningen zal in eerste instantie op ambtelijk niveau plaatsvinden tussen de kabinetten van de cvdK.

praktische werkwijze

De provincie Noord-Holland zal indien mogelijk een liaison afvaardigen naar het BTW of ROT in Friesland.

Het informeren van en het afstemmen met de bij het convenant betrokken Noord-Hollandse gemeenten (en hulpverleningsdiensten) zal primair geschieden vanuit het BTW en ROT Friesland. Ook de contacten met het NCC verlopen via de cvdK Friesland.

Voor zover een ongeval op de Waddenzee ook uitstraling heeft naar Noord-Hollandse gemeenten en andere overheden/ instanties die niet bij het convenant betrokken zijn, verzorgt de cvdK in Noord-Holland (Kabinet) de informatievoorziening richting deze betrokkenen.

7.5 IJsselmeer

(SAMIJ-regeling 1998)

SAMIJ staat voor **Samenwerkingsregeling ongevallenbestrijding IJsselmeergebied 1998**. Het is een afspraak, gemaakt tussen gemeenten en het ministerie van V&W om elkaar te ondersteunen bij de operationele afhandeling van ongevallen die zich in het IJsselmeergebied voordoen. Het gaat hierbij overigens uitsluitend om ongevallen die zich op of bij het water voordoen.

operationele afspraken

Het beheersgebied ligt in de provincies Noord-Holland, Friesland, Overijssel, Utrecht, Flevoland en Gelderland en bestaat dus niet alleen uit IJsselmeer en Markermeer, maar omvat ook het IJmeer, de Gouwzee en de Randmeren, inclusief het Ketelmeer en het Zwartemeer.

gebied

In de praktijk vormen de regionale brandweerorganisaties samen met de regionale politie, het Korps Landelijke Politiediensten (waterpolitie), de Kustwacht en Rijkswaterstaat de daadwerkelijke hulpverleningsorganisaties.

7.5.1 Melding en alarmering

De Centrale Meldpost IJsselmeergebied (CMIJ) is de centrale meldpost voor alle ongevallen en incidenten in/op en aan het water in het IJsselmeergebied (o.a. voor schepen en Kustwachtcentrum IJmuiden). De melding wordt doorgezonden naar de alarmcentrale die het dichtst bij de plaats van het ongeval gesitueerd is.

CMIJ

De Regionale Alarm Centrale Flevoland (RAC Flevoland) ontvangt de meldingen van reguliere hulpverleningsdiensten, 1-1-2 centrales, KLPD, andere alarmcentrales en meldkamers en het Kustwachtcentrum (KWC). Door de alarmcentrale worden de hulpverleningsinstanties zoals politie, brandweer en GGD ingelicht. Bij het opsporen van vermiste personen wordt de Kustwacht IJmuiden ingeschakeld.

RAC Flevoland

- De CMIJ, de RAC Flevoland samen met de Centrale Post Ambulancevervoer (CPA) en het KWC stellen elkaar onmiddellijk op de hoogte van binnengekomen meldingen van ongevallen die betrekking hebben op het water van het IJsselmeergebied.
- Afhankelijk van de aard van de melding vindt overleg plaats tussen de officier van dienst van de regionale brandweer Flevoland, de officier van dienst van de GGD Flevoland, het hoofd van de dienstkring IJsselmeer en Markermeer van Rijkswaterstaat, directie IJsselmeergebied, de regionale politie en de Waterpolitie (KLPD).

- Na verificatie van de melding zal de regionale brandweer Flevoland de andere hulpverleningsdiensten informeren en indien nodig alarmeren. De CMIJ zal de dienstkringen van Rijkswaterstaat (RWS) informeren en indien nodig alarmeren.
- Bij inzet van meerdere diensten is de coördinatie in handen van de desbetreffende regionale brandweer. Als het ongeval/voorval het gebied van meerdere regio's omvat, of als de exacte locatie niet duidelijk is, is de operationele coördinatie in handen van de Regionale Brandweer Flevoland; Aan de bestuurlijke coördinatie verandert in beginsel niets (Wrzo-structuur). Wel zal de nodige afstemming tussen de diverse betrokken gemeenten plaats moeten vinden, zo nodig met behulp van de provincie.
- Voor ongevallen in, op of aan het water waarbij de waterkwaliteit en/of de veiligheid van de scheepvaart in het geding komt vervult RWS een coördinerende rol.
- De desbetreffende regionale alarmcentrales alarmeren zo nodig benodigde operationele diensten en de burgemeester(s) van de betrokken gemeente(n).
- In opdracht van de burgemeester wordt de commissaris van de Koningin ingelicht.
- De cvdK (Kabinet) licht via het NCC de minister van BZK in.

7.5.2 Voorlichting

De voorlichting met betrekking tot een ongeval, vallend onder deze regeling, wordt in principe verzorgd door de betrokken gemeenten of provincie, waarbij RWS en/of het Ministerie van V&W een coördinerende rol kan vervullen. In onderling overleg tussen de betrokken instanties zal e.e.a. naar gelang de aard van het ongeval zo spoedig mogelijk worden geregeld en afgestemd.

7.5.3 Rol provincie

In opdracht van de burgemeester(s) wordt bij alarmering, (het kabinet van) de cvdK ingelicht. De commissaris van de Koningin (Kabinet) licht vervolgens het NCC van BZK in. De provincie kan ook gealarmeerd worden door de HID Rijkswaterstaat. De provincie kan met betrekking tot de bestuurlijke coördinatie en voorlichting een rol vervullen (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

7.6 SAR - Search and Rescue

In veel gevallen is de SAR-actie de eerste fase van de rampenbestrijding, specifiek gericht op het redden van mensenlevens. De organisatie en werkprocedures zijn vastgelegd in de 'regeling inzake de SAR-dienst 1994' en het 'OPPLAN SAR'. Deze is niet alleen van toepassing voor de Noordzee, maar o.a. ook voor IJsselmeer en Waddenzee.

Acties op het gebied van hulpverlening en redding worden volgens de procedures van het OPPLAN SAR uitgevoerd door de Kustwacht. Bij optreden binnen in de Noordzee gelegen gebieden die gemeentelijk of provinciaal zijn ingedeeld (tot 1 km uit de kust) geschiedt dit onder verantwoordelijkheid van de minister van V&W, maar wordt rekening gehouden met de betrokken lokale autoriteiten.

Bij optreden in gemeentelijk ingedeelde wateren (zoals de Waddenzee en het IJsselmeer) geldt dat de directeur Kustwacht in deze gebieden de operationele leiding heeft onder verantwoordelijkheid van de burgemeester die het opperbevel heeft.

uitvoering

kustwacht

Noordzee-
minister V&W

7.7 Noordzeekanaal

(Interregionaal Coördinatieplan Noordzeekanaal)

Het Noordzeekanaal stroomt door 5 verschillende Noord-Hollandse gemeenten, te weten: Amsterdam, Beverwijk, Haarlemmerliede & Spaarnwoude, Velsen en Zaanstad en door 3 hulpverleningsregio's, te weten Amsterdam en omstreken, Kennemerland en Zaanstreek-Waterland.

Bestuurlijke coördinatie

Bij een ramp of zwaar ongeval op het Noordzeekanaal treedt het Interregionaal Coördinatieplan Noordzeekanaal in werking. Daarin is vastgelegd dat in geval van een regiogrensoverschrijdende calamiteit, in de bestuurlijke coördinatie zal worden voorzien door een Interregionaal Coördinatiecentrum (IRCC) onder leiding van een coördinerend burgemeester.

**coördinatie-
plan**

Het IRCC wordt ingericht in Amsterdam. De voorzitter (=coördinerend burgemeester) besluit tot opschaling naar het IRCC. De cvdK of een betrokken burgemeester(s) kan hiertoe een verzoek doen.

IRCC

In eerste instantie is de burgemeester van Amsterdam de coördinerend burgemeester, bij diens afwezigheid de burgemeester van Zaanstad resp. de burgemeester van Velsen.

**verzoek
opschaling**

De interregionale coördinatie komt niet in de plaats van eventuele coördinatie op provinciaal niveau, al zal de coördinatie primair vanuit het IRCC plaats vinden. Er zijn echter situaties denkbaar (zoals bijvoorbeeld bij hoog water) waarbij interregionale coördinatie ontoereikend is en er op provinciaal niveau moet worden afgestemd.

De coördinerend burgemeester heeft geen extra inhoudelijke taken of bevoegdheden. Iedere burgemeester houdt het opperbevel binnen zijn gemeente. Wanneer binnen het IRCC geen overeenstemming kan worden bereikt, zou de cvdK en eventueel de minister van BZK een beslissing kunnen afdwingen d.m.v. een aanwijzing.

Bijlage bij dit hoofdstuk

- Overzicht kerngegevens regio's Provincie Noord-Holland.

8 Nucleaire incidenten

Wettelijke basis: art. 38 t/m 49 Kernenergiewet (KEW), Nationaal plan Kernongevallenbestrijding (NPKB) en Leidraad Kernongevallenbestrijding

8.1 Inleiding

Een (dreiging van een) kernongeval is een bijzondere vorm van een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid. Omdat de gevolgen van een kernongeval zich over een groot geografisch gebied kunnen uitstrekken, de kans op grote maatschappelijke onrust groot is en de bestrijding specialistische deskundigheid vereist, biedt de Kernenergiewet (KEW) aanvullende voorzieningen ten opzichte van de reguliere rampenbestrijding zoals met name neergelegd in de Wrzo en Gemeentewet.

**aanvullende
rol KEW**

De Kernenergiewet is van toepassing bij ongevallen/ gebeurtenissen waarbij straling vrijkomt of dreigt vrij te komen die tot een verhoogd risico voor mens of milieu leidt.

toepassing

De Kernenergiewet is ook van toepassing als er een verhoogd stralingsrisico voor mens en milieu is, en dit risico alleen kan worden voorkomen of verminderd door een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines (art. 38 KEW). De bepalingen uit de KEW zijn verder uitgewerkt in het Nationaal plan Kernongevallenbestrijding en de Leidraad Kernongevallenbestrijding.

KEW

De KEW kent ten opzichte van de Wrzo geen extra bevoegdheden toe aan de cvdK. Voor zover nodig zal de cvdK dan ook gebruik maken van zijn in de andere hoofdstukken beschreven bevoegdheden.

Wel bepaalt de KEW dat de cvdK in specifieke gevallen geïnformeerd dient te worden en dat hij medewerking moet verlenen aan maatregelen die door ministers worden getroffen.

Rol van de commissaris van de Koningin

Vanwege de aard van kernongevallen zal er al snel sprake zijn van langdurige en/of grootschalige inzet van (hulp)diensten. Coördinatie en verdeling van de inzet van die diensten vereist afstemming op provinciaal niveau. Daarnaast zal uitvoering van rijksbesluiten waarschijnlijk op provinciaal niveau nader afgestemd moeten worden (met rijksfunctionarissen). Bovendien kan de provincie ondersteuning bieden en desgewenst als verbindingspunt fungeren tussen rijk en gemeente voor afstemming van de voorlichting. Bovengenoemde taken behoren tot de reguliere rol van de cvdK (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

**reguliere
rol cvdK**

De KEW vult de reguliere rol van de cvdK op een aantal punten aan:

extra rol KEW

- **Verzoek om rijkscoördinatie (categorie A- en B-objecten).**
- **Overleg en informatieplicht (zie ook Openbare Veiligheid) en**
- **Het verlenen van medewerking aan uitvoering of handhaving van maatregelen.**

8.2 Verzoek om rijkscoördinatiebesluit minister van VROM tot bestrijden ongeval met categorie B-object als een ongeval met A-object

De Kernenergiewet maakt een onderscheid in A- en B-objecten.

A-object Onder A-objecten vallen de in werking zijnde kerncentrales in en nabij Nederland, schepen die gebruik maken van kernenergie, satellieten en kernwapens. A-objecten in Noord-Holland zijn de onderzoeksreactoren op de Onderzoeksklokatie Petten in de gemeente Zijpe en nucleair aangedreven schepen in de haven van Den Helder.

B-object Onder B-objecten vallen alle andere objecten waarbij sprake is van de aanwezigheid van radioactieve stoffen (zoals transporten en installaties voor uraniumverrijking, verwerking en opslag van radioactieve stoffen, waaronder laboratoria op de Onderzoeksklokatie te Petten en ziekenhuizen).

coördinatie De bestrijding van een incident met een A-object vindt plaats onder de bestuurlijke en operationele coördinatie van de minister van VROM en andere betreffende ministers. Dit laat overigens onverlet dat de burgemeester van de betreffende gemeente alle noodzakelijke maatregelen dient te nemen in afwachting van de directe coördinatie door de rijksoverheid. Bovendien blijft de burgemeester verantwoordelijk voor de uitvoering van maatregelen binnen het beleid van het Rijk.

A-object
minister VROM

coördinatie
B-object lokale
autoriteiten

Voor B-objecten geldt het uitgangspunt dat de algemene organisatie voor rampenbestrijding (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid) voldoende moet zijn voor de aanpak van een incident.

overgang B-
naar A-object

De minister van VROM kan in overleg met andere betrokken ministers besluiten dat een ongeval met een B-object wordt bestreden als ware het een ongeval met een A-object. De cvdK en/of een burgemeester kunnen de minister van VROM hierom verzoeken (art. 42 KEW).

Praktische werkwijze overgang coördinatie

praktische
werkwijze Bij een (dreigend) ongeval met een B-object overleggen de betreffende burgemeester, de cvdK en de minister van VROM over de noodzaak en wenselijkheid tot bestrijden van het (dreigende) incident alsof het een A-object betreft. In beginsel vindt dit overleg rechtstreeks plaats tussen de betrokken bestuurders.

8.3 Overleg en informatieplicht (art. 3, 46 lid 3 KEW)

8.3.1 Algemene informatieplicht

Alle betrokken bestuurders dienen zich een goed beeld te vormen van (de dreiging van) een nucleair ongeval en hun eigen betrokkenheid en bevoegdheden daar-bij. Voor burgemeester(s), cvdK en de betrokken minister(s) geldt dan ook een wederzijdse informatieplicht (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

wederzijdse
informatie-
plicht

De betrokken burgemeester draagt er zorg voor dat de cvdK geïnformeerd wordt over een ongeval met een A- of een B-object, de gevolgen daarvan en de genomen maatregelen. De commissaris informeert de minister van BZK. Daarnaast informeert de burgemeester rechtstreeks de minister van VROM en zonodig andere betrokken ministers.

8.3.2 Informatie over maatregelen

Als de coördinatie van de bestrijding van een (dreigend) nucleair ongeval op nationaal niveau plaatsvindt, kunnen door ministers maatregelen worden getroffen of regels worden gesteld. Dit gebeurt na overleg met de betrokken burgemeester en cvdK. Alleen in spoedgevallen kunnen de regels en/of maatregelen zonder overleg getroffen worden. Wel informeert de minister onmiddellijk de betrokken burgemeester, cvdK en voorzover nodig het bestuur van het waterschap of andere openbare lichamen.

maatregelen
door ministers

8.3.3 Informatie over noodverordeningen

Bij een kernongeval met een A-object kan de burgemeester op grond van art. 49b KEW een noodverordening uitvaardigen met voorschriften en maatregelen om de gevolgen van het ongeval zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De burgemeester informeert de minister van VROM, de betreffende vakminister (dit is afhankelijk van de maatregelen, denk bijvoorbeeld aan landbouw) en de commissaris van de Koningin. De minister die het betreft kan de voorschriften en/ of maatregelen eventueel beëindigen. De cvdK toetst deze noodverordening niet.

nood-
verordening
A-object

Bij een ongeval met een categorie B-object is de burgemeester voor de uitvaardiging van noodverordeningen aangewezen op art 176 jo. 175 Gemeentewet. In dat geval geldt de toetsingsrol van de cvdK wel (zie hoofdstuk Openbare Orde).

nood-
verordening
B-object

Praktische werkwijze informatie-uitwisseling

De informatie-uitwisseling zal in eerste instantie doorgaans telefonisch verlopen via de medewerkers van het kabinet van de cvdK, het NCC, medewerkers van de betrokken gemeente(n) en de veiligheidsregio's in Noord-Holland. Door middel van bijvoorbeeld een beleidsoverleg kan de commissaris de uitvoering van regels, maatregelen en de informatieverstrekking coördineren.

praktische
werkwijze

8.4 Het verlenen van medewerking aan uitvoering of handhaving van maatregelen (art. 49 e.v. KEW)

8.4.1 Medewerking m.b.t. maatregelen van ministers

Evenals burgemeesters, waterschappen en andere openbare lichamen is de cvdK op verzoek van de betrokken minister verplicht medewerking te verlenen aan de door die minister uitgevaardigde regels en maatregelen.

8.4.2 Maatregelen van beheerders van oppervlaktewater

Bij een ongeval met een B-object treffen beheerders van oppervlaktewateren maatregelen die naar het oordeel van de beheerder nodig zijn om de gevolgen voor het oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Zonodig kan gebruik gemaakt worden van de sterke arm. De maatregelen worden medegedeeld aan de minister van VROM, de minister van V&W en de cvdK.

melding

Praktische werkwijze

Maatregelen ten aanzien van oppervlaktewater onder beheer van Gedeputeerde Staten worden door de commissaris of GS getroffen in overleg met de burgemeester(s) van de betrokken gemeente(n), tenzij de vereiste spoed dit niet toelaat.

praktische
werkwijze

Maatregelen getroffen door andere beheerders, kunnen via het kabinet van de cvdK worden gemeld aan de cvdK.

Bijlage bij dit hoofdstuk

- Wetgeving: art. 38 t/m 49 Kernenergiewet.

Algemene uitgangspunten

- bevoegd gezag** ■ Waar een bijstandsaanvraag door een bevoegd gezag moet worden ingediend of behandeld, kan dit ook **namens** het bevoegde gezag gebeuren. Hieronder wordt daar niet meer telkens naar verwezen.
- coördinerend burgemeester** ■ Wanneer een coördinerend burgemeester optreedt kan het bijstandsverzoek namens de betrokken burgemeester(s) door of namens deze coördinerend burgemeester bij de commissaris worden ingediend.
- spoed** ■ In spoedgevallen kunnen hulpverleningsdiensten direct bijstand oproepen van andere (aangrenzende) hulpverleningsdiensten; gelijktijdig dient men de cvdK te raadplegen zodat de bijstand alsnog via de reguliere weg bevestigd of ingetrokken kan worden.
- mondeling** ■ In spoedgevallen kan, vooruitlopend op de schriftelijke afhandeling, de bijstandsaanvraag telefonisch worden behandeld.

Bijstandspotentieel operationele hulpdiensten

Op grond van de circulaire Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) van 15 juni 2006 (zie bijlage 5) coördineert het LOCC namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de operationele inspanningen zowel in de voorbereidingsfase als in de responsfase van een crisis. Tegen deze achtergrond heeft het LOCC tot doel om bij dreigende en acute crises, grootschalige incidenten en evenementen te komen tot een efficiënte en samenhangende inzet van mensen, middelen en expertise van Brandweer, Politie, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en Defensie. Het LOCC ondersteunt de veiligheidsregio's, de Commissarissen van de Koningin en de Minister van BZK bij alle operationele aspecten. De kerntaak van het LOCC bestaat derhalve uit de regievoering op de bijstand of steunverleningsverzoeken en de operationele afstemming tussen operationele diensten.

Ter voorbereiding op deze taken stelt het LOCC onder andere overzichten beschikbaar van mensen, middelen en expertise, gevraagde en geleverde bijstand en steunverlening.

Praktische werkwijze

- praktische werkwijze** ■ Wanneer overzichten van het bijstandspotentieel in de eigen provincie gewenst zijn dan neemt een medewerker van het Kabinet van de cvdK contact op met de operationele diensten in Noord-Holland en/of het LOCC om deze overzichten te leveren.

9.2 Brandweerbijstand

Wettelijke basis: art. 7 t/m 11 Brandweerwet 1985, uitgewerkt in Procedure Brandweerbijstand 2003.

Bij brand(gevaar) en/of andere bedreigingen van de openbare veiligheid binnen een gemeente, treedt in eerste instantie de gemeentelijke brandweer op. Deze wordt zonodig ondersteund door brandweerpersoneel en -materieel vanuit de eigen regio. Indien de ondersteuning vanuit de regio niet toereikend is, kan bijstand gevraagd en verleend worden uit andere regio's binnen de provincie en indien nodig vanuit andere provincies. In Noord-Holland zijn convenanten afgesloten over brandweerbijstand tussen gemeenten en regio's, met betrekking tot onderlinge bijstandsverlening.

Hieronder is de wettelijke procedure voor brandweerbijstand kort uitgewerkt. De gehele procedure Brandweerbijstand 2003 is opgenomen in de bijlagen.

Kostenverdeling

De aanvragende partij draagt de kosten van de bijstandsverlening. In artikel 11 van de Brandweerwet 1985 is vastgelegd dat het Rijk een bijdrage kan verstrekken aan de kosten die samenhangen met brandweerbijstand. Hiertoe zijn een aantal voorwaarden opgesteld in het Besluit Rijksbijdragen bijstands- en bestrijdingskosten.

Burenhulp

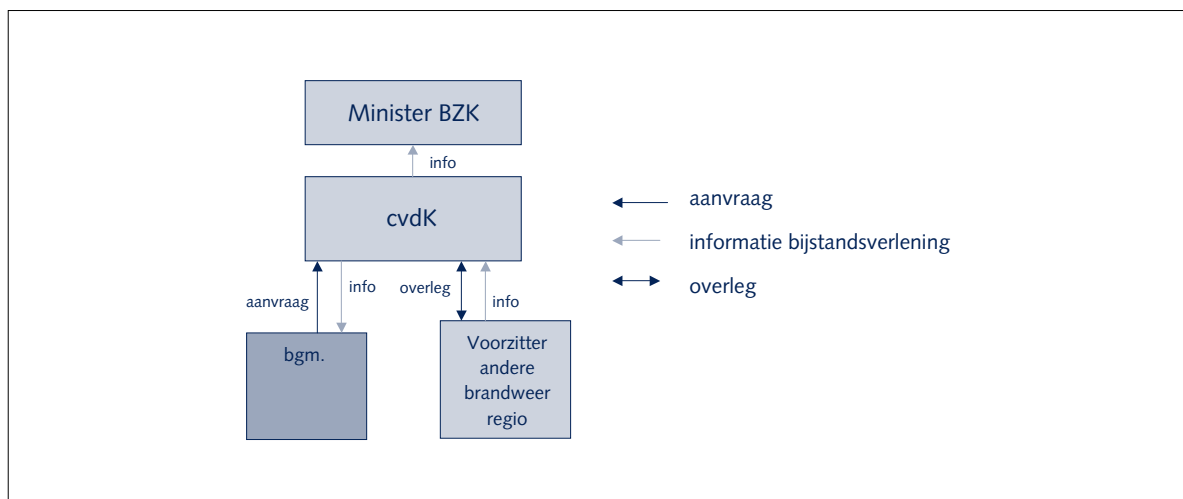
Onder spoedeisende bijstand in de vorm van burenhulp vallen ook regiogrens- of landsgrensoverschrijdende uitrukken met losse eenheden (met een maximale omvang van een brandweercompagnie) conform een kazernevolgordetabel (KVT). Over kleinschalige uitrukken (maximaal één peloton) hoeft het Kabinet van de cvdK en het LOCC niet geïnformeerd te worden. Ten slotte dient het LOCC door de regio eveneens geïnformeerd te worden over de inzet van Rijksgefinancierde eenheden, zoals NBC-eenheden en VC's.

9.2.1 Brandweerbijstand binnen de provincie (interregionaal)

- Een burgemeester verzoekt de commissaris om bijstand.
- De commissaris verzoekt de voorzitter(s) van het dagelijks bestuur van één of meer andere brandweer regio's in de provincie om in de gevraagde bijstand te voorzien.
- De commissaris informeert de aanvragende burgemeester over de verleende bijstand.
- De commissaris informeert de minister van BZK over het verzoek.

interregionale
brandweer-
bijstand

Figuur 4

Praktische werkwijze

praktische werkwijze

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) worden toegezonden en moet bepaalde gegevens bevatten. Deze staan in de procedure Brandweerbijstand 2003, artikel 3 (opgenomen in de bijlagen).
- Vanuit het kabinet cvdK zal het verzoek na de beoordeling binnen de provincie aan de regionale alarmcentrale(s) worden voorgelegd en aan de voorzitter van de betreffende brandweerregio. De minister van BZK wordt door de cvdK geïnformeerd via het LOCC.

Spoed

bijstand buurregio bij spoed

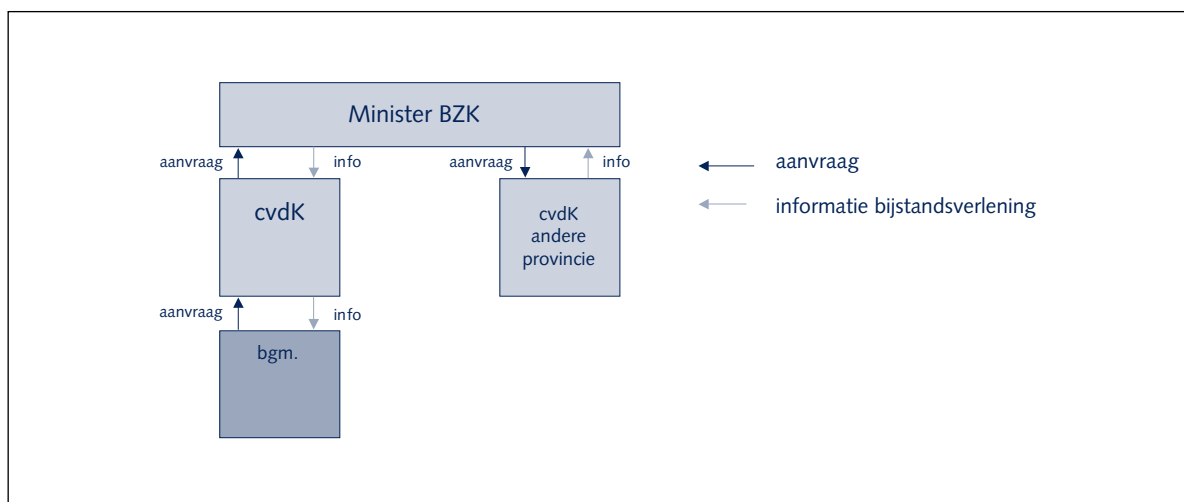
In spoedeisende gevallen kan vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek van de commissaris, bijstand worden verleend tussen twee buurregio's. Daarbij kan het gaan om aangrenzende regio's die in dezelfde, of in verschillende provincies zijn gelegen. Beide betrokken regionale brandweren doen daarvan terstond mededeling aan de cvdK. (art. 10 Procedure brandweerbijstand 2003). Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de hiervoor beschreven (reguliere) procedure.

9.2.2 Bijstand van of aan andere provincies (interprovinciaal)

interprovinciale brandweer- bijstand

- Indien het bijstandspotentieel binnen een provincie niet toereikend is verzoekt de commissaris de minister om bijstand vanuit andere provincies.
- De minister verzoekt commissarissen in andere provincies in de bijstand te voorzien.
- De commissaris in de bijstandverlenende provincie informeert de minister of en hoe aan het verzoek van de minister om bijstand wordt voldaan, en vanuit welke regionale brandweer de bijstand wordt verleend.
- De minister informeert de aanvragende commissaris hierover, die op zijn beurt de burgemeester van de regio informeert die om de bijstand heeft verzocht.

Figuur 5

Praktische werkwijze

praktische werkwijze

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet (per fax) schriftelijk worden toegezonden en moet bepaalde gegevens bevatten. Deze zijn opgenomen in de procedure Brandweerbijstand 2003, artikel 3. Zie bijlage.

- Het kabinet cvdK stuurt het verzoek na beoordeling aan het LOCC (Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum).
- Het LOCC informeert het kabinet cvdK over de afhandeling, het kabinet cvdK informeert vervolgens de aanvrager.

Spoed

In spoedeisende gevallen kan vooruitlopend op de ontvangst van een verzoek van de minister en cvdK, bijstand worden verleend tussen twee aangrenzende regio's die in verschillende provincies zijn gelegen. De betrokken regionale brandweren doen daarvan terstond mededeling aan de commissaris in hun provincie (art. 17 Procedure brandweerbijstand 2003). Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de hiervoor beschreven (reguliere) procedure.

bijstand
buurregio
bij spoed

9.3 Bijstand Geneeskundige Hulpverlening

Wettelijke basis: art. 17 en 18 Wet Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen.

Geneeskundige bijstand is een tijdelijke versterking of ondersteuning van (regionaal) geneeskundig potentieel door personeel en/of -materieel uit één of meerdere Ghor-regio's bij verstoring van de openbare veiligheid (rampen) of dreiging daarvan.

Als een burgemeester bijstand nodig heeft van geneeskundige eenheden uit andere Ghor-regio's kan hij een beroep doen op de cvdK. De procedures worden hieronder kort uitgewerkt. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de procedure Brandweerwet 2003.

Kostenverdeling

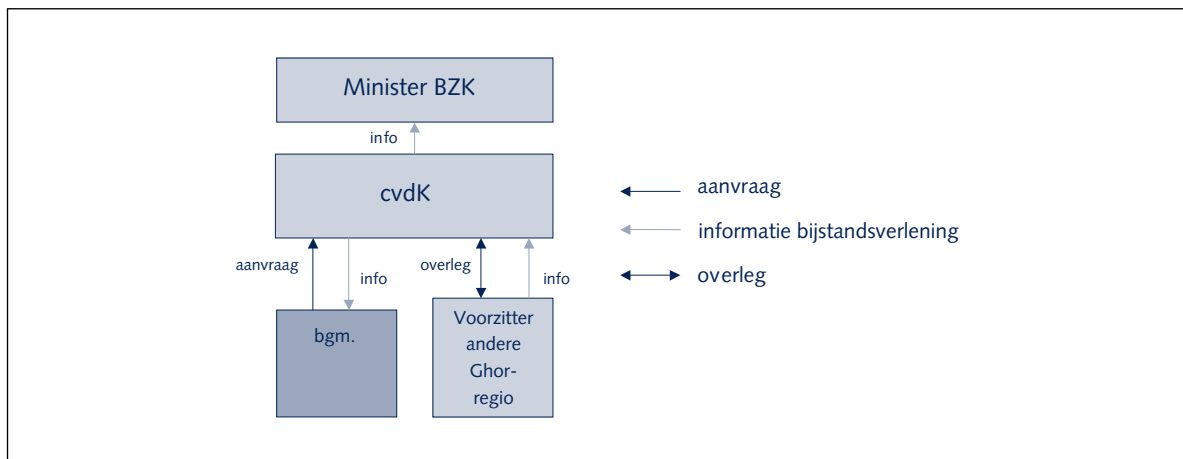
In artikel 19 van de wet GHOR 1991 is vastgelegd dat het Rijk de aanvragende instantie een bijdrage kan verstrekken in de kosten die zijn gemaakt bij de uitvoering van de geneeskundige hulpverlening in buitengewone omstandigheden.

9.3.1 Bijstand binnen de provincie (interregionaal)

**interregionale
geneeskundige
bijstand**

- Een burgemeester verzoekt de commissaris om bijstand.
- De burgemeester deelt dit verzoek mee aan de voorzitter van de eigen Ghor-regio.
- De commissaris verzoekt de voorzitter(s) van één of meer andere Ghor-regio's in de provincie om in de gevraagde bijstand te voorzien. Deze voorzitters voorzien in de gevraagde bijstand.
- De commissaris informeert de burgemeester over de verleende bijstand.
- De commissaris informeert de minister van BZK Zaken over het verzoek en de verleende bijstand.

Figuur 6

Praktische werkwijze

**praktische
werkwijze**

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) worden toegezonden en moet bepaalde gegevens bevatten. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.
- Het kabinet cvdK zal de voorzitter van een andere Ghor-regio en de regionaal geneeskundig functionaris van die regio en de betreffende regionale alarmcentrale(s) verzoeken in de bijstand te voorzien. Het kabinet cvdK informeert tevens minister van BZK via het LOCC.

Spoed

In spoedeisende gevallen kan, vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek van de commissaris, bijstand worden verleend tussen twee buurregio's. Daarbij kan het gaan om aangrenzende regio's die in dezelfde, of in verschillende provincies zijn gelegen. Beide betrokken Ghor-regio's doen daarvan terstond mededeling aan de cvdK.

**bijstand
buurregio
bij spoed**

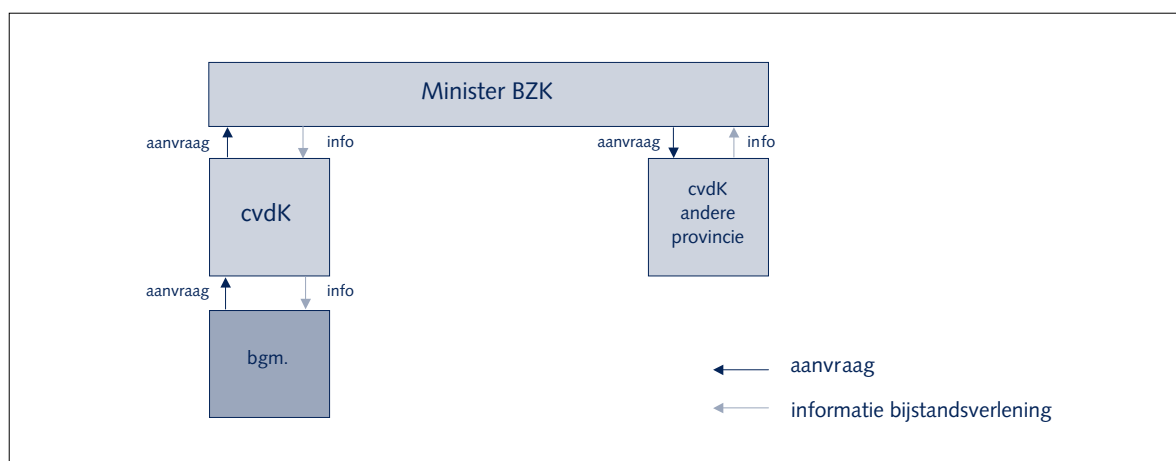
Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de hiervoor beschreven (reguliere) procedure.

9.3.2 Bijstand van of aan andere provincies (interprovinciaal)

- Indien het bijstandspotentieel binnen een provincie niet toereikend is verzoekt de commissaris de minister om bijstand vanuit andere provincies.
- De minister verzoekt commissarissen in andere provincies in de bijstand te voorzien.
- De commissaris in de bijstand verlenende provincie informeert de minister over de wijze waarop aan zijn verzoek om bijstand wordt voldaan en over de Ghor-regio die deze bijstand verleent.
- De minister informeert de aanvragende commissaris hierover, die op zijn beurt de burgemeester informeert die om de bijstand heeft verzocht.

**interprovinciale
geneeskundige
bijstand**

Figuur 7

Praktische werkwijze

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) worden toegezonden en moet bepaalde gegevens bevatten. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.
- Vanuit het kabinet cvdK wordt het verzoek beoordeeld en aan het LOCC toegezonden.
- Het LOCC informeert het kabinet cvdK over de afhandeling, het kabinet informeert vervolgens de aanvrager.

**praktische
werkwijze**

Spoed

In spoedeisende gevallen kan, vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek van de commissaris, bijstand worden verleend tussen twee buurregio's die in verschillende provincies zijn gelegen. Beide betrokken Ghor-regio's doen daarvan terstond mededeling aan hun cvdK's. Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de hiervoor beschreven (reguliere) procedure.

**bijstand
buurregio
bij spoed**

9.4 Politiebijstand

(Wettelijke basis: art. 54 t/m 60 Politiewet 1993).

Andere regelingen: Ministeriele Regeling Mobiele Eenheid van maart 1994, de Uitvoeringsregeling ME - RHC mei 1995, Referentiekader Conflict en Crisisbeheersing 2002 en de richtlijnen voor de toepassing van artikel 2:5 van de ATW binnen de sector Politie.

politiebijstand

Politiebijstand is een tijdelijke versterking of ondersteuning van (regionaal) politiepotentieel door politiepersoneel en/of materieel uit één of meerdere andere regiokorpsen of het KLPD, de Koninklijke Marechaussee (Kmar) of andere onderdelen van de Krijgsmacht. De bijstand door de Kmar en Krijgsmacht worden hierna separaat behandeld.

Politiebijstand kan worden verzocht:

soorten

- ter handhaving van de openbare orde;

politiebijstand

- voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde;

- voor andere taken ten dienste van justitie.

rol cvdK

De cvdK coördineert alleen de bijstand ter handhaving van de openbare orde. Die procedures worden hieronder kort uitgewerkt. Als bijstand nodig is voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel voor het verrichten van andere justitiële taken, wordt een verzoek om bijstand niet aan de cvdK voorgelegd. In dat geval loopt een verzoek van regionale politionele bijstand via de officier van justitie naar het College van procureurs-generaal.

Het college informeert en pleegt zonodig overleg hierover met de cvdK. Omgekeerd informeert en overlegt zonodig de cvdK in geval van een bijstandsaanvraag ter handhaving van de openbare orde met het college. Ingeval van regionale politiebijstand aan de KLPD, bijstand door Marechaussee of militaire bijstand m.b.t. justitiële aangelegenheden loopt de aanvraag via de minister van Justitie.

Kostenverdeling

Voor politiebijstand in het kader van de openbare orde geldt de volgende kostenverdeling:

- De leverende politieregio stuurt na afloop van de inzet aan de aanvragende politieregio een rekening voor de inzetkosten van politiemensen en -middelen.¹⁴⁾
- Bijstand van het KLPD aan regiokorpsen wordt niet in rekening gebracht. Het KLPD is immers al betaald door afroming van het totale politiebudget voor de financiering van het KLPD.
- Voor politiebijstand in het kader van strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde worden geen rekeningen en declaraties gestuurd.

9.4.1 Politiebijstand ter handhaving van de openbare orde binnen de provincie (interregionaal)

interregionale

- Een burgemeester verzoekt zijn korpsbeheerder om bijstand.

politiebijstand

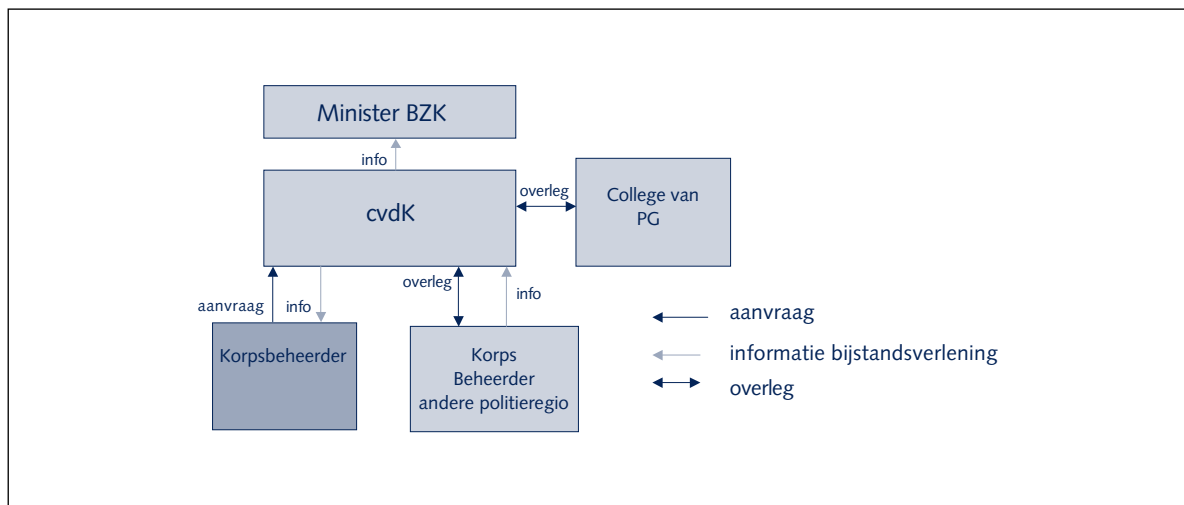
- De korpsbeheerder legt dit verzoek neer bij de commissaris van de Koningin.

- De commissaris overlegt met de korpsbeheerders van één of meer andere politieregio's in de provincie en het college van PG's over de gevraagde bijstand.

- De commissaris informeert de ministers van Binnenlandse Zaken over het bijstandsverzoek.

¹⁴⁾ De regio die bijstand heeft ontvangen kan deze kosten weer declareren bij de Directie Politie van het ministerie van BZK. Hiervoor is een drempelbedrag vastgesteld. Het ministerie 'vergoedt' deze kosten uit de gelden die beschikbaar zijn voor alle korpsen. Deze politiegelden keert BZK tweejaarlijks uit aan de regiokorpsen. Wanneer van een politieregio een declaratie voor bijstandskosten komt, dan worden de kosten die boven het drempelbedrag uitkomen afgeroomd van nog beschikbare 'regiogelden'.

Figuur 8

Praktische werkwijze

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) worden toegezonden en moet bepaalde gegevens bevatten. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen
- Vanuit het kabinet cvdK zal het verzoek na de beoordeling binnen de provincie aan de regionale alarmcentrale(s) worden voorgelegd en aan de korpsbeheerder van de betreffende regio. De commissaris informeert het college van PG's en de minister van BZK via het LOCC.

praktische werkwijze

Spoed

In spoedeisende gevallen kan, vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek van de commissaris, bijstand worden verleend door of aan een andere politieregio, ook als deze in een andere provincie gelegen is. Beide betrokken politieregio's (korpsbeheerders) doen daarvan terstond mededeling aan de betreffende cvdK. Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de hiervoor beschreven (reguliere) procedure.

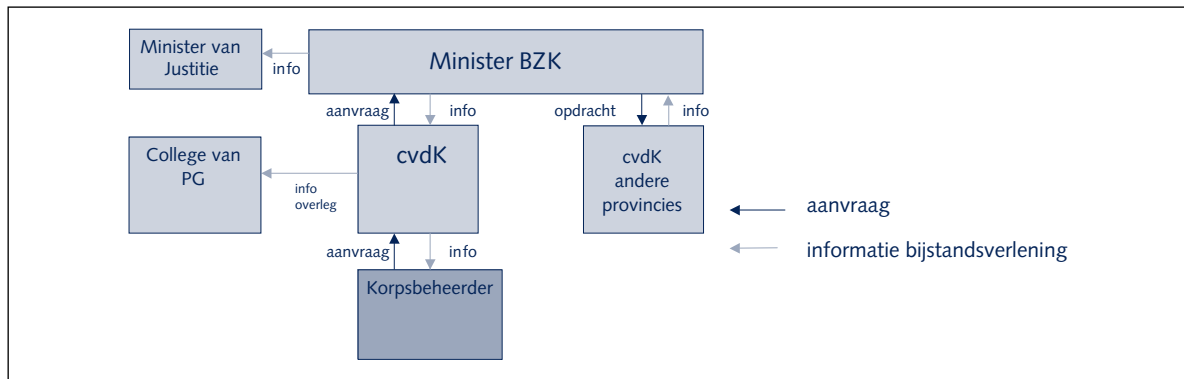
bijstand andere regio bij spoed

9.4.2 Politiebijstand van of aan andere provincies (interprovinciaal)

- Indien het bijstandspotentieel voor de handhaving van de openbare orde binnen een provincie niet toereikend is, verzoekt de commissaris de minister van BZK om bijstand vanuit andere provincies
- De commissaris in de bijstandverlenende provincie informeert de minister over de wijze waarop aan zijn verzoek om bijstand wordt voldaan
- De minister informeert de aanvragende commissaris hierover, die op zijn beurt de burgemeester informeert die om de bijstand heeft verzocht
- De minister van BZK informeert de minister van Justitie.

interprovinciale politiebijstand

Figuur 9

Praktische werkwijze

praktische werkwijze

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch door een medewerker van het regionale politiekorps met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) worden toegezonden en moet bepaalde gegevens bevatten. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.
- Vanuit het kabinet cvdK wordt het verzoek na de beoordeling voorgelegd aan het LOCC.
- Het LOCC informeert het kabinet cvdK over de afhandeling, het kabinet informeert vervolgens de aanvrager en het college van PG.

Spoed

bijstand andere regio bij spoed

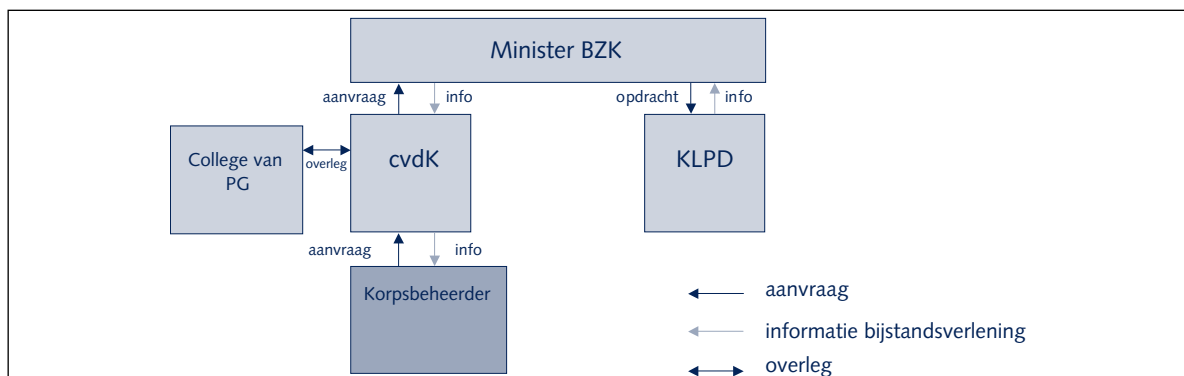
In spoedeisende gevallen kan, vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek van de commissaris, bijstand worden verleend door of aan een andere politieregio, ook als deze in een andere provincie gelegen is. Beide betrokken politieregio's (korpsbeheerders) doen daarvan terstond mededeling aan de betreffende cvdK. Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de hiervoor beschreven (reguliere) procedure.

9.4.3 Bijstand van Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD)

bijstand KLPD

- Indien het bijstandspotentieel van het KLPD nodig is voor de handhaving van de openbare orde, verzoekt de commissaris de minister van BZK om bijstand van de KLPD
- De minister informeert de aanvragende commissaris over de wijze waarop aan zijn verzoek om bijstand wordt voldaan, die op zijn beurt de korpsbeheerder/burgemeester informeert die om de bijstand heeft verzocht
- De minister van BZK informeert de minister van Justitie.

Figuur 10

Praktische werkwijze

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch door een medewerker van het regionale politiekorps met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) aan de cvdK worden gezonden en moet bepaalde gegevens bevatten. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.
- Vanuit het kabinet cvdK wordt het verzoek na de beoordeling voorgelegd aan het LOCC.
- Het LOCC informeert het kabinet cvdK over de afhandeling, het kabinet informeert vervolgens de aanvrager en het college van PG.

**praktische
werkwijze**

Spoed

In spoedeisende gevallen kan, vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek, door of namens de korpsbeheerder van de regionale politie bij het KLPD om bijstand worden gevraagd. Het aanvragende korps raadpleegt terstond de commissaris. Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de reguliere procedures.

**bijstand
KLPD
spoed**

9.5 Bijstand door de Krijgsmacht

Wettelijke basis: Art. 58, 59 Politiewet 1993, art. 18 Wrzo.

Regeling militaire steunverlening in het openbaar belang 2004.

De inzet van militair personeel kan geschieden als militaire bijstand of als militaire steunverlening.

Militaire bijstand richt zich op:

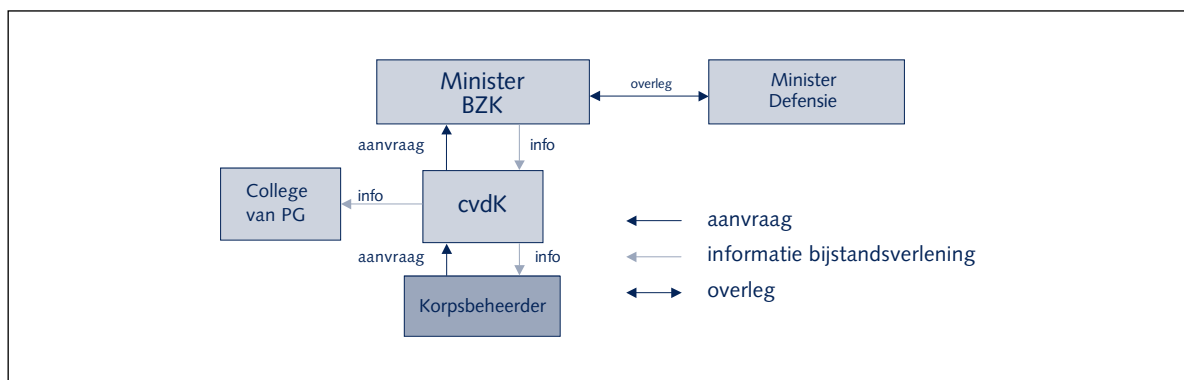
- soorten** ■ De handhaving van de openbare orde (art.58 en 59 Politiewet, de zogenaamde harde bijstand).
- militaire bijstand** ■ De inzet bij een verstoring van de openbare veiligheid (ramp), (art. 18 Wrzo, de zogenaamde zachte bijstand).
- Militaire steunverlening in het openbaar belang.
- De strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en taken ten dienste van Justitie. Deze bijstand verloopt niet door tussenkomst van de commissaris van de Koningin en wordt hier niet beschreven.
- De bestrijding van terroristische acties. Deze bijstand verloopt niet door tussenkomst van de commissaris van de Koningin en wordt hier niet beschreven.

9.5.1 Militaire bijstand voor handhaving van de openbare orde (art. 58 en 59 Politiewet)

Indien politiebijstand voor de handhaving van de openbare orde niet toereikend is, kan in bijzondere gevallen bijstand worden verleend door de Koninklijke Marechaussee (KMAR). Als ook deze bijstand niet toereikend is, kan door andere onderdelen van de krijgsmacht bijstand worden verleend. De minister van Binnenlandse Zaken bepaald in overeenstemming met de Minister van Defensie op welke wijze de bijstand zal worden verleend.

- Indien het bijstandspotentieel voor de handhaving van de openbare orde binnen een provincie niet toereikend is verzoekt de cvdK, minister van BZK om bijstand.
- De minister van BZK beslist in overeenstemming met de minister van Defensie of en zo ja, op welke wijze de bijstand wordt verleend.
- De minister van BZK informeert de aanvragende commissaris hierover, die op zijn beurt de burgemeester en korpsbeheerder informeert die om de bijstand heeft verzocht.
- De minister van BZK informeert de minister van Justitie.

Figuur 11

Praktische werkwijze

- praktische werkwijze** ■ De bijstand kan in eerste instantie telefonisch door een medewerker van het regionale politiekorps met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.

- Indien het bijstandspotentieel binnen een provincie niet toereikend is verzoekt de commissaris de minister van BZK om bijstand.
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) worden toegezonden aan de cvdK en moet bepaalde gegevens bevatten. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.
- Vanuit het kabinet cvdK wordt het verzoek na de beoordeling voorgelegd aan het LOCC.
- Het LOCC informeert het kabinet cvdK over de afhandeling, het kabinet informeert vervolgens de aanvrager en het college van PG.

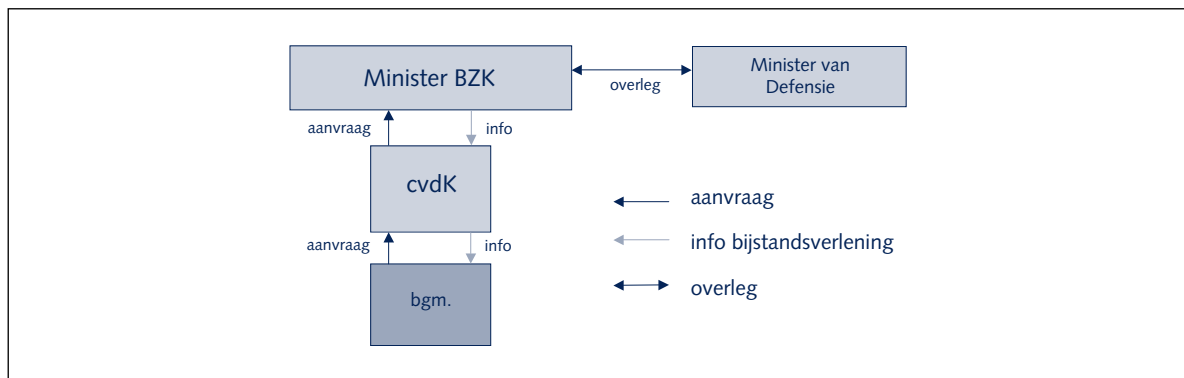
9.5.2 Militaire bijstand bij een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid

(art. 18 Wrzo)

- Indien het bijstandspotentieel bij een verstoring van de openbare veiligheid binnen een provincie niet toereikend is verzoekt de commissaris de minister van BZK om bijstand van de krijgsmacht.
- De minister van BZK beslist in overeenstemming met de minister van Defensie of en zo ja, op welke wijze de bijstand wordt verleend.
- De minister van BZK informeert de aanvragende commissaris hierover, die op zijn beurt de burgemeester informeert die om de bijstand heeft verzocht.

**militaire
bijstand open-
bare veiligheid**

Figuur 12

Praktische werkwijze

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch door een medewerker van de burgemeester met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden
- Het kabinet cvdK bespreekt de bijstandsaanvraag zonedig met het Regionaal Militair Commando West (RMC West)
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) worden toegezonden en moet in ieder geval een aantal gegevens bevatten. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen
- Vanuit het kabinet cvdK wordt het verzoek na de beoordeling voorgelegd aan het LOCC
- Het LOCC informeert het kabinet cvdK over de afhandeling, het kabinet informeert vervolgens de aanvrager

**praktische
werkwijze**

9.5.3 Militaire steunverlening in het openbaar belang

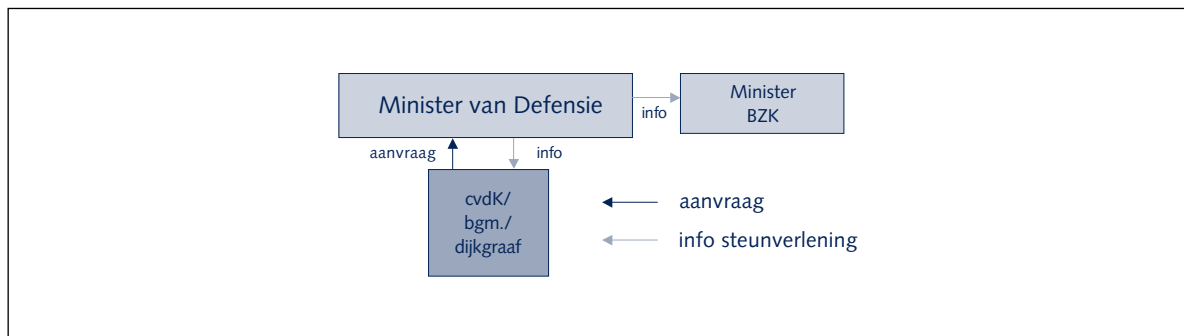
In de Regeling militaire steunverlening in het openbaar belang 2004 is geregeld dat een minister, burgemeester, dijkgraaf, of commissaris van de Koningin militaire steunverlening kan aanvragen als openbare belangen aan de orde zijn. Het gaat dan om situaties waarin het bestuursorgaan zelf niet tijdig of niet afdoende in de gevraagde steun kan voorzien, ook niet met de inzet van civiele marktpartijen.

**militaire steun
openbaar
belang**

Gedacht kan worden aan de inzet van militairen ten behoeve van het houden van toezicht op vervoersverboden bij uitbraak van besmettelijke dierziekte of het leggen van een noodbrug. Deze dienstverlening heeft geen betrekking op hiervoor beschreven bijstand volgens de Politiewet of Wrzo.

- Een minister, een burgemeester, dijkgraaf of cvdK kunnen ten behoeve van het openbare belang de minister van Defensie rechtstreeks om militaire steunverlening verzoeken.
- De minister van Defensie beslist en informeert de minister van BZK zo ja, op welke wijze de bijstand wordt verleend.
- De minister van Defensie informeert de aanvrager die om de bijstand heeft verzocht.

Figuur 13

Praktische werkwijze

praktische werkwijze

De aanvraagprocedure kan hetzelfde verlopen als de andere militaire bijstandsprocedures:

- In eerste instantie kan de aanvraag telefonisch door (een medewerker van) de burgemeester of dijkgraaf met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- Het kabinet bespreekt de bijstandsaanvraag zonodig met het RMC.
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) aan de cvdK worden gezonden en moet bepaalde gegevens bevatten. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen. In de aanvraag dient tevens gemotiveerd te worden waarom geen opdracht aan civiele marktpartijen kan worden gegund dan wel dient een verklaring van geen bezwaar van de betreffende branchevereniging te worden toegevoegd.
- Vanuit het kabinet cvdK wordt het verzoek voorgelegd aan het LOCC.
- Het LOCC informeert het kabinet cvdK over de afhandeling, het kabinet informeert vervolgens de aanvrager.

9.6 Bijstand van rijksdiensten

Wettelijke basis: art. 17 Wrzo.

Andere regelingen: Provinciale Procedure Bijstand Rampenwet 1992.

Bij de rampenbestrijding betrokken rijksdiensten kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven (denk aan VROM-inspecteur, HID rijkswaterstaat etc.). Soms is dit zelfs wettelijk verplicht (zie bijvoorbeeld het hoofdstuk Milieu en Waterstaatswerken).

Daarnaast kunnen zij eventueel personele en/of materiële bijstand leveren bij bedreigingen of verstoringen van de openbare veiligheid.

Daarbij kan onder meer gedacht worden aan: het expertisecentrum voor risico- en Crisiscommunicatie (ERC), onderdeel van het ministerie van BZK, dat ondersteuning kan verlenen bij woordvoering, pers- en publieksvoorlichting; bijstand van adviseurs zoals de veterinaire inspecteur van de Volksgezondheid en de Provinciale Voedselcommissaris (Voedsel en Waren autoriteit); ondersteuning van het ministerie van VWS (verwanteninformatie en callcenter).

advies

personele/
materiële

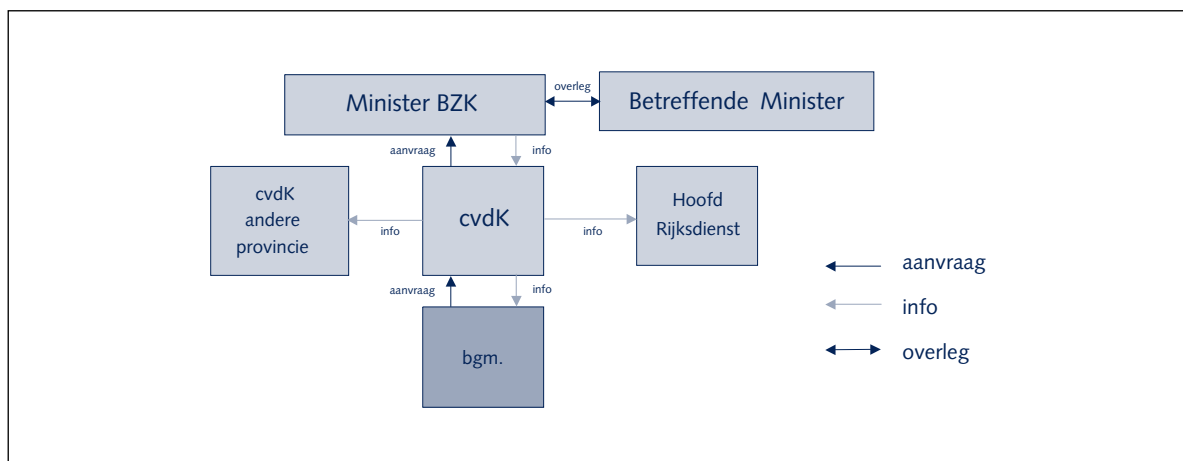
bijstand

Procedure

- Een burgemeester richt een bijstandsverzoek aan de cvdK
- de cvdK richt zich met het verzoek tot de minister van BZK en informeert het hoofd van de betrokken rijksdienst.
- Als de rijksdienst waarvan een burgemeester via de commissaris bijstand vraagt, ook nog in een andere provincie(s) werkzaam is, informeert de commissaris ook de commissarissen in die andere provincie(s) over de bijstandsaanvraag die hij aan de minister heeft gericht.

bijstand
rijksdiensten
openbare
veiligheid

Figuur 14

Praktische werkwijze

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk (per fax) aan de cvdK worden gezonden en moet in ieder geval een aantal gegevens bevatten. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.
- Vanuit het kabinet cvdK zal het verzoek om bijstand aan het NCC worden voorgelegd. Het kabinet cvdK informeert tevens de betrokken rijksdienst informeren en voor zover relevant kabinetten van cvdK's in andere provincie.

praktische
werkwijze

9.7 Bijstand door provinciale diensten

Wettelijke basis: art. 15 Wrzo.

Andere regelingen: Provinciale Procedure Bijstand Rampenwet 1992.

Indien een burgemeester bij een bedreiging of versterking van de openbare veiligheid behoefte heeft aan bijstand van provinciale diensten, kan hij de commissaris hierom verzoeken. Bij deze bijstand kan onder meer gedacht worden aan de inzet van provinciale deskundigen op het gebied van milieu, verkeer, infrastructuur of communicatie. In het geval van bijstand valt de provinciale ambtenaar onder het opperbevel van de burgemeester. Deze bijstand moet onderscheiden worden van het optreden van provinciale ambtenaren als liaison in een gemeentelijk of regionaal coördinatiecentrum, waarbij de functionaris namens de cvdK aanwezig is.

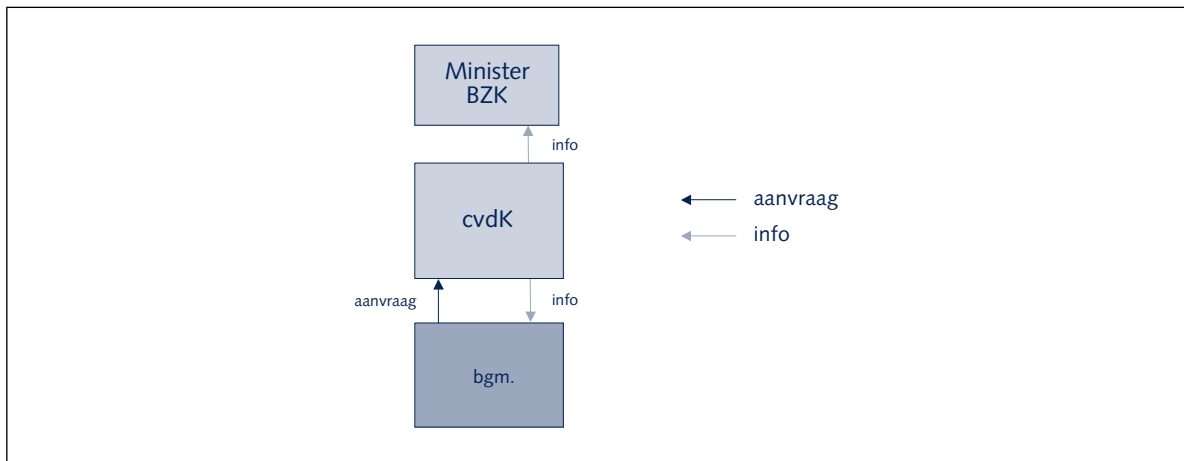
bijstand 9.7.1 Bijstand binnen de provincie

provinciale
diensten

- De burgemeester verzoekt de commissaris om provinciale bijstand.
- De commissaris voldoet aan het verzoek tenzij dringende redenen zich hiertegen verzetten.

Noord-Holland

Figuur 15

Praktische werkwijze

praktische
werkwijze

- De bijstand kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- De schriftelijke bijstandsaanvraag dient tenminste te beschrijven: wettelijke titel en reden van de aanvraag (bijvoorbeeld plaats/aard/omvang evenement of incident), aantal en soort eenheden reeds ingezet, wie operationele leiding heeft, aantal, soort en tijden benodigde eenheden, contactgegevens en locatie waar te melden (zie model aanvraagformulier Bijstand bijlage 4).
- Vanuit het kabinet cvdK zal het verzoek na de beoordeling door de eigen organisatie voorzover mogelijk in voorzien en
- Het kabinet informeert de aanvragende burgemeester over de afhandeling van het bijstandsverzoek.

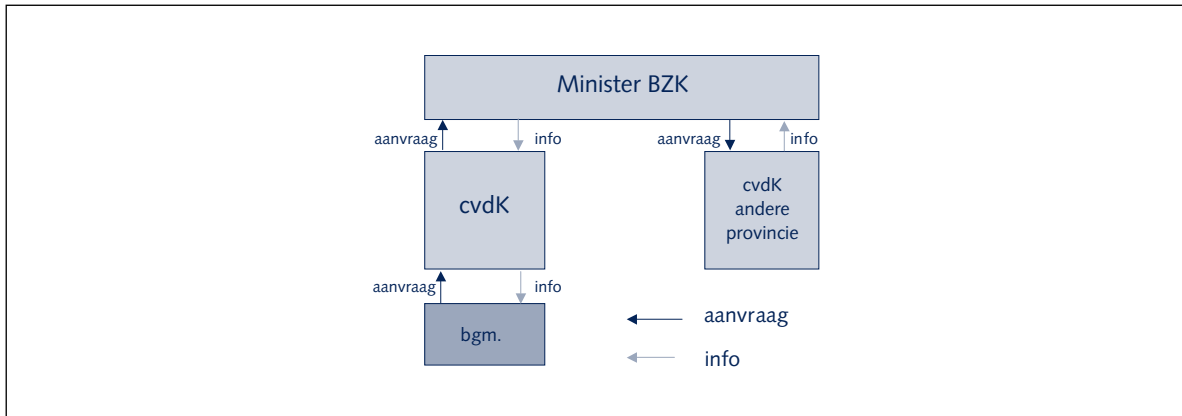
9.7.2 Bijstand vanuit andere provincies

Als binnen de provincie niet aan het bijstandsverzoek van een burgemeester kan worden voldaan, richt het kabinet cvdK zich tot het NCC met een verzoek om bijstand uit andere provincies.

- Het NCC overlegt met de overige provincies over de bijstand en informeert het kabinet cvdK van de aanvragende provincie.
- Het kabinet cvdK informeert de burgemeester die om de bijstand heeft verzocht.

**bijstand
provinciale
diensten
andere
provincies**

Figuur 16

9.8 Inzetprocedure voor reddingsvletten van de Reddingsbrigade Nederland

Basis: circulaire nr. EB2000/51225 van 24 februari 2000 van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

RedNed De Reddingsbrigades Nederland (RedNed) heeft een vloot van reddingsvletten met uitrusting beschikbaar die ingezet kan worden bij (dreigende) rampen. Deze vloot wordt grotendeels paraat gehouden bij reddingsbrigades van RedNed in gebieden met een verhoogd overstromingsrisico.

openbare veiligheid De inzetverplichting voor de RedNed geldt alleen als er sprake is van een (dreigende) ramp in de zin van de Wrzo (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

crisiscentrum RedNed De aanvraagprocedure verloopt zoveel mogelijk analoog aan de brandweerbijstandsregeling, zij het dat de inzet van reddingseenheden altijd via tussenkomst van het Crisiscentrum Redned IJmuiden verloopt. Dit crisiscentrum verstrekt opdrachten aan de reddingsbrigades. De ingezette reddingseenheden stellen zich onder operationeel bevel van de regionaal commandant en daarmee onder het opperbevel van de burgemeester.

9.8.1 Inzet reddingsvletten binnen de regio

regionale inzet Voor inzet binnen de eigen regio kan een burgemeester een rechtstreeks verzoek doen aan het Crisiscentrum RedNed om inzet van reddingsvletten.

Het Crisiscentrum RedNed zal de reddingsbrigade die in de brandweerregio is gestationeerd, opdracht geven de inzet te leveren.

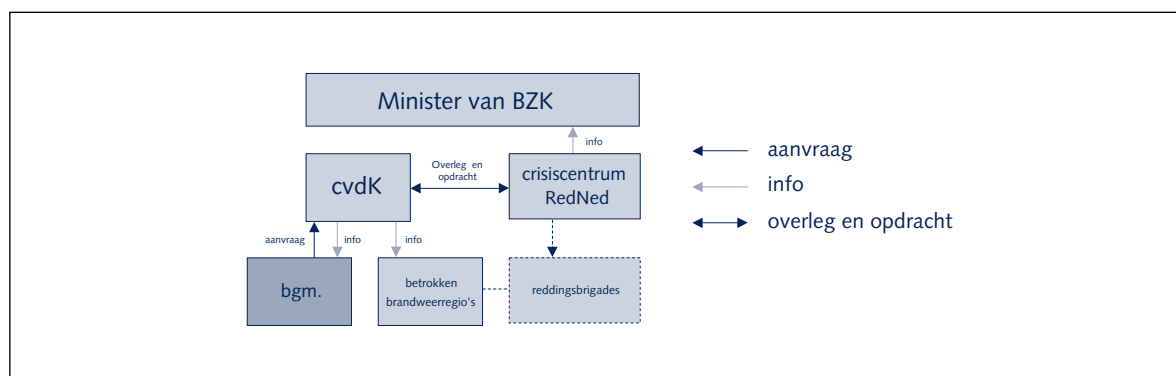
Het crisiscentrum informeert vervolgens de cvdK (via kabinet cvdK) en de minister van BZK (LOCC) over de inzet.

9.8.2 Inzet reddingsvletten binnen de provincie (interregionale inzet)

interregionale inzet Indien inzet vanuit de eigen regio niet (meer) mogelijk is, zal inzet uit andere regio's binnen de provincie moeten worden aangevraagd.

- Een burgemeester verzoekt de commissaris om bijstand.
- De commissaris beslist na overleg met het Crisiscentrum Rednet over de mogelijkheid en wenselijkheid van inzet uit andere regio's binnen de provincie.
- Het Crisiscentrum RedNed geeft opdracht aan de reddingsbrigades in andere regio's om de gevraagde bijstand te leveren en informeert de commissaris van de Koningin en de minister van BZK over de daadwerkelijke inzet.
- De cvdK informeert de betreffende aanvragende burgemeester, alsmede de brandweerregio(s) van waar uit de inzet geleverd wordt.

Figuur 17

Praktische werkwijze

- Het verzoek om reddingsvletten kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden.
- Het uiteindelijke verzoek moet schriftelijk (per fax) worden toegezonden en moet in ieder geval een aantal verplichte gegevens bevatten. Zie bijlage 4 aanvraagformulier Bijstand.
- Vanuit het kabinet cvdK zal het verzoek telefonisch besproken worden met het LOCC en Crisiscentrum RedNed.

praktische
werkwijze

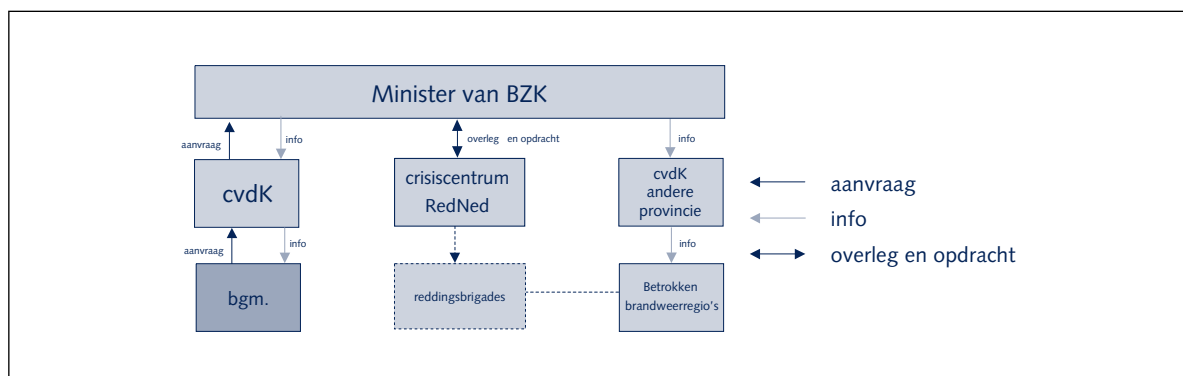
9.8.3 Inzet reddingsvletten vanuit of ten behoeve van andere provincies (interprovinciale inzet), vanuit de centrale opslag reddingseenheden in Wijk bij Duurstede of vanuit IJmuiden¹⁵⁾

Een inzet vanuit of ten behoeve van een andere provincie, een inzet vanuit de centrale opslag reddingseenheden in Wijk bij Duurstede of een inzet van één of meer reddingseenheden uit IJmuiden verloopt altijd door tussenkomst van de cvdK en minister van BZK.

interprovinciale
inzet/centrale
opslag

- Indien het bijstandspotentieel binnen een provincie niet toereikend is verzoekt de commissaris de minister van BZK om bijstand vanuit andere provincies en/of vanuit de opslag in Wijk bij Duurstede of IJmuiden.
- De minister overlegt met het Crisiscentrum RedNed en beslist over de aanvraag.
- De minister informeert de aanvragende commissaris over de inzet.
- De commissaris informeert de burgemeester die om de inzet heeft verzocht.

Figuur 18

Praktische werkwijze

Het verzoek om reddingsvletten kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet cvdK besproken worden

- Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet (per fax) schriftelijk worden toegezonden en moet in ieder geval een aantal verplichte gegevens bevatten. Zie bijlage 4 aanvraagformulier Bijstand.
- Het kabinet cvdK stuurt het verzoek na beoordeling aan het LOCC.
- Het LOCC informeert het kabinet cvdK over de afhandeling, het kabinet informeert vervolgens de aanvragende burgemeester en regionale brandweer.

praktische
werkwijze

¹⁵⁾ In Wijk Bij Duurstede zijn 20 reddingsvletten met uitrusting opgeslagen en voor direct gebruik beschikbaar. In IJmuiden zijn 10 reddingsvletten met uitrusting gestationeerd die primair dienen voor opleidingen en oefeningen.

Bijlagen bij dit hoofdstuk

- Wetgeving: art. 7 t/m 10 Brandweerwet 1985, art. 17, 18 Wghor, artikel 54 t/m 60 Politiewet 1993, art. 15 t/m 18 Wrzo.
- Overzicht kerngegevens regio's Provincie Noord-Holland.
- Modelformulier aanvraag bijstand.
- Procedure Brandweerbijstand 2003.

10 Provinciale Crisisorganisatie

Wettelijke basis: art. 12 Wrzo

10.1 De provinciale rampenstaf

De commissaris van de Koningin stelt een rampenstaf samen (art. 12 Wrzo), die hem bijstaat bij zijn taken op grond van de Wrzo. De opzet van de provinciale rampenstaf wordt echter niet alleen gebruikt voor situaties waarin de Wrzo van toepassing is, maar ook voor andere crisissituatie waarbij de commissaris of het college van Gedeputeerde Staten ondersteuning door de rampenstaf wensen. Op deze manier wordt binnen het provinciale apparaat een eenduidige werkwijze voor alle soorten crises gewaarborgd.

basis Wrzo

brede

toepassing

Bovendien kan een (dreigende) crisis in een specifieke sector, zoals bijvoorbeeld infectieziekte of drinkwaterproblematiek, leiden tot een bedreiging van de openbare veiligheid en daarmee tot de toepasbaarheid van de Wrzo. Zoals in het hoofdstuk Openbare Veiligheid is aangegeven, is het daarom van belang dat bij alle soorten crises in ieder geval de bestuurlijke informatie-uitwisseling tussen gemeente, provincie en rijk volgens de structuur van de Wrzo plaatsvindt. In het geval van de provincie geschiedt die uitwisseling via de provinciale rampenstaf.

10.2 Functie van de provinciale rampenstaf

Het is de taak van de leden van de provinciale rampenstaf om de commissaris van de Koningin en het college van GS bij de uitoefening van de in dit plan beschreven bevoegdheden en verantwoordelijkheden te ondersteunen en deze voor een groot deel ook namens hen uit te voeren.

ondersteuning

cvdK/GS

Vanuit de provinciale rampenstaf wordt geen leiding gegeven aan de diensten die aan de daadwerkelijke bestrijding van rampen deelnemen. Dat is de taak van de betrokken burgemeesters met hun rampenstaven op gemeentelijk of regionaal niveau.

10.3 Structuur en Samenstelling van de provinciale rampenstaf

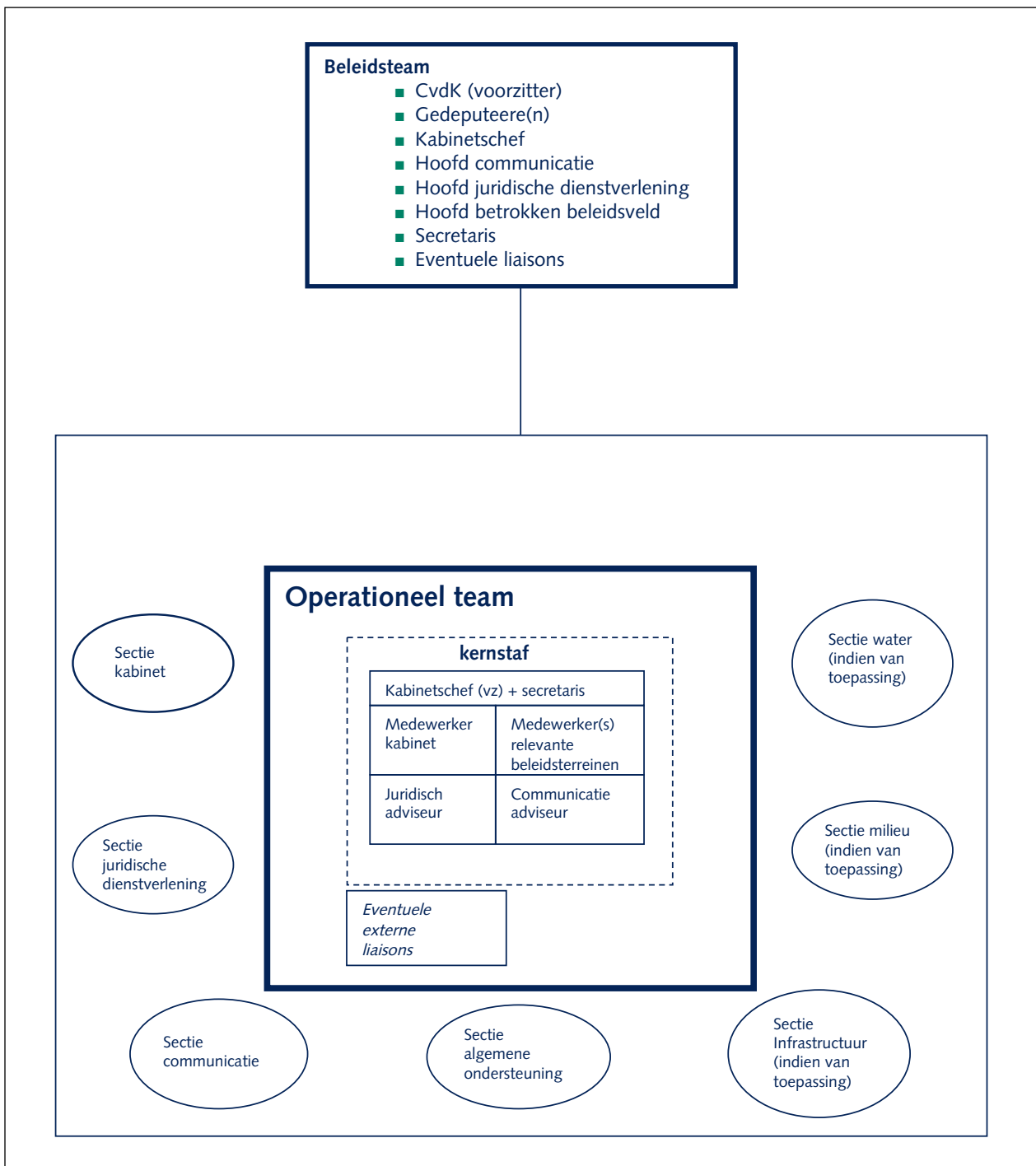
De aanpak van crises gaat het best met een werkwijze die aansluit bij de dagelijkse praktijk. Verantwoordelijkheden binnen de provincieorganisatie blijven tijdens crises daarom zo veel mogelijk bij de organisatieonderdelen waar ze in normale omstandigheden ook liggen.

De omvang en impact van een crisis en de gevolgen ervan bepalen of functionarissen met een ruimere beslissingsbevoegdheid ingeschakeld moeten worden. De structuur van de provinciale crisisorganisatie is daarom opgebouwd uit diverse lagen. De provinciale rampenstaf wordt in minimale opzet gevormd door een **kernstaf**. Deze kernstaf kan uitgebreid worden tot een **operationeel team** (OT) dat ten dienste staat van het **Beleidsteam** (BT) onder leiding van de cvdK. Zie schema op de volgende pagina.

kernstaf,

OT, BT

Figuur 19 ■ Rampenstaf Provinciaal Coördinatie Centrum.

Kernstaf

De kernstaf is de ambtelijke basis van de crisisorganisatie van de provincie Noord-Holland en is altijd (7x24 uur) operationeel en bereikbaar (zie bijlage voor bereikbaarheidsgegevens, calamiteitenkaartje cvdK Noord-Holland is opvraagbaar bij Kabinet cvdK). De kernstaf vormt het centrale aanspreekpunt van de provincie voor rampen en andere crises.

altijd
operationeel

Samenstelling Kernstaf

De volgende functionarissen maken altijd deel uit van de kernstaf:

- chef kabinet cvdK (voorzitter);
- piketfunctionaris kabinet cvdK;
- piketfunctionaris communicatie;
- piketfunctionaris juridische dienstverlening.

Afhankelijk van de aard van de crisis kunnen daarnaast piketfunctionarissen op het gebied van milieu, water of infrastructuur aan de kernstaf deelnemen.

De piketfunctionaris van het kabinet cvdK is voor de buitenwereld het eerste aanspreekpunt (zie bijlage voor bereikbaarheidsgegevens). Indien meldingen van incidenten op een andere plaats in de provinciale organisatie binnenkomen, wordt deze melding intern doorgegeven aan de piketfunctionaris kabinet.

eerste
aanspreekpunt

De piketfunctionaris kabinet zorgt voor de inschakeling van de overige leden van de kernstaf.

Taken Kernstaf

De kernstaf beoordeelt in de beginfase de binnenkomende informatie ten behoeve van de rol van de provincie en informeert de cvdK en eventueel betrokken gedeputeerde(n).

Bij een incident dat beperkt is in aard en omvang voert de kernstaf de benodigde taken zelf uit. Het gaat dan om informatie-uitwisseling en afstemming met betrokken partijen en het verzorgen van bijstand. De kabinetschef, of bij diens afwezigheid de piketfunctionaris kabinet, coördineert deze uitvoering en kan besluiten op te schalen en meer mensen in de rampenstaf te betrekken.

Operationeel Team (OT)

De omvang van de informatiestro(o)m(en), tijdsdruk, de complexiteit en ernst van de situatie en de behoefte aan de inzet van bijzondere bevoegdheden, kunnen redenen zijn om meer functionarissen en/of functionarissen met meer bevoegdheden in te schakelen om deze taken goed te kunnen uitvoeren. De kernstaf wordt dan uitgebreid tot een operationeel team. Bij de beoordeling van de ernst van de situatie worden aandachtspunten gebruikt als veiligheid en gezondheid van de bevolking en hulpverleners, milieuschade, langere termijn effecten, maatschappelijke onrust en aansprakelijkheid

uitbreiding
kernstaf

Opschaling naar een OT kan ook noodzakelijk zijn omdat externe organisaties zijn opgeschaald en de provincie moet zorgen voor een aanspreekpunt op dit niveau. De uiteindelijke beslissing om het OT te formeren ligt bij de cvdK die de kabinetschef het OT laat opstarten.

Het operationeel team moet niet gezien worden als een verzameling van provinciale diensten die rechtstreeks aan de bestrijding van een ramp deelnemen, zoals bijvoorbeeld op lokaal of regionaal niveau het geval is. Het provinciale OT richt zich voornamelijk op de informatievoorziening en advisering aan de cvdK en het provinciaal bestuur en het uitvoeren van opdrachten van dit bestuur.

Samenstelling OT

Het OT bestaat altijd uit vertegenwoordigers van het kabinet cvdK, communicatie en juridische dienstverlening. Als het OT meerdere malen zal gaan overleggen en/of een BT-overleg zal voorbereiden, wordt het OT uitgebreid met een secretaris/notulist. Afhankelijk van het type incident, bestaat het OT verder uit vertegenwoordigers van betrokken provinciale beleidsterreinen, gecombineerd met ondersteuning. De vorm en omvang van het OT wordt door de voorzitter bepaald aan de hand van de aard en omvang van de ramp of crisis die plaatsvindt. De kleinste bezetting kan dus uit vier mensen bestaan (de kernstaf), de grootste bezetting omvat vertegenwoordigers van alle beleidsterreinen en eventueel externen.

Taken OT

Het OT voert onderstaande taken uit en neemt beslissingen die het zelfstandig kan afhandelen. De leden van het OT worden daarbij ondersteund door een sectie, bestaande uit medewerkers van het eigen organisatieonderdeel.

De taken van het operationeel team zijn:

- het voorbereiden van het beleidsteamoverleg dat onder leiding van de cvdK wordt gevoerd en het uitvoeren van de opdrachten van dit beleidsteam;
- het coördineren van de informatie uitwisseling tussen de betrokken bestuurslagen en andere betrokken instanties;
- het voorbereiden en uitwerken van door de cvdK of (via hem) door de minister te geven aanwijzingen en het coördineren van de bijstandsverlening ingevolge de Wrzo, de brandweerwet, de Politiewet en de Wet Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen;
- het voorbereiden en uitwerken van de uitoefening van bijzondere bevoegdheden die de cvdK of GS ingevolge diverse (nood)wetten heeft.

De voorstellen en beslissingsvraagstukken worden door de kabinetschef aan het beleidsteam voorgelegd. Het OT kan via de kabinetschef opdrachten terugkrijgen van het beleidsteam. De kabinetschef zet deze opdrachten samen met het OT om in taken voor de diverse betrokken organisatie onderdelen.

Beleidsteam

leiding cvdK

Onder leiding van de cvdK bepaalt het beleidsteam bij een crisis de strategie van het optreden van de provincie Noord-Holland. Voorop staan daarbij de zorg voor de veiligheid van inwoners en het milieu van de provincie Noord-Holland.

Het beleidsteam maakt gebruik van de door het OT geleverde informatie en adviezen.

Als het OT van de rampenstaf actief wordt, bepaalt de cvdK of ook het beleidsteam actief wordt of dat het beleidsteam alleen op de hoogte wordt gehouden door middel van situatierapporten van het OT (passief). De beslissing tot actieve ondersteuning van de cvdK door het beleidsteam kan plaatsvinden op basis van een interne noodzaak (de cvdK heeft zelf behoefte aan ondersteuning door het beleidsteam) of op basis van een externe noodzaak (externe organisaties stellen bestuurlijke afstemming met, of van de provincie op prijs).

Samenstelling Beleidsteam

De cvdK wordt in het beleidsteam altijd ondersteund door de kabinetschef, het hoofd communicatie en het hoofd juridische dienstverlening. Daarnaast kan de cvdK één of meer betrokken gedeputeerden en hoofden of deskundigen van betrokken beleidsvelden) uitnodigen om zitting te nemen in het beleidsteam.

Als de betrokkenen het met elkaar niet eens kunnen worden heeft de cvdK de verantwoordelijkheid en de bevoegdheid om een beslissing te nemen en te laten uitvoeren.

Taken beleidsteam

Het beleidsteam bepaalt de strategie van het optreden van de provincie en de besluiten die hier uit voortvloeien. Het beleid van de provincie wordt door het beleidsteam afgestemd met betrokken externe organisaties en gezagsdragers zoals burgemeesters en rijksvertegenwoordigers.

afstemming

In het beleidsteam wordt ook de provinciale voorlichtingsstrategie vastgesteld.

voorlichting

Het beleidsteam stemt zijn voorlichtingsstrategie tijdens een crisis af met voorlichting van andere organisaties zoals gemeenten, waterschappen of rijk. Dit betekent niet dat daarmee de verantwoordelijkheid voor de voorlichting wordt overgedragen aan deze organisaties. De provincie blijft zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop haar aandeel in de bestrijding in de openbaarheid wordt gebracht. Het beleidsteam laat zich door zijn communicatiemedewerker over de voorlichtingsstrategie van anderen informeren en stelt vervolgens haar eigen strategie op. Door tussenkomst van het OT worden relevante partners hierover geïnformeerd en vindt onderlinge afstemming plaats.

Interne werkwijze

De gedetailleerde werkwijze van de provinciale rampenstaf is beschreven in interne draaiboeken.

draaiboeken

10.4 Beleidsoverleg met andere overheden/organisaties op provinciaal niveau

Los van het interne provinciale beleidsteam (waar overigens op verzoek externen als liaison kunnen deelnemen), kan ook beleidsoverleg op provinciaal niveau plaats vinden met bestuurders van verschillende overheden en organisaties. Dit overleg wordt voorgezeten door de commissaris van de Koningin (vgl. art. 5 lid 2 Ambtsinstructie). Aan dit beleidsoverleg kunnen betrokken burgemeesters, rijksambtenaren, voorzitters van waterschappen en vertegenwoordigers van defensie deelnemen. Daarnaast kan bijvoorbeeld ook het bedrijfsleven of andere instellingen of diensten uitgenodigd worden. Er bestaan geen voorafgaande afspraken over dit overleg. Het overleg kan plaatsvinden op initiatief van de commissaris of naar aanleiding van een verzoek dat hiertoe door één van de andere partijen aan de commissaris is gedaan.

deelnemers

10.5 Huisvesting en bereikbaarheid

De provinciale rampenstaf verricht zijn werkzaamheden doorgaans vanuit het provinciaal coördinatie centrum (PCC) in het Provinciehuis te Haarlem. De kernstaf en een OT kunnen zowel binnen als buiten kantooruren binnen een uur in het PCC aanwezig zijn.

PCC

Externe betrokkenen worden onder verantwoordelijkheid van de Kabinetschef geïnformeerd over het operationeel zijn van het PCC.

Via het PCC kan contact gelegd worden met de kabinetschef, de kernstaf, het OT of het BT. De bereikbaarheidsgegevens van het PCC zijn in de bijlagen opgenomen.

Ook kan altijd (24x7) telefonisch contact gelegd worden via de piketambtenaar kabinet (zie bijlagen).

10.6 Opschaling

De feitelijke op- en afschaling van de provinciale crisisorganisatie is een bestuurlijke verantwoordelijkheid van de cvdK. De kabinetschef adviseert de cvdK hierin en verzorgt de op- en afschaling. De op- en afschaling wordt vooral bepaald door de aard en omvang van het incident en de noodzaak tot coördinatie tussen betrokken overheden, diensten en interne organisatieonderdelen.

Het kan voorkomen dat op gemeentelijk of regionaal niveau hoog wordt opgeschaald, maar dat er relatief weinig van de provincie wordt gevraagd. Op zo'n moment hoeft de opschaling van de provincie niet gelijk op te gaan met die van de lokale en regionale overheden.

Externe betrokkenen worden onder verantwoordelijkheid van de kabinetschef geïnformeerd over de onderdelen van de provinciale rampenstaf die actief zijn geworden.

10.7 Inzet van provinciale functionarissen: welke rol, welk gezag

In de voorgaande pagina's is de opzet en werkwijze van de provinciale crisisorganisatie en rampenstaf toegelicht. Hierin is aangegeven dat functionarissen van diverse provinciale organisatieonderdelen deel uit kunnen maken van de interne crisisorganisatie c.q. rampenstaf (lid van kernstaf, OT of BT).

Maar provinciale medewerkers kunnen ook op andere manieren direct of indirect bij bestrijding van incidenten of crises betrokken worden (zie bijvoorbeeld het hoofdstuk Bijstand) en zij kunnen in die verschillende rollen van verschillende gezagsstructuren deel uit maken. Mogelijke situaties worden hier besproken

10.7.1 Deelname aan de provinciale crisisorganisatie (kernstaf, OT of BT)

advisering
cvdK/GS

Functionarissen van provinciale organisatieonderdelen als milieu, water of infrastructuur die in de kernstaf of in het OT van de provincie deelnemen, moeten niet beschouwd worden als (operationele) diensten die deelnemen aan de rechtstreekse bestrijding van een ramp. Deze provinciale functionarissen nemen deel aan de kernstaf, OT of BT om het provinciebestuur en de cvdK in het bijzonder te adviseren over de rol en bevoegdheden die het provinciebestuur zelf bij een bepaalde calamiteit heeft of zou kunnen krijgen en hoe deze uitgeoefend zouden kunnen of moeten worden.

gezag cvdK

Om adequaat te kunnen adviseren, verzamelen de provinciale functionarissen relevante informatie uit het veld en stemmen af met netwerkpartners. De functionarissen staan in het kader van hun deelname aan de provinciale crisisorganisatie onder het gezag van de cvdK (zie art. 12 Wrzo).

10.7.2 Uitvoeren van provinciale taken/ werkzaamheden op locatie (plaats incident)

Bij bepaalde incidenten of crises heeft de provincie specifieke, eigen bevoegdheden. Voor de uitoefening hiervan zijn soms provinciale ambtenaren ter plaatse aanwezig, bijvoorbeeld om de ernst van de situatie op te nemen, informatie te verzamelen of om namens GS of cvdK een bevel te overhandigen. Denk aan ongewone voorvallen bij inrichtingen waarvoor GS bevoegd gezag zijn en waarbij provinciale milieu-ambtenaren doorgaans ter plekke de situatie op zullen nemen c.q. toe zien op de verzameling van gegevens (zie hoofdstuk Milieu).

gezag provin-
ciaal bestuur

Bij de uitoefening van deze taken staan de betreffende provinciale ambtenaren onder gezag van het provinciaal bestuur.

10.7.3 Deelname aan de daadwerkelijke bestrijding van een ramp

gezag
burgemeester

Op het moment dat er vanuit bepaalde provinciale organisatieonderdelen rechtstreeks wordt deelgenomen aan de bestrijding van een ramp, staan de betreffende medewerkers in beginsel onder het gezag van de burgemeester

ter die het opperbevel heeft. Zo zullen provinciale medewerkers die betrokken zijn bij het beheer van provinciale wegen, van de burgemeester een opdracht kunnen krijgen om bijvoorbeeld een provinciale weg af te (laten) zetten.

Indien er vanuit provinciale organisatieonderdelen op verzoek van een burgemeester bijstand wordt verleend, staan de betreffende functionarissen ook onder gezag van de burgemeester.

Provinciale medewerkers met taken op het gebied van nautisch beheer of vaarwegen kunnen ook opdrachten krijgen van waterkwaliteits- of kwantiteitsbeheerders (bijvoorbeeld Hoogheemraadschappen), indien deze in het kader van hun eigen bevoegdheden noodmaatregelen treffen bij gevaar voor waterstaatswerken. Afspraken hierover zijn bij voorkeur in calamiteitenplannen opgenomen (zie hoofdstuk Waterstaatswerken).

ander gezag

In dergelijke situaties fungeren de functionarissen in de provinciale kernstaf of het OT (zie boven) als aanspreekpunt voor de provinciale medewerkers in het veld die aan de bestrijding van de ramp deelnemen en onder het lokale gezag vallen. Deze informeren de kernstaf of het OT over de ondernomen activiteiten, zodat hier met betrekking tot de inhoudelijke advisering aan het provinciaal bestuur over de uitoefening van eventuele provinciale taken rekening mee gehouden kan worden.

10.7.4 Liaisons

Liaison van de provincie

Als er een Regionaal Beleidsteam (RBT) wordt ingericht vaardigt de cvdK in overleg met de voorzitter van het RBT een medewerker van zijn Kabinet als liaison af om in het RBT zitting te nemen.

Het kan daarnaast wenselijk zijn dat een provinciale medewerker als liaison plaatsneemt in een nationaal of lokaal coördinatiecentrum, bijvoorbeeld om de informatievoorziening en afstemming van en naar de provincie te bevorderen. Ook in verband met de afstemming op het gebied van voorlichting kan een liaison wenselijk zijn.

Als externe organisaties een liaison van de provincie willen uitnodigen, kunnen zij door tussenkomst van de piketmedewerker Kabinet hierover contact opnemen met de kabinetschef.

extern
verzoek

Indien vanuit de provincie de wens bestaat om zelf een liaison vanuit een bepaald organisatieonderdeel af te vaardigen, wordt vanuit de kabinetschef contact opgenomen met de voorzitter van het overleg of coördinatiecentrum waar de provincie als liaison aan wenst deel te nemen, met het verzoek een liaison toe te laten tot dit overleg.

verzoek
provincie

De kabinetschef informeert en stemt met de betrokken organisatie in ieder geval af over:

procedure

- naam en functie van de liaison;
- diens mandaat;
- bij wie de liaison zich kan melden;
- bij welk(e) overleg(gen) de liaison aanwezig zal zijn;
- gebruik van faciliteiten van de externe organisatie.

De liaison vertegenwoordigt de provincie bij externe partners en blijft dus onder het gezag en de verantwoordelijkheid vallen van het provinciaal bestuur. (Dit is anders dan de provinciale medewerker die bijstand of steun verleent, zie daarvoor voorgaande en het hoofdstuk Bijstand). Uiteraard dient de provinciale liaison zich wel aan de huisregels van de betreffende organisatie te houden.

Liaison bij de provincie van andere organisaties

Het kan wenselijk zijn dat een functionaris van een andere organisatie als liaison plaatsneemt in het provinciaal coördinatiecentrum, bijvoorbeeld om de informatievoorziening en afstemming van en naar de provincie te bevorderen of voor inhoudelijk advies.

Met name ook kan gedacht worden aan (vertegenwoordigers van) rijksfunctionarissen in situaties waarbij zowel de Wrzo van toepassing zijn als sectorale wetgeving. Het is dan noodzakelijk dat alle bestuurslagen op de hoogte zijn van genomen maatregelen op basis van sectorale wetgeving zodat hiermee bij de eventuele uitoefening van bevoegdheden op basis van de Wrzo, of van andere relevante wetgeving rekening gehouden kan worden.

extern verzoek Als externe organisaties een liaison naar de provincie willen afvaardigen, kunnen zij hierover contact opnemen met de kabinetschef (voor bereikbaarheidsgegevens zie bijlage).

verzoek provincie Indien vanuit de provincie de wens bestaat om zelf een liaison van een bepaalde organisatie uit te nodigen, wordt vanuit de kabinetschef contact opgenomen met de voorzitter of directie van de betreffende organisatie met het verzoek een liaison af te vaardigen.

De kabinetschef informeert en stemt met de betrokken organisatie in ieder geval af over:

- procedure**
- naam en functie van de liaison;
 - diens mandaat;
 - bij welk(e) provinciaal overleg(gen) de liaison aanwezig zal zijn;
 - bij wie de liaison zich kan melden;
 - gebruik van provinciale faciliteiten.

De liaison vertegenwoordigt zijn organisatie bij de provincie en valt niet onder provinciaal gezag. De liaison dient zich wel aan de huisregels van de provincie te houden.

Bijlage bij dit hoofdstuk

art. 12 Wrzo.

Bijlagen

Inhoudsopgave

89	1	Afkortingenlijst							
91	2	Bereikbaarheidsgegevens Provincie Noord-Holland					■		■
93	3	Overzichten					■		■
94		■ Kerngegevens regio's Provincie Noord-Holland							
96		■ Overzicht rijksfunctionarissen							
107	4	Bijstand					■		■
107		■ Model bijstandsformulier							
111		■ Procedure brandweerbijstand							
121	5	Wet- en Regelgeving							
167	6	Convenant Radio TV Noord-Holland					■		■

1 Afkortingenlijst

AID	: Algemene Inspectie Dienst
Bgm	: burgemeester
BON	: Bestrijding Ongevallen Noordzee (wet)
BIRZO	: Besluit Informatie inzake Rampen en Zware Ongevallen
BT	: Beleidsteam
BTW	: Beleidsteam Waddenzee
BOT-MI	: Beleidsondersteunend Team Milieu Incidenten
BZK	: Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CCB	: regionaal bureau Conflict- en Crisisbeheersing
CvdK	: commissaris van de Koningin
CMIJ	: Centrale Meldpost IJsselmeergebied
CPA	: Centrale Post Ambulance ervoer
CRW	: Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee
DCC	: Departementaal Coördinatiecentrum
ERC	: Expertisecentrum voor Risico- en Crisiscommunicatie
GHOR	: Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GS	: Gedeputeerde Staten
HID	: Hoofdingenieur Directeur (Rijkswaterstaat)
IBTN	: Interdepartementaal Beleidsteam Noordzeerampen
IRCC	: Interregionaal Coördinatiecentrum
KEW	: Kernenergiewet
KWC	: Kustwacht Centrum
LOCC	: Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
LNV	: Landbouw Natuurbeheer en Visserij
NCC	: Nationaal Crisis Centrum
OOV	: Openbare Orde en Veiligheid
OM	: Openbaar Ministerie
OT	: Operationeel Team
KMAR	: Koninklijke Marechaussee
MIP	: Milieu Informatie Punt
PG	: Procureur-generaal
PCC	: Provinciaal Coördinatiecentrum
RAC	: Regionale Alarm Centrale
RedNed	: Reddingsbrigade Nederland
RIVM	: Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	: Regionaal Militair Commando West
ROT	: Regionaal Operationeel Team

RWS : Rijkswaterstaat
SAMIJ : Samenwerkingsregeling IJsselmeergebied
SAR : Search and Rescue
RTV N-H : Radio en TV Noord-Holland
SGBO : Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden
V&W : Verkeer en Waterstaat
VROM : Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VWS : Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wbb : Wet Bodembescherming
Wbbbg : Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag
Wghor : Wet Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
Wm : Wet Milieubeheer
Wrzo : Wet Rampen en Zware Ongevallen

2 Bereikbaarheidsgegevens Provincie Noord-Holland

Kabinet cvdK

- voormeldingen, informatie-uitwisseling en overleg m.b.t. bedreigingen of verstoringen van de openbare orde of openbare veiligheid (die niet tot de dagelijkse routine van de hulpverleningsdiensten behoren);
- voor het aanvragen/regelen van bijstand;
- voor toezending van noodverordeningen (fax);
- voor- wettelijke – meldingsplichten aan cvdK of GS (voor zover niet gedaan aan het MIP zie onder), bijvoorbeeld m.b.t. getroffen noodmaatregelen voor waterstaatswerken;
- **buiten kantooruren:** voor contact met cvdK, kabinetschef, gedeputeerde(n) of medewerkers van andere provinciale beleidsvelden (water, voorlichting etc.).

MIP

- voormeldingen over milieu-incidenten (ongewone voorvallen m.b.t. inrichtingen waar GS vergunningverlener voor is, verontreiniging van bodem/lucht etc.).

Algemene Procedure voor melding en alarmering binnen provinciale organisatie

- 1 Een melding van een (dreigend) incident dat niet tot de dagelijkse routine van de hulpverleningsdiensten behoort moet tijdens kantooruren worden doorgegeven aan de dienstdoende piketambtenaar van het kabinet. Buiten kantooruren kan deze worden opgeroepen via de meldkamer van de politieregio Kennemerland. De meldkamer roept de piketambtenaar per semafoon op.
- 2 De piketambtenaar verifieert de melding en probeert relevante informatie te verkrijgen over de plaats, aard, omvang en gevolgen van het incident, over de getroffen maatregelen en over de mogelijke taak van de provincie in relatie tot het gebeuren.
- 3 De piketambtenaar ligt de cvdK in, de chef kabinet en de overige leden van de kernstaf (voorlichting, juridische zaken en waar relevant betrokken beleidsvelden) en overlegt met hen over eventueel te ondernemen actie. Hierbij valt te denken aan:
 - het informeren van andere betrokken burgemeesters, rijksambtenaren, bestuurders van waterschappen, commissarissen van aangrenzende provincies en de minister van BZK;
 - het samenstellen en alarmeren van een operationeel team en/of beleidsteam;
 - het instellen van een beleidsoverleg op provinciaal niveau als daar behoefte aan is.

3 Overzichten

Aantal gemeenten	6*	9*	11*	26*	9*
Voorzitter	Burgemeester Amsterdam	Burgemeester Hilversum	Burgemeester Haarlem	Burgemeester Drechterland	Burgemeester Zaanstad
Coördinerend bestuurder	Burgemeester Amsterdam	Burgemeester Hilversum	Burgemeester Haarlem	Burgemeester Alkmaar	Burgemeester Zaanstad
Politieregio en korpsbeheerder	Amsterdam-Amstelland (excl. Haarlemmermeer)	Cooi en Vechtstreek	Kennemerland	Noord-Holland Noord	Zaanstreek-Waterland
	Burgemeester Amsterdam	Burgemeester Hilversum	(incl. Haarlemmermeer)	Burgemeester Alkmaar	Burgemeester Zaanstad
GHOR-regio en voorzitter	Amsterdam e.o.	Cooi en Vechtstreek	Burgemeester Haarlem	Noord-Holland Noord	Amsterdam e.o.
	Burgemeester Amstelveen	Burgemeester Wijdemeren	Kennemerland	Burgemeester Drechterland	Burgemeester Amstelveen
Arrondissement/	Amsterdam	Amsterdam	Haarlem	Alkmaar	Haarlem
hoofdofficier van justitie					
Waterschap(pen)	Hoogheemraadschap Rijnland & Amstel Gooi en Vecht	Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht	Rijnland & Hollands Noorderkwartier	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

* Gemeenten:

- **Amsterdam Amstelland:** Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn
- **Gooi en Vechtstreek:** Blaricum, Bussum, Hilversum, Huizen, Laren, Muiden, Naarden, Weesp, Wijdemeren
- **Kennemerland:** Bennebroek, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Haarlemmerliede & Spaarnwoude, Heemskerk, Heenstede, Uitgeest, Velsen, Zandvoort.
- **Noord-Holland Noord:** Alkmaar, Andijk, Anna Paulowna, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Graft- de Rijk, Harenkarspel, Heerhugowaard, Heiloo, Hoor, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Nieuwkoop, Opmeer, Schagen, Schermer, Stede Broec, Texel, Wervershoof, Wieringen, Wieringermeer, Zijpe
- **Zaanstreek Waterland:** Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Zeevang

==== Deelname aan Interregionaal Coördinatieplan Noordzeekanaal

— Deelname aan Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee

..... Deelname aan Samenwerking

----- Kustgemeente (Noordzee)

Stand van zaken vanaf 1 januari 2008 (overgang Haarlemmermeer)

Rijksfunctionarissen en crisisbeheersing – overzicht functionele ketens en de algemene keten.

Verantw. ministerie	Keten	Decentraal/centraal/ Eur.-intern.	Basisstructuur keten
AZ	media en openbaarheid	centraal	minister-president - bedrijfstak/burgers
BZ	evacuatie Nederlanders in het buitenland	centraal	minister
BZK	openbare orde	decentraal met voorziening opschaling (algemene keten)	burgemeester
	generieke rampenbestrijding op het land	decentraal met voorziening opschaling (algemene keten)	opperbevel burgemeester
Def	krijgsmacht	centraal	minister
EZ	olie	centraal/int.	minister/IEA - bedrijfstak/verbruikers
	gas	centraal	minister - bedrijfstak
	elektriciteit	centraal	minister - bedrijfstak
	mijnbouw	centraal	minister - bedrijfstak
	schaarste generiek	centraal en decentraal	minister - bedrijfsleven of burgemeester - bedrijfsleven
	prijzen generiek	centraal	minister - bedrijfsleven
	telecommunicatie (incl. internet)	centraal	minister - bedrijfsleven
post	centraal	minister - bedrijfstak	
Fin	financieel verkeer	centraal/Eur.	minister/ECB/DNB - bedrijfstak
Jus	rechtspleging en uitvoering strafvonnissen	centraal	minister - rechterlijke macht (organisatorisch) en minister - inrichtingen
	vreemdelingen	centraal/Eur.	minister - burger
	terrorismebestrijding	centraal	minister - collega's en minister - organisaties/bedrijfsleven
LNV	voedselvoorziening	centraal/Eur.	minister/EC - bedrijfsleven
	voedselveiligheid	centraal/Eur.	minister/EC - bedrijfstak (naast VWS)
	dierziekten	centraal/Eur.	minister/EC - bedrijfstak
	plantenziekten	centraal	minister - bedrijfstak
OCW	onderwijs (i.h.b. sociale veiligheid)	centraal	minister - bedrijfstak
	bescherming cultureel erfgoed	centraal	minister - bedrijfstak
SZW	arbeidsveiligheid	centraal	minister/inspectie - bedrijfsleven en organisaties
	arbeidsvoorziening	centraal	minister/inspectie - bedrijfsleven en organisaties
	lonen	centraal	minister - bedrijfsleven
	sociale zekerheid	centraal en decentraal	afhankelijk van verzekering en voorziening: minister - uitvoeringsorganisaties en B&W/GSD
VenW	incidenten- en rampenbestrijding op zee	centraal	minister, tevens als beheerder
	oppervlaktewateren en waterkeringen (incl. kwaliteit)	centraal en decentraal (i.h.b. waterschappen)	afhankelijk van de beheerder, voor rijkswateren de minister
	binnenvaart	centraal	minister/inspectie - bedrijfstak
	luchtvaart	centraal	minister/inspectie - bedrijfstak
	spoorvervoer	centraal	minister - bedrijfstak

¹⁶⁾ Uit: Rijksheren in het moderne crisismanagement, Provincie Noord-Holland (Haarlem juli 2007)

Verantw. ministerie	Keten	Decentraal/centraal/ Eur.-intern.	Basisstructuur keten
Vervolg VenW	wegverkeer	centraal en decentraal	afhankelijk van de beheerder, voor rijks- wegen de minister; en afhankelijk van onderwerp: vervoersnoodmaatregelen zijn gecentraliseerd
	zeescheepvaart en havens	decentraal en centraal	havens: in beginsel bij havenautoriteit met mogelijk maatregelen minister - havenauto- riteit/bedrijfstad; zeescheepvaart afhankelijk van onderwerp: vervoersnoodmaatregelen zijn gecentraliseerd
	informatie over weer, klimaat en seismologie	centraal	KNMI, agentschap van VenW
VROM	drinkwater en noodwater	centraal - decentraal	minister (inspectie) - waterleidingbedrijf - burgemeester
	milieugevaarlijke stoffen (en genetisch gemodificeerde organismen)	centraal	minister - veroorzaker
	lucht	decentraal (provincie)	GS/cvdK - veroorzaker
	bodem	decentraal (provincie)	GS/cvdK - veroorzaker
	afval	decentraal - centraal	B&W/GS (bevoegd gezag Wm) en minister - bedrijf/inrichting
	kernongevallen (en andere straling)	centraal en decentraal	afhankelijk van type ongeval: minister en collega's in samenwerking met burgemeester
	volkshuisvesting en wederopbouw	centraal	of alleen burgemeester relatie minister - bedrijfstad
	milieu-aspecten van defensie-inrichtingen	centraal	minister - inrichting
VROM/EZ	buisleidingen	centraal	per onderwerp verschillend (externe veilig- heid = geen crisisbeheersing maar proactie/ preventie, vervoer algemeen, energie, rampenbestrijding); i.h.a. relatie minister - bedrijfstad
	VWS	gezondheidszorg generiek	centraal en decentraal
infectieziektenbestrijding voedselveiligheid		decentraal en centraal centraal/Eur.	afhankelijk van ziekte: burgemeester of minister minister/EC - bedrijfstad (naast LNV)

Toelichting

Dit schema geeft een beeld van de breedte van crisisbeheersing. Het schema laat zien dat de meeste functionele ketens zijn gecentraliseerd. De structuur is veelal de relatie tussen de betreffende minister en de (landelijke) bedrijfstad. De algemene keten wijkt hier van af. Die is in beginsel decentraal opgezet waarbij de partijen deel uitmaken van de bestuurlijke hoofdstructuur: gemeente/regio - provincie/rijk. Daarbij is opschaling mogelijk (interventie van hogerhand), waarbij er nog een aparte opschalingsmogelijkheid is voor evacuatie. Sommige functionele ketens zijn ook belegd in de bestuurlijke hoofdstructuur, zoals infectieziekten en kernongevallen. Kenmerkend daarvoor is dat onderdelen daarvan zijn gecentraliseerd bij de betreffende minister ('grote kernongevallen', ongevallen met de zgn. categorie A-objecten en zeer ernstige infectieziekten, de zgn. groep A).

Rol per rijksheer

Dit deel bevat geen totaaloverzicht van overheidsmaatregelen per deelterrein, maar een algemeen beeld per ministerie. Daarbij staat vermeld wat de rol van de rijksheer is of zou kunnen zijn.

Het beschrijven van de rol van een rijksheer begint met het aangeven wat op een ministerie op het gebied van crisisbeheersing speelt: een rijksheer opereert in het verlengde daarvan. Daarnaast is het denkbaar dat een rijksheer op bepaalde terreinen van een ministerie weliswaar geen maatregelen treft, maar wel een informatiepositie inneemt. In deze paragraaf staat vermeld waar dat aan de orde kan zijn.

AZ

Afgezien van de centrale rol die de minister-president tijdens crises kan innemen, heeft crisisbeheersing-AZ betrekking op de media: het beschikken over zendtijd en studio's. Wettelijk is dit centralistisch geregeld, maar de praktijk voorziet in convenanten met regionale omroepen zodat de Mediawet op dit punt niet hoeft te worden toegepast, althans indien dit adequaat is geregeld en voorbereid.

Een rijksheer van AZ is dan ook niet aan de orde; zo nodig kan de minister-president de cvdK's en burgemeesters machtigen.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

De minister-president kan andere ministers, commissarissen van de Koning en burgemeesters aanwijzen op grond van de Mediawet en het betreffende uitvoeringsbesluit.

De aanwijzing heeft betrekking op het beschikbaarstellen van zendtijd en het gebruik van studio's.

BZ

Buitenlandse zaken is betrokken bij internationale crisisbeheersing van verschillende aard. In het oog springend is de humanitaire hulpverlening.

Verder heeft BZ het voortouw bij een eventuele evacuatie van Nederlanders in het buitenland. Een aparte aanwijzing van bijvoorbeeld ambassadeurs als rijksheer heeft daarbij geen meerwaarde.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

In het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving zijn voor BZ de commissarissen van de Koning aangewezen. Dit had betrekking op de relatie met buitenlandse vertegenwoordigingen in Nederland. De huidige praktische betekenis hiervan is onbekend.

De aanwijzing op grond van het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving heeft betrekking op het nemen van generieke schaarste- en prijsmaatregelen voorzover de minister van BZ daartoe bevoegdheden toekomen (zoals vorderen). Ook hiervan is de betekenis voor de praktijk onbekend.

BZK

Het werkterrein van BZK is voor crisisbeheersing in zoverre bijzonder dat het de zogenoemde algemene keten betreft, dat wil zeggen de algemene bevolkingszorg. In laatste instantie heeft die voorrang boven andere – functionele – ketens.

Deze algemene keten bestaat eigenlijk uit twee ketens, namelijk de handhaving van de openbare orde en de algemene ongevallen- en rampenbestrijding.

De aanpak op deze terreinen is in beginsel decentraal met de mogelijkheid van opschaling.

Naast de algemene opschaling is opschaling voor een specifiek onderwerp apart geregeld, namelijk de centralisatie van het besluit tot evacuatie.

Zoals in de vorige paragraaf al is uiteengezet, betekent de centrale positie van de algemene keten niet deze aanzet is op alle terreinen van crisisbeheersing.

Preciezer: het opperbevel van de burgemeester strekt zich niet tot alle functionele ketens. Dat geldt dus ook bij opschaling.

De rijksheer voor BZK is de commissaris van de Koning. De cvdK kan ook als provinciaal orgaan interveniëren, dat wil zeggen op grond van zijn bestuurlijk toezicht een opdracht geven aan een burgemeester.

Verder heeft de rijksheer van BZK een bijzondere rol ten opzichte van andere rijksheren: hij is *primus inter pares*. Op grond van de ambtsinstructie kan hij opdrachten geven aan andere rijksorganen ten aanzien van de samenwerking met besturen van provincie, gemeente en waterschap.

Dat verandert niet met de regionalisatie van het rijksherenoverleg.

Deze bevoegdheid van de cvdK is overigens niet afhankelijk van een mandaat van de minister.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

De commissaris van de Koning is als rijksorgaan aangewezen op grond van de Grondwet, de Provinciewet en de Ambtsinstructie commissaris van de Koning.

Hij voert als provinciaal orgaan toezicht uit op grond van de Wet rampen en zware ongevallen, de Politiewet 1993 en de Gemeentewet.

Bovendien kent de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag een aantal eigen noodbevoegdheden toe aan de cvdK.

In het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving zijn voor BZK de commissarissen van de Koning aangewezen. Deze aanwijzing heeft betrekking op het nemen van generieke schaarste- en prijsmaatregelen voorzover de minister van BZK daartoe bevoegdheden toekomen (zoals vorderen).

Verder kan de cvdK worden gemachtigd op grond van de Wet verplaatsing bevolking. Deze machtiging vindt plaats bij centralisatie van het besluit tot evacuatie door de minister van BZK.

Defensie

Recentelijk heeft de ondersteuning door Defensie van het civiele gezag vorm gekregen, denk aan inzet van ontsmettingsapparatuur, verbindingsmiddelen, transport etc. en uiteraard van specialistische kennis op deze terreinen, tezamen met een gedegen organisatie voor leiding, coördinatie en uitvoering (onder de naam civiel-militaire bestuursafspraken).

Daarnaast moet niet de andere kant uit het oog worden verloren, namelijk de ondersteuning van de krijgsmacht door civiele autoriteiten en bedrijfsleven bij de uitvoering van militaire operaties. Dat kan bijvoorbeeld het gebruik van havens betreffen, maar ook het beschikbaarstellen van bepaalde goederen.

Hoe een rijksheer van Defensie hierin te plaatsen?

De ondersteuning door Defensie van het civiele gezag is operationeel van aard. Betrokkenheid van Defensie op bestuurlijk niveau is alleen aan de orde indien door Defensie wordt ingegrepen in het civiele bestuur en maatregelen worden getroffen jegens burgers. Dit is van een geheel andere orde dan de genoemde ondersteuning door Defensie. Het betreft maatregelen op logistiek terrein ter ondersteuning van de krijgsmacht en zo nodig de instelling van militair gezag (militair bestuur).

Een rijksheer van Defensie in zijn formele rol heeft een functie bij de ondersteuning van de krijgsmacht. Het uitoefenen van bevoegdheden in het kader van ondersteuning van het civiele gezag ligt niet voor de hand.

Vandaar dat nu reeds Defensie vertegenwoordigd is in ROT's zonder dat een rijksheer van Defensie op RBT-niveau betrokken is.

De nationale organisatie van Defensie kent regionaal militaire commandanten; zij zijn tevens rijksheer.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

- In het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving zijn de provinciaal militair commandanten aangewezen. Deze functionarissen bestaan niet meer. In de praktijk zijn dat nu de regionaal militair commandanten. Daarnaast kent Defensie de bijzondere rechtsfiguur van (instelling van) militair gezag (op grond van de Oorlogswet voor Nederland). Zoals gezegd, houdt dit de introductie in van militair bestuur. De aanwijzing op grond van het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving heeft betrekking op het nemen van generieke schaarste- en prijsmaatregelen voorzover de minister van Defensie daartoe bevoegdheden toekomen (zoals vorderen). Wat nog dient te gebeuren is het aanwijzen van rijksheren van Defensie voor toepassing van de Vervoersnoodwet, de Havennoodwet en de Distributiewet (alle drie in 2005 gemoderniseerd; naast vervoersmaatregelen is de invoering van de prestatieplicht in de Distributiewet voor Defensie van belang).

EZ

Onder EZ vallen twee kernonderdelen van het crisisbeheersingsbeleid, namelijk energie en telecommunicatie (incl. internet). Energie is niet één sector, maar een verzamelnaam voor meerdere ketens, namelijk olie, gas en elektriciteit.

Daarnaast is EZ verantwoordelijk voor generieke schaarstemaatregelen, generieke prijsmaatregelen en voor post.

Een bijzondere keten die hoort het werkveld van EZ is mijnbouw. Dat behelst ook rampenbestrijding op off shore installaties. Hierbij treedt de inspecteur-generaal der mijnen namens de minister op.

Elk van deze ketens kent een unieke structuur, veelal met internationale en Europese aspecten. Algemeen kenmerk is dat overheidsinterventie is gecentraliseerd.

Daarbij dient evenwel een onderscheid te worden gemaakt tussen typen crises.

Zoals is aangegeven in de vorige paragraaf, valt de bestrijding van een brand in een elektriciteitsproductiecentrale onder de reguliere hulpverlening onder gezag van de burgemeester.

Het waarborgen van de continuïteit van de levering is in laatste instantie een kwestie van de minister (in laatste instantie: naast maatregelen door de bedrijfstaking zelf). Decentrale overheden zullen wel de gevolgen onderkennen van discontinuïteit in de levering, maar hun maatregelen zullen alleen betrekking hebben op de effecten van bijvoorbeeld een stroomstoring, niet op het wegnemen van de oorzaak.

De rol van de rijksheren van EZ betreft niet het gehele werkgebied van EZ, maar richt zich op generieke schaarstemaatregelen. Een voorbeeld daarvan is toepassing van de Vorderingswet in 1995 bij de evacuatie van de Betuwe door de rijksheren in Gelderland.

Het treffen van schaarstemaatregelen is in het algemeen gecentraliseerd, maar een burgemeester kan op grond van zijn eigen noodbevoegdheden (Gemeentewet, Onteigeningswet) ook optreden. Daar waar het bedrijfsleven betreft, ligt het voor de hand dat hij dat overlaat aan de vertegenwoordiger van EZ.

Denkbaar is dat de rijksheren van EZ ook een rol kan vervullen op andere terreinen, zoals elektriciteit en telecommunicatie: niet voor het treffen van maatregelen, maar informatief, als schakel tussen ministerie, bedrijfsleven en regionaal beleidsteam. Dat is nu niet het geval en zou idealiter wel zo moeten zijn.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

- In het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving zijn de secretarissen van de grootste Kamer van koophandel in een provincie aangewezen. Uitzondering is Zeeland; deze provincie kent twee rijksheren voor EZ. Voor Zeeuws-Vlaanderen is namelijk een aparte rijksheren aangewezen.

De rijksheren van EZ dragen de titel economisch commissaris.

De aanwijzing heeft betrekking op het nemen van generieke schaarste- en prijsmaatregelen voorzover de minister van EZ daartoe bevoegdheden toekomen (vorderen; de aanwijzing op grond van het nieuwe - 2005 - art. 10b Distributiewet met het oog op het opleggen van een prestatieplicht heeft nog niet plaatsgevonden).

Financiën

Crisisbeheersing op dit terrein is volledig gecentraliseerd en voor een deel ook belegd op Europees niveau. Voor de minister voeren zowel De Nederlandsche Bank (DNB) als de Autoriteit financiële markten toezicht uit. Het toezicht van DNB raakt crisisbeheersing, met als doel het bijdragen aan de stabiliteit van de financiële sector (met inbegrip van het verzekeringswezen).

Het meest zichtbaar is de continuïteit van de financiële infrastructuur, of beter gezegd, dat wordt pas zichtbaar bij discontinuïteit. De wetgeving op dit terrein is nog in ontwikkeling, maar opvallend is de gelijkenis met het beheer van andere infrastructuur, zoals spoorwegen, elektriciteit of gas: de overheid stelt voorwaarden aan het beheer en organiseert het toezicht daarop als basis voor het functioneren van de markt (naast het toezicht op financiële instellingen zelf).

Specifiek voor noodsituaties is de Noodwet financieel verkeer geschreven. Deze maakt het mogelijk om bijvoorbeeld een bankenmoratorium in te stellen (verbieden geld op te nemen), in te grijpen in verzekeringspolissen of het in omloop brengen van noodgeld. Het zijn maatregelen die alleen op nationaal (en Europees) niveau denkbaar zijn.

Gezien de aard van de bedrijfstak, zal hier geen sprake zijn van een rijksheer op provinciaal of regionaal niveau. Decentrale crisisteams zullen binnen de algemene keten worden geïnformeerd.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

- De aanwijzing van rijksheren op grond van de Noodwet financieel verkeer heeft niet plaatsgevonden. In het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving zijn de voorzitters van de managementteams van de Belastingdienst/Douane aangewezen. Deze aanwijzing heeft betrekking op het nemen van generieke schaarste- en prijsmaatregelen voor zover de minister van Financiën daartoe bevoegdheden toekomen (zoals vorderen). Onduidelijk is wat de Belastingdienst en Douane in de praktijk met deze bevoegdheden kunnen doen.

Justitie

Justitie beschikt over een uitgebreid landelijk netwerk met als de meest in het oog springende organisaties: het Openbaar ministerie, de politiekorpsen en de penitentiaire inrichtingen. Omdat de politie twee bazen heeft, is het Openbaar ministerie vervlochten met de bestuurlijke hoofdstructuur, geformaliseerd in het driehoeksoverleg (officier van justitie, burgemeester, korpschef).

Het justitie-netwerk ziet toe op de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en op vreemdelingenzaken. Crisisbeheersing op dit terrein heeft betrekking op a) gijzelingen en ontvoeringen, b) terrorisme, c) problemen met rechtspleging en uitvoering van strafvonissen en d) de opvang van vreemdelingen.

- ad b)** Een kenmerk van terrorismebestrijding is dat niet alleen sprake is van strafrechtelijk optreden, maar dat de minister van Justitie ook bestuurlijke maatregelen kan treffen. Daarbij is hij evenwel afhankelijk van andere bewindslieden en organisaties, zoals het treffen van beveiligingsmaatregelen in de burgerluchtvaart of op spoorwegstations. Voor deze bestuurlijke maatregelen benut de minister van Justitie dus niet zijn 'eigen' functionele keten, maar andere ketens.

- ad c)** Wat betreft problemen met rechtspleging en uitvoering van strafvonissen, van oudsher is voorzien in de mogelijkheid tot een tijdelijke afwijking van de opzet van de rechterlijke organisatie indien bijvoorbeeld een deel van het land zou worden geëvacueerd (dus niet alleen de strafrechtspraak). Wat in de praktijk veel meer aan de orde is, is het functioneren van penitentiaire inrichtingen tijdens crises, bijvoorbeeld bij brand, de evacuatie van een inrichting e.d. Overigens moet op dat gebied nog het nodige gebeuren, zeker in relatie tot de voorbereidingen van gemeenten.
- ad d)** Er bestaan wettelijke noodvoorzieningen (Europees) voor de opvang van grote aantallen vreemdelingen en meer in het algemeen voor afwijking van de Vreemdelingenwet in buitengewone omstandigheden (nationaal). Deze zijn in Nederland nooit toegepast en worden voor zover bekend ook niet voorbereid.

De rijksheer van justitie is traditioneel bedoeld voor de situatie dat een tijdelijke afwijking van de opzet van de rechterlijke organisatie nodig is. Daartoe is de commissaris van de Koning aangewezen. Normaal gesproken zal echter het openbaar ministerie de gesprekspartner zijn voor het openbaar bestuur; een officier van justitie hanteert bij crises zijn 'standaard-instrumentarium' op het terrein van strafvordering, zo nodig met gebruikmaking van (bijzondere) bijstandsprocedures.

De aanwijzing van de commissaris van Koning is toe aan evaluatie.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

Op grond van de Noodwet rechtspleging zijn de commissarissen van de Koning aangewezen. Deze wet heeft betrekking op het treffen van maatregelen ter instandhouding van de rechtspleging, bijvoorbeeld bij evacuatie van een deel van het grondgebied (zoals instelling van mobiele rechtbanken).

In het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving zijn voor justitie de commissarissen van de Koning aangewezen. Deze aanwijzing heeft betrekking op het nemen van generieke schaarste- en prijsmaatregelen voorzover de minister van Justitie daartoe bevoegdheden toekomen (zoals vorderen).

LNV

LNV heeft de afgelopen jaren verschillende crises meegemaakt, met name door het uitbreken van dierziekten en in (veel) mindere mate door inbreuken op de voedselveiligheid. Crisisbeheersing LNV is dan ook op de bestrijding van dierziekten gericht.

Daar staat tegenover dat de aanwijzing van rijksheren traditioneel betrekking heeft op voedselvoorziening. De rijksheren van LNV dragen dan ook de titel voedselcommissaris. Voedselvoorziening kan een probleem zijn, maar recent optreden op dit terrein is alleen bekend op Europees niveau (beperken of zelfs stopzetten van de export van voedsel bij droogte).

De aanwijzing van rijksheren door LNV is daarom toe aan evaluatie. De vraag die daarbij aan de orde is, is of de regionale crisismanagers bij dierziekten tevens rijksheer zullen zijn en dus in voorkomend geval gemachtigd kunnen worden noodbevoegdheden namens de minister uit te oefenen.

Een belangrijke rol van de regionale crisismanager is om naast de uitvoering van maatregelen in de eigen keten overleg te voeren met burgemeesters in verband met afstemming van maatregelen en (neven)effecten van maatregelen, denk aan handhaving van een vervoersverbod en verstoringen van de openbare orde.

Hier moeten ook plantenziekten worden genoemd. Het zich voordoen van plantenziekten is niet relevant voor de volksgezondheid, maar voor export. Maatregelen op dit terrein zullen door de minister zelf worden genomen.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

Op grond van de Noodwet voedselvoorziening zijn de (niet meer bestaande) districtsbureauhouders van de Stichting Uitvoering Landbouwmaatregelen aangewezen en verder aparte bij beschikking aan te wijzen rijksheren voor een aantal gemeenten.

De aanwijzing heeft betrekking op toepassing van de Noodwet voedselvoorziening naast enkele algemene schaarste-wetten voor zover de minister van LNV krachtens deze wetten bevoegdheden toekomen (zoals vorderen).

De Noodwet voedselvoorziening heeft betrekking op de gehele voedselketen, dus niet alleen de primaire productie.

OCW

Crisisbeheersing van OCW bestrijkt potentieel een breed terrein: veiligheid in en continuïteit van het onderwijs en de bescherming van cultureel erfgoed.

Veiligheid in het onderwijs krijgt aandacht onder meer vanwege een toename van agressie op scholen ('sociale veiligheid').

Het is onduidelijk wat het ministerie van plan is op het terrein van bescherming van cultureel erfgoed tijdens crises. Traditioneel kreeg dat de nodige aandacht ('kunstbescherming'). Nederland is ondertekenaar van een kunstbeschermingsverdrag dat gaat over bescherming van kunstschaten ten tijde van oorlog; de huidige uitvoering daarvan – ook bij andere crises dan oorlog – lijkt te zijn verschoven naar gemeenten (volgens het Besluit kwaliteitscriteria planvorming rampenbestrijding) maar de kwaliteit daarvan is onbekend.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

Voor OCW zijn geen rijksheren aangewezen. Desalniettemin kan ook de minister van OCW zo nodig vorderen.

SZW

Crisisbeheersing SZW bestrijkt vier ketens: a) arbeidsveiligheid (arbeidsomstandigheden/interne veiligheid), b) arbeidsvoorziening, c) sociale zekerheid en d) loonmaatregelen.

- ad a)** De responsfase van arbeidsveiligheid is geïntegreerd in de generieke rampenbestrijding, d.w.z. naast de bedrijfshulpverlening zijn de hulpverleningsdiensten en eventueel een bedrijfsbrandweer aan zet. Daarnaast kan de Arbeidsinspectie maatregelen treffen.
- ad b)** De rol van de overheid bij de arbeidsvoorziening in crisissituaties had betrekking op de mobilisatie van het bedrijfsleven bij het uitbreken van een oorlog. Momenteel bestaat op deelreinen de mogelijkheid om verplichtingen op te leggen arbeid te verrichten (dus in andere ketens dan die van SZW), denk aan de inzet van geneeskundigen (VWS) en de in 2005 ingevoerde mogelijkheid een prestatieplicht op te leggen (EZ). De mogelijkheid om in buitengewone omstandigheden de arbeidsvoorziening in het algemeen op vergelijkbare wijze te reguleren bij schaarste aan arbeid bestaat nog wel, maar is niet voorbereid.
- ad c)** Vier maal continuïteit: de continuïteit van het doen van uitkeringen, net als de continuïteit van het financieel verkeer, is afhankelijk van de continuïteit van ICT en dus ook van de continuïteit van de levering van elektriciteit. De uitvoering ligt deels bij landelijke uitvoeringsorganisaties, deels bij het college van B&W. Het is onbekend wat de mate van voorbereiding is door deze partijen.
- ad d)** Loonmaatregelen behoren sinds een aantal jaren tot crisisbeheersing; de overheid heeft zich op dat terrein teruggetrokken en kan alleen nog in crisissituaties ingrijpen. Dit is bij uitstek een nationale maatregel; een decentrale overheid of een rijkshere vervult daarin geen functie.

Traditioneel heeft de rijksheer van SZW alleen een rol t.a.v. de arbeidsvoorziening. Deze rol is momenteel niet ingevuld.

Het is onbekend wat de voornemens zijn voor een evt. rijksheer voor SZW.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

De aanwijzing van rijksheren op grond van de Noodwet arbeidsvoorziening heeft niet plaatsgevonden.

Voor SZW zijn in het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving geen rijksheren aangewezen.

Desalniettemin kan ook de minister van SZW zo nodig vorderen.

VenW

Onder het ministerie van VenW vallen acht functionele ketens.

Transport is een verzamelnaam voor meerdere ketens, elk met een eigen structuur, eigen partijen en verschillende rollen van de overheid. Bovendien spelen bij elke transportmodaliteit meerdere aspecten: verkeer, vervoer, openbare veiligheid (ongevallen- en rampenbestrijding) en beveiliging. Per modaliteit is dat anders ingevuld. In het algemeen is daarover te zeggen dat er een onderscheid is tussen beheer van de infrastructuur (bijvoorbeeld Prorail, Rijkswaterstaat, Luchtverkeersleiding Nederland, havenbedrijven) en het gebruik van die infrastructuur door vervoerders. De rol van de overheid richt zich enerzijds op randvoorwaarden voor goed beheer (of het zelf organiseren van beheer, denk aan Rijkswaterstaat) en het zo nodig ingrijpen in dat beheer (bijvoorbeeld het geven van een opdracht aan Prorail of aan Luchtverkeersleiding Nederland).

De ongevallen- en rampenbestrijding wordt veelal uitgevoerd door de reguliere hulpverleningsdiensten, dus onder gezag van de burgemeester. Uitzondering vormt de Noordzee die niet provinciaal of gemeentelijk is ingedeeld (vanaf 1 km buiten de kust). De minister van VenW is beheerder; hij is ook verantwoordelijk voor de rampenbestrijding. Bij andersoortige incidenten (zoals protesten tegen bepaald transport) kan hij gebruikmaken van zijn bevoegdheden als beheerder. Voor booreilanden geldt een apart regime, zie onder EZ.

Beveiliging heeft sinds de dreiging van terrorisme de nodige aandacht gekregen. Verschillende transportmodaliteiten vallen onder het zgn. alerteringsstelsel, hetgeen inhoudt dat bij een bepaald dreigingsniveau bepaalde beveiligingsmaatregelen geboden zijn ('geboden', niet letterlijk, meestal is dat niet afdwingbaar).

Een andere voor crisisbeheersing belangrijke keten die valt onder VenW is het beheer van oppervlaktewateren (binnenwateren) en van waterkeringen. Denk aan de voorbereiding op mogelijke overstromingen of mogelijk verontreinigingen door olie of chemicaliën. Kenmerkend voor deze keten is dat er zowel centraal als decentraal beheer voorkomt, namelijk de minister van VenW zelf (Rijkswaterstaat) en de waterschappen (en in mindere mate ook gemeenten en provincies).

Tot slot informatie over weer, klimaat en seismologie. Het KNMI is een agentschap van VenW.

Wat is de rol van de rijksheer van VenW op dit brede gebied? Hoewel hij (nog) niet formeel is aangewezen, fungeren de hoofdingenieurs-directeur van de regionale diensten van Rijkswaterstaat (HID) als rijksheer. Vanwege hun dagelijkse werkterrein, richten zij zich op water, weg en binnenvaart (en de HID Noordzee uiteraard op water en zeescheepvaart). Zij beschikken daarbij over hun normale beheersinstrumenten.

Het treffen van vervoersnoodmaatregelen (opleggen vervoerplicht) is gecentraliseerd; een rijksheer kan daartoe worden gemachtigd (zoals aan de orde was bij evacuatie van de Betuwe in 1995).

De minister beschikt als beheerder verder over het noodinstrumentarium voor oppervlaktewateren en waterkeringen. Ook daar kan een rijksheer worden gemachtigd de maatregelen te treffen die nodig zijn.

Bijzonder is daarbij de relatie tot waterschappen en tot de provincie. De provincie voert het toezicht op de waterschappen, de minister het oppertoezicht. De minister zou het plegen van een interventie kunnen mandateren aan een HID.

Naast de HID zijn voor havens de rijkshavenmeesters rijkshoofdinspecteurs; echter, ook zij zijn nog niet formeel aangewezen.

Er kan van worden uitgegaan dat overheidsinterventies in het spoorvervoer en in de luchtvaart alleen door de minister zelf worden gepleegd, dat vanwege de structuur van die bedrijfstakken. Een rijkshoofdinspecteur heeft daarin dus geen rol, ook niet informatief. Het is onbekend of dit tot een lacune zal leiden in de informatiepositie van decentrale crisisteams.

Het optreden bij calamiteiten op zee kent een eigen structuur, waarbij de minister zelf het voortouw heeft bij het treffen van maatregelen.

De rijkshoofdinspecteur van VenW heeft ook geen rol in de relatie minister - KNMI.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

De aanwijzing op grond van de (in 2005 gemoderniseerde) Vervoersnoodwet en de Havennoodwet heeft nog niet plaatsgevonden.

In het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving zijn de rijkshoofdinspecteurs van het verkeer aangewezen. Deze aanwijzing is verouderd (de genoemde functionarissen bestaan niet meer). Zoals gezegd, fungeren de hoofdinspecteurs-directeur van de regionale diensten van Rijkswaterstaat als rijkshoofdinspecteur. Voor havens zijn dat de rijkshavenmeesters.

Zoals de titels al aangeven, hebben de Vervoersnoodwet en de Havennoodwet betrekking op noodmaatregelen ten aanzien van vervoer (zoals het opleggen van een plicht om te vervoeren) en ten aanzien van havens.

Deze wetten kennen ook de mogelijkheid om aan beheerders van infrastructuur opdrachten te geven. De minister komt verder een algemene interventiemogelijkheid toe op grond van de Scheepvaartverkeerswet.

Voor crisisbeheersing en water zijn de Waterstaatswet en de Wet bestrijding ongevallen Noordzee leidend.

De aanwijzing op grond van het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving heeft betrekking op het nemen van generieke schaarste- en prijsmaatregelen voor zover de minister van VenW daartoe bevoegdheden toekomen (zoals vorderen).

VROM

Van de drie terreinen die worden genoemd in de naam van dit ministerie kent één geen noodvoorzieningen, namelijk ruimtelijke ordening. Ruimtelijk beleid behoort tot de zgn. preventiefase van het veiligheidsbeleid en is overigens wel zeer relevant voor crisisbeheersing voor wat betreft de effecten: waar wel en niet bouwen, het aanleggen van veiligheidszones (een belangrijk onderdeel van externe veiligheid, d.w.z. het terrein dat ziet op de beperking van risico's voor de omgeving als gevolg van ongevallen met gevaarlijke stoffen).

Blijven over milieu, volkshuisvesting en een sector die niet met zoveel woorden in de naam van het ministerie terugkomt: drinkwater.

Traditioneel heeft volkshuisvesting veel aandacht gekregen; de 20ste eeuw kent nogal wat noodvoorzieningen op dat gebied, denk aan wederopbouw maar ook schuilgelegenheden. Nog steeds kent de Woningwet de mogelijkheid om in buitengewone omstandigheden van het bouwrecht af te wijken met het oog op een eventuele schaarste aan arbeidskrachten, materiaal en financiële middelen (de huisvestingswetgeving zelf kent geen noodvoorzieningen meer).

Milieu vormt niet één keten, maar is een verzamelnaam voor meerdere terreinen: water, lucht, bodem, afval en specifiek kernongevallen. Verder is er een algemene voorziening om op te treden in verband met milieugevaarlijke stoffen.

Waterkwaliteit valt onder het ministerie van VenW.

Het treffen van maatregelen t.a.v. bodem en lucht is belegd op provinciaal niveau (gedeputeerde staten en de commissaris van de Koning), denk aan acute maatregelen bij een ernstige bodemverontreiniging en bij smog.

Het bevoegd gezag op grond van de Wet milieubeheer (B&W, GS of minister; bij de grotere inrichtingen meestal de provincie) kan algemene handhavingsmaatregelen treffen en kan in het bijzonder optreden met het oog op afvalstoffen die bij een incident vrijkomen.

Daarnaast is nog voorzien in het ingrijpen door de minister van VROM bij het vrijkomen van milieugevaarlijke stoffen in het algemeen. Hij kan bijvoorbeeld verbieden dat bepaalde gebieden worden betreden of dieren, planten of goederen daarbinnen of daarbuiten worden gebracht; hij kan eveneens het verwijderen van personen, dieren, planten of goederen uit bepaalde gebieden bevelen.

De aanpak bij kernongevallen kent een tweedeling tussen decentraal en centraal:

de burgemeester is aan zet bij kleinere ongevallen ('categorie B-objecten', zoals een ongeval met transport van radioactief materiaal dat in ziekenhuizen wordt gebruikt), bij grotere incidenten heeft de minister van VROM de regie ('categorie A-objecten', zoals een ongeval met een kerncentrale). Bij deze grotere incidenten kunnen overigens ook andere ministers in hun ketens de nodige maatregelen treffen, denk aan de bescherming van de voedselketen en uiteraard aan de volkgezondheid meer in het algemeen.

De waterleidingsector is een zgn. vitale sector (in het kader van wat heet de bescherming van vitale infrastructuur). Drinkwater is uiteraard essentieel, voor burgers, maar ook voor verschillende productieprocessen. Waterleidingbedrijven treffen daarom de nodige voorbereidingen deels met betrekking tot de continuïteit van de levering in het algemeen (zo nodig met nooddrinkwater, in samenwerking met gemeenten) en deels specifiek ter voorkoming van moedwillige besmetting (onderdeel van terrorismebestrijding).

Deze sector is geprivatiseerd. Het toezicht van overheidswege wordt uitgevoerd door de VROM-inspectie. De regionaal inspecteur beschikt daartoe over de nodige normale instrumenten die hij ook in crisissituaties kan toepassen.

Er wordt van uitgegaan dat deze regionaal inspecteur tevens de rol van rijksheer voor VROM vervult, zij het dat hij niet formeel is aangewezen.

De inspectie is uiteraard ook betrokken bij milieu-incidenten.

Formele aanwijzing en bevoegdheden

Voor VROM zijn in het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving geen rijksheren aangewezen. Desalniettemin kan ook de minister van VROM zo nodig de Vorderingswet toepassen.

De (normale) bevoegdheden van de minister en van de inspecteur zijn terug te vinden in de Waterleidingwet (wordt vervangen door de Drinkwaterwet) en in de milieuwetgeving. (Overigens is art. 7 Waterleidingwet niet in het wetsvoorstel voor een Drinkwaterwet terug te vinden; het wordt vervangen door een algemene bestuursdwangbevoegdheid van de minister tezamen met een bevoegdheid van de inspecteur op te treden bij gevaar voor de volksgezondheid.) Bij kernongevallen speelt de kernfysische dienst een belangrijke rol (onderdeel VROM-inspectie).

Zoals in paragraaf 1 is aangegeven, heeft de rijksheer in de praktijk een belangrijke rol op informatief terrein. Ten aanzien van milieu kan hij aan een decentraal crisisteam bijvoorbeeld expertise aanbieden (in de vorm van het 'botmi', het beleidsondersteunend team milieu-incidenten).

VWS

De hulp aan slachtoffers is in beginsel decentraal geregeld. De rol van de overheid ten opzichte van de bedrijfstak (het uitoefenen van geneeskunde in verschillende gedaanten) is enerzijds centraal toezicht (inspectie) en anderzijds decentrale eigen uitvoering en coördinatie (GGD; regionaal geneeskundig functionaris).

Bijzonder is het aparte terrein van infectieziekten. Vergelijkbaar met kernongevallen is de bestrijding van enkele infectieziekten voorbehouden aan de minister. Dat is nieuw. Tot voor kort was de infectieziektenbestrijding nog volledig decentraal georganiseerd.

Traditioneel betreft de rol van rijksheer een segment van de arbeidsvoorziening: de inzet van geneeskundigen. De praktijk heeft evenwel meer betrekking op het treffen van maatregelen bij infectieziekten. De inspectie is daarbij nauw betrokken, echter niet formeel in de hoedanigheid als rijksheer; de inspectie beschikt op grond van de Infectieziektenwet over eigen bevoegdheden.

Als rijksheer voor VWS fungeert de plv. inspecteur-generaal; hij wijst ad hoc een inspecteur aan die op regionaal niveau kan optreden (de inspectie is niet meer regionaal georganiseerd).

Van belang is dat op decentraal niveau duidelijkheid bestaat over de rol van de inspecteur bij decentrale crisisteam in relatie tot de regionaal geneeskundig functionaris, met name op het terrein van infectieziekten: wie spreekt namens het ministerie, wie spreekt namens 'de witte kolom'?

Formele aanwijzing en bevoegdheden

Op grond van de Noodwet geneeskundigen zijn de commissarissen van de Koning aangewezen (met een aparte voorziening voor Flevoland welke verouderd is) en tevens de geneeskundige inspecteurs van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid tezamen met de regionale inspecteurs voor de geneesmiddelen van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid.

Het is onbekend of deze aanwijzingen nog door beleid worden gedragen.

In het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving zijn de regionale geneeskundige inspecteurs van de volksgezondheid aangewezen.

De Noodwet geneeskundigen heeft onder meer betrekking op het opleggen van de verplichting aan een geneeskundige om in een gebied de praktijk uit te oefenen (vergelijkbaar met de Noodwet arbeidsvoorziening, maar dan voor een bepaalde beroepsgroep).

De Infectieziektenwet kent geen voorziening voor rijksheren.

De aanwijzing op grond van het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving heeft betrekking op het nemen van generieke schaarste- en prijsmaatregelen voorzover de minister van VWS daartoe bevoegdheden toekomen (zoals vorderen).

4 ■ Bijstand

Model Bijstandsformulier

MODEL AANVRAAGFORMULIER BIJSTAND

(Politie/brandweer/ghor*)- Regio:

Dienst:

Afdeling:

Aan: de Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Holland

Fax: 023 531 0068 (t.a.v. kabinet cdK)

AANVRAAGFORMULIER BIJSTAND	
Titel van de aanvraag	
Vanwege het bevoegde gezag	
Reden van de aanvraag	
Te verwachten taak/opdracht	
Soort van de gevraagde bijstand (personeel en/of materieel)	
Aard van de gevraagde bijstand (specificeren op aantal of eenheden)	
Tijdsduur (data)	
Dienstverband	
Kleding / uitrusting	
Contactpersoon	
Plaats van opkomst	
Eventuele voeding vanwege	
Omschrijving eigen potentieel Aan ingezet personeel van Eigen regio	

*) doorhalen van niet van toepassing is

Plaats, datum.....,

Namens het bevoegd gezag,
(handtekening)

Naam(blokletters)

Functie

Procedure brandweerbijstand 2003

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de commissarissen van de Koningin;

Overwegende dat het noodzakelijk is dat zij met het oog op de uitvoering van hun bevoegdheden, bedoeld in artikel 9 onderscheiden artikel 8 van de wet ieder voor zich de nodige voorbereidingen treffen;

Dat het ter bevordering van een vlotte en doelmatige bijstandsverlening wenselijk is dat voorbereidingen op elkaar zijn afgestemd en dat deze met de ten grondslag liggende wet bepalingen worden neergelegd in één samenvattend document;

Gelet op artikel 10 van de Brandweerwet 1985;

Gehoord de voorzitters van de regionale brandwerven;

Treffend de volgende procedurele maatregelen:

§ 1. Begripsbepaling

Artikel 1

in deze procedure wordt verstaan onder:

- de minister; de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- de commissaris; de commissaris van de Koningin in de betrokken provincie;
- de wet; de Brandweerwet 1985;
- bijstandseenheid; een operationele eenheid zoals genoemd in bijlage 1 bij deze procedure.

Artikel 2

1. Bij de uitvoering van deze procedure wordt ter zake van de benoeming van de bijstandseenheden gebruik gemaakt van de omschrijvingen die in bijlage 1 worden gegeven en wordt uitgegaan van de in die bijlage genoemde operationele uitgangspunten.

2. In deze procedure wordt uitgegaan van de beschikbaarheid van de in bijlage 2 genoemde aantallen bijstandseenheden, overeenkomstig de in bijlage 1 genoemde uitgangspunten.

Artikel 3

Bij het doen van een verzoek om bijstand worden in ieder geval de volgende gegevens vermeld en schriftelijk vastgelegd:

- de gegevens van degene die het verzoek doorgeeft: naam, werkgever, telefoonnummer en faxnummer en/of e-mailadres voor operationeel gebruik;
- de naam van de gemeente die de bijstand vraagt;
- de gegevens van de contactpersoon van die gemeente: naam, telefoonnummer en faxnummer en/of e-mailadres voor operationeel gebruik;
- de gegevens van de brand, het ongeval of de ramp; plaats, aard en omvang en (aanvangs)tijdstip;
- de gegevens van de reeds bij de bestrijding van de brand, het ongeval of de ramp ingezette bijstandseenheden: naam en soort;
- de gegevens van degene die met de operationele leiding ter plaatse is belast: naam, telefoonnummer en faxnummer en/of e-mailadres voor operationeel gebruik;
- de gegevens van de benodigde bijstandseenheden: aantal en soort;
- de plaats van opkomst dan wel het afleveradres van de bijstandseenheden;
- de gegevens van de plaats van opkomst dan wel het afleveradres: adres en/of geografische plaatsaanduiding in andere vorm, met telefoonnummer en faxnummer en/of e-mailadres voor nadere informatie onder operationele omstandigheden;
- de datum en het tijdstip waarop de bijstand gewenst is;
- de verwachte duur van de bijstandsverlening;
- de nadere afspraken over de logistieke voorzieningen voor de bijstandseenheden, indien die zijn gemaakt.

§ 2. Bijstand binnen de provincie

Artikel 4

1. Indien de bijstand verleend door de regionale brandweer waaraan de gemeente deelneemt niet toereikend is, verzoekt de burgemeester, ingevolge artikel 7, eerste lid, van de wet, de commissaris de nodige voorzieningen voor aanvullende bijstand te treffen.

2. De burgemeester doet ingevolge artikel 7, tweede lid, van de wet, de voorzitter van de regionale brandweer mededeling van het doen van een verzoek.

Artikel 5

1. De commissaris beslist op 't verzoek en Wendt zich tot een of meer voorzitters van de regionale brandwerven waarvan de plaats van vestiging in de betrokken provincie is gelegen, met het verzoek de gevraagde bijstand te verlenen.

2. Bij het doen van het verzoek worden in ieder geval de gegevens, bedoeld in artikel 3, verstrekt.

Artikel 6

- De voorzitter van de regionale brandweer stelt ingevolge artikel 8, eerste lid, van de wet op verzoek van de commissaris personeel en materieel ter beschikking ten behoeve van de bijstand in de provincie.
- De gemeentebesturen verlenen ingevolge artikel 8, eerste lid, van de wet, de voorzitter de hiervoor benodigde medewerking.

Artikel 7

1. De commissaris doet ingevolge artikel 8, tweede lid, van de wet, de minister mededeling van het verzoek om bijstand.

2. Bij het doen van de mededeling worden in ieder geval de gegevens, genoemd in artikel 3, verstrekt.

Artikel 8

De voorzitter van de regionale brandweer die bijstand verleent, informeert de commissaris omtrent de wijze waarop hij aan het verzoek om bijstand gevolg geeft.

Artikel 9

De commissaris informeert de bijstandaanvragende burgemeester omtrent de wijze waarop aan zijn verzoek om aanvullende bijstand wordt voldaan en de regionale brandweer die deze bijstand verleent.

Artikel 10

- In spoedeisende gevallen kan, vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek van de commissaris om bijstand te verlenen, door of namens de voorzitter van een regionale brandweer bijstand worden verleend aan de burgemeester van een gemeente die deelneemt aan een aangrenzende regionale brandweer. Beide betrokken regionale brandwerven doen daarvan terstond mededeling aan de commissaris.
- De voorzitter van de regionale brandweer die een verzoek als bedoeld in het eerste lid heeft ontvangen en de burgemeester van de bijstand vragende gemeente volgen alsnog de procedure, neergelegd in de artikelen 4 tot en met 8.
- Voor de bijstandsverlening wordt onder aangrenzende regionale brandweer tevens verstaan de aangrenzende regionale brandweer waarvan de plaats van vestiging buiten de provincie is gelegen.
- De bijstandsverlening aan buurregio's wordt door de betrokken regionale brandwerven in onderling overleg voorbereid in operationele draaiboeken zoals bedoeld in artikel 21, eerste lid.

Artikel 11

- De burgemeester op wiens verzoek de bijstand is verleend, deelt de commissaris mee wanneer de bijstand kan worden beëindigd.
- De commissaris bevestigt de beëindiging en deelt de voorzitter van de bijstandverlenende regionale brandweer en de minister mee dat de bijstand is beëindigd.

§ 3. Bijstand buiten de provincie

Artikel 12

1. Indien de bijstand, verleend ingevolge artikel 8 van de wet, niet toereikend is, verzoekt de commissaris ingevolge artikel 9, eerste lid, van de wet de minister de nodige voorzieningen te treffen.
2. Bij het doen van het verzoek worden in ieder geval de gegevens, bedoeld in artikel 3, verstrekt.

Artikel 13

1. De minister beslist op dit verzoek en wendt zich ingevolge artikel 9, eerste lid, van de wet tot een of meer commissarissen in andere provincies, met het verzoek om bijstand te verlenen.
2. Bij het doen van het verzoek worden in ieder geval de gegevens, genoemd in artikel 3, verstrekt.

Artikel 14

1. De voorzitter van de regionale brandweer stelt ingevolge artikel 9, tweede lid, van de wet, op verzoek van de commissaris personeel en materieel ter beschikking ten behoeve van de bijstand.
2. De gemeentebesturen verlenen ingevolge artikel 9, tweede lid, van de wet, de voorzitter de hiervoor nodige medewerking.

Artikel 15

De commissaris in de bijstand verlenende provincie informeert de minister, over de wijze waarop aan zijn verzoek om bijstand wordt voldaan en over de regionale brandweer die deze bijstand verleent.

Artikel 16

De minister informeert de bijstand aanvragende commissaris, over de wijze waarop aan zijn verzoek om bijstand wordt voldaan en over de regionale brandweer die deze bijstand verleent.

Artikel 17

1. In spoedeisende gevallen kan, vooruitlopend op de ontvangst van een verzoek van de minister en commissaris, door of namens de voorzitter van de regionale brandweer waarvan de plaats van vestiging buiten de provincie is gelegen, bijstand worden verleend aan de burgemeester van een gemeente die deelneemt aan een aangrenzende regionale brandweer buiten de eigen provincie. Beide regionale brandwerven doen daarvan terstond mededeling aan de commissaris in hun provincie.
2. De voorzitter van de regionale brandweer die een verzoek, bedoeld in het eerste lid, heeft ontvangen en de burgemeester van de bijstand vragende gemeente volgen alsnog de procedure, bedoeld in de artikelen 12, 13 en 14.

Artikel 18

1. De commissaris deelt, de betrokken bijstandaanvragende burgemeesters gehoord, de minister mee wanneer de bijstand kan worden beëindigd.
2. De minister bevestigt de beëindiging en deelt de voorzitters van de bijstandverlenende regionale brandweer en de overige betrokken commissaris(en) mee dat de bijstand is beëindigd.

§ 4. Internationale bijstand

Artikel 19

Het aanvragen en verlenen van internationale bijstand geschiedt conform de, daarvoor door bevoegde autoriteiten, gesloten overeenkomsten.

§ 5. Bereikbaarheid

Artikel 20

1. De minister, de commissarissen, de voorzitters van de regionale brandwerven en de burgemeesters regelen de wijze waarop zij met betrekking tot het aanvragen en verlenen van brandweerbijstand bereikbaar zijn.
2. Zij dragen er zorg voor dat de geldende bereikbaarheidsregelingen bij alle betrokken autoriteiten bekend zijn en dat de coördinatiecentra, bedoeld in paragraaf 8, continu bereikbaar zijn en beschikken over een operationeel actiende organisatie

§ 6. Voorbereiding

Artikel 21

1. De bijstandverlening, als bedoeld in de artikelen 10 en 17, wordt door de regionale brandwerven in onderling overleg voorbereid in operationele draaiboeken waarin onder meer gegevens zijn opgenomen over mogelijke rampscenarios, de daarvoor verwachte benodigde inzet, inclusief eenheden en uitrusting uit omliggende regio's, en de maximale inzetduur en logistiek.

2. Het bestuur van de regionale brandweer informeert de commissaris eenmaal per jaar over de wijze waarop het de bijstandsverlening heeft voorbereid en beoefend. De draaiboeken, bedoeld in het eerste lid, maken deel uit van deze informatie. Eventuele tussentijdse wijzigingen in de operationele sterkte ten behoeve van de bijstand buiten de regio worden onverwijld aan de commissaris meegedeeld.

Artikel 22

1. De commissarissen bevorderen dat de regionale brandwerven in hun provincie zodanige maatregelen treffen dat voor bijstand beschikbaar zijn de in bijlage 2 vermelde eenheden, zulks met inachtneming van de uitruk- en inzettijden en eventuele overige operationele uitgangspunten als bedoeld in bijlage 1.
2. De commissarissen bevorderen dat de bijstandverlening, bedoeld in de artikelen 10 en 17, wordt voorbereid, zulks in overeenstemming met de draaiboeken, bedoeld in artikel 21, eerste lid.
3. De commissarissen bevorderen dat de regionale brandwerven het verlenen van bijstand als bedoeld in de artikelen 7, 8 en 9 van de wet opnemen in hun oefenprogramma's.

§ 7. Mobiliteit en logistiek

Artikel 23

1. De commandant van de bijstandverlenende regionale brandweer draagt er zorg voor dat de bijstand verlenende eenheden naar de opgegeven locatie worden geleid.
2. De commandant van de regionale brandweer, waaraan de bijstandaanvragende gemeente deelneemt, draagt er zorg voor dat de bijstand verlenende bijstandseenheden van de opgegeven locatie naar de uitgangsstelling worden geleid.
3. Na aankomst in de uitgangsstelling worden de bijstand verlenende brandweereenheden onder bevel gesteld van degene die met de operationele leiding is belast.

Artikel 24

De commandant van de regionale brandweer die bijstand verleent, draagt zorg voor de logistieke ondersteuning van de bijstand verlenende eenheden uit zijn regio.

§ 8. Taken van de Coördinatiecentra

Artikel 25

1. De communicatie tussen commissarissen, voorzitters van de regionale brandwerven en burgemeesters in het kader van het aanvragen en verlenen van bijstand vindt plaats door tussenkomst van de betrokken provinciale en regionale coördinatiecentra.
2. De communicatie tussen de minister en de commissarissen vindt plaats door tussenkomst van het Provinciaal Coördinatiecentrum en het Nationaal Coördinatiecentrum van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 26

1. Een regionale brandweer doet van een incident of samenloop van meer incidenten of andere omstandigheden ten gevolge waarvan zij niet meer in staat is om de bijstand te verlenen, zoals genoemd in de bijlagen 1 en 2 en/of de speciaal voorbereide bijstand, bedoeld in de artikelen 10 en 17, onverwijld mededeling aan de coördinatiecentra van de regionale brandwerven waarmee een bijstandsregeling conform de artikelen 10 en 17 is getroffen en voorts aan het betrokken provinciaal coördinatiecentrum en het Nationaal Coördinatiecentrum.
2. Het regionaal coördinatiecentrum houdt met het oog op de uitvoering van het eerste lid een actueel operationeel overzicht van de eigen mogelijkheden van brandweerbijstand bij.
3. Het provinciaal coördinatiecentrum houdt een actueel overzicht van de in de provincie aanwezige mogelijkheden van verlening van brandweerbijstand bij.

§ 9. Slotbepalingen

Artikel 27

De Procedure brandweerbijstand wordt hierbij ingetrokken.

Artikel 28

Deze Procedure brandweerbijstand 2003 treedt in werking met ingang van 1 maart 2003

's- Gravenhage, januari 2003

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

De commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant,

De commissaris der Koningin in de provincie Limburg,

De commissaris der Koningin in de provincie Gelderland,

De commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland,

De commissaris der Koningin in de provincie Noord-Holland,

De commissaris der Koningin in de provincie Zeeland,

De commissaris der Koningin in de provincie Utrecht,

De commissaris der Koningin in de provincie Friesland,

De commissaris der Koningin in de provincie Overijssel,

De commissaris der Koningin in de provincie Groningen,

De commissaris der Koningin in de provincie Drenthe,

De commissaris der Koningin in de provincie Flevoland,

Toelichting

Aanleiding tot en de wijze van de totstandkoming:

Na de hoogwatersituatie in 1995 is, naar aanleiding van geconstateerde knelpunten ten aanzien van interregionale bijstandsverlening, op initiatief van het ministerie van Binnenlandse Zaken een breed samengestelde werkgroep aan de slag gegaan met de opdracht de bijstandsprocedure van 1988 te actualiseren. De werkgroep bestond onder meer uit vertegenwoordigers van regionale brandweren, provincies en Binnenlandse Zaken die op een of andere wijze betrokken waren bij de maatregelen naar aanleiding van die hoogwaterdreigingen en van daaruit de nodige voorstellen voor verbetering van de bijstandsprocedure konden aandragen.

De werkgroep heeft verder belangrijke verbeteringen voorgesteld door het introduceren van de brandweercompagnie, het eenduidig benoemen van bijstandseenheden met daarbij het principe van zo veel mogelijk logistieke "self-support" van de bijstandseenheden en het introduceren van bijstand met multidisciplinaire commandoteams. Tevens heeft de werkgroep aanbevelingen geformuleerd voor een aanpassing van de regeling voor de financiële ontwikkeling van bijstandskosten.

De herziene procedure Brandweerbijstand is in 1996 door BiZa in concept naar alle betrokken besturen en operationele diensten toegestuurd met het verzoek in voorkomende situaties reeds conform de nieuwe procedure te handelen, vooruitlopend op de definitieve vaststelling. Met deze procedure is vervolgens enkele jaren ervaring opgedaan. Parallel daaraan is gewerkt aan de formalisering van de procedure en aan de aanpassing van de regeling voor bijstandskosten.

Naar aanleiding van samenvoegingen van regio's en de ervaringen met onder andere de vuurwerkrap is de conceptprocedure Brandweerbijstand opnieuw geactualiseerd en met brief EB2001/103486, d.d. 8 oktober 2001, aan alle provinciale en regionale besturen gezonden met de vraag of zij daarmee konden instemmen. Ook heeft de Inspectie OOV over deze conceptversie van de bijstandsprocedure advies uitgebracht. In het algemeen zijn de reacties positief geweest en kanttekeningen konden relatief eenvoudig worden verwerkt.

Naar aanleiding van de rapportages over de vuurwerkrap tenslotte is nog eens kritisch gekeken of de procedure voldoende waarborgen bood voor een adequate interregionale bijstand bij rampen. De procedure Brandweerbijstand vloeit immers voort uit artikel 10 van de Brandweerwet 1985 en maakt derhalve deel uit van het normatieve totaal kader van de rampenbestrijding. Aan de hand van informatie van de Inspectie OOV over de bestrijding van recente ongevallen en rampsituaties is geconstateerd dat dit in onvoldoende mate het geval was.

De procedure is daarom op een aantal punten gewijzigd om de vrijblijvendheid ter zake van de uitruk- en inzetijden en overige operationele vereisten terug te dringen. Het wegnemen van vrijblijvendheid ten aanzien van de voorbereiding van rampenbestrijding is immers een uitdrukkelijk thema in het huidige regeringsbeleid. Verder heeft de Inspectie OOV de nieuwe procedure getoetst aan kwaliteitscriteria voor normstelling, zoals operationele bruikbaarheid, consistentie, eenduidigheid en toetsbaarheid. Deze aanbevelingen zijn voor een belangrijk deel overgenomen.

De procedure Brandweerbijstand 2003 is nu formeel door de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de commissarissen van de Koningin is vastgesteld.

De procedure tot wijziging van de regeling met betrekking tot de financiële afwikkeling van bijstandskosten is intussen ook afgerond en april 2002 is het Besluit rijksbijdragen bijstands- en bestrijdingskosten in werking getreden.

Juridische grondslag

Basis voor de procedure Brandweerbijstand 2003 is artikel 10 van de Brandweerwet 1985, waarin wordt gesteld dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de commissarissen in de provincies de nodige voorbereidende maatregelen treffen met het oog op de uitoefening van hun bevoegdheden bedoeld in de artikelen 8 en 9 van die wet. Ter bevordering van een vlotte en doelmatige bijstandsverlening is het wenselijk dat deze voorbereidingen worden afgestemd en worden neergelegd in een samenvattend document.

Paragraaf 1 bevat een aantal begripsbepalingen.

De procedure is genoemd: Procedure Brandweerbijsand 2003. Hoewel de benoemde bijsandseenheden zich niet beperken tot alleen brandweer en ook sprake is van multidisciplinaire teams, is toch de naam brandweerbijsand gehandhaafd. De betreffende bijsandseenheden worden immers vanuit de coördinerende rol van de regionale brandweer voorbereid en procedureel via de regionale brandwren aangevraagd, toegezegd en geleverd. Met de naamgeving wordt voorkomen dat verarring optreedt met andere monodisciplinaire bijsandregelingen van onder meer politie en ambulancevoorziening.

In artikel 2 wordt een relatie gelegd met de bijlagen van de bijsandprocedure en worden de samenstelling, de beschikbare aantallen, de kwaliteit en de uitruktijden van bijsandseenheden eenduidig vastgelegd. De gemeenten en regio's moeten bij de voorbereiding van de rampenbestrijding en in geval van een (dreigende) ramp immers voldoende houvast hebben omtrent de bijsand die hen feitelijk ter beschikking staat. Bij de vuurwerkram en andere recente incidenten en maatrampanalyses is gebleken hoe belangrijk die bijsand voor een adequate bestrijding is. Ook heeft onderzoek uitgewezen dat aan de bijsand nog het nodige kan en moet worden verbeterd, zowel aan de bijsandverlenende als aan de bijsandontvangende kant. Belangrijke aandachtspunten zijn de opschalings- en bijsandprocedures op het meldcentrum en het beoefenen daarvan, en de tijdige beschikbaarheid van voldoende leidinggeevenden.

In artikel 3 wordt een informatiemodel vastgelegd voor de gegevensuitwisseling bij het aanvragen van bijsand. Deze gegevens dienen daarbij schriftelijk te worden vastgelegd in betrokken coördinatiecentra, zowel aan de zijde van de bijsandvrager als de zijde van de bijsandontvanger en eventuele tussentfuncties (provincies en NCC). Deze registratie is niet alleen van belang voor de eenduidigheid, volledigheid en betrouwbare uitwisseling van de gegevens maar tevens voor documentaire verslaggeving en de financiële afwikkeling van kosten door het rijk achteraf.

Paragraaf 2 gaat over bijsand binnen de provincie en heeft vooral een procedureel karakter.

In de diverse artikelen wordt de rol in de proceduregang van de burgemeester, de voorzitter van de regionale brandweer, de commissaris van de Koningin en de minister van BZK beschreven. Tijdig afschalen, zodra daar aanleiding voor is, is van groot belang. Dit geldt ook voor de bijsandverlening, zeker als de middelen schaars zijn. Al tijdens het formeren of de opkomst van de bijsandseenheden kan blijken dat de bijsand niet (meer) nodig is en er kan worden afgeschaald.

Artikel 10 is van bijzonder belang omdat hiermee in spoedeisende omstandigheden de mogelijkheid wordt geboden voor een aanzienlijke versnelling van daadwerkelijke operationele bijsandverlening, mits parallel de formele proceduregang wordt afgewikkeld. De versnelde bijsandverlening op grond van artikel 10 is beperkt tot die van aangrenzende regio's. Die spoedeisende bijsand dient tevens door de betreffende regio's te zijn voorbereid in draaiboeken, zoals in artikel 21 is omschreven. De regionale voorbereiding van bijsand door buurregio's vindt zijn basis in de regionale analyse van risico's en de operationele planvorming daaromtrent. Daarbij wordt ook de noodzaak van interregionale bijsand, de omvang en de opkomsttijd per ramptype in beeld gebracht. Acute rampen kunnen alleen adequaat worden bestreden als de daarbij noodzakelijke bijsand vanuit de buurregio's met leidinggeevenden, stafpersoneel en operationele eenheden ook daadwerkelijk is voorbereid en is geoperationaliseerd door gezamenlijke opleiding en oefening. Zodoende kan de toepassing van de verkorte procedure eerder regel dan uitzondering worden.

Paragraaf 3 behandelt procedureel de bijsandverlening over provinciegrenzen heen. In de diverse artikelen wordt weer de rol in de proceduregang van de burgemeester, de voorzitter van de regionale brandweer, de commissaris van de Koningin en de minister van BZK beschreven. In artikel 17 is, evenals in artikel 10, de mogelijkheid genoemd om in spoedeisende omstandigheden een verkorte operationele procedure te hanteren voor bijsandverlening aan buurregio's. Bijsand met een landelijke bijsandseenheid zoals voor search en rescue, aan de realisatie waarvan thans wordt gewerkt, maakt nog geen deel uit van deze bijsandregeling.

Paragraaf 4 gaat over bijsandverlening naar het buitenland.

Hierbij wordt uitgegaan van bijsandverlening op basis van bilaterale grensoverschrijdende afspraken met buurlanden. In betreffende afspraken dient de procedure te worden opgenomen die dient te worden gevolgd om afgesproken bijsand aan te vragen en te verlenen.

Met **paragraaf 5** wordt de bereikbaarheid van de sleutelfunctionarissen in deze procedure vastgelegd teneinde een snelle proceduregang zeker te stellen. Belangrijk in de op te stellen operationele werksafspraken in provincies en regio's is het vastleggen van eventuele mandateringen om de vereiste snelheid van handelen te garanderen en onnodig tijdverlies te voorkomen. Deze paragraaf heeft voorts een belangrijke relatie met paragraaf 8 over de rol van de diverse coördinatiecentra in deze bijsandprocedure.

Paragraaf 6 gaat over de voorbereiding van de bijsandverlening. Primair ligt hiervoor de verantwoordelijkheid bij de regionale brandwren op basis van artikel 3 van de Brandweewet 1985. De commissarissen van de Koningin bevorderen dat de regionale brandwren daartoe de benodigde voorbereidingen treffen.

Bijsand is vanzelfsprekend een van de onderwerpen die zal moeten worden uitgewerkt in het regionale beheersplan rampenbestrijding, de daarvan afgeleide organisatieplannen en de verdere operationalisering in draaiboeken en procedures, waaronder die van de meld- en opschalingcentra. Indien de regionale brandweer de bijsandverlening onvoldoende planmatig en praktijkgericht voorbereidt, is de operationele bruikbaarheid in de praktijk onvoldoende verzekerd. Behalve kostbaar verlies aan tijd zal dan ook niet de operationele kwaliteit geleverd kunnen worden die bij een acute ramp door de regio's mag worden geëist.

In paragraaf 6 zijn door de verwijzing naar de bijlagen van deze procedure duidelijke minimumeisen voor het verlenen van interregionale bijsand aangereikt en wordt ook een relatie gelegd naar de kwaliteitseisen in leidraden Brandweercampagnie, Maatramp en Operationele Prestaties. Daarmee wordt recht gedaan aan het belang van het gedegen voorbereiden van het onderling verlenen van bijsand als één van de basisrandvoorwaarden voor de kwaliteit van het systeem van de rampenbestrijding in Nederland. Dat belang is niet verenigbaar met vrijblijvendheid en het ruim interpreteren van eisen te stellen aan organisatie, personeel en materieel.

Behalve de voorbereiding van het verlenen van bijsand moet ook de inzet van bijsandseenheden door de bijsandontvangende regio worden voorbereid. Bij de recente rampen is vooral het tijdig inzetten van die eenheden een groot knelpunt gebleken. Zo hebben brandweercampagnieën bij meerdere incidenten - na pas laat te zijn aangevraagd, urenlang op de uitgangstelling moeten wachten alvorens daadwerkelijk te worden ingezet. Het gevolg is dat de bestrijding van het incident blijft achterlopen op de ontwikkeling ervan. De belangrijkste oorzaken liggen bij de voorbereiding door de bijsandontvangende regio van de opschaling in geval van een acute ramp, de beschikbaarheid van leidinggevend- en stafpersoneel, de toewijzing vooraf van taken en prioriteiten en de aandacht voor het in kaart brengen van het rampterrein. Ook voor het oplossen van deze knelpunten is onmiddellijke bijsand van buurregio's noodzakelijk en wel met leidinggeevenden en stafpersoneel. Ook deze bijsand dient vanzelfsprekend deel uit te maken van de draaiboeken en het beoefenen hiervan.

Paragraaf 7 gaat over de opkomst van eenheden en logistieke randvoorwaarden.

Bijsand staat over het algemeen onder hoge tijdsdruk en daarom dienen vooraf duidelijk afspraken te worden vastgelegd over verplaatsing, begidsing, opvang en logistieke verzorging.

Uitgangspunt inzake logistieke ondersteuning is, tenzij uitdrukkelijk anders is vermeld in bijlage 1 of in de vastgestelde draaiboeken, de gekozen opzet in de leidraad Brandweercampagnie, namelijk het "self-supporting" zijn van de eenheden voor tenminste 8 uur. Om die reden wordt logistieke verzorging georganiseerd vanuit de bijsandleverende regio en/of door de eenheden zelf, uiteraard in goed overleg met de bijsandontvangende regio. Dit laatste om te voorkomen dat bij veel brandstof en voeding ingekocht worden op hetzelfde adres, waardoor mogelijke tekorten ontstaan. Het is ook niet verplicht dat de aanvoer van brandstof, e.d. altijd vanuit de bijsandleverende regio moet plaatsvinden. Bij bijsand aan buurregio's is dit de voor de hand liggende optie, maar dit kan onpraktisch zijn als die afstand (te) groot is, bijvoorbeeld bij bijsandverlening aan verder gelegen regio's. Belangrijk is daarom dat in draaiboeken en zonodig tijdens de incidenthandeling aanvullend heldere afspraken worden gemaakt.

Verdere logistieke details zijn vastgelegd in bijlage 1.

En ander belangrijk aspect van kwaliteit van bijsandverlening is de snelheid waarmee bijsand op het rampterrein inzetbaar kan zijn. Gezocht moet worden naar een optimale mix van beheersbaarheid en doeltreffendheid om onnodig lange wachttijden op verzamelen en opvangplaatsen te voorkomen. De gestelde opkomsttijden in bijlage 1 zijn nadrukkelijk als maximumtijden voor de niet-voorbereide bijsand aan verder weg gelegen regio's geformuleerd. Er kan aanzienlijke tijdswinst geboekt worden

indien de samenstelling van de bijstandseenheden in de eigen regio en de verplaatsing naar het ongevalterrein goed wordt voorbereid en ook periodiek wordt beoefend. Verder kan bijvoorbeeld het vooruit sturen van het commando van de brandweercompagnie veel tijdwinst opleveren, ook bij de verkenning van het inzetvak ter plaats. Uit onderzoek naar recente incidenten blijkt hoe belangrijk een duidelijke en zoveel mogelijk geautomatiseerde alarmerings- en opschalingprocedure is, mits die voldoende wordt beoefend. Vooral het samenstellen van een compagnie op het moment van aanvragen blijkt tot grote vertraging te kunnen leiden. Veel effectiever is het vooraf samenstellen van pelotons of, in grote regio's, zelfs van compagnieën per operationele 'deelregio' of 'district' en met een groepsalarmering te werken. Aanvullend voordeel is dat dit ook binnen de regio leidt tot een snellere en meer bedrijfszekere bijstand.

Paragraaf 8 beschrijft de rol van de diverse coördinatiecentra in de bijstandprocedure. In deze paragraaf wordt vastgelegd dat de communicatie tussen de sleutelfunctionarissen in de bijstandprocedure verloopt door tussenkomst van deze centra. Hiermee wordt verlies en versnippering van informatie tijdens incidenten en onduidelijkheid over de stand van zaken voorkomen. Belangrijk voor die informatiefunctie is het informatiemodel dat in artikel 3 is vastgelegd. Verder moet de informatie over de beschikbaarheid en de voorbereiding van de bijstand actueel worden gehouden en moeten veranderingen daarin direct aan alle betrokkenen bekend worden gesteld.

Paragraaf 9, Slotbepaling bepaalt de datum van het in werking treden van deze procedure.

In **bijlage 1** worden de diverse bijstandseenheden gedefinieerd waarbij wordt aangegeven uit welke personele en materiële componenten die eenheden bestaan. Tevens wordt vermeld welke operationele eisen daaraan mogen worden gesteld. Het eenduidig benoemen en definiëren van de bijstandseenheden is noodzakelijk om misverstanden tijdens rampsituaties te voorkomen en ook om een uniforme voorbereiding en afstemming mogelijk te maken. Oorspronkelijk was alleen een bijstand voorzien met eenheden voor brandbestrijding en redding. Ervaringen opgedaan tijdens recente rampsituaties hebben echter aangevoeld dat veel meer mogelijk en ook nodig is. Aanvullend is daarom bijstand opgenomen ten behoeve van de meetplanorganisatie, de organisatie voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen, maar ook in de vorm van complete commando's, staven of onderdelen daarvan.

In de procedure zijn voor bijstand alleen de eenheden opgenomen waarvoor op grond van het interim-besluit doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen door het rijk een bijdrage in de kosten voor instandhouding wordt verstrekt en/of door het rijk specifiek materieel is verstrekt. In deze bijlage is dus niets opgenomen over andere vormen van bijstand die vanuit diverse regio's aan andere regio's kan worden geleverd.

De in bijlage 1 genoemde maximale opkomsttijden en de tijd om tot daadwerkelijke inzet van de compagnie en andere eenheden te komen, kan aanzienlijk worden teruggebracht door een gedegen voorbereiding. Onder meer door harde afspraken met buurregio's in operationele draalboeken voor bijstandverlening vast te leggen en die planmatig verder uit te werken, te beoefenen en in de praktijk te gebruiken, ook bij relatief kleinschalige incidenten (zie ook voor de verkorte procedure artikel 10 en 17).

Op basis van een goede voorbereiding lijken de onderstaande tijden realistisch haalbaar (en bij acute rampen ook noodzakelijk):

- 20 min voor het commando van de compagnie en de brandweerpelotons;
- 15 min voor de brandweerpelotons exclusief de (taakafhankelijke) haakarmbak;
- 25 min voor het ondersteuningspeloton en de (taakafhankelijke) haakarmbakken van de brandweerpelotons.

De thans in bijlage 1 aangegeven uitruktijden kunnen voorlopig worden aangehouden als maximumtijd in geval van een ad-hoc bijstandsaanvraag en/of, in regio's met meerdere compagnieën, als maximale uitruktijd voor de bijstand met de tweede en de derde compagnie.

In **bijlage 2** is vastgelegd welke aantallen eenheden momenteel per regio beschikbaar zijn voor interregionale bijstandverlening, conform de aantallen die in het verleden in het kader van het Interim-besluit doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de onderscheidene regio's zijn toebedeeld. Indien deze aantallen wijzigen of door omstandigheden tijdelijk niet beschikbaar zijn voorziet de procedure conform artikel 26 in het informeren van alle betrokken sleutelfunctionarissen, respectievelijk coördinatiecentra.

Bijlage 1 Omschrijving bijstandseenheden en operationele uitgangspunten t.b.v. de Procedure brandweerbijstand 2003

Het betreft

- regionaal georganiseerd rampbestrijdingspotentieel waarvoor op grond van het interim-besluit doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen door het rijk een bijdrage in de kosten voor instandhouding wordt verstrekt en/of door het rijk specifiek materieel is verstrekt
- materieel dat beschikbaar is in het Logistiek Centrum Zoetermeer.

Dit heeft betrekking op de volgende onderdelen:

- grootschalig brandweeroptreden t.a.v. redding, technische hulpverlening en brandbestrijding: de brandweercompagnie
- verbindings- en commandofaciliteiten mbt grootschalig brandweeroptreden
- Commando ramptrein (CoRT)
- Regionaal Operationeel Team in Regionaal Coördinatie Centrum (OT in RCC)
- Adviseur Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen en de Weeplanorganisatie
- NCC-materieel (ondergebracht bij Logistiek centrum Zoetermeer van BZK)

De beschikbare landelijke sterkte voor bijstandverlening is aangegeven in bijlage 2.

NB

In deze bijlage is dus niets opgenomen over andere vormen van bijstand die vanuit diverse regio's aan andere regio's kan worden geleverd. Te denken valt aan schuimvormend middel, overmaatse vaten, kraanwagen, speciale redvoertuigen, duikers enz. Duidelijk is dat hier veel voordeel en rendement is te bereiken doch dit vraagt een gedegen interregionale preparatie en vastlegging in (bi- of multilaterale) interregionale bijstandsprocedures die buiten de scope van deze landelijk procedure valt.

*** Brandweercompagnie:**

Elke regio kan tenminste 1 brandweercompagnie inzetten voor bijstandverlening. Enkele regio's hebben 2, 3 of zelfs 4 brandweercompagnieën ingericht.

organieke eenheden brandweercompagnie die kunnen worden aangevraagd

- brandweercompagnie technische hulpverlening,
- brandweercompagnie brandbestrijding,
- brandweerpeloton technische hulpverlening,
- brandweerpeloton brandbestrijding,
- ondersteuningspeloton technische hulpverlening,
- ondersteuningspeloton brandbestrijding.

los personeel (voor aflossing) dat kan worden aangevraagd

- personeel compagne-staf,
- personeel brandweerpeloton,
- personeel ondersteuningspeloton.

losse materiële uitrusting die kan worden aangevraagd

- technische hulpverlening:
- haakarmbak basis technisch hulpverleningsgereedschap
- haakarmbak waar technisch hulpverleningsgereedschap
- brandbestrijding:
- dompelpomp (losse dompelpomp of in aanhangert)
- combi-haakarmbak: dompelpomp met 1 km slanglengte
- haakarmbak 3 km slanglengte

Matrix brandweercompagnie:

	Cie-staf:	peloton1:	peloton2:	ondersteunings- peloton.:
personeel :	x	x	x	x
personeel en materieel				
- techn.hv.:	x	x	x	
- br.bestr.:	x	x	x	
materieel				
- techn.hv.:		TH basis	TH basis	TH zwaar
- br.bestr.:		DP+1km slang	DP+1km slang	3km slang

Operationele kwaliteit en prestaties onderdelen brandweercompagnie:

Uitgangspunt is dat de Brandweercompagnie is georganiseerd conform de leidraad Brandweercompagnie en dat de personele bezetting van de Brandweercompagnie is opgeleid conform de bijlage B van de Leidraad Brandweercompagnie. Middels een oefenprogramma, conform de oefenmodule Brandweercompagnie, dient de actuele personele kwaliteit op orde te zijn. De operationele beschikbaarheid en de operationele prestaties zijn conform de Leidraad Brandweercompagnie en de leidraad Operationele Prestaties. Voor de beschikbaarheid houdt dit in: binnen 1 uur in eigen regio gereed voor interregionale bijstandverlening (door goede organisatorische en procedurele voorbereidingen is deze tijd in de praktijk aanzienlijk te verkorten, hierdoor moet ½ uur haalbaar zijn en kunnen losse pelotons en een vooruit te steunen compagniestaf zelfs binnen 1 kwartier op weg zijn. Logistiek dienen de organieke eenheden in staat te zijn om minimaal 8 uur te functioneren door ondersteuning van eigen of toebedeelde ondersteuningseenheden.

* Verbindings- en commandofaciliteiten

Elke regio beschikt over 1 COH en elke compagnie heeft de beschikking over 1 VC2.

Eenheden die kunnen worden aangevraagd

- . Commando haakarmbak (COH)
- . Verbindingscommando unit 2 (VC2)

Deze voorzieningen kunnen apart als bijstandseenheid worden aangevraagd om in bepaalde omstandigheden te kunnen beschikken over meer commandoruimte dan wel over meer verbindingsfaciliteiten. Duidelijk moet worden aangegeven of de eenheid al dan niet met personeel moet worden geleverd.

Operationele kwaliteit en prestaties VC-eenheden:

Uitgangspunt is dat de operationele kwaliteit conform de leidraad Brandweercompagnie en meer specifiek de bijlage E is. De operationele beschikbaarheid dient in compagnieverband, conform de leidraad Brandweercompagnie, binnen uiterlijk 1 uur in eigen regio gereed voor interregionale bijstandverlening, als losse eenheden binnen ½ uur gereed voor uitzending; logistiek in compagnieverband of bij losse eenheden op maat af te spreken.

* Commando rampterrein (CoRT):

Elke regio wordt verondersteld tenminste 1 volledig operationeel Commando Rampterrein te kunnen inrichten.

eenheden die kunnen worden aangevraagd

- . volledig Commando Rampterrein
- of:
- . stafunctionaris brandweer
- . stafunctionaris politie
- . stafunctionaris geneeskundig
- . stafunctionaris logistiek
- . stafunctionaris operationele informatievoorziening

NB

De stafunctionarissen politie en geneeskundig vallen niet onder de term brandweerbijstand. Omdat de regionale brandweer belast is met de voorbereiding van de rampenbestrijding zijn deze functies echter toch opgenomen. Praktisch gezien vormt het vragen van bijstand in de vorm van een goed ingewerkt team CoRT een reële optie.

Operationele kwaliteit en prestaties CoRT:

Uitgangspunt is dat de personele kwaliteit conform specificaties in Hoofdstuk 4 van de Referentiekaders Gewenst Zorgniveau, project Versterking Brandweer, en meer specifiek de bijlagen 4,5 en 6 is. De operationele beschikbaarheid: binnen uiterlijk 1 uur beschikbaar voor vertrek voor bijstandverlening (door goede organisatorische en procedurele voorbereiding is deze tijd aanzienlijk te verkorten); inzetbaar gedurende minimaal 8 uur (eventueel oprekbaar tot 12 uur). Logistieke verzorging door bijstandontvangende regio.

* Regionaal Operationeel Team in Regionaal Coördinatie Centrum:

Uitgangspunt is dat elke regio kan beschikken over een volledig bezet Operationeel Team.

eenheden die kunnen worden aangevraagd

- . volledig Operationeel Team
- of:
- . operationeel leider
- . leiding brandweerstaff
- . leiding politiestaf grootschalig optreden
- . leiding geneeskundige staf
- . (interdisciplinair) regionale stafdienst logistiek
- . (interdisciplinair) regionale stafdienst operationele informatievoorziening

in bepaalde situaties kan sprake zijn van:

- . specialistische ondersteunende functies: verbindingen, systeembeheerder GMS
- . centralist GMS/ alarmcentrale/ meldkamer/ cpa

NB

De stafunctionarissen politie en geneeskundig vallen niet onder de term brandweerbijstand. Omdat de regionale brandweer belast is met de voorbereiding van de rampenbestrijding zijn deze functies echter toch opgenomen. Praktisch gezien vormt het vragen van bijstand in de vorm van een goed ingewerkt Operationeel team een reële optie.

De twee laatst genoemde functies zijn niet standaard en kunnen daarom pas na aparte opgave door de regio in het bijstandsbestand worden opgenomen.

Operationele kwaliteit en prestaties OT:

Uitgangspunt is dat de personele kwaliteit conform specificaties is in Hoofdstuk 4 van de Referentiekaders Gewenst Zorgniveau, project versterking Brandweer, en meer specifiek de bijlagen 4,5 en 6. Operationele beschikbaarheid: binnen uiterlijk 1 uur beschikbaar voor vertrek voor bijstandverlening (door goede organisatorische en procedurele voorbereiding is deze tijd aanzienlijk te verkorten); inzetbaar gedurende minimaal 8 uur (eventueel oprekbaar tot 12 uur). Logistieke verzorging door bijstandontvangende regio.

* **Adviseur Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen en de Meetplanorganisatie**

Elke regio heeft de beschikking over een parate adviseur Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen en een operationele meetplanorganisatie. Het aantal operationele meetploegen verschildt per regio, met een minimum van 4 parate ploegen en een variabel aantal aanvullende meetploegen.

eenheden die kunnen worden aangevraagd

- . adviseur Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen (AGS)
- . meetplanleider (MPL)
- . meetploeg tbv radiologische metingen (incl. persoonlijke uitrusting, vervoer en verbindingen, meetapparatuur)
- . radiologische meetapparatuur
 - AD-BIZA
 - sonde AD-17
 - sonde AD-18
 - sonde ADK
 - ADO5

NB

Met betrekking tot de meetapparatuur is een verdere verscheidenheid aan apparatuur mogelijk. In voorkomende ongevals-/rampsituaties is het gewenst detailspraken te maken over de benodigde apparatuur door de twee betreffende regio's en geen gedetailleerde "voorradelijst" bij PCC's en NCC

bij te houden. Bovendien zal in voorkomende gevallen toch eerst uit de NCC-voorraad, ondergebracht bij het Logistiek Centrum Zoetermeer van BZK, worden geput. Belangrijk is verder dat over andere vormen van bijstand, zoals bepaalde gasmeetbuisjes, explosiemeters, enz., buiten het kader van deze landelijke bijstandsregeling, preparatief afspraken worden gemaakt en dat deze worden vastgelegd in operationele procedures.

Operationele kwaliteit en prestaties meetplanorganisatie:

Deze zijn conform de leidraad Ongevalsebsrijding Gevaarlijke Stoffen en de leidraad Operationele Prestaties.

Operationele beschikbaarheid: binnen uiterlijk ½ uur eerste twee losse meetploegen beschikbaar voor inzet op locatie binnen eigen regio en daarmee ook beschikbaar voor interregionale bijstandverlening, binnen 1 uur minimaal 4 meetploegen en meetplanleider beschikbaar voor interregionale bijstandsverlening; inzetbaar gedurende minimaal 8 uur.

De Adviseur Ongevalsebsrijding Gevaarlijke Stoffen is binnen enkele minuten telefonisch bereikbaar, binnen uiterlijk ½ uur ter plaatse in eigen regio, binnen uiterlijk 1 uur inzetbaar voor inzet in staf FCC of interregionale bijstand. Logistieke verzorging van alle OGS-eenheden door bijstandontvangende regio.

*** NCC-materieel (ondergebracht bij Logistiek Centrum Zoetermeer van BZK):**

- conform voorraadlijst NCC, de kleinste eenheid is de haakarmbak (zie bijlage 3)

Operationele kwaliteit en prestatie:

De kwaliteit van de NCC-voorraad is uitvoerig gedocumenteerd in de betreffende LCZ-procedures en het voorraadbeheersysteem. Het materieel dient binnen 1 uur na opdracht vanuit het NCC, vanuit LCZ op weg naar de ongevalslocatie te kunnen zijn.

Bijlage 2: verdeling landelijke sterkte

Nr. Regio	aantal brandweer compagnieën	aantal Commando rampterr.	aantal Oper. teams	aantal meetplan-organisatie/ Adviseur OGS
34. Groningen	2	1	1	1 / 1
23. Friesland	3	1	1	1 / 1
0.1 Drente	3	1	1	1 / 1
41. IJsselvecht	1	1	1	1 / 1
08. O Veluwe	1	1	1	1 / 1
32. Sted.driehoek	2	1	1	1 / 1
35. Twente	3	1	1	1 / 1
65. Flevoland	1	1	1	1 / 1
45. Arnhem	1	1	1	1 / 1
48. Nijmegen	1	1	1	1 / 1
43. Achterhoek	1	1	1	1 / 1
62. Rivierland	1	1	1	1 / 1
19. W-V Vallei	1	1	1	1 / 1
50. Eemland	1	1	1	1 / 1
37. Utrecht	3	1	1	1 / 1
04. G+V streek	1	1	1	1 / 1
51. Amsterdam	3	1	1	1 / 1
13. Zaanstreek	1	1	1	1 / 1
21. Waterland	1	1	1	1 / 1
22. N Kennemerl	1	1	1	1 / 1
24. W Friesl	1	1	1	1 / 1
06. KvN Holland	1	1	1	1 / 1
44. Z+M Kennemerl	1	1	1	1 / 1
46. Haaglanden	3	1	1	1 / 1
12. Rijnland	1	1	1	1 / 1
16. Midden Hol	1	1	1	1 / 1
20. R'dam Rijnmond	4	1	1	1 / 1
10. Z Hol Zuid	2	1	1	1 / 1
05. Zeeland	3	1	1	1 / 1
03. WN Brabant	1	1	1	1 / 1
26. Breda	1	1	1	1 / 1
01. M Brabant	1	1	1	1 / 1
0.2 NO N Brabant	2	1	1	1 / 1
11. ZO N Brabant	2	1	1	1 / 1
42. N/M Limburg	2	1	1	1 / 1
67. Z Limburg	3	1	1	1 / 1
	--	--	--	---
Totaal	61	36	36	36/36

INDEX NCC

Artikel nummer	Artikelsomschrijving	Zit in	Aantal
POLITIE			
POL-5411990011	Observatiepost Politie "SP", samenstel		2
POL-5411990012	Observatiepost Politie "TH", samenstel		1
POL-5411990013	Observatiepost Politie "TR", samenstel		18
POL-2310960001	VRT-Voertuig Merc. 300 GD 1		16
POL-2310960002	VRT-Voertuig Merc. 350 T.D		2
POL-2310990003	VRT-Voertuig Mercedes-Benz G 300 Turbodiesel, stat. wagen		20
POL-2350960000	Watenwerper "Terberg"		4
POL-4240991011	Scherm, pants'er-, glas, verrijdbaar (zwart)		13
POL-4240991012	Scherm, pants'er-, metaal met ruit, verrijdbaar (wit)		14
WATEROVERLAST			
4320941001	Pomp,klok (dompel), elektr., & Slangen	Rolcont.	10
8105000153	Zandzak, (leeg) polypropyleen met kopzoom, wit, 450 x 600 mm.	Los	
8430000001	Laarzen, kuit, rubber, maten 43, 44 en 45	Rolcont.	13
8430000002	Laarzen, kuit, rubber, maten 44 en 45	Rolcont.	3
VERLICHTING			
6230010001	Verlichting, (RTV-set) in haakarmbak	HAB	1
6230011003	Verlichtingsset, (RTV-set)	Rolcont.	5
6230011020	Zaklantaarns & batterijen	Bak	5
GENEESKUNDIG			
3990971010	Geneeskundige (GNK) uitrusting, in haakarmbak	HAB	2
6545010050	MMT (Mobiel Medisch Team)	Voertuig	1
RADIOLOGISCH			
6665981301	Alarmsismeters & Sondes, radiologische-	Koffer	10
4240010021	Masker, volgelaats-, en Stoffilters	Rolcont.	7
8415010020	Overalls en latex handschoenen	Rolcont.	6
9905941000	Tekens "Rad. besmet gebied" & palen met punt	Rolcont.	10

VERBINDINGEN

5895992011	Communicatiesysteem, satelliet-, "SatCom"	Bak	7
5895002012	Communicatiesysteem, satelliet-, "Thrane & Trane Capsat"	Bak	1
5895010001	Verbindingsmiddelen (mobilofoons & portofoons)	Rolcont.	3

ZORG

73300000401	Gamellen	Rolcont.	17
7350010010	Bestek, Etensblikken en Opscheplepels	Rolcont.	5
7350010002	Bestek en Etensblikken	Bak	3
8110010010	Bus, water-, 20 L.	Rolcont.	6
7240010010	Jerrycan, kunststof, 20 L. met schenktuit	Rolcont.	7
6530011001	Draagbaren	Frame	9
6530010002	Draagbaren	Rolcont.	22
6530010003	Kussens	Rolcont.	10
7210010001	Dekens	Rolcont.	10
8465010001	Slaapzakken	Rolcont.	20
8540010011	Toilet papier en luiers	Rolcont.	7
8540010010	Handdoeken (papier) en zeep	Rolcont.	5
8540010020	Afval- bakken & zakken	Rolcont.	3
7105020010	Bedden met toebehoren	Kratten	25

TECHNISCHE HULPVERLENING

3990010000	Puinverwijderingsmaterieel, in haakarmbak	HAB	1
4240010001	Veiligheidsuitrusting, in haakarmbak	HAB	1
4240990009	Hefkussens, pneumatische-, & Stophout	Rolcont.	3
5120991023	Vijzel (RAM), Schaar & Spreider, hydraulische-	Rolcont.	3
5120991021	Vijzel, hydraulische, 500 kN. & stophout	Rolcont.	3
5120991022	Vijzeluitrusting, hydraulische-, 500 kN./b	Rolcont.	3
4240994003	Pomp, motor- voetpomp, hydr., Slangen, Ketting & Stophout	Rolcont.	3
3433990002	Snijapparatuur, autogene-	Rolcont.	3
4240010020	Stofmasker	Bak	3

5 Wet- en regelgeving

Tekst geldend op 1 september 2007

Wetsartikelen waar in dit PCP naar verwezen wordt, zijn opgenomen op alfabetische volgorde van wet.

Inhoud

- Ambtsinstructie commissaris van de Koning
- BIRZO- Besluit Informatie inzake Rampen en Zware Ongevallen
- Bodembescherming, Wet
- BON, wet
- Brandweerwet
- Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag, Wet
- Gemeentewet
- Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen, Wet
- Hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden, Wet
- Kernenergiewet
- Luchtverontreiniging, Wet inzake de
- Milieubeheer, Wet
- Politiewet
- Provinciewet
- Waterstaatswet 1900
- WRZO- Wet Rampen en Zware Ongevallen

Overige regelingen

- Samenwerkingsregeling Terroristische misdrijven
- Smogregeling 2001
- Circulaire Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum

Ambtsinstructie commissaris van de Koning

Besluit van 10 juni 1994, houdende regels inzake de taken die de commissaris van de Koning op grond van artikel 126 Grondwet als rijksorgaan vervult

Artikel 1

De commissaris bevordert de door hem noodzakelijk geachte samenwerking tussen in zijn provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht, en tussen deze functionarissen en het provinciaal bestuur, de gemeentebesturen en de waterschapsbesturen.

Artikel 2

- 1 De commissaris is bevoegd bij in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht inlichtingen in te winnen en met hen overleg te plegen. Deze functionarissen zijn, behoudens het bepaalde in het tweede lid, verplicht de gevraagde inlichtingen te verstrekken en aan het overleg deel te nemen.
- 2 Indien de in het eerste lid bedoelde functionarissen weigeren de op grond van deze ambtsinstructie gevraagde medewerking te verlenen, brengt de commissaris Onze Ministers wie het aangaat, alsmede Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daarvan op de hoogte.
- 3 De commissaris geeft, indien een ramp, een zwaar ongeval of een ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis dan wel de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan zulks noodzakelijk maken, de in het eerste lid bedoelde functionarissen, met uitzondering van de ambtenaren van het openbaar ministerie, zoveel mogelijk na overleg met hen, de nodige aanwijzingen met betrekking tot de wijze waarop zij bij de uitoefening van de hun opgedragen taken met elkaar samenwerken en met het provinciaal bestuur, de gemeentebesturen en de waterschapsbesturen. De functionarissen zijn verplicht de aanwijzingen op te volgen. Onze Minister wie het aangaat kan de aanwijzingen ongedaan maken. Het verzoek daartoe heeft geen schorsende werking. De commissaris kan aan het College van procureurs-generaal verzoeken de ambtenaren van het openbaar ministerie de nodige instructies te geven.

Artikel 5

- 1 De commissaris coördineert de voorbereiding van de civiele verdediging door de in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht, het provinciaal bestuur, de gemeentebesturen en de waterschapsbesturen, met inachtneming van de aanwijzingen van Onze Minister, belast met de coördinerende verantwoordelijkheid voor de civiele verdediging.
- 2 De commissaris zit het overleg voor tussen de in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht, de burgemeesters en de voorzitters van de waterschapsbesturen over de wederzijdse afstemming van hun beleid met betrekking tot de civiele verdediging.

Artikel 10

Onverminderd artikel 2, eerste lid, kan de commissaris een ieder belast met bevoegdheden in de openbare dienst in de provincie verzoeken om bericht en raad, voor zover hij dat nodig acht in verband met de hem bij deze instructie opgedragen taken. Aan deze verzoeken dient te worden voldaan. Wet Rampen en Zware Ongevallen.

BIRZO - Besluit Informatie inzake Rampen en Zware Ongevallen

Besluit van 20 juni 1994, houdende nadere regels met betrekking tot de informatie verschaffing en de te verstrekken informatie inzake rampen

Artikel 15

- 1 Indien de bevolking of het milieu van meer dan één gemeente kan worden getroffen door één en dezelfde ramp, waarvan de plaats, de aard en de gevolgen voorzienbaar zijn, of wordt getroffen door één en dezelfde ramp, vindt tussen de betrokken gemeenten afstemming plaats over de informatieverstrekking en de inhoud van de te verstrekken informatie. Afstemming over de inhoud van de te verstrekken informatie vindt voor zover nodig tevens plaats met het betrokken bedrijfsleven.
- 2 In ieder geval vindt de afstemming, bedoeld in het eerste lid, plaats, indien de bevolking of het milieu van meer dan één gemeente kan worden getroffen door een ramp in een inrichting, tijdens een toepassing op grote schaal van gevaarlijke micro-organismen dan wel tijdens een activiteit met genetisch gemodificeerde organismen of met stralingsgevaar.
- 3 De commissaris van de Koning bevordert dat de afstemming plaatsvindt.

Wet Bodembescherming

Wet van 3 juli 1986, houdende regelen inzake bescherming van de bodem

Hoofdstuk IV Algemene bepalingen in geval van verontreiniging van de bodem

§ 2 *Bevoegdheden bij ernstige verontreiniging of aantasting van de bodem ten gevolge van een ongewoon voorval*

Artikel 30

- 1 Indien ten gevolge van een ongewoon voorval een geval van ernstige verontreiniging ontstaat of de bodem ernstig is of dreigt te worden aangetast, nemen Gedeputeerde Staten onverwijld de naar hun oordeel noodzakelijke maatregelen ten einde de oorzaak van de verontreiniging of aantasting weg te nemen en de bodem te saneren of de aantasting en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.
- 2 Met betrekking tot degene die een handeling verricht, die naar het oordeel van Gedeputeerde Staten de oorzaak of mede de oorzaak is van de verontreiniging of aantasting, kunnen de in het eerste lid bedoelde maatregelen inhouden:
 - a een bevel die handeling te staken;
 - b een bevel die handeling te staken indien niet voldaan wordt aan door Gedeputeerde Staten te stellen eisen.
- 3 Met betrekking tot degene op wiens grondgebied de oorzaak van de verontreiniging of de aantasting zich bevindt, dan wel de verontreiniging, de aantasting of de directe gevolgen zich voordoen, kunnen de in het eerste lid bedoelde maatregelen een bevel inhouden daarbij aan te geven personen op zijn grondgebied toe te laten en in de gelegenheid te stellen, zonedig met gebruik van hulpmiddelen:
 - a ter plaatse een onderzoek in te stellen naar de oorzaak en de omvang van de verontreiniging, de aantasting of de directe gevolgen;
 - b de oorzaak van de verontreiniging of de aantasting weg te nemen dan wel de bodem te saneren of de aantasting en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.
- 4 Met betrekking tot degene op wiens grondgebied maatregelen moeten worden getroffen om op een in de directe omgeving gelegen grondgebied van een ander de bodem te kunnen saneren of de aantasting en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken, kunnen de in het eerste lid bedoelde maatregelen een bevel inhouden daarbij aan te geven personen op zijn grondgebied toe te laten en in de gelegenheid te stellen de daarbij aan te geven maatregelen uit te voeren.

Artikel 31

Indien Onze commissaris in de provincie waar een verontreiniging of aantasting als bedoeld in artikel 30 zich voordoet, van oordeel is dat deze een zodanig gevaar voor het milieu oplevert, dan wel daarvan een zodanige schade aan goederen te duchten is dat onverwijld handelen noodzakelijk is, worden de in artikel 30 bedoelde maatregelen, zolang deze toestand voortduurt en totdat Gedeputeerde Staten van hun bevoegdheden gebruik maken, door hem genomen.

Artikel 32

- 1 Gedeputeerde Staten en Onze commissaris geven aan artikel 30 onderscheidenlijk artikel 31 geen toepassing – tenzij de geboden spoed zich daartegen verzet – zonder aan de inspecteur en de burgemeester van de gemeente waar de verontreiniging, de aantasting of de directe gevolgen daarvan zich voordoen, de gelegenheid te hebben geboden hen terzake van advies te dienen.
- 2 Zij geven aan genoemde artikelen evenmin toepassing - tenzij de geboden spoed zich daartegen verzet - zonder aan de betrokkene de gelegenheid te hebben geboden binnen een daartoe te stellen termijn de bodem te saneren of de aantasting en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken. Daarbij kunnen zij aanwijzingen geven met betrekking tot de wijze waarop zulks dient te geschieden.
- 3 Bij de beschikking waarbij een maatregel wordt genomen als bedoeld in artikel 30, wordt door Gedeputeerde Staten onderscheidenlijk Onze commissaris een termijn van ten hoogste een jaar gesteld, na het verstrijken waarvan de maatregel vervalt. Gedeputeerde Staten kunnen zodanige termijn telkenmale voor ten hoogste een jaar verlengen indien naar hun oordeel de ernst van de verontreiniging, de aantasting of de gevolgen niet of niet in voldoende mate is verminderd.

Artikel 33

- 1 De burgemeester van een gemeente waar zich een verontreiniging of een aantasting als bedoeld in artikel 30 voordoet dan wel de directe gevolgen daarvan zich voordoen, en de inspecteur kunnen Gedeputeerde Staten onderscheidenlijk Onze commissaris verzoeken aan de in artikel 30 bedoelde maatregelen toepassing te geven.
- 2 Van de beschikking, houdende de beslissing op zodanig verzoek, wordt tevens mededeling gedaan aan de andere in het eerste lid genoemde instantie die kan verzoeken toepassing aan de in artikel 30 bedoelde maatregelen te geven.

Artikel 34

Een ingevolge artikel 30 of 31 genomen beschikking wordt onverwijld aan de betrokkene bekendgemaakt als mede medegedeeld aan de burgemeester van de gemeente waar de verontreiniging, de aantasting of de directe gevolgen daarvan zich voordoen en de provinciale milieuc commissie, bedoeld in artikel 2.41 van de Wet milieubeheer.

Artikel 35

- 1 Voor zover de verontreiniging of aantasting de bodem onder oppervlaktewater betreft, berusten - in afwijking van artikel 30 - de in dat artikel aan Gedeputeerde Staten toegekende bevoegdheden bij de waterkwaliteitsbeheerder. Gelijke bevoegdheden berusten bij de waterkwaliteitsbeheerder voor zover de verontreiniging of aantasting de kust of de oever van oppervlaktewater betreft, tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat die verontreiniging of aantasting geen gevolgen heeft voor de bodem onder dat water.
- 2 In een geval als bedoeld in het eerste lid:
 - a heeft, behoudens indien de verontreiniging of aantasting de bodem onder of de kust of de oever van oppervlaktewater betreft waarvoor Onze Minister van Verkeer en Waterstaat waterkwaliteitsbeheerder is, Onze commissaris in de provincie waar de verontreiniging of aantasting zich voordoet, de in artikel 31 bedoelde bevoegdheden totdat de waterkwaliteitsbeheerder van zijn bevoegdheden gebruik maakt;
 - b zijn de artikelen 32 tot en met 34 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de toepassing van die artikelen Gedeputeerde Staten van de betrokken provincie worden gelijkgesteld met de burgemeester van de betrokken gemeente.

Wet Bestrijding ongevallen Noordzee (BON)

Wet van 12 maart 1992, houdende aanvullende regels met betrekking tot het voorkomen, beperken of ongedaan maken van schadelijke gevolgen van ongevallen op de Noordzee

Artikel 3

- 1 In deze wet en de daarop berustende bepalingen worden onder schadelijke gevolgen van een ongeval begrepen:
 - a een ernstig en dreigend gevaar vanuit de Noordzee voor de Nederlandse kust of voor daarmee samenhangende belangen van Nederland door verontreiniging of dreigende verontreiniging, welk gevaar ontstaat als gevolg van een ongeval of van daarmee verband houdende handelingen waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij zeer ernstige schade tot gevolg zullen hebben;
 - b een ernstige belemmering van de scheepvaart in de Nederlandse territoriale zee, die ontstaat of dreigt te ontstaan als gevolg van een ongeval of van daarmee verband houdende handelingen, waarbij het schip niet is gestrand, gezonken of aan de grond geraakt;
 - c een ernstige schade vanuit de Noordzee aan:
 - 1° zeeweringen aan de Nederlandse kust, of
 - 2° andere waterstaatswerken die in de Nederlandse territoriale zee zijn gelegen of installaties die zijn opgericht op de bodem van de Nederlandse territoriale zee,die ontstaat of dreigt te ontstaan als gevolg van een ongeval of daarmee verband houdende handelingen, waarbij het schip niet is vastgeraakt op of in een zeewering of een ander waterstaatswerk, als bedoeld onder 1° en 2°.

Artikel 9

- 1 Indien zich schadelijke gevolgen van een ongeval voordoen die van invloed zijn voor het gebied van een gemeente, verstrekt Onze Minister (V&W) de nodige inlichtingen aan de burgemeester en de commissaris van de Koning.
- 2 Indien de tenuitvoerlegging van de ingevolge artikel 5 gegeven aanwijzingen of de uitvoering van de ingevolge artikel 6 genomen maatregelen van invloed zal zijn voor het gebied van de gemeente, dient over de gevolgen van de aanwijzingen of maatregelen vooraf overleg te worden gevoerd met de burgemeester, tenzij zich een situatie voordoet die onmiddellijk ingrijpen noodzakelijk maakt. In dat geval wordt dit overleg zo spoedig mogelijk gevoerd. Onze Minister verstrekt de commissaris van de Koning de nodige inlichtingen.

Brandweerwet

Wet van 30 januari 1985, houdende nieuwe regels met betrekking tot het brandweerwezen

Artikel 7

- 1 Indien de bijstand, verleend door de regionale brandweer waaraan de gemeente deelneemt, niet toereikend is, verzoekt de burgemeester Onze commissaris in de provincie de nodige voorzieningen te treffen.
- 2 De burgemeester doet de voorzitter van het dagelijks bestuur van de regionale brandweer mededeling van het doen van een verzoek, als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 8

- 1 De voorzitter van het dagelijks bestuur van de regionale brandweer stelt op verzoek van Onze commissaris in de provincie waarin de plaats van vestiging is gelegen personeel en materieel ter beschikking ten behoeve van bijstand binnen de provincie. De gemeentebesturen verlenen de voorzitter de hiervoor nodige medewerking.
- 2 Onze commissaris in de provincie doet Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties mededeling van het doen van een verzoek, als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 9

- 1 Indien de bijstand, verleend ingevolge artikel 8, niet toereikend is, verzoekt Onze commissaris in de provincie Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de nodige voorzieningen te treffen. Deze wendt zich tot Onze commissarissen van andere provincies.
- 2 De voorzitter van het dagelijks bestuur van de regionale brandweer stelt op verzoek van Onze commissaris in de provincie waarin de plaats van vestiging is gelegen personeel en materieel ter beschikking ten behoeve van bijstand buiten de provincie. De gemeentebesturen verlenen de voorzitter de hiervoor nodige medewerking.

Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag

Wet van 3 april 1996, houdende hernieuwde vaststelling van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag ter aanpassing aan de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden (Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag

Artikel 1

1. Onverminderd de artikelen 7, eerste lid, en 8, eerste lid, van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden kunnen, ingeval buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken, bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze Minister-President, de artikelen 5, 6, 7, 8, eerste en derde lid, 9, eerste, tweede, derde en vijfde lid, en 10 gezamenlijk of afzonderlijk in werking worden gesteld. (...)

Hoofdstuk II Buitengewone bevoegdheden

Artikel 5

- 1 Onze Minister van Binnenlandse Zaken, de commissaris van de Koning en de burgemeester zijn bevoegd, indien kennis daarvan naar hun oordeel voor de uitoefening van de in dit hoofdstuk gegeven bevoegdheden noodzakelijk is, van een ieder inlichtingen te verlangen en inzage te vorderen van bescheiden alsmede van informatiedragers waarop gegevens zijn vastgelegd.
- 2 Indien inzage als bedoeld in het eerste lid is gevorderd, kunnen zij teneinde afschriften te maken voor korte tijd afgifte vorderen dan wel schriftelijke vastlegging en afgifte vorderen.
- 3 Een ieder is verplicht de op grond van het eerste lid verlangde inlichtingen volledig en naar waarheid te verstrekken en de op grond van dat lid gevorderde inzage alsmede de op grond van het tweede lid gevorderde afgifte dan wel schriftelijke vastlegging en afgifte te verlenen.
- 4 Onze Minister van Binnenlandse Zaken, de commissaris van de Koning dan wel de burgemeester bepaalt op welke wijze en binnen welke termijn de in het derde lid bedoelde verplichting moet worden nagekomen.
- 5 Zij die uit hoofde van hun stand, beroep of ambt tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen zich verschonen van het verschaffen van inlichtingen, doch uitsluitend voor zover het betreft hetgeen hun in hun hoedanigheid is toevertrouwd. Zij kunnen voorts het verlenen van inzage van bescheiden en gegevens, alsmede het verlenen van medewerking weigeren, voor zover hun geheimhoudingsplicht zich daartoe uitstrekt.

Artikel 6

- 1 De commissaris van de Koning en de burgemeester handelen bij de uitoefening van hun bevoegdheden die betrekking hebben op de handhaving van de openbare orde en veiligheid, in overeenstemming met de aanwijzingen van Onze Minister van Binnenlandse Zaken.
- 2 De burgemeester handelt bij de uitoefening van zijn bevoegdheden die betrekking hebben op de handhaving van de openbare orde en veiligheid, mede in overeenstemming met de aanwijzingen van de commissaris van de Koning.
- 3 Bij twijfel of de bevoegdheden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn uitgeoefend in overeenstemming met de aanwijzingen van Onze voornoemde Minister en van de commissaris van de Koning, verbinden de maatregelen, genomen krachtens die bevoegdheden, totdat zij zijn ingetrokken.
- 4 Ten aanzien van de voorschriften die op de voet van dit artikel zijn uitgevaardigd, blijft artikel 176, derde tot en met zesde lid, van de Gemeentewet buiten toepassing.

Artikel 7

- 1 Onze Minister van Binnenlandse Zaken is bevoegd te voorzien in de uitoefening van de bevoegdheden van de commissaris van de Koning en de burgemeester die betrekking hebben op de handhaving van de openbare orde en veiligheid, door die uitoefening geheel of ten dele aan zich te trekken dan wel daarmee geheel of ten dele een ander orgaan van burgerlijk gezag te belasten.
- 2 Indien Onze voornoemde Minister van de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, gebruik maakt, brengt hij dit terstond ter algemene kennis. Artikel 176, derde tot en met zesde lid, van de Gemeentewet blijft in dat geval buiten toepassing.

Gemeentewet

Wet van 14 februari 1992, houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot gemeenten

Artikel 175

- 1 In geval van oproerige beweging, van andere ernstige wanordelijkheden of van rampen of zware ongevallen, dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de burgemeester bevoegd alle bevelen te geven die hij ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig acht. Daarbij kan van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften worden afgeweken.
- 2 De burgemeester laat tot maatregelen van geweld niet overgaan dan na het doen van de nodige waarschuwing.

Artikel 176

- 1 Wanneer een omstandigheid als bedoeld in artikel 175, eerste lid, zich voordoet, kan de burgemeester algemeen verbindende voorschriften geven die ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig zijn. Daarbij kan van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften worden afgeweken. Hij maakt deze voorschriften bekend op een door hem te bepalen wijze.
- 2 De burgemeester brengt de voorschriften zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad, van de commissaris van de Koning en van de officier van justitie, hoofd van het arrondissementsparket.
- 3 De voorschriften vervallen, indien zij niet door de raad in zijn eerstvolgende vergadering die blijkens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, worden bekrachtigd.
- 4 Indien de raad de voorschriften niet bekrachtigt, kan de burgemeester binnen vierentwintig uren administratief beroep instellen bij de commissaris van de Koning. Deze beslist binnen twee dagen. Gedurende de beroepstermijn en de behandeling van het administratief beroep blijven de voorschriften van kracht.
- 5 Hoofdstuk 6 en afdeling 7.3 van de Algemene wet bestuursrecht zijn niet van toepassing op het administratief beroep, bedoeld in het vierde lid.
- 6 De commissaris kan de werking van de voorschriften opschorten zolang zij niet bekrachtigd zijn. Het opschorten stuit onmiddellijk de werking van de voorschriften.
- 7 Zodra een omstandigheid als bedoeld in artikel 175, eerste lid, zich niet langer voordoet, trekt de burgemeester de voorschriften in. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing.

Wet Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen

Wet van 14 november 1991, houdende regels inzake de organisatie en uitvoering van de geneeskundige hulpverlening bij rampen alsmede de voorbereiding daarop

Artikel 17

- 1 Behoeft een burgemeester in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan bijstand van een organisatorisch samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder c, waarin niet kan worden voorzien door de gemeenschappelijke regeling waaraan de gemeente deelneemt, dan richt hij een verzoek daartoe aan de commissaris van de Koning.
- 2 De commissaris van de Koning beslist op het verzoek en treft de nodige voorzieningen.

Artikel 18

- 1 Behoeft een burgemeester in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan bijstand van een organisatorisch samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder c van buiten de provincie, dan richt hij een verzoek daartoe aan de commissaris van de Koning die zich ter zake wendt tot Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- 2 Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beslist op het verzoek. De betrokken commissarissen van de Koning treffen de nodige voorzieningen.

Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden

Wet van 2 juli 1969, houdende regelen nopens de hygiëne en de veiligheid in zweminrichtingen

Artikel 11

- 1 Indien de omstandigheden met betrekking tot een badinrichting of een andere plaats die wordt gebruikt voor het zwemmen, daartoe uit het oogpunt van hygiëne of veiligheid van de bezoekers aanleiding geven, kunnen Gedeputeerde Staten de houder van de inrichting gelasten deze te sluiten, onderscheidenlijk een zwemverbod instellen.
- 2 Ingeval voor de gezondheid of de veiligheid van de bezoekers onmiddellijk gevaar dreigt, kan de bevoegdheid, omschreven in het eerste lid, worden uitgeoefend door Onze commissaris in de provincie.
- 3 Met betrekking tot de op grond van artikel 10b geïntariseerde plaatsen wordt bij algemene maatregel van bestuur bepaald dat binnen een daarbij te stellen termijn aan het eerste lid toepassing moet worden gegeven indien niet wordt voldaan aan bij die maatregel gestelde eisen betreffende de hoedanigheid van het zwem- en badwater.
- 4 Onze Minister kan op verzoek van Gedeputeerde Staten de in het derde lid bedoelde termijn voor de in hun provincie gelegen geïntariseerde plaatsen of een deel daarvan tot een door hem te bepalen tijdstip verlengen indien naar zijn oordeel op grond van de plannen, bedoeld in de artikelen 5 en 7 van de Wet op de waterhuishouding, is te verwachten dat het zwem- en badwater op die plaatsen op het aangegeven tijdstip aan de eisen, bedoeld in het derde lid, zal voldoen.
- 5 Indien vanwege het gevaar voor de verspreiding van een infectieziekte als bedoeld in artikel 2 van de Infectieziektenwet een besluit krachtens het eerste of tweede lid wordt overwogen, wordt voorafgaande aan dat besluit het advies ingewonnen van de desbetreffende directeur als bedoeld in de Infectieziektenwet.

Artikel 11a

- 1 Een krachtens artikel 11, eerste of tweede lid, gegeven last of gesteld verbod wordt, al dan niet op verzoek van de rechthebbende, opgeheven onderscheidenlijk ingetrokken zodra een wijziging van de omstandigheden dat mogelijk maakt.
- 2 Van een besluit, genomen krachtens artikel 11, eerste of tweede lid, of krachtens het eerste lid, wordt mededeling gedaan aan de inspecteur en aan burgemeester en wethouders.
- 3 Een besluit krachtens het eerste lid treedt eerst in werking zodra het onherroepelijk is geworden.

Artikel 12

- 1 De inspecteur kan Gedeputeerde Staten, onderscheidenlijk Onze commissaris, verzoeken aan artikel 11, eerste of tweede lid, toepassing te geven.
- 2 Gedeputeerde Staten, onderscheidenlijk Onze commissaris beslissen binnen twee weken, onderscheidenlijk vierentwintig uur na ontvangst van een verzoek als bedoeld in artikel 11a, eerste lid, of als bedoeld in het eerste lid.
- 3 Indien artikel 11, eerste of tweede lid, op verzoek van de inspecteur is toegepast, horen Gedeputeerde Staten, onderscheidenlijk Onze commissaris de inspecteur alvorens een besluit krachtens artikel 11a, eerste lid, te nemen.

Artikel 13

- 1 Van een besluit krachtens artikel 11, eerste of tweede lid, en van een besluit tot weigering van toepassing van artikel 11a, eerste lid, kan de rechthebbende in beroep komen bij Onze Minister.

- 2 Van een besluit krachtens artikel 11a, eerste lid, kan de inspecteur in beroep komen bij Onze Minister. In afwijking van artikel 6:7 van de Algemene wet bestuursrecht bedraagt de termijn voor het instellen van beroep door de inspecteur drie dagen.
- 3 Van een besluit tot afwijzing van een door de inspecteur krachtens artikel 12, eerste lid, gedaan verzoek kan deze binnen drie dagen nadat het hem is medegedeeld in beroep komen bij Onze Minister.
- 4 In afwijking van artikel 7:24 van de Algemene wet bestuursrecht beslist Onze Minister binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift.
- 5 Onverminderd afdeling 7.3 van de Algemene wet bestuursrecht hoort Onze Minister, alvorens te beslissen, de inspecteur en burgemeester en wethouders. Hij doet aan hen mededeling van zijn besluit.

Kernenergiewet

Wet van 21 februari 1963, houdende regelen met betrekking tot de vrijmaking van kernenergie en de aanwending van radioactieve stoffen en ioniserende stralen uitzendende toestellen

Hoofdstuk VI Bepalingen met betrekking tot interventie bij ongevallen of langdurige blootstellingen alsmede de voorbereiding daarop

Afdeling 1 Inleidende bepalingen

Artikel 38

Voor de toepassing van dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a Onze Minister: Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
- b ongeval: gebeurtenis
 - 1° als gevolg waarvan straling vrijkomt of dreigt vrij te komen die tot een verhoogd risico leidt of kan leiden voor mens of milieu, of
 - 2° die ter voorkoming of vermindering van een verhoogd stralingsrisico voor mens of milieu een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines vergt;
- c categorie A-object:
 - 1° een inrichting als bedoeld in artikel 15, onder b , met uitzondering van een inrichting waarin uitsluitend splijtstoffen worden opgeslagen of verwerkt, alsmede een inrichting voor uraniumverrijking,
 - 2° een ruimtevaartuig of een vervoermiddel met een uitrusting als bedoeld in artikel 15, onder c ,
 - 3° inrichtingen als bedoeld in artikel 15, onder b , uitrustingen als bedoeld in artikel 15, onder c , alsmede inrichtingen of vervoermiddelen waarin of waarmee handelingen worden verricht als bedoeld in artikel 15, onder a , met betrekking tot splijtstoffen of ertsen voor zover bestemd voor of in gebruik bij de Nederlandse krijgsmacht of bij de krijgsmacht van een bondgenootschappelijke mogendheid, of
 - 4° een met een object als bedoeld onder 1° tot en met 3° en onder d vergelijkbaar object buiten Nederland;
- d categorie B-object:
 - 1° een inrichting voor uraniumverrijking,
 - 2° een inrichting waarin uitsluitend splijtstoffen of radioactieve stoffen worden opgeslagen of verwerkt,
 - 3° een inrichting waarin radioactieve stoffen kunnen worden bereid of toegepast,
 - 4° een inrichting waarin zich toestellen bevinden,
 - 5° een vervoermiddel waarin zich splijtstoffen of ertsen bevinden, of
 - 6° een vervoermiddel waarin zich radioactieve stoffen of toestellen bevinden;
- e radiologische noodsituatie: een situatie die een dringend optreden vereist om mensen, dieren, planten en goederen tegen blootstelling aan ioniserende straling te beschermen;
- f interventie: een verrichting, bestaande uit het treffen van maatregelen bij stralingsbronnen, stralingsroutes en mensen, dieren, planten en goederen, ter voorkoming of vermindering van de blootstelling aan ioniserende straling van mensen, dieren, planten en goederen ten gevolge van:
 - 1° een radiologische noodsituatie, of
 - 2° een langdurige blootstelling tengevolge van een radiologische noodsituatie of een handeling of werkzaamheid met splijtstoffen, radioactieve stoffen of toestellen die in het verleden heeft plaatsgevonden.

Artikel 38a

- 1 Onze Minister en Onze Minister wie het aangaat zijn verantwoordelijk voor de voorbereiding van interventies en voor de coördinatie en uitvoering daarvan. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen omtrent deze voorbereiding, uitvoering en coördinatie regels worden gesteld.
- 2 De voordracht tot vaststelling, wijziging of intrekking van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het eerste lid wordt gedaan door Onze Minister en Onze Minister wie het aangaat.

Artikel 39

- 1 Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zich een ongeval voordoet met een categorie A- of B-object is verplicht dit terstond te melden aan de burgemeester van de gemeente, waar hij zich bevindt.
- 2 De burgemeester geeft van de gedane melding onverwijld kennis aan Onze Minister.
- 3 De exploitant van een inrichting als bedoeld in artikel 15, onder b , verschaft de burgemeester, al of niet op diens verzoek, onverwijld alle informatie die bij de uitoefening van diens taak nodig is.

Afdeling 2 Organisatie en coördinatie

Artikel 40

- 1 Onze Minister en Onze Minister wie het aangaat, zijn verantwoordelijk voor de voorbereiding van de organisatie ten behoeve van een doelmatige bestrijding van ongevallen binnen of buiten Nederland met categorie A-objecten en voor de coördinatie van die bestrijding. Zij bevorderen voorts in het bijzonder het houden van oefeningen en de totstandkoming van afspraken, die nodig zijn voor een doelmatige bestrijding van deze ongevallen.
- 2 Burgemeester en wethouders zijn verantwoordelijk voor de voorbereiding van de organisatie ten behoeve van een doelmatige bestrijding van ongevallen met categorie B-objecten. De burgemeester is verantwoordelijk voor de coördinatie van die bestrijding.

Artikel 41

De voorbereiding door provincies en gemeenten van de bestrijding van ongevallen met categorie A-objecten en categorie B-objecten geschiedt overeenkomstig de bepalingen van Hoofdstuk II van de Wet rampen en zware ongevallen.

Artikel 42

- 1 Onze Minister kan, na overleg met Onze Minister wie het aangaat, gelet op de meer dan plaatselijke betekenis van een ongeval met een categorie B-object, zoveel mogelijk na overleg met de burgemeester van de gemeente waar zich dat ongeval heeft voorgedaan en de commissaris van de Koning, besluiten dat een ongeval met een categorie B-object wordt bestreden als een ongeval met een categorie A-object.
- 2 De burgemeester van de gemeente waar zich dat ongeval heeft voorgedaan, of de commissaris van de Koning kan Onze Minister verzoeken gebruik te maken van de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid.

Afdeling 3 Informatieverstrekking

Artikel 43a

- 1 Onze Minister en Onze Minister wie het aangaat, dragen er zorg voor dat de bevolking die wordt getroffen door een ongeval met een categorie A-object of door een ongeval met een categorie B-object dat krachtens artikel 42 als een ongeval met een categorie A-object wordt bestreden, onverwijld en bij herhaling doelmatige

informatie wordt verstrekt over de te volgen gedragslijn en de maatregelen die zijn getroffen ter bestrijding van dat ongeval, daaronder begrepen maatregelen ter bescherming van de gezondheid.

- 2 De in het eerste lid bedoelde informatie heeft in ieder geval betrekking op:
 - a het ongeval, met name over de oorzaak, de omvang en de te verwachten gevolgen voor mens en milieu, alsmede over het te verwachten verloop van het ongeval;
 - b de wijze waarop de bevolking wordt gewaarschuwd, op de hoogte gehouden en beschermd;
 - c instructies aan de bevolking die afhankelijk van de aard van het ongeval betrekking kunnen hebben op onder meer het gebruik van verontreinigde levensmiddelen, de hygiëne en ontsmetting, het verblijf binnenshuis, distributie en gebruik van beschermende stoffen en evacuatie;
 - d de diensten of personen bij wie nadere informatie kan worden ingewonnen.

Artikel 44

Onze Minister, Onze Minister wie het aangaat, en de burgemeester dragen er zorg voor dat de personen werkzaam bij diensten of organisaties die kunnen worden ingeschakeld bij de bestrijding van een ongeval met een categorie A-object of van een ongeval met een categorie B-object dat krachtens artikel 42 als een ongeval met een categorie A-object wordt bestreden, regelmatig worden geïnformeerd over de tot deze categorie behorende ongevallen, over de risico's die zij bij de uitvoering van hun taak lopen, en over de daarbij te nemen voorzorgsmaatregelen.

Artikel 45

- 1 De verstrekking van informatie aan de bevolking en aan personen die bij de bestrijding van een ongeval met een categorie B-object zijn betrokken, geschiedt overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de Hoofdstukken II en III van de Wet rampen en zware ongevallen.
- 2 Burgemeester en wethouders dragen er zorg voor dat de door hen verstrekte informatie in overeenstemming is met de informatie, bedoeld in artikel 43, tweede lid, onder a en b.

Afdeling 4 Regels en maatregelen bij een ongeval met een categorie A- of een categorie B-object

Artikel 46

- 1 Indien zich een ongeval voordoet met een categorie A-object of met een categorie B-object dat krachtens artikel 42 als een ongeval met een A-object wordt bestreden, stelt Onze Minister wie het aangaat, regels of treft hij maatregelen, zo nodig met behulp van de sterke arm, om de gevolgen van dat ongeval zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
- 2 De in het eerste lid bedoelde regels en maatregelen kunnen onder meer betrekking hebben op:
 - a de toegang van mensen, dieren, planten of goederen tot het verontreinigde gebied,
 - b het verblijf binnenshuis van mens en dier,
 - c het brengen van mensen, dieren, planten of goederen binnen het verontreinigde gebied naar elders binnen of buiten het verontreinigde gebied,
 - d het uitwendig ontsmetten en het behandelen van inwendige besmetting van mensen, alsmede het verstrekken van beschermende stoffen aan mensen,
 - e het in verband met stralingsgevaar onderwerpen van personen of dieren aan een geneeskundig of veterinair onderzoek,
 - f het begraven, verbranden, bewaren, behandelen of vervoeren van lijken van personen, die mogelijk radioactief besmet zijn,

- g het in beslag nemen of het vernietigen van dieren, planten en goederen, die mogelijk radioactief besmet zijn,
 - h het ontsmetten van dieren of goederen,
 - i het versnellen van de afvoer of het doorspoelen van verontreinigd oppervlaktewater,
 - j het beschermen van oppervlaktewater en de drinkwatervoorziening,
 - k het onttrekken van primair slib aan het slibverwerkingsproces, of het verbieden of beperken van het gebruik van oppervlaktewater, en
 - l het telen en oogsten van land- en tuinbouwproducten, het sluiten van kassen, het weiden, vangen en slachten van dieren en het vissen.
- 3 Onze Minister wie het aangaat, stelt geen regels en treft geen maatregelen dan na overleg met Onze Minister alsmede met de burgemeester en de commissaris van de Koning, die hierbij in het bijzonder betrokken zijn, tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet.

Artikel 47

- 1 Indien zich een ongeval voordoet met een categorie A-object, als bedoeld in artikel 38, onderdeel c, onder 1° of 2°, kan Onze Minister degene die het daarbij betrokken object onder zijn beheer heeft, bij beschikking bevelen de maatregelen te nemen die naar zijn oordeel nodig zijn om de gevolgen van dat ongeval zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken.
- 2 Tot de in het eerste lid bedoelde maatregelen kunnen behoren het stilleggen van de betrokken inrichting, het buiten werking stellen van de betrokken uitrusting of het beëindigen van het verblijf van het betrokken voermiddel in Nederland.
- 3 Indien de gevolgen van het ongeval zich waarschijnlijk zullen beperken tot de veiligheid binnen de betrokken inrichting, worden de in het eerste lid bedoelde bevelen gegeven door Onze Minister en Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid tezamen.
- 4 De burgemeester van de gemeente waar zich het ongeval heeft voorgedaan kan Onze Minister, onderscheidenlijk Onze Minister en Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, verzoeken gebruik te maken van de bevoegdheid, bedoeld in het eerste onderscheidenlijk derde lid. Op dit verzoek wordt zo spoedig mogelijk beschikt.
- 5 Van een krachtens het eerste lid vastgestelde beschikking wordt mededeling gedaan door toezending van een afschrift aan de burgemeester van de gemeente, waar zich het ongeval heeft voorgedaan.

Artikel 48

- 1 Indien zich een ongeval voordoet met een categorie A-object, als bedoeld in artikel 38, onderdeel c, onder 3°, kan Onze Minister van Defensie, in overeenstemming met Onze Minister en Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, degene die het daarbij betrokken object onder zijn beheer heeft, bij beschikking bevelen de maatregelen te nemen die naar zijn oordeel nodig zijn om de gevolgen van dat ongeval zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken. Artikel 47, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.
- 2 De burgemeester van de gemeente waar zich het ongeval heeft voorgedaan, kan Onze Minister van Defensie verzoeken gebruik te maken van de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid. Op dit verzoek wordt zo spoedig mogelijk beschikt.
3. Artikel 47, vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 49

- 1 De commissaris van de Koning, de burgemeester en het dagelijks bestuur van het waterschap en van andere openbare lichamen verlenen, op verzoek van Onze Minister wie het aangaat, medewerking aan de uitvoering of handhaving van de in artikel 46, eerste lid, bedoelde regels en maatregelen.
- 2 Onze Minister wie het aangaat, geeft van de regels en maatregelen, bedoeld in artikel 46, eerste lid, onmiddellijk kennis aan de commissaris van de Koning, aan de burgemeester en, voor zover nodig, aan het dagelijks bestuur van het waterschap en van andere openbare lichamen.

Artikel 49a

- 1 Onze Minister wie het aangaat, trekt, zodra de omstandigheden dit toelaten, de regels in en beëindigt de getroffen maatregelen.
- 2 Indien de krachtens artikel 46, eerste lid, gestelde regels of getroffen maatregelen met onmiddellijke ingang in werking moeten treden of van kracht moeten worden, kan met het oog daarop, vooruitlopend op de gebruikelijke bekendmaking, bekendmaking plaatsvinden door middel van de locale, regionale of landelijke omroep.

Artikel 49b

- 1 De burgemeester van een gemeente kan naar aanleiding van een ongeval met een categorie A-object bij verordening voorschriften vaststellen of kan, zonodig met behulp van de sterke arm, maatregelen treffen om de gevolgen van dat ongeval zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De voorschriften en maatregelen kunnen onder meer betrekking hebben op de onderwerpen, bedoeld in artikel 46, tweede lid.
- 2 De burgemeester deelt de voorschriften of maatregelen die hij krachtens het eerste lid heeft vastgesteld of getroffen, onmiddellijk mee aan Onze Minister, Onze Minister wie het aangaat, en de commissaris van de Koning.
- 3 De burgemeester trekt de door hem vastgestelde voorschriften in en beëindigt de door hem getroffen maatregelen, zodra Onze Minister wie het aangaat, overeenkomstige regels stelt of overeenkomstige maatregelen treft krachtens artikel 46, eerste lid, of aan de burgemeester meedeelt dat de door deze vastgestelde voorschriften moeten worden ingetrokken of de door hem getroffen maatregelen moeten worden beëindigd. Onze Minister wie het aangaat, handelt hierbij voor zover mogelijk in overleg met de burgemeester.
4. Artikel 49a is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 49c

De burgemeester deelt de bevelen en algemeen verbindende voorschriften die hij op grond van de artikelen 173 en 175 onderscheidenlijk 176 van de Gemeentewet bij een ongeval met een categorie B-object heeft gegeven, onmiddellijk mee aan Onze Minister, Onze Minister wie het aangaat, en aan de commissaris van de Koning.

Artikel 49d

- 1 Indien zich een ongeval voordoet met een categorie B-object, treft de beheerder van het oppervlaktewater maatregelen, zonodig met behulp van de sterke arm, die naar zijn oordeel nodig zijn om de gevolgen voor het oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
- 2 De in het eerste lid bedoelde maatregelen kunnen in ieder geval betrekking hebben op:
 - a het versnellen van de afvoer of het doorspoelen van verontreinigd oppervlaktewater,
 - b het beschermen van oppervlaktewater en de drinkwatervoorziening, en
 - c het onttrekken van primair slib aan het slibverwerkingsproces, of het verbieden of beperken van het gebruik van oppervlaktewater.
- 3 De artikelen 49a, 49b, derde lid, en 49c zijn van overeenkomstige toepassing.

Wet inzake de Luchtverontreiniging

Wet van 26 november 1970, houdende regelen in het belang van het voorkomen of beperken van luchtverontreiniging

Artikel 1

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt verstaan onder:

- luchtverontreiniging: de aanwezigheid in de buitenlucht van verontreinigende stoffen;
- verontreinigende stoffen: vaste, vloeibare of gasvormige stoffen, niet zijnde splijtstoffen, ertsen of radioactieve stoffen in de zin van de Kernenergiewet (*Stb.* 1963, 82), die in de lucht, op zichzelf dan wel tezamen of in verbinding met andere stoffen, hetzij nadeel voor de gezondheid van de mens of hinder voor de mens kunnen opleveren, hetzij schade kunnen toebrengen aan dieren, planten of goederen;
- brandstof: een stof - met inbegrip van alle daaraan toegevoegde stoffen - dienende voor verbranding met het doel de daarbij ontstane energie te benutten, bij welke verbranding verontreinigende stoffen in de buitenlucht kunnen geraken;
- toestel: een toestel of met een toestel uitgerust vervoermiddel van waaruit verontreinigende stoffen in de buitenlucht kunnen geraken, een en ander - voorzover dit bij algemene maatregel van bestuur is bepaald - met inbegrip van de daaraan verbonden uitlaatleidingen;
- vervoermiddel: een vaartuig, rij- of voertuig of luchtvaartuig;
- verontreinigende handeling: gedraging waardoor één of meer verontreinigende stoffen in de buitenlucht kunnen geraken, die niet voortvloeit uit het normale gebruik van een toestel of brandstof en niet wordt verricht in een inrichting waarvoor een vergunning krachtens de Wet milieubeheer vereist is;
- Onze Minister: Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
- inspecteur: als zodanig bij besluit van Onze Minister aangewezen ambtenaar.

Hoofdstuk V Voorzieningen in het geval van bijzondere omstandigheden

Artikel 43

- 1 Onze commissaris in de provincie waar een inrichting geheel of in hoofdzaak is gelegen, een toestel zich bevindt of een verontreinigende handeling wordt verricht, kan, indien naar zijn oordeel door die inrichting, door een deel van die inrichting, door dat toestel of door die verontreinigende handeling de lucht zodanig is of dreigt te worden verontreinigd dat aanmerkelijk gevaar voor de gezondheid, onduldbare hinder of ernstige schade te duchten is, en het treffen van een andere voorziening niet kan worden afgewacht, de betrokkene bevelen de inrichting of het desbetreffende deel van de inrichting te sluiten, het toestel buiten werking te stellen, onderscheidenlijk de handeling te staken.
- 2 Bij het geven van een zodanig bevel wordt het tijdstip bepaald, waarop ten aanzien van dat bevel de verplichting ingaat.
- 3 Onze commissaris in de provincie geeft aan het eerste lid geen toepassing zonder aan de betrokkene de gelegenheid te hebben geboden binnen een daartoe te stellen termijn de oorzaak van de verontreiniging weg te nemen, tenzij naar zijn oordeel de geboden spoed zich daartegen verzet.

Artikel 44

De burgemeester van een gemeente waar zich de luchtverontreiniging voordoet, en de inspecteur kunnen Onze commissaris in de provincie verzoeken aan artikel 43, eerste lid, toepassing te geven.

Artikel 45

- 1 Onze commissaris in de provincie geeft - tenzij naar zijn oordeel de geboden spoed zich daartegen verzet - aan artikel 43, eerste lid, geen toepassing en beslist niet op een verzoek als bedoeld in artikel 44 zonder aan de burgemeester van de gemeente waar de inrichting geheel of gedeeltelijk is gelegen of het toestel zich bevindt, dan wel de verontreinigende handeling wordt verricht, en de inspecteur de gelegenheid te hebben geboden hem ter zake van advies te dienen.
- 2 Indien een der in het eerste lid genoemde organen een verzoek als bedoeld in artikel 44 heeft gedaan, geldt te zijnen aanzien het eerste lid niet.

Artikel 46

- 1 De inhoud van een krachtens artikel 43, eerste lid, genomen besluit wordt onverwijld aan de betrokkene, alsmede aan de in artikel 45, eerste lid, bedoelde burgemeester medegedeeld. Van het besluit wordt mededeling gedaan aan de burgemeester en aan de inspecteur.
- 2 Van het besluit, houdende de beslissing op een verzoek als bedoeld in artikel 44, wordt mededeling gedaan aan de in artikel 44 genoemde organen die het verzoek niet hebben gedaan.

Artikel 47

- 1 Een krachtens artikel 43, eerste lid, genomen besluit vervalt twee weken na het tijdstip waarop het in werking is getreden.
- 2 Onze commissaris in de provincie kan de in het eerste lid bedoelde termijn bekorten of telkens met ten hoogste een week verlengen.
- 3 Met betrekking tot een besluit krachtens het tweede lid is artikel 46, eerste lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 48

- 1 In geval van bijzondere omstandigheden van tijdelijke aard, die naar zijn oordeel zodanige voorziening in het belang van de openbare gezondheid dringend noodzakelijk maken, kan Onze commissaris in de provincie algemene voorschriften geven met betrekking tot inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigende handelingen.
- 2 Hiertoe kunnen behoren:
 - a een geheel of gedeeltelijk verbod een inrichting, deel van een inrichting of toestel, behorende tot een bij het besluit aangewezen categorie, in werking te hebben;
 - b een geheel of gedeeltelijk verbod een brandstof, behorende tot een bij het besluit aangewezen categorie, te gebruiken.
- 3 Wanneer bijzondere omstandigheden als bedoeld in het eerste lid, op korte termijn zijn te verwachten en voorts wanneer deze zijn aangebroken, laat Onze commissaris hiervan mededeling doen door middel van radio en televisie of op een andere door Gedeputeerde Staten te bepalen wijze. Zonodig laat hij deze mededeling vergezeld gaan van aanbevelingen voor door veroorzakers van luchtverontreiniging of door de bevolking te nemen maatregelen.

Artikel 49

De burgemeester van elk der betrokken gemeenten en de inspecteur kunnen Onze commissaris in de provincie verzoeken toepassing te geven aan artikel 48, eerste en derde lid.

Artikel 50

- 1 Onze commissaris in de provincie geeft aan artikel 48, eerste of derde lid, geen toepassing zonder aan de inspecteur de gelegenheid te hebben geboden hem ter zake van advies te dienen, tenzij naar zijn oordeel de geboden spoed zich daartegen verzet.
- 2 Het eerste lid geldt niet indien de inspecteur een verzoek als bedoeld in artikel 49 heeft gedaan.

Artikel 51

- 1 Een krachtens artikel 48, eerste lid, vastgesteld besluit vervalt, behoudens eerdere intrekking, 48 uur na zijn in werking treden. Deze termijn kan door Gedeputeerde Staten telkens voor ten hoogste 48 uur worden verlengd.
- 2 Zodra de omstandigheden op grond waarvan toepassing is gegeven aan artikel 48, eerste lid, tussentijds hebben opgehouden te bestaan, trekt Onze commissaris in de provincie de krachtens dat lid gegeven voorschriften in.
- 3 Ten aanzien van de verlenging en de intrekking, bedoeld in de voorgaande leden, zijn de artikelen 49 en 50 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 52

Een krachtens artikel 48, eerste lid, of 51, eerste of tweede lid, vastgesteld besluit wordt terstond door middel van radio en televisie bekend gemaakt en kan onmiddellijk daarna in werking treden. Van het besluit wordt vervolgens zo spoedig mogelijk mededeling gedaan in de *Staatscourant* en zo nodig in een of meer dag- of nieuwsbladen onder vermelding van het tijdstip van de bekendmaking daarvan.

Artikel 53

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen omtrent de uitoefening van de in de artikelen 43 en 48 t/m 52 vervatte bevoegdheden nadere regelen worden gesteld. Tot deze regelen kunnen behoren regelen die aangeven hoe toepassing dient te worden gegeven aan artikel 43 of artikel 48 bij een overschrijding van alarmdrempels, gesteld krachtens artikel 5.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer of bij een dreigende overschrijding daarvan.

Wet Milieubeheer

Milieu Wet van 13 juni 1979, houdende regelen met betrekking tot een aantal algemene onderwerpen op het gebied van de milieuhygiëne

Hoofdstuk 17 Maatregelen in bijzondere omstandigheden

Artikel 17.1

Indien zich in een inrichting een ongewoon voorval voordoet of heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, treft degene die de inrichting drijft, onmiddellijk de maatregelen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verlangd, om de gevolgen van die gebeurtenis te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken.

Artikel 17.2

- 1 Degene die een inrichting drijft, waarin zich een voorval, als bedoeld in artikel 17.1, voordoet of heeft voorgedaan, meldt dat voorval zo spoedig mogelijk aan het bestuursorgaan dat bevoegd is een vergunning krachtens artikel 8.1 voor een inrichting te verlenen, dan wel ingevolge artikel 8.41, tweede lid, onder a, het orgaan is waaraan de melding wordt gericht.
- 2 Hij verstrekt dat bestuursorgaan tevens, zodra zij bekend zijn, de gegevens met betrekking tot:
 - a de oorzaken van het voorval en de omstandigheden waaronder het voorval zich heeft voorgedaan;
 - b de ten gevolge van het voorval vrijgekomen stoffen, alsmede hun eigenschappen;
 - c andere gegevens die van belang zijn om de aard en de ernst van de gevolgen voor het milieu van het voorval te kunnen beoordelen;
 - d de maatregelen die zijn genomen of worden overwogen om de gevolgen van het voorval te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken;
 - e de maatregelen die worden overwogen om te voorkomen dat een zodanig voorval zich nogmaals kan voordoen.
- 3 Het bestuursorgaan dat een melding als bedoeld in het eerste of tweede lid ontvangt, geeft van die melding en de daarbij verstrekte gegevens onverwijld kennis aan:
 - a de burgemeesters van de betrokken gemeenten;
 - b de inspecteur;
 - c de commissarissen van de Koningin in de betrokken provincies in de gevallen dat de gevolgen van het voorval zich voordoen dan wel kunnen voordoen buiten de grenzen van de gemeente waar de inrichting geheel of in hoofdzaak is gelegen;
 - d Gedeputeerde Staten van de betrokken provincie in de gevallen dat het voorval verontreiniging of aantasting van de bodem tot gevolg heeft;
 - e andere bestuursorganen of overheidsdiensten, die direct belang hebben bij een onverwijld mededeling.

Artikel 17.3

Het bevoegd gezag ziet er op toe dat de nodige gegevens worden verzameld om een ongewoon voorval, als bedoeld in artikel 17.1, te analyseren en de oorzaken ervan te achterhalen. Om herhaling te voorkomen wijzigt het zonodig de vergunning met toepassing van de artikelen 8.22 of 8.23, of doet het zo mogelijk daarop gerichte aanbevelingen.

Artikel 17.4

- 1 Indien dat door een ongewoon voorval nodig is, kunnen in het belang van de bescherming van het milieu een of meer van de volgende verplichtingen of het volgende verbod worden opgelegd aan degene bij wie afvalstoffen ontstaan of aanwezig zijn, die zijn aangewezen in de daartoe strekkende beschikking:
 - a een verplichting die afvalstoffen te scheiden en – mede van andere stoffen en afvalstoffen – gescheiden te houden;
 - b een verplichting die afvalstoffen gescheiden af te geven, wanneer zij zich daarvan ontdoen;
 - c een verplichting die afvalstoffen ter plaatse waar zij zijn ontstaan, op een bij de beschikking aangegeven wijze nuttig toe te passen of te verwijderen;
 - d een verbod die afvalstoffen langer onder zich te houden dan gedurende een bij de beschikking aangegeven termijn;
 - e een verplichting die afvalstoffen af te geven aan een persoon behorende tot een bij de beschikking aangegeven categorie, of te brengen naar een daartoe aangewezen plaats
- 2 Een verplichting of verbod als bedoeld in het eerste lid, kan worden opgelegd:
 - a voor zover de verplichting of het verbod betrekking heeft op een inrichting: door het bestuursorgaan dat ingevolge artikel 8.2 van deze wet het bevoegd gezag is ten aanzien van de vergunning voor de inrichting, of, indien voor de inrichting regels gelden krachtens artikel 8.40, aan het bestuursorgaan waaraan een melding als bedoeld in artikel 8.41, eerste lid, met betrekking tot die inrichting zou moeten worden gedaan;
 - b in andere gevallen: door Gedeputeerde Staten.
- 3 Het bestuursorgaan, bedoeld in het tweede lid, kan bij zijn beschikking aangeven binnen welke termijn en op welke wijze de verplichting moet worden uitgevoerd.

Artikel 17.5

- 1 Onze Minister kan het bevoegde bestuursorgaan verzoeken binnen een door hem aangegeven termijn
 - a op de daarbij aangegeven wijze toepassing te geven aan artikel 17.4, eerste lid
 - b in verband daarmee een voor de betrokkene krachtens hoofdstuk 8 geldende vergunning te wijzigen.
- 2 Indien de geboden spoed een zodanig verzoek niet toelaat of het bevoegde bestuursorgaan niet binnen de aangegeven termijn aan het verzoek gevolg heeft gegeven, geeft Onze Minister toepassing aan artikel 17.4, eerste lid, onderscheidenlijk wijzigt hij de vergunning.

Politiewet

Wet van 9 december 1993, tot vaststelling van een nieuwe Politiewet

Artikel 16

- 1 De commissaris van de Koning geeft, indien een ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis dan wel ernstige vrees voor het ontstaan van zodanige ordeverstoring zulks noodzakelijk maakt, de burgemeesters in de provincie zoveel mogelijk na overleg met hen, de nodige aanwijzingen met betrekking tot het door hen ter handhaving van de openbare orde te voeren beleid.
- 2 Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geeft de commissarissen van de Koning en de burgemeesters, zoveel mogelijk na overleg met hen, de nodige aanwijzingen met betrekking tot het door hen ter handhaving van de openbare orde te voeren beleid, indien door een ordeverstoring de veiligheid van de Staat in gevaar komt, of de betrekkingen van Nederland met andere mogendheden, dan wel zwaarwegende belangen van de samenleving, kunnen worden geschaad. Gelijke bevoegdheid heeft Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties indien ernstige vrees voor het ontstaan van een zodanige ordeverstoring bestaat.
- 3 De in het eerste en tweede lid bedoelde aanwijzingen worden zo enigszins mogelijk schriftelijk gegeven.
- 4 De in het tweede lid bedoelde aanwijzingen aan de burgemeesters worden zoveel mogelijk gegeven door tussenkomst van de commissaris van de Koning. Indien dit niet mogelijk is, wordt hij zo spoedig mogelijk daarvan in kennis gesteld.

Artikel 17

- 1 Ten behoeve van de toepassing van artikel 16 verstrekken de burgemeesters, de commissarissen van de Koning en Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties elkaar de gewenste inlichtingen. (NB dit artikel wordt gewijzigd)
- 2 Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan regels geven ter uitvoering van het eerste lid

Artikel 54

- 1 Behoeft een regionaal politiekorps bijstand van andere politiekorpsen voor de handhaving van de openbare orde, dan richt de korpsbeheerder op aanvraag van de burgemeester een verzoek daartoe aan de commissaris van de Koning.
- 2 De commissaris van de Koning pleegt alvorens te beslissen overleg met de korpsbeheerders die de bijstand moeten verlenen en met het College. De korpsbeheerders verlenen de gevraagde bijstand.
- 3 Als het voor de commissaris van de Koning niet mogelijk met de in zijn ambtsgebied beschikbare politie aan een aanvraag van een korpsbeheerder om bijstand te voldoen, dan geeft hij daarvan kennis aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze verstrekt alsdan, door tussenkomst van de betrokken commissarissen van de Koning, de nodige opdrachten aan de betrokken korpsbeheerders van regionale politiekorpsen en stelt Onze Minister van Justitie daarvan in kennis. Indien bijstand van het Korps landelijke politiediensten nodig is, treft Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de nodige voorzieningen en stelt Onze Minister van Justitie en de commissaris van de Koning daarvan in kennis.
- 4 Van beslissingen als bedoeld in het tweede lid worden Onze Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie zo spoedig mogelijk in kennis gesteld.

Artikel 55

Indien de commissaris van de Koning onderscheidenlijk Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn bevoegdheid, bedoeld in artikel 16, eerste onderscheidenlijk tweede lid, uitoefent, kan hij in afwijking van artikel 54 voorzien in de bijstand aan regionale politiekorpsen of onderdelen daarvan.

Artikel 56

- 1 Behoeft een regionaal politiekorps bijstand van andere politiekorpsen voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel voor het verrichten van taken ten dienste van de justitie, dan richt de korpsbeheerder op aanvraag van de officier van justitie een verzoek daartoe aan het College van procureurs-generaal.
- 2 Het College van procureurs-generaal pleegt alvorens te beslissen overleg met de korpsbeheerders die de bijstand moeten verlenen en met de betrokken commissaris van de Koning. De korpsbeheerders verlenen de gevraagde bijstand. Indien bijstand van het Korps landelijke politiediensten nodig is, brengt het College van procureurs-generaal de aanvraag van de korpsbeheerder om bijstand ter kennis van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die de nodige voorzieningen treft en het College van procureurs-generaal daarvan in kennis stelt.
- 3 Van beslissingen als bedoeld in het tweede lid worden Onze Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zo spoedig mogelijk in kennis gesteld.

Artikel 57

- 1 Behoeft het Korps landelijke politiediensten bijstand van regionale politiekorpsen voor de handhaving van de openbare orde, dan verstrekt Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op aanvraag van de burgemeester door tussenkomst van de betrokken commissarissen van de Koning, aan de betrokken korpsbeheerders de nodige opdrachten.
- 2 Behoeft het Korps landelijke politiediensten bijstand van regionale politiekorpsen voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel voor het verrichten van taken ten dienste van de justitie, dan richt Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op aanvraag van de officier van justitie een verzoek daartoe aan het College van procureurs-generaal dat alsdan aan de betrokken korpsbeheerders de nodige opdrachten verstrekt en Onze Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daarvan in kennis stelt.

Artikel 58

- 1 In bijzondere gevallen kan bijstand worden verleend door de Koninklijke marechaussee.
- 2 Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, indien het betreft bijstand ter handhaving van de openbare orde, onderscheidenlijk Onze Minister van Justitie, indien het betreft bijstand voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde dan wel voor het verrichten van taken ten dienste van de justitie, bepaalt, na overleg met Onze Minister van Defensie, of bijstand wordt verleend.
- 3 Indien bijstand moet worden verleend, bepaalt Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onderscheidenlijk Onze Minister van Justitie in overeenstemming met Onze Minister van Defensie op welke wijze de bijstand wordt verleend.

Artikel 59

- 1 Kan ook op grond van artikel 58 niet in de behoefte aan bijstand ter handhaving van de openbare orde of bijstand voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel voor het verrichten van taken ten dienste van de justitie, worden voorzien, dan kan bijstand worden verleend door andere onderdelen van de krijgsmacht.
- 2 In dat geval bepaalt Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, onderscheidenlijk Onze Minister van Justitie, in overeenstemming met Onze Minister van Defensie op welke wijze de bijstand zal worden verleend. Daarbij worden tevens nadere regels of beleidsregels gegeven over de uitoefening van bevoegdheden krachtens deze wet.

Provinciewet

Wet van 10 september 1992, houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot provincies

Artikel 158

- 1 Gedeputeerde Staten zijn in ieder geval bevoegd:
 - a het dagelijks bestuur van de provincie te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet pr provinciale staten of de commissaris van de Koning hiermee zijn belast;
 - b beslissingen van provinciale staten voor te bereiden en uit te voeren, tenzij bij of krachtens de wet de commissaris hiermee is belast;
 - c regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van de provincie, met uitzondering van de organisatie van de griffie;
 - d ambtenaren, niet zijnde de griffier en de op de griffie werkzame ambtenaren, te benoemen, te schorsen en te ontslaan;
 - e tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de provincie te besluiten;
 - f te besluiten rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures namens de provincie of het provinciebestuur te voeren, of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij provinciale staten, voorzover het hen aangaat, in voorkomende gevallen anders beslissen;
 - g toezicht te houden op waterstaatswerken, voor zover niet bij de wet het toezicht aan anderen is opgedragen of de waterstaatswerken in beheer zijn bij het Rijk;
- (...).

Artikel 182

- 1 De commissaris is, volgens regels te stellen bij een door de regering gegeven ambtsinstructie, belast met:
 - a het bevorderen van de samenwerking tussen de in de provincie werkzame rijksambtenaren onderling en met het provinciebestuur, de gemeentebesturen en de waterschapsbesturen;
 - b het regelmatig bezoeken van de gemeenten in de provincie;
 - c het uitbrengen van adviezen aan de regering of aan Onze Ministers over andere onderwerpen dan die bedoeld in artikel 116, eerste lid;
 - d de coördinatie van de voorbereiding van de civiele verdediging door de in de provincie werkzame rijksambtenaren, het provinciebestuur, de gemeentebesturen en de waterschapsbesturen;
 - e de bewaring en registratie van aan hem gerichte stukken, verband houdende met zijn ambtsinstructie.
- 2 Bij de wet kan de commissaris, volgens regels te stellen bij de in het eerste lid bedoelde ambtsinstructie, worden belast met andere dan de in dat lid genoemde taken.
- 3 De ambtsinstructie wordt vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur. De voordracht wordt gedaan door of mede door Onze Minister.
- 4 Een krachtens het derde lid vastgestelde algemene maatregel van bestuur treedt niet eerder in werking dan twee maanden na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin hij is geplaatst. Van de plaatsing wordt onverwijld mededeling gedaan aan de beide kamers der Staten-Generaal.
- 5 De artikelen 79 en 179 zijn niet van toepassing op de uitvoering van de ambtsinstructie.

Waterstaatswet 1900

Wet van 10 november 1900, houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur

§ 17 Voorzieningen inzake voorbereiding op en optreden bij gevaar

Artikel 67

- 1 Voor de toepassing van deze paragraaf wordt verstaan onder:
 - a waterstaatswerken: oppervlaktewateren en waterkeringen, met inbegrip van de daartoe behorende kunstwerken en hetgeen verder naar hun aard daartoe behoort;
 - b gevaar: omstandigheden waaronder de goede staat van een of meer waterstaatswerken onmiddellijk en ernstig in het ongerede is of dreigt te komen;
 - c beheerder: Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, Gedeputeerde Staten, het dagelijks bestuur van een waterschap of burgemeester en wethouders, al naar gelang het betreft waterstaatswerken in beheer bij het Rijk, een provincie, een waterschap of een gemeente.
- 2 Deze paragraaf is niet van toepassing met betrekking tot de Noordzee, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Wet bestrijding ongevallen Noordzee.

Artikel 72

- 1 De beheerder is in geval van gevaar, en zolang de daardoor ontstane situatie zulks noodzakelijk maakt, bevoegd maatregelen te treffen die hij nodig oordeelt, zo nodig in afwijking van wettelijke voorschriften. Deze bevoegdheid geldt niet indien de maatregelen in strijd zouden komen met de Grondwet of enige internationaalrechtelijke verplichting.
- 2 Indien Gedeputeerde Staten beheerder zijn en de omstandigheden geen voorafgaande bijeenroeping van Gedeputeerde Staten gedogen, is Onze commissaris in de provincie bevoegd de in het eerste lid bedoelde maatregelen te treffen, zolang deze toestand voortduurt en totdat Gedeputeerde Staten van hun bevoegdheden gebruik maken.
- 3 De beheerder brengt, zodra de feitelijke omstandigheden op grond waarvan gebruik is gemaakt van de in het eerste of tweede lid bedoelde bevoegdheid zulks toelaten, de staat van zaken, indien mogelijk, zoveel mogelijk weer in overeenstemming met de staat, welke is voorgeschreven.
- 4 De beheerder draagt zorg voor een analyse van het optreden en verder handelen bij toepassing van het eerste tot en met het derde lid. Hij zendt in elk geval een exemplaar van deze analyse ter kennisneming aan Gedeputeerde Staten alsmede aan burgemeester en wethouders van de gemeenten waarbinnen de waterstaatswerken zijn gelegen. Indien Gedeputeerde Staten beheerder zijn, zenden zij een exemplaar van deze analyse tevens aan Onze Minister van Verkeer en Waterstaat.

Artikel 73

- 1 Indien de beheerder, niet zijnde Gedeputeerde Staten, toepassing heeft gegeven aan artikel 72, eerste lid, geeft hij hiervan onverwijld kennis aan Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten geven hiervan onverwijld kennis aan Onze Minister van Verkeer en Waterstaat met uitzondering van het geval waarin de kennisgeving van Onze Minister zelf afkomstig is.
- 2 Indien Gedeputeerde Staten of Onze commissaris in de provincie toepassing hebben gegeven aan artikel 72, eerste respectievelijk tweede lid, geven zij hiervan onverwijld kennis aan Onze Minister van Verkeer en Waterstaat.

Artikel 74

- 1 Indien burgemeester en wethouders of het dagelijks bestuur van een waterschap beheerder zijn en Gedeputeerde Staten van oordeel zijn dat ten onrechte niet of niet voldoende wordt opgetreden bij gevaar, kunnen zij de beheerder, zoveel mogelijk na overleg met hem, daartoe een opdracht geven. Indien de omstandigheden geen voorafgaande bijeenroeping van Gedeputeerde Staten gedogen, is Onze commissaris in de provincie bevoegd een opdracht te geven, zolang deze toestand voortduurt en totdat Gedeputeerde Staten van hun bevoegdheden gebruik maken.
- 2 Indien Gedeputeerde Staten beheerder zijn, kan Onze Minister van Verkeer en Waterstaat een opdracht als bedoeld in het eerste lid, geven.
- 3 Tenzij spoedeisende omstandigheden zich daartegen verzetten wordt een opdracht schriftelijk gegeven.
- 4 De opdracht geldt voor een daarbij te stellen termijn. Deze termijn kan telkens worden verlengd met een bij het verlengingsbesluit te stellen aanvullende termijn. Zodra de omstandigheden op grond waarvan toepassing is gegeven aan het eerste lid zulks toelaten, wordt de opdracht ingetrokken binnen de termijn waarvoor de opdracht geldt. De intrekking van een opdracht geschiedt schriftelijk.
- 5 Indien het dagelijks bestuur van een waterschap, waarvan het gebied in meer dan een provincie is gelegen de beheerder is, wordt een opdracht als bedoeld in het eerste lid, gegeven door Gedeputeerde Staten van de provincie of provincies, waaraan het toezicht op het waterschapsbestuur is opgedragen.
- 6 Indien Gedeputeerde Staten of Onze commissaris in de provincie van de in het eerste lid gegeven bevoegdheid gebruik hebben gemaakt, melden zij dit onverwijld aan provinciale staten en Onze Minister van Verkeer en Waterstaat.

Artikel 75

- 1 Indien naar het oordeel van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat door Gedeputeerde Staten of Onze commissaris in de provincie ten onrechte niet of niet voldoende gebruik gemaakt wordt van de in artikel 74, eerste lid, bedoelde bevoegdheid, kan Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, zo veel mogelijk na overleg met Gedeputeerde Staten of Onze commissaris in de provincie, een opdracht geven aan de desbetreffende beheerder.
- 2 Gedeputeerde Staten worden zo spoedig mogelijk van het geven van de opdracht op de hoogte gesteld.
- 3 Artikel 74, derde en vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
- 4 Indien de in het eerste lid genoemde opdracht zijn grond vindt in aanmerkelijke verslechtering van de kwaliteit van een oppervlaktewater, wordt deze, tenzij spoedeisende omstandigheden zich daartegen verzetten, gegeven in overeenstemming met Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.
- 5 Indien Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van de in het eerste lid gegeven bevoegdheid gebruik heeft gemaakt, meldt hij dit onverwijld aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Artikel 76

Indien een met toepassing van artikel 74, eerste lid, of 75, eerste lid, gegeven opdracht met zich brengt, dat door de beheerder bepaalde maatregelen worden getroffen en blijkt dat deze door de beheerder niet of niet naar behoren geschieden, zijn Gedeputeerde Staten onderscheidenlijk Onze Minister van Verkeer en Waterstaat bevoegd tot het treffen van maatregelen ten laste van de beheerder.

Artikel 77

- 1 Indien werkzaamheden die, al dan niet ter voldoening aan krachtens de artikelen 74 of 75 gegeven opdracht, door een beheerder zijn uitgevoerd, uitsluitend of mede hebben gestrekt ter behartiging van de belangen van een andere beheerder, kan aan laatstgenoemde beheerder de verplichting worden opgelegd tot betaling van een bedrag, ter gehele of gedeeltelijke vergoeding van de kosten van die uitvoering, te voldoen aan de beheerder die de werkzaamheden heeft uitgevoerd.
- 2 Het besluit tot het opleggen van de in het vorige lid omschreven verplichting en tot het bepalen van het bedrag daarvan, wordt genomen door Gedeputeerde Staten. Indien het betreft de kosten van werkzaamheden ter voldoening aan een opdracht, gegeven met toepassing van artikel 75, eerste lid, wordt het besluit genomen door Onze Minister van Verkeer en Waterstaat.

Artikel 78

- 1 Aan degene die ten gevolge van het treffen van maatregelen als bedoeld in artikel 72 of 76 schade lijdt of zal lijden, welke redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en waarvan de vergoeding niet of niet op andere wijze voldoende is verzekerd, wordt op diens verzoek door de beheerder onderscheidenlijk het bestuursorgaan die de maatregel heeft getroffen een schadevergoeding toegekend.
- 2 Deze schadevergoeding kan worden bepaald in geld of in andere vorm.
- 3 Indien het te vergoeden nadeel voortvloeit uit het treffen van maatregelen krachtens artikel 76, kan het bestuursorgaan dat de maatregelen heeft getroffen de schadevergoeding in rekening brengen bij de beheerder van de betreffende waterstaatswerken.

WRZO- Wet Rampen en Zware Ongevallen

Wet van 30 januari 1985, houdende regels inzake de rampenbestrijding en de voorbereiding daarop

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a Onze Minister: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- b ramp of zwaar ongeval: een gebeurtenis
 - 1° waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en
 - 2° waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.
- c brandweerregio: een regio als bedoeld in artikel 3 van de Brandweerwet 1985;
- d GHOR-regio: een intergemeentelijk samenwerkingsverband inzake de geneeskundige hulpverlening als bedoeld in artikel 3 van de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- e het regionale college: het regionale college als bedoeld in artikel 22 van de Politiewet 1993.

Artikel 6

- 1 De commissaris van de Koning stelt ten minste één maal per vier jaren een provinciaal coördinatieplan vast, waarin in ieder geval is opgenomen een schema met betrekking tot de leiding over en de gecoördineerde inzet van diensten en organisaties bij de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval op provinciaal niveau, alsmede gegevens over het verzoeken en verlenen van bijstand.
- 2 Het provinciaal coördinatieplan wordt tussentijds geactualiseerd, indien gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven.
- 3 Het provinciaal coördinatieplan wordt uiterlijk een maand na de vaststelling ter kennisneming aan Onze Minister, aan de burgemeesters in de provincie alsmede aan de bestuursorganen die binnen de provinciegrenzen zijn belast met aangelegenheden betreffende de waterstaatszorg gezonden.

Hoofdstuk III Taken en bevoegdheden bij de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval

Artikel 11

- 1 De burgemeester heeft het opperbevel in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. Degenen die aan de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval deelnemen, staan onder zijn bevel. Hij doet zich bijstaan door een door hem samengestelde gemeentelijke rampenstaf.
- 2 Degene die de leiding over de brandweer heeft, is tevens belast met de operationele leiding van de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval, tenzij de burgemeester een andere voorziening treft.

Artikel 11a

- 1 De burgemeester draagt er zorg voor dat de bevolking, de hoofdofficier van justitie, Onze commissaris in de provincie, en Onze Minister op passende wijze informatie wordt verschaft over de oorsprong, de omvang en de gevolgen van een ramp die of een zwaar ongeval dat de bevolking en het milieu bedreigt of treft, alsmede over de bij deze ramp of dit zware ongeval te volgen gedragslijn.

- 2 De burgemeester draagt er zorg voor dat de bij de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval betrokken personen op passende wijze informatie wordt verschaft over een ramp die of een zwaar ongeval dat de bevolking en het milieu bedreigt of treft, de risico's die hun inzet bij deze ramp of dit zware ongeval heeft voor hun gezondheid en de voorzorgsmaatregelen die in verband daarmee zijn of zullen worden getroffen.
- 3 Onze Minister draagt er zorg voor dat alle staten waarvan de bevolking en het milieu door rampen en zware ongevallen op Nederlands grondgebied worden bedreigd of getroffen, de informatie over de onderwerpen, bedoeld in het eerste lid, wordt verschaft, voor zover deze niet reeds op grond van andere voorschriften is verschaft.
- 4 Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gegeven over de inhoud van de informatie, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, en over de wijze waarop de in die leden bedoelde taken worden uitgevoerd.

Artikel 11b

- 1 In geval van een ramp of een zwaar ongeval stelt een ieder die daarvan kennis draagt, de burgemeester van de gemeente waar de ramp of het zware ongeval plaatsvindt, zo spoedig mogelijk daarvan op de hoogte.
- 2 In geval van een ramp of een zwaar ongeval verschaft een ieder die over relevante veiligheidstechnische informatie beschikt, de burgemeester van de gemeente waar de ramp of het zware ongeval plaatsvindt, de informatie die nodig is opdat hij zijn taken, bedoeld in artikel 11a, eerste en tweede lid, naar behoren kan uitvoeren. Dit geldt niet voor zover deze informatie reeds op grond van andere voorschriften is verschaft of kan worden verkregen.
- 3 Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gegeven over de inhoud van de informatie, bedoeld in het tweede lid, alsmede over de wijze waarop de informatie wordt verschaft en welke natuurlijke personen of rechtspersonen de informatie verplicht zijn te verschaffen.
- 4 Het tweede lid is niet van toepassing op gegevens waarvan de geheimhouding door het belang van de veiligheid van de staat is geboden.

Artikel 12

Onze commissaris in de provincie kan in geval van een ramp of een zwaar ongeval van meer dan plaatselijke betekenis in een of meer gemeenten of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan de burgemeesters in de provincie, zoveel mogelijk na overleg met hen, de nodige aanwijzingen geven over het door hen inzake de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval te voeren beleid. Hij kan alsdan in de operationele leiding van de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval voorzien. Hij doet zich bijstaan door een door hem samengestelde provinciale rampenstaf.

Artikel 13

Onze Minister kan in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, indien het algemeen belang zulks dringend eist, Onze commissaris in de provincie, zoveel mogelijk na overleg met hem, de nodige aanwijzingen geven over het door hem inzake de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval te voeren beleid.

Artikel 14

De burgemeesters, Onze commissarissen in de provinciën en Onze Minister verstrekken elkaar de nodige inlichtingen ten behoeve van de toepassing van de artikelen 11-13.

Artikel 14a

Indien bij of krachtens de wet aan een van Onze Ministers de bevoegdheid is gegeven bij een ramp of een zwaar ongeval regels te stellen of maatregelen te treffen, maakt hij van deze bevoegdheid geen gebruik dan na overleg met Onze Minister, tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet.

Hoofdstuk IV Bijstand

Artikel 15

- 1 Behoeft een burgemeester in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan bijstand van provinciale diensten, dan richt hij een verzoek daartoe aan Onze commissaris in de provincie.
- 2 Onze commissaris in de provincie voldoet aan het verzoek, tenzij dringende redenen zich daartegen verzetten.

Artikel 16

- 1 Indien Onze commissaris in de provincie niet kan voldoen aan een verzoek, als bedoeld in artikel 15, richt hij zich tot Onze Minister met het verzoek om bijstand van provinciale diensten uit andere provincies.
- 2 Onze Minister beslist op het verzoek na overleg met Onze betrokken commissarissen in de provincies. Onze betrokken commissarissen in de provincies treffen de nodige voorzieningen.

Artikel 17

- 1 Behoeft een burgemeester in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan bijstand van rijksdiensten, dan richt hij een verzoek daartoe aan Onze commissaris in de provincie, die zich ter zake wendt tot Onze Minister.
- 2 Onze Minister richt zich ter zake tot Onze betrokken Minister, die de nodige voorzieningen treft, tenzij dringende redenen zich daartegen verzetten.

Artikel 18

In bijzondere gevallen kan Onze commissaris in de provincie een verzoek tot bijstand van militairen richten aan Onze Minister. Deze wendt zich ter zake tot Onze Minister van Defensie, die de nodige voorzieningen treft, tenzij dringende redenen zich daartegen verzetten.

Hoofdstuk V Bijzondere bepalingen met betrekking tot de bestrijding van rampen en zware ongevallen in buitengewone omstandigheden alsmede de voorbereiding daarop

§ 2 Bevoegdheden

Artikel 21

- 1 Onverminderd de artikelen 7, eerste lid, en 8, eerste lid, van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden kunnen, ingeval buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken, bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze Minister-president, de artikelen 22 tot en met 24 in werking worden gesteld.
- 2 Wanneer het in het eerste lid bedoelde besluit is genomen, wordt onverwijld een voorstel van wet aan de Tweede Kamer gezonden omtrent het voortduren van de werking van de bij dat besluit in werking gestelde bepalingen.

- 3 Wordt het voorstel van wet door de Staten-Generaal verworpen, dan worden bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze Minister-president, de bepalingen die ingevolge het eerste lid in werking zijn gesteld, onverwijld buiten werking gesteld.
- 4 Bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze Minister-president, worden bepalingen die ingevolge het eerste lid in werking zijn gesteld, buiten werking gesteld, zodra de omstandigheden dit naar Ons oordeel toelaten.
- 5 Het besluit, bedoeld in het eerste, derde en vierde lid, wordt op de daarin te bepalen wijze bekendgemaakt. Het treedt in werking terstond na de bekendmaking.
- 6 Het besluit, bedoeld in het eerste, derde en vierde lid, wordt in ieder geval geplaatst in het Staatsblad.

Artikel 22

- 1 Onze commissaris in de provincie kan de burgemeesters in de provincie de nodige aanwijzingen geven inzake de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval.
- 2 Onze Minister kan Onze commissaris in de provincie opdragen aan de burgemeesters in de provincie de nodige aanwijzingen te geven inzake de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval.

Artikel 23

Onze Minister kan, indien het algemeen belang zulks dringend eist, voorzien in de uitoefening van bevoegdheden van Onze commissaris in de provincie en van de burgemeester op grond van deze wet, door die uitoefening geheel of ten dele aan zich te trekken dan wel daarmee geheel of ten dele een andere autoriteit te belasten.

Artikel 24

Onze commissaris in de provincie, de burgemeester en de door hen of door Onze Minister aangewezen personen hebben toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is. Zo nodig verschaffen zij zich de toegang met behulp van de sterke arm.

Samenwerkingsregeling bestrijding terroristische misdrijven, 25 juli 1994

De Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse zaken,

Handelende in overeenstemming met de Minister van Defensie;

Gelet op artikel 48 van de Politiewet 1993;

Gezien het advies van de Raad voor het Korps landelijke politiediensten, van 10 mei 1994;

Besluiten:

Paragraaf 3 Informatie-uitwisseling

Artikel 4

De verantwoordelijke politiefunctionarissen zorgen ervoor dat gegevens waarvan kan worden aangenomen dat zij van belang zijn voor de voorkoming en opsporing van terroristische misdrijven, onverwijld ter kennis worden gebracht van de Dienst Bijzondere Recherchezaken.

Artikel 5

- 1 Het hoofd van de Dienst Bijzondere Recherchezaken informeert de landelijk officier van justitie over alle ter kennis van de dienst gebrachte gegevens met betrekking tot dreigende of gepleegde terroristische misdrijven.
- 2 Indien daartoe aanleiding bestaat, brengt de landelijk officier van justitie deze gegevens ter kennis van de betrokken hoofdofficier van justitie, die de betrokken procureur-generaal inlicht.
- 3 De procureur-generaal licht de Minister van Justitie in.

Artikel 6

- 1 Het hoofd van de Dienst Bijzondere Recherchezaken zorgt ervoor dat alle ter kennis van de dienst gekomen gegevens, waarvan kan worden aangenomen dat zij van belang zijn voor de voorkoming en opsporing van terroristische misdrijven, ter kennis worden gebracht van de betrokken verantwoordelijke politiefunctionarissen.
- 2 Wanneer de landelijk officier van justitie op grond van artikel 5, tweede lid, gegevens ter kennis heeft gebracht van de betrokken hoofdofficier van justitie, brengt deze die gegevens terstond ter kennis van de betrokken burgemeester.
- 3 De burgemeester informeert de commissaris van de Koning, die vervolgens de Minister van Binnenlandse Zaken inlicht.

Smogregeling 2001

Staatscourant 11 juni 2001, nr. 109

1 Inleiding

Aanleiding

De directe aanleiding voor het wijzigen van de smogregeling uit 1991 is dat de Europese Unie de richtlijn betreffende grenswaarden voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofdioxiden, zwevende deeltjes en lood in de lucht (richtlijn 1999/30/EG, PB L163/41, 29-6-1999) heeft vastgesteld. Dit is de eerste dochterrichtlijn onder de EU-kaderrichtlijn inzake de beoordeling en het beheer van de luchtkwaliteit (richtlijn 96/62/EG, PB nr. L 296/55, 21-11-1996). In de eerste dochterrichtlijn zijn eisen opgenomen met betrekking tot de stoffen stikstofdioxide (NO₂), zwaveldioxide (SO₂) en fijn stof die aanpassing van de smogregeling uit 1991 noodzakelijk maken. De nieuwe smogregeling is tevens de Nederlandse uitwerking van hetgeen is bepaald in artikel 7 van de kaderrichtlijn en artikel 8 van de eerste dochterrichtlijn waarin is aangegeven welke maatregelen er bij een (dreigende) overschrijding van de grenswaarde en de alarmdrempel genomen moeten worden. In de EU is een richtlijn met eisen voor ozon in voorbereiding (derde dochterrichtlijn). Bij het opstellen van de smogregeling en de behandeling van de ozon-richtlijn in de EU is er voor gezorgd dat de inhoud van richtlijn en smogregeling op elkaar zijn afgestemd.

Uitgangspunten en hoofdlijnen

De nieuwe smogregeling combineert drie uitgangspunten:

- 1 voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de EU-regelgeving
- 2 gebaseerd zijn op de huidige wetenschappelijke inzichten met betrekking tot gezondheidseffecten
- 3 bereiken van een zo uniform mogelijke en eenvoudige indeling in smogsituaties.

Het resultaat is een nieuwe smogregeling die zich voor de vier stoffen SO₂, NO₂, ozon en fijn stof kenmerkt door twee sporen. Het belangrijkste spoor is voorlichting. In alle situaties geldt een basisvoorlichting. De hoeveelheid informatie en de verspreiding van informatie wordt geïntensiveerd naarmate de smogsituatie ernstiger wordt. Het andere spoor heeft betrekking op het wel of niet nemen van maatregelen ten tijde van een ernstige smogsituatie. Tijdelijke maatregelen voor vermindering van ozon en fijn stof zijn nauwelijks effectief en zullen om deze reden niet worden genomen. De kans dat de alarmdrempel voor SO₂ of NO₂ wordt overschreden is zeer klein en als het gebeurt is er een oorzaak waarbij door middel van crisismanagement op nationale schaal de informatievoorziening als tijdelijke maatregelen gecoördineerd moet worden.

Datum inwerkingtreding

De smogregeling wordt van kracht nadat deze in de Staatscourant is gepubliceerd.

Vorbereiding

De smogregeling is voorbereid door een projectgroep onder voorzitterschap van de directie Lokale Milieukwaliteit en Verkeer van het Ministerie van VROM met actieve deelname van de provincie Zuid-Holland, het RIVM, de GGD Rotterdam, de Inspectie Milieuhygiëne, de Inspectie Volksgezondheid, de DCMR en het Nederlands Astma Fonds. De regeling is op 22 juni 2000 vastgesteld in het bestuurlijk overleg tussen het Directoraat-Generaal Milieubeheer, de Unie van Waterschappen, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (DUIV-overleg).

Leeswijzer

In de smogregeling 2001 wordt in hoofdstuk 2 aandacht besteed aan de indeling van de smogsituaties, de gezondheidseffecten van smog en de meetpunten voor vaststelling van de smogsituatie. Daarna wordt in de hoofdstukken 3 en 4 uiteengezet welke acties en maatregelen ingezet worden bij de verschillende smogsituaties.

Allereerst wordt in hoofdstuk 3 aandacht besteed aan de informatievoorziening richting publiek en maatschappelijke organisaties, waarbij onderscheid is gemaakt tussen de reguliere informatievoorziening over de smogsituatie onafhankelijk van de ernst van de smogsituatie en de informatievoorziening ten tijde van een matige en ernstige smog. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de acties die ondernomen zullen worden wanneer een ernstige smogsituatie zich voordoet.

2 Smog nader belicht en ingedeeld

2.1 Wat is smog?

Smog is tijdelijk verhoogde verontreinigde omgevingslucht met nadelige gevolgen voor de gezondheid van de mens. De stoffen die gelden als de belangrijke indicatoren van smog zijn zwaveldioxide (SO₂), stikstofdioxide (NO₂), ozon en fijn stof (PM₁₀). Dit zijn de stoffen waar de smogregeling betrekking op heeft.

SO₂ ontstaat voornamelijk door het gebruik van zwavelhoudende brandstoffen.

NO₂ komt vrij bij tal van verbrandingsprocessen en soms ook als procesemissie in de industrie. De belangrijkste NO₂-bron is het verkeer, gevolgd door de grote stookinstallaties voor energieopwekking en in de industrie. Ook in de huishoudens en in de glastuinbouw komt NO₂ vrij.

Ozon (O₃) wordt niet rechtstreeks in de atmosfeer gebracht, maar wordt onder zomerse omstandigheden en onder invloed van zonlicht gevormd uit NO₂ en vluchtige koolwaterstoffen.

Fijn stof (PM₁₀) is een verontreiniging die zowel in de winter als in de zomer voorkomt. Onderscheid wordt gemaakt in *primair* fijn stof dat als zodanig door tal van bronnen in de atmosfeer wordt gebracht (industrie, verkeer, landbouw) en *secundair* fijn stof dat het resultaat is van deeltjesvorming uit onder andere SO₂, NO₂ en ammoniak (NH₃).

Voor de stoffen NO₂, SO₂ en ozon gaat het om de vaststelling van de *uurgemiddelde* concentratie. Voor fijn stof (PM₁₀) gaat het om de *daggemiddelde* concentratie. Smogepisoden waarin er sprake is van tijdelijke significante verhogingen van de concentraties luchtverontreiniging – met name van ozon, NO₂ en SO₂ – zijn meestal een gevolg van ongunstige meteorologische omstandigheden; soms in combinatie met een tijdelijke verhoging van de uitstoot van schadelijke stoffen. Verhoogde concentraties van fijn stof zijn ook gecorreleerd met specifieke meteorologische omstandigheden, maar het verband is minder sterk.

2.2 Karakterisering van de smogsituaties

In deze smogregeling worden drie smogsituaties onderscheiden: *geen of geringe smog*, *matige smog* en *ernstige smog*. Het uitgangspunt voor deze driedeling wordt gevormd door de grenswaarden en de alarmdrempels zoals deze op grond van de EU-richtlijnen gelden voor de betreffende stoffen.

De situatie waarin een concentratie zich onder de grenswaarde bevindt laat zich omschrijven als *geen of geringe smog*.

De situatie waarin een concentratie zich tussen grenswaarde en alarmdrempel bevindt laat zich omschrijven als *matige smog*. Bij overschrijding van een grenswaarde eist de eerste EU-dochterrichtlijn dat een lidstaat op een actieve manier informatie verspreidt over de geconstateerde situatie vanuit de gedachte dat de dan heersende niveaus hiertoe aanleiding geven.

De situatie waarin een concentratie boven de alarmdrempel ligt laat zich omschrijven als *ernstige smog*. De alarmdrempel is het niveau waarboven door kortstondige blootstelling zodanige risico's voor de gezondheid van de

mens optreden dat bij overschrijding er zo spoedig mogelijk doeltreffende maatregelen moeten worden genomen. Voor de stoffen NO₂ en SO₂, waarvoor alarmdrempels zijn geformuleerd, gaat het om overschrijding van de *uurgemiddelde concentraties* gedurende *drie opeenvolgende uren*.

De EU-dochterrichtlijn geeft geen alarmdrempel voor fijn stof (PM₁₀), omdat een dergelijke drempel niet past bij de gezondheidseffecten die fijn stofconcentraties veroorzaken. Met het oog op voorlichting over de luchtkwaliteitssituatie wordt het echter wenselijk geacht om ook voor fijn stof de luchtkwaliteitssituatie te karakteriseren. Om te komen tot een zo uniform mogelijke systematiek, is er voor gekozen om de overgang tussen *matige smog* en *ernstige smog* voor fijn stof bij een daggemiddelde waarde van 200 µg/m³ te leggen. Deze overgangswaarde is echter geen alarmdrempel en ook niet zo bedoeld.

Het overschrijden van deze overgangswaarde heeft geen implicaties voor het toepassen van maatregelen. Bij overschrijding van 200 µg/m³ als daggemiddelde is er sprake van een uitzonderlijk slechte luchtkwaliteit. Een dergelijk niveau kan gedurende enkele dagen per jaar optreden. Een concentratiedrempel waarboven direct maatregelen moeten worden genomen om nadelige gezondheidseffecten tegen te gaan, is voor fijn stof niet te geven. Zowel lage als hoge fijn stofconcentraties geven nadelige gezondheidseffecten. Wel geldt dat hogere fijnstofconcentraties schadelijker zijn voor de gezondheid, maar de totale omvang van de risico's voor de bevolking wordt in grote mate bepaald door langdurige blootstelling aan relatief lage niveaus.

De drie genoemde smogsituaties kunnen zich in principe in alle jaargetijden voordoen. Vanwege de verschillende meteorologische omstandigheden in het zomer- en winterhalfjaar zal het in de praktijk veelal zo zijn dat in het zomerhalfjaar de grenswaarden voor ozon, NO₂ en fijn stof en in het winterhalfjaar de grenswaarden voor NO₂, SO₂ en fijn stof overschreden kunnen worden. In de afgelopen decennia is de concentratie SO₂ echter zodanig afgenomen dat het te verwachten is dat *ernstige smog* veroorzaakt door deze stof zich niet meer zal voordoen. De niveaus van de afgelopen jaren voor NO₂ leiden tot een overeenkomstige conclusie. De kans dat de alarmdrempels voor SO₂ en NO₂ worden overschreden zal, gelet op het nationale en internationale beleid terzake, bovendien eerder afnemen dan toenemen (zie ook paragraaf 4.3). Daarom wordt het optreden van een episode met *ernstige smog* door hoge SO₂ en/of NO₂-concentraties erg onwaarschijnlijk geacht. Episodes met *ernstige smog* door ozon zijn minder zeldzaam. Op basis van de huidige concentraties mag worden verwacht dat *ernstige smog* door hoge ozonconcentraties enkele dagen per jaar zal voorkomen. *Ernstige smog* door fijn stof zal zich niet vaak in het jaar voordoen, naar verwachting enkele dagen per jaar.

2.3 Gezondheidseffecten

De ernst van de smogsituatie wordt gerelateerd aan luchtkwaliteitsnormen, die door de EU of op nationaal niveau zijn vastgesteld om aan te geven welke concentraties luchtverontreiniging voor mens (en milieu) acceptabel geacht worden. Deze waarden zijn gebaseerd op de advieswaarden van de World Health Organization (WHO).

In zijn algemeenheid geldt dat de gezondheidseffecten toe nemen naar mate de concentraties luchtverontreiniging ook hoger worden. De gevoeligheid voor luchtverontreiniging is echter niet voor iedereen gelijk en hangt bovendien af van de mate waarmee iemand inspanning verricht. Dit houdt in dat er ook beneden de grenswaarden, dus in een situatie die in deze smogregeling is benoemd als *geen of geringe smog*, er toch sprake kan zijn van gezondheidsklachten in een beperkt aantal individuele gevallen. Bij een situatie met *matige smog* of *ernstige smog* zullen met name gevoelige mensen, zoals mensen met aandoeningen aan de luchtwegen, mensen met hart- en vaatziekten en mensen die zich zwaar inspannen in de buitenlucht, nadelige effecten kunnen ondervinden. De effecten waar het om gaat zijn: een toename van de luchtwegklachten, zoals hoesten en benauwdheid. In geval van smog door ozon horen ook irritatie van ogen, neus en keel en hoofdpijn tot het klachtenpatroon. Bij *ernstige smog* doen de bovengenoemde effecten zich in sterkere mate voor bij de bovengenoemde risicogroepen en zijn er ook meer effecten bij een groter deel van de bevolking dan bij *matige smog*.

Tabel 1 ■ Karakterisering van de smogsituaties. Concentraties in microgram per kubieke meter ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).

		Geen of geringe smog	Matige smog	Ernstige smog
Ozon	Uurgemiddelde	<180	180-240	>240
Zwavel dioxide	Uurgemiddelde	<350	350-500	>500 (1)
Stikstofdioxide	uurgemiddelde	<200	200-400	>400 (1)
Fijn stof (PM10)	daggemiddelde	<50	50-200	>200

(1) Overschrijding van de uurgemiddelde concentratie gedurende drie opeenvolgende uren.

2.4 Waar wordt er gemeten?

De bewaking van de luchtkwaliteit ten behoeve van de smogregeling vindt plaats door middel van metingen op meetstations die onderdeel zijn van het Landelijke Meetnet Luchtkwaliteit (LML) dat wordt onderhouden door het RIVM. Conform de systematiek uit de EUkader- en dochterrichtlijn t.a.v. luchtkwaliteit is Nederland voor de vaststelling van concentraties luchtverontreinigende stoffen ingedeeld in een aantal zones en is tevens een aantal agglomeraties aangewezen.

Het aantal meetpunten is afhankelijk van de te verwachten concentraties en het aantal inwoners in de betreffende zones en agglomeraties. In de Meetregeling luchtkwaliteit (Regeling van de Minister van VROM houdende vaststelling van de wijze van meten en berekenen van luchtkwaliteit ingevolge het Besluit luchtkwaliteit) worden de aantallen meetstations die minimaal noodzakelijk zijn conform EU-regelgeving, vastgelegd. Voor de toetsing of de grenswaarden worden overschreden en matige smog wordt bereikt komen alle meetstations van het LML in aanmerking. Voor de toetsing of de alarmdrempels

worden overschreden en ernstige smog wordt bereikt worden alleen die stations van het LML gebruikt die representatief zijn voor de luchtkwaliteit in gebieden die ten minste 100 km² groot zijn.

2.5 Opzet smogregeling; informatievoorziening en maatregelen

De smogregeling is opgebouwd uit vier onderdelen:

- de reguliere informatievoorziening tijdens situaties met *geen of geringe smog*
- de aanvullende informatievoorziening in situaties met *matige smog*
- de informatievoorziening in situaties met *ernstige smog*
- maatregelen bij *ernstige smog*.

In hoofdstuk 3 is nader uitgewerkt hoe de informatievoorziening is georganiseerd zowel wat communicatiemiddelen als boodschap (i.c. gedragsadviezen) betreft. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het wel of niet nemen van maatregelen bij *ernstige smog*.

Belangrijke uitvoerenden van deze smogregeling zijn het RIVM en de provincies. Bij de provinciale organisaties wordt gewerkt met zogenaamde smogdraaiboeken. De bestaande draaiboeken moeten worden aangepast op de smogregeling 2001. Daartoe is door het Directoraat-Generaal Milieubeheer een nieuw Draaiboek Smogregeling 2001 opgesteld. Indien de provincies dit draaiboek als basis hanteren wordt bereikt dat de provinciale draaiboeken enerzijds uniform zijn op die punten waarop dat geboden is, en anderzijds voor alle andere punten juist toegesneden zijn op de specifieke situatie.

3 Informatievoorziening

3.1 Inleiding

Gedurende het gehele jaar wordt continu de luchtkwaliteitssituatie weergegeven op zowel NOS-Teletekst als de Internetsite van het RIVM. Daarbij zal de informatie op NOS-Teletekst beperkt blijven tot de vier stoffen die relevant zijn voor smog: NO₂, SO₂, fijn stof en ozon. Internet zal over veel meer luchtverontreinigende stoffen informatie verstrekken, maar zal via een aparte smogpagina duidelijk aangeven welke stoffen voor de smogproblematiek bepalend zijn. De betreffende pagina zal ook inzicht geven in de actuele smogsituatie en het verloop van de concentraties in de afgelopen periode. Daarnaast wordt in een specifieke publieksbrochure algemene informatie verstrekt, waarbij wordt ingegaan op risicogroepen en effecten op de gezondheid. Bij een situatie met *matige* of *ernstige smog* wordt de reguliere informatievoorziening uitgebreid. In paragraaf 3.3 wordt de informatievoorziening tijdens een situatie met *geen of geringe smog* en met *matige smog* nader uitgewerkt, in paragraaf 3.4 komt de informatievoorziening tijdens *ernstige smog* aan de orde.

3.2 Gedragsadviezen

Een belangrijk element in de voorlichting zijn de gedragsadviezen. Hierbij is het niet noodzakelijk dat er onderscheid wordt gemaakt tussen de situatie met *matige smog* en *ernstige smog*. Het verschil tussen beide smogsituaties is dat de effecten bij de risicogroepen in het algemeen iets sterker zullen zijn en dat tijdens *ernstige smog* een groter deel van de bevolking nadelige effecten ondervindt, maar dit verschil vertaalt zich niet in een differentiatie in gedragsadviezen. Het algemene advies dat kan worden gegeven is dat mensen met aandoeningen van de luchtwegen of met hart- en vaatziekten (zware) lichamelijke inspanning moeten vermijden. Met betrekking tot een smogsituatie met ozon kan daar nog aan toe worden gevoegd dat de O₃-concentratie in middag en de vroege avond vaak het hoogst is. Dat zijn voor deze stof de belangrijkste momenten om de zware inspanning te vermijden. Voorts zal worden geadviseerd dat het verstandig is om de huisarts te raadplegen bij vragen over (onbekende) klachten.

3.3 Situaties met geen of weinig smog en matige smog

Er is altijd basisinformatie beschikbaar via NOS-Teletekst (pagina 711) en de Internetsite van het RIVM (www.lml.rivm.nl). Deze basisinformatie wordt uitgebreid naarmate de smogsituatie ernstiger wordt. Daarnaast wordt een algemene publieksbrochure over de luchtkwaliteit uitgegeven waarin ook deze smogregeling wordt uitgelegd en toegelicht.

NOS-Teletekst

NOS-Teletekst is een toegankelijk medium voor een breed publiek. Al lange tijd heeft NOS-Teletekst zich bewezen als een betrouwbare en laagdrempelige smog-informatiebron niet alleen voor risicogroepen, maar voor de gehele Nederlandse bevolking en (milieu-)organisaties met interesse voor luchtverontreiniging in het algemeen en smog in het bijzonder. NOS-Teletekst zal gebruikt worden voor het op continue basis verstrekken van actuele informatie over de algemene luchtkwaliteit voor de stoffen SO₂, NO₂, fijn stof en ozon. Vanwege de beperkte ruimte op NOS-Teletekst kan alleen een globaal overzicht met beknopte achtergrondinformatie en enkele verwijzingen gegeven worden. Op NOS-Teletekst staan twee pagina's ter beschikking: pagina 711 en pagina 712.

Internet

Internet is als middel voor informatievoorziening sterk in opkomst. Een steeds grotere groep Nederlanders maakt van dit medium gebruik. De Internetwebsite die door het RIVM onderhouden wordt (www.lml.rivm.nl) biedt vele mogelijkheden en zal een grote hoeveelheid informatie weergeven die ook met grote regelmaat wordt

geactualiseerd. Deze website geeft in ieder geval een totaaloverzicht van de actuele luchtkwaliteitssituatie voor de 'smogstoffen' en een overzicht van trends ten aanzien van de luchtkwaliteit.

Luchtkwaliteitsbrochure

De luchtkwaliteitsbrochure is bedoeld voor risicogroepen ten aanzien van luchtverontreiniging en voor alle overige burgers met vragen over dit onderwerp en bevat achtergrondinformatie over luchtkwaliteit in het algemeen en smog in het bijzonder. De nieuwe brochure vervangt de bestaande brochure 'Smog en uw gezondheid'.

De brochure geeft onder meer uitleg over de mogelijke smogsituaties en de daaraan gerelateerde (gezondheids) effecten. Daarnaast worden adviezen gegeven over de eigen mogelijkheden om de effecten te beperken.

3.4 Informatievoorziening bij ernstige smog

In het geval er sprake is van een episode met ernstige smog worden het publiek en maatschappelijke (milieu-) organisaties actief geïnformeerd over de effecten van de actuele luchtverontreiniging op de gezondheid van de smogsituatie en de eventuele gedragsadviezen. Het 'actief informeren' houdt in dat de provincies en het RIVM – gebruikmakend van verschillende media – duidelijk en begrijpelijk communiceren over de ernst van de smog-situatie.

Bij het informeren van de bevolkingen maatschappelijke organisaties wordt met name veel aandacht gegeven aan de gezondheidseffecten en aan mogelijke gedragsadviezen. Daarnaast zal de informatievoorziening – mede op basis van de Europese regelgeving – gegevens bevatten over:

- datum, tijdstip, plaats en reden van de overschrijding;
- prognoses t.a.v. de ontwikkeling van de concentratie, het betrokken gebied van overschrijding en de duur van de overschrijding.

De gezondheidsinformatie die richting publiek en maatschappelijke organisaties verspreid wordt gaat in op de relevante risicogroepen ten aanzien van de stoffen NO₂, SO₂, ozon en fijn stof en op de klachten die er bij bepaalde concentraties luchtverontreiniging op kunnen treden.

Gezondheidsinformatie en gedragsadviezen worden verwerkt in de actieve informatievoorziening richting GGD'en en provincies en worden tevens opgenomen in de persberichten. Daarnaast krijgt de informatie een plek bij de reguliere informatievoorziening, te weten op NOSTeleTekst, Internet en in de brochure 'Luchtverontreiniging en uw gezondheid'.

In een episode met *ernstige smog* geeft het RIVM een persbericht uit. Het persbericht zal ingaan op de constatering van een ernstige smogsituatie, de gezondheidsinformatie en gedragsadviezen en geeft een verwijzing naar bronnen voor verdere informatie. Het persbericht gaat in op de ernstige smogsituatie die zich voordoet, waarbij het persbericht 'stofspecifiek' zal zijn. Het persbericht wordt verstuurd naar het ANP waardoor alle landelijke en regionale kranten er toegang toe krijgen. Daarnaast verstuurt het RIVM het persbericht aan alle provincies en aan GGDNederland.

De provincies informeren vervolgens op eigen wijze de bevolking en/of specifieke bevolkingsgroepen en de eerstelijnsgezondheidszorg en zijn daarnaast bereikbaar voor het beantwoorden van vragen. De GGDNederland informeert de regionale en gemeentelijke GGD'en, zodat deze ook op de hoogte zijn van de situatie van *ernstige smog*. Instanties en organisaties zoals regionale en gemeentelijke GGD'en en het Astmafonds kunnen op eigen initiatief overgaan tot het actief verstrekken van informatie.

4 Maatregelen bij ernstige smog

4.1 Algemeen

De bestrijding van smog wordt voornamelijk vormgegeven door middel van structurele maatregelen, waarmee de algehele luchtkwaliteit in Nederland zodanig verbeterd wordt dat *ernstige smog* ook bij uitzonderlijke omstandigheden vrijwel niet meer optreedt. Voor SO₂ en NO₂ is deze situatie bereikt. Voor ozon en voor fijn stof is dit nog niet het geval. Het generieke verzuringsbeleid zoals dat in Europees verband wordt uitgevoerd, zal er echter wel toe leiden dat de frequentie en de duur van episoden met *ernstige smog* veroorzaakt door fijn stof en ozon de komende jaren zal dalen. Voor de vier indicatorstoffen voor smog (NO₂, SO₂, fijn stof en ozon) is een noodzakelijk verschil gemaakt in de benadering ten aanzien van de overgangswaarde tussen *matige smog* en *ernstige smog*. Voor NO₂ en SO₂ zijn de in de EU-richtlijn vastgelegde alarmdrempels van toepassing. Overschrijding van een alarmdrempel brengt als consequenties met zich mee dat uitvoering moet worden gegeven aan een actieplan en het nemen van tijdelijke maatregelen. Het omslagpunt voor fijn stof van matige naar ernstige smog is echter niet een door de EU geformuleerde alarmdrempel. Deze overgangswaarde wordt uitsluitend gehanteerd om de informatievoorziening richting het publiek congruent te maken (zie paragraaf 1.2).

Indien de gekozen waarde wordt overschreden wordt wel de informatievoorziening geïntensiveerd, maar er is geen koppeling met het nemen van tijdelijke maatregelen. Dit laatste wordt door de EU niet gevraagd en wordt ook niet effectief geacht. Voor ozon wordt de systematiek van de smogregeling 1991 doorgetrokken, in afwachting van nieuwe Europese regelgeving, waarbij *ernstige smog* aanleiding geeft tot intensivering van de informatievoorziening richting het publiek en maatschappelijke organisaties. De provincies zijn, overeenkomstig artikel 48 e.v. van de Wet inzake de Luchtverontreiniging en art. 5 van het Besluit uitvoering EG-kaderrichtlijn luchtkwaliteit, bevoegd tot het nemen van tijdelijke emissiebeperkende maatregelen en tot het informeren van het publiek. Ook het Rijk heeft ter zake een eigen verantwoordelijkheid op basis van de Wet Milieubeheer en de Gezondheidswet. Deze nieuwe Smogregeling 2001 sluit aan de bij de bestaande bevoegdheidverdeling. Indien aard en omvang van de problematiek hiertoe aanleiding geven, hetgeen naar verwachting voor deze uitzonderlijke situatie het geval zal zijn, vindt opschaling plaats van coördinatie en de informatievoorziening.

4.2 Emissiebeperkende maatregelen niet doeltreffend voor ozon en fijn stof

Voor ozon wordt de benadering zoals deze is vastgelegd in de smogregeling 1991 gehandhaafd. Deze benadering bestaat er in dat bij ernstige smog door ozon de bevolking en maatschappelijke organisaties geïnformeerd worden over de ontstane situatie en dat er in beginsel geen tijdelijke emissiebeperkende maatregelen worden genomen. Tijdens de voorbereiding van de smogregeling uit 1991 is al geconcludeerd dat het treffen van tijdelijke emissiebeperkende maatregelen bij de industrie en/of het wegverkeer tijdens zomersmog slechts een zeer beperkt effect heeft op de ozonniveaus. Deze conclusies zijn onder andere terug te vinden in de adviezen van de Gezondheidsraad (14 december 1990) en de Centrale Raad van de Milieuhygiëne (21 februari 1991) en vastgelegd in de notitie 'Tijdelijke maatregelen bij smog' (TK1989-1990, 21 234, nr. 3) en de smogregeling uit 1991.

Het RIVM-rapport 'Wintersmog en verkeersmaatregelen, effecten op luchtkwaliteit en gezondheid' (maart 1999, rapportnr. 650010012) geeft aan dat wegverkeersmaatregelen tijdens een smogperiode voor PM10-concentraties en SO₂-concentraties een marginaal effect en voor NO₂ en zwarte rook een gering effect hebben. Slechts een marginaal deel van de ernstige acute gezondheidseffecten tijdens een extreme dag kunnen aan lokale verkeers-emissies toe geschreven worden.

Met andere woorden: tijdelijke maatregelen hebben in het geval van smog door fijn stof en ozon weinig rendement, terwijl ze wel zeer ingrijpend zouden zijn. Om deze reden maken tijdelijke maatregelen tijdens een episode met *ernstige smog* door ozon of fijn stof opnieuw geen deel uit van de herziene smogregeling.

4.3 Maatregelen bij ernstige smogdoor SO₂ of NO₂

De kans op ernstige smog door te hoge NO₂- of SO₂-concentraties is uiterst miniem. Desalniettemin is iets dergelijks onder zeer uitzonderlijke omstandigheden, bijvoorbeeld een calamiteit, toch niet geheel uit te sluiten.

Het ligt niet voor de hand om voor een dergelijke uitzonderlijke, specifieke situatie in deze smogregeling algemeen beleid neer te leggen.

Dergelijke situaties vragen om een gerichte oplossing als resultaat van het in werking treden van een landelijke crisisregeling, die er toe strekt om ingeval de alarmdrempels voor SO₂ en NO₂ worden overschreden, op een gecoördineerde wijze de vereiste maatregelen te nemen en het publiek adequaat te informeren. Met dit deel van de smogregeling wordt uitvoering gegeven aan artikel 7.3 en artikel 10 van de (kader)richtlijn luchtkwaliteit (96/62/EG van 27 september 1996) op basis van de alarmdrempels voor SO₂ en NO₂ die worden gegeven in de (dochter)richtlijn 1999/30/EG van 22 april 1999.

4.4 Crisismanagement bij overschrijding alarmdrempels voor NO₂ en SO₂

De crisisregeling bestaat uit twee fasen, de *beoordelingsfase* en de *actieve fase*, die vooraf wordt gegaan door een technische validatie van de meetgegevens. Hoewel er door het RIVM zo nauwkeurig als mogelijk gemeten wordt, blijkt in de praktijk dat er toch wel eens (hoge) waarden worden opgetekend die niet overeenkomen met de werkelijke luchtkwaliteit ter plaatse. Dit kan allerlei oorzaken hebben (fysische, technische, elektronische). Dit gegeven onderstreept de noodzaak om iedere overschrijding van de alarmdrempel te beoordelen op validiteit. Deze validatie wordt uitgevoerd door het RIVM.

Beoordelingsfase

Indien na de technische validatie blijkt dat de alarmdrempel inderdaad overschreden is, treedt de zogenaamde *beoordelingsfase* in werking, waarbij zowel de Meldkamer van VROM als de provincies door het RIVM op de hoogte worden gesteld van de ontstane situatie. Vanuit de Meldkamer van VROM wordt het Beleidsondersteunend Team Milieuincenten (BOT-MI) geactiveerd om te beoordelen of de overschrijding van de alarmdrempel een zodanig karakter heeft dat er coördinatie tussen de betrokken overheden (provincies en overheidsinstanties op rijksniveau) noodzakelijk is. Daarnaast wordt er advies aan de provincies en de overige overheidsinstanties gegeven op basis waarvan deze maatregelen nemen en het publiek voorlichten.

Het BOT-MI beoordeelt de situatie en treedt met de betreffende provincie(s) in contact over de vraag of het BOT-MI een verdere rol kan vervullen in de situatie die is ontstaan.

Indien er sprake is van een complexe situatie die om een gecoördineerd optreden van verschillende overheidsinstanties vraagt, wordt het Departementale Crisiscentrum (DCC) van het Ministerie van VROM geoperationaaliseerd.

In dat geval zijn de adviezen van de het BOT-MI niet alleen gericht op de betreffende provincie, maar (vanzelfsprekend) ook op alle overige betrokken overheidsinstanties.

Actieve fase

Het zal duidelijk zijn dat de emissiebeperkende maatregelen die de provincie of rijk zal moeten nemen, in relatie moeten staan met de beperking van de overschrijding van de luchtverontreiniging door SO₂ en NO₂.

Daarbij moet worden bedacht dat de emissies van SO₂ en NO₂ door de zogenaamde gecontroleerde bronnen van zodanige omvang zijn dat deze vrijwel zeker niet de oorzaak van het overschrijden van de alarmdrempel kunnen zijn. In geval er sprake is van een overschrijding van de alarmdrempel zal de oorzaak liggen bij een incident of ramp (bijvoorbeeld bij een brand in een raffinaderij of een grootschalige bosbrand). De meest voor de hand liggende maatregel bij dit soort incidenten of rampen om de luchtkwaliteit terug te brengen tot een veilig niveau, is om het incident, dan wel de ramp te bestrijden. Indien het vooruitzicht is dat het beëindigen van de

emissie door incident of ramp lang gaat duren, kunnen de betrokken overheden voor de afweging komen te staan of het reduceren van de emissies uit de gecontroleerde bronnen (verkeer en industrie) een wezenlijke bijdrage kan leveren aan het verlagen van de heersende luchtkwaliteitsniveaus. Bij dit besluit wordt ook meegewogen hoe groot deze bijdrage is, hoe lang het duurt voordat er resultaat is en welke neveneffecten dergelijke maatregelen hebben.

De provincie en het RIVM informeren het publiek over de gezondheidsrisico's mede op basis van het advies dat het BOT-MI hierover uitbrengt. De provincie informeert het publiek ook over de oorzaak, de eventuele maatregelen die worden genomen en over de verwachte duur van de overschrijding van de alarmdrempels, waarmee wordt voldaan aan de minimumvereisten ten aanzien van informatievoorziening opgenomen in artikel 8 van de dochterrichtlijn.

Na afloop melden aan EU

Iedere overschrijding van de alarmdrempel moet binnen 3 maanden na de overschrijding worden gerapporteerd aan de EU. Daarbij moet informatie worden gegeven over de hoogte en de duur van de overschrijding en welke maatregelen er zijn genomen. VROM verzorgt de rapportage over de overschrijding van de alarmdrempel aan de EU. Hierbij wordt VROM ondersteund door het RIVM en de betrokken provincies.

Deze regeling wordt aangehaald als:

Smogregeling 2001.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Circulaire Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum

Ingangsdatum 01-06-2006

Geldig tot 01-06-2011

Aanleiding

In juni 2004 is door het kabinet het beleidsplan Crisisbeheersing 2004 - 2007 vastgesteld. Een van de maatregelen uit dit beleidsplan betreft de oprichting van een Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC).

Doel en taken van het LOCC

Het LOCC coördineert namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de operationele inspanningen zowel in de voorbereidingsfase als in de responsfase van een crisis. Tegen deze achtergrond heeft het LOCC tot doel om bij dreigende en acute crises, grootschalige incidenten en evenementen te komen tot een efficiënte en samenhangende inzet van mensen, middelen en expertise van Brandweer, Politie, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en Defensie. Deze vier diensten participeren in het LOCC.

Het betreft situaties waarin de regionale grenzen worden overschreden en interregionale en/of internationale bijstand moet worden verleend. Het LOCC ondersteunt dan de veiligheidsregio's, de Commissarissen van de Koningin en de Minister van BZK bij alle operationele aspecten.

De kerntaak van het LOCC bestaat derhalve uit de regievoering op de bijstands of steunverleningsverzoeken en de operationele afstemming tussen operationele diensten.

Het LOCC draagt in genoemde situaties tevens zorg voor de landelijke operationele informatievoorziening.

Het LOCC wordt bij zijn taakuitoefening en de voorbereiding daarop aangestuurd door de directeur Crisisbeheersing van het directoraat-generaal Veiligheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het LOCC werkt binnen de kaders van de bestaande juridische afspraken en de vigerende wet- en regelgeving.

Meer concreet zijn de taken van het LOCC:

- 1 het zorgdragen voor het landelijke operationele beeld. Dit doet het LOCC in de vorm van situatierapporten die zijn samengesteld op basis van gegevens van regionale operationele teams, het Nationaal Informatieknooppunt (NIK) en andere informatie afkomstig van bijv. kenniscentra;
- 2 het zorgdragen voor de coördinatie van de internationale inzet op operationeel niveau van brandweer, politie, GHOR en Defensie;
- 3 het fungeren als het centrale punt voor bijstands- of steunverleningsverzoeken. Het LOCC draagt daarmee de verantwoordelijkheid voor de coördinatie van de inzet van mensen, middelen en eenheden van brandweer, politie, GHOR, Defensie en het ministerie van BZK. Het LOCC is namens de minister van BZK het bestuurlijk aanspreekpunt;
- 4 het adviseren over de mono- en multidisciplinaire inzet van mensen, middelen en eenheden van brandweer, politie, GHOR en Defensie.

Ter voorbereiding op deze taken richt het LOCC zich op:

- 1 het opstellen en actueel houden van overzichten van mensen, middelen en expertise, gevraagde en geleverde bijstand en steunverlening;

- 2 het maken van overzichten van evenementen waarbij de disciplines meer dan normale inzet moeten plegen;
- 3 het zich in kwalitatieve zin voorbereiden op opschalingen (d.m.v. het oefenen van de eigen medewerkers);
- 4 planvorming in de preparatiefase.

Mandaat

Het hoofd LOCC is, voor zover passend binnen de mandaatregeling DCV, gemandateerd om namens de Minister van BZK de hierboven beschreven taken te uit te voeren.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

J.W. Remkes

6 ■ **Convenant inzake inschakeling ■ RTV N-H bij rampen**

De provincie Noord-Holland, gevestigd Dreef 3 te Haarlem, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de commissaris van de Koningin, de heer H.C.J.L. Borghouts;

De gemeenten in de provincie Noord-Holland, vertegenwoordigd door de voorzitters van de veiligheidsregio's i.o.;

en

de Stichting RTV N-H, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de algemeen directeur van genoemde omroep, heer G. R. Zaal, hierna te noemen RTV N-H;

overwegende,

dat op grond van artikel 173 van de Mediawet en het Besluit van 23 juni 1988, houdende regelen ter uitvoering van artikel 173 van Mediawet door of vanwege de minister-president, minister van Algemene Zaken, in geval van een dreigend gevaar voor de openbare veiligheid of de volksgezondheid of in andere buitengewone omstandigheden, de uitzending van een programma van de regionale omroepinstelling kan worden onderbroken ten einde hem of een door hem aan te wijzen autoriteit in staat te stellen een voor het publiek bestemde dringende mededeling te doen, die noodzakelijk is in het algemeen belang;

dat het daarenboven gewenst is dat de Commissaris van de Koningin of een burgemeester van een gemeente die deel uitmaakt van dit convenant, in vorengenoemde omstandigheden ook zonder tussenkomst van de minister-president, minister van Algemene Zaken, van de regionale omroepinstelling gebruik kan maken voor het doen van een voor de bevolking dringende mededeling, die noodzakelijk is in het algemeen belang;

dat RTV N-H in staat is om op basis van continue beschikbaarheid desgevraagd vorenbedoelde dringende mededelingen voor de bevolking te doen uitzenden:

zijn overeengekomen als volgt:

Paragraaf 1 Begripsbepalingen

Artikel 1

In dit convenant wordt verstaan onder:

- a Bijzondere omstandigheden:
omstandigheden met gevaar of dreigend gevaar voor openbare veiligheid of de volksgezondheid of andere buitengewone omstandigheden;
- b Burgemeester:
de burgemeester van de gemeente die deel uitmaakt van dit convenant;
- c Calamiteit:
een gebeurtenis waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan of dreigt te ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad;
- d Calamiteitenzender:
radiozender van RTV N-H welke permanent beschikbaar is om bij rampen een boodschap van het bevoegd gezag aan de bevolking onverwijld en onverkort via de hun ter beschikking staande middelen uit te zenden;
- e Commissaris:
de commissaris van de Koningin in de Provincie Noord-Holland;
- f Meldkamer:
de regionale meldkamer van de brandweer, dan wel de gecombineerde meldkamer van de hulpverleningsdiensten van de regio;
- g Mededeling:
een bericht via de radio, tekstbalk op tv en teletekst van de commissaris of de burgemeester aan de bevolking in bijzondere omstandigheden, bedoeld onder a., die noodzakelijk is in het algemeen belang. Deze mededeling kan de vorm hebben van een instructie aan de bevolking;
- h Minister-president:
de minister-president, minister van Algemene Zaken, of vanwege deze de hoofddirecteur van de Rijksvoorlichtingsdienst;
- i Operationeel Leider
de regionale functionaris, (zoals genoemd in de Wet rampen en zware ongevallen) van de brandweer, politie of geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen in het Regionaal Operationeel Team (onderdeel van het Regionaal Coördinatie Centrum) die door de burgemeester is aangewezen om de operationele leiding uit te oefenen bij (dreigende) zware ongevallen, rampen, crises of calamiteiten;

- j Operationele leiding
de bevoegdheid in opdracht van de burgemeester bindende aanwijzingen te geven aan commandanten/hoofden van de bij de rampenbestrijding samenwerkende zelfstandige diensten, zonder daarbij te treden in de bevoegdheden van de commandanten/hoofden van diensten;
- k Radioprogramma:
een programma met woord- en tooninhoud dat wordt uitgezonden naar het algemene publiek;
- l Studio's:
de studio's met toebehoren die eigendom zijn van RTV N-H. Deze worden centraal aangestuurd vanuit de studio Amsterdam.
- m Tekstbalk op tv:
tekstbalk op de zender van RTV N-H waarin geautoriseerde berichten verschijnen onder in beeld.

Paragraaf 2 Algemeen

Artikel 2

- 1 Partijen stellen elkaar zo vroeg en zo volledig mogelijk op de hoogte van hetgeen voor de uitvoering van dit convenant van belang kan zijn;
- 2 In het bijzonder stelt RTV N-H meldkamers onmiddellijk ervan op de hoogte zodra er sprake is van een situatie, waarin de goede uitvoering van dit convenant niet meer mogelijk is of zodra een zodanige situatie dreigt. Dit zal onder meer het geval zijn indien de mogelijkheid om onmiddellijk, na een daartoe strekkend verzoek van of namens de commissaris of de burgemeester, een mededeling te doen uitzenden niet meer is gegarandeerd.

Paragraaf 3 Voorbereiding

Artikel 3

Indien de commissaris of de burgemeester dan wel diens gemandateerden het doen van een mededeling voor de bevolking noodzakelijk acht, maakt hij in alle gevallen in ieder geval gebruik van de zenddiensten van RTV N-H.

Artikel 4

De commissaris dan wel de burgemeester en RTV N-H zijn conform geldende wet- en regelgeving ieder voor hun deel verantwoordelijk voor de voorbereiding van de mededeling en het uitzenden hiervan.

Artikel 5

De procedure berichtgeving rampenzender RTV N-H bij calamiteiten is als bijlage 1 bij dit convenant gevoegd en maakt onlosmakelijk onderdeel uit van het convenant. De commissaris, burgemeester en RTV N-H zijn gerechtigd de procedureregels in onderling overleg te wijzigen. Een wijziging zal worden opgenomen als appendix bij bijlage 1 en maakt na parafering door partijen onlosmakelijk onderdeel uit van het convenant.

Paragraaf 4 Uitvoering

Artikel 6

Een mededeling wordt door RTV N-H onverwijld en onverkort uitgezonden. Zij onderbreekt daartoe haar programma dan wel activeert daartoe haar zender. Zij mandateert de regionale brandweren om daartoe bij calamiteiten in te breken op de radio en tv zender.

Artikel 7

De commissaris, de burgemeester of diens gemandateerden stelt RTV N-H zo mogelijk vroegtijdig op de hoogte van zijn/haar wens tot het uitzenden van een mededeling.

Artikel 8

Het uitzenden van de mededeling wordt steeds voorafgegaan door een door RTV N-H verzorgde beeld- of geluids aankondiging waaruit blijkt van wie de mededeling afkomstig is.

Artikel 9

RTV N-H ziet erop toe dat de geautoriseerde mededeling via radio en tekst balk via de eigen TV zender wordt uitgezonden.

Artikel 10

RTV N-H stelt teletekstpagina's ter beschikking aan de gemeenten waarop de gemeenten aanvullende informatie kunnen plaatsen.

Artikel 11

- 1 Indien RTV N-H gehouden is om op eenzelfde tijdstip of binnen eenzelfde periode zowel uitvoering te geven aan het Besluit, bedoeld in artikel 173 van de Mediawet, als aan het doen uitzenden van een mededeling van de commissaris of de burgemeester op grond van dit convenant, stelt zij hem/haar daarvan op de hoogte onder vermelding van de berichten die op grond van het besluit moeten worden verstrekt en met het verzoek om nadere aanwijzingen.
- 2 Zolang nadere aanwijzingen, bedoeld in het eerste lid, niet zijn ontvangen, geeft RTV N-H uitsluitend uitvoering aan het Besluit van 23 juni 1988, houdende regelen ter uitvoering van artikel 173 van de Mediawet.

Artikel 12

Dit convenant laat het gebruik van andere middelen dan de radio, tekstbalk en teletekst via RTV N-H, om burgers te informeren onverlet.

Paragraaf 5 Instructie en oefeningen

Artikel 13

De medewerkers van de meldkamers en de betreffende medewerkers van RTV-NH worden door hun werkgever geïnstrueerd over de werkwijze van dit convenant.

Artikel 14

In elke veiligheidsregio vindt eenmaal per jaar een technische oefening plaats.

Artikel 15

Eenmaal per jaar wordt het rechtstreeks inbreken op de radio en tv zender getest in een grootschalige multidisciplinaire oefening door een veiligheidsregio.

Paragraaf 6 Wijzigingen en beheer

Artikel 16

Aanvullingen en/of wijzigingen van het convenant dienen door partijen schriftelijk te worden overeengekomen. Aanvullingen en/of wijzigingen worden door middel van een Appendix aan het convenant gevoegd en maken na ondertekening door partijen onlosmakelijk onderdeel uit van het convenant.

Artikel 17

Indien zich gedurende de looptijd van het convenant onvoorziene omstandigheden voordoen, zoals veranderingen in wet en regelgeving, zullen de partijen gezamenlijk besluiten hoe met de gewijzigde omstandigheden zal worden omgegaan.

Paragraaf 7 Slotbepalingen

Artikel 18

Dit convenant treedt in werking op 28 september 2006 en wordt aangegaan voor de duur van 5 jaar en eindigt van rechtswege. De provincie zal jaarlijks het initiatief nemen om het convenant te evalueren.

Aldus overeengekomen en in tweevoud getekend te Amsterdam, 28 september 2006

De provincie Noord-Holland
Namens deze,
de heer H.C.J.L. Borghouts

De Stichting RTV Noord-Holland
Namens deze,
de heer G.R. Zaal

De veiligheidsregio i.o. Amsterdam en omstreken
Namens deze,
de heer M.J. Cohen

De veiligheidsregio i.o. Gooi en Vechtstreek
Namens deze,
de heer E.C. Bakker

De veiligheidsregio i.o. Kennemerland
Namens deze,
de heer B.B. Schneiders

De veiligheidsregio i.o. Noord-Holland Noord
Namens deze,
Mevrouw G.H. Faber

De veiligheidsregio i.o. Zaanstreek Waterland
Namens deze,
mevrouw A.G.M. van de Vondervoort

Toelichting/aanvulling op het convenant

Doelstelling convenant

Het doel van het convenant is het informeren van de bevolking via RTV N-H binnen enkele minuten nadat de bevolking door middel van de sirene of anderszins is gewaarschuwd, dan wel het informeren van de bevolking in andere bijzondere omstandigheden.

Inschakelen middelen informeren bevolking

Het voorliggende convenant richt zich op de inschakeling van de radio, tekstbalk op TV van RTV N-H als middelen om de bevolking te informeren. Teletekstpagina's van RTV N-H worden beschikbaar gesteld om eveneens informatie te geven. Er zijn ook andere middelen waarmee bevolking snel gewaarschuwd kan worden, bv via een kabelonderbrekingssysteem en sms berichten. Het toepassen van deze middelen wordt door dit convenant niet belemmerd.

Juridische context

Op grond van artikel 173 van de Mediawet [en het daarbij horend Koninklijk Besluit van 23 juni 1988 (Stb. 1998, 610)] heeft de minister-president de bevoegdheid in crisissituaties zendtijd te vorderen van een nationale en of een regionale zender. De minister-president kan ook burgemeesters of commissarissen van de Koningin in staat stellen zendtijd te vorderen.

Uit een toelichting op het Koninklijk Besluit blijkt dat burgemeesters of commissarissen van de Koningin ook zelf de mogelijkheid kunnen benutten om zendtijd te vorderen. Daarnaast is het mogelijk, zo blijkt uit diezelfde toelichting, dat zij zelf afspraken maken met de betreffende regionale omroep voor het ter beschikking stellen van de zender voor het uitzenden van berichten. Het convenant voor de calamiteitenzender is binnen dat kader tot stand gekomen.

Omdat in het uitvoeringsbesluit ex artikel 173 Mediawet bevoegdheden rechtstreeks worden toegekend aan de burgemeesters en commissarissen van de Koningin, kan uit dat feit voor hen de bevoegdheid worden afgeleid om *zelfstandig* een convenant te sluiten met de regionale omroep. Besluitvorming door het college van burgemeester en wethouders (dan wel Gedeputeerde Staten) is niet noodzakelijk.

Calamiteitenzender en vrije nieuwsgaring

Dit convenant geeft de burgemeester en de commissaris de bevoegdheid om in crisissituaties berichten uit te zenden via radio en tv-tekstbalk van de regionale omroep. De omroep heeft daarbij de plicht voor de kijker/luisteraar duidelijk aan te geven dat het gaat om een mededeling van de burgemeester of commissaris. Daarnaast blijft de regionale omroep zijn journalistieke taak uitoefenen. De burgemeester of commissaris kan niet op grond van dit convenant de gehele omroep 'overnemen', dan wel de uitzending (vooraf) controleren. Dat zou immers in strijd zijn met de vrijheid van drukpers, zoals omschreven in artikel 7 van de Grondwet.

De verplichting mededelingen van de burgemeester of commissaris uit te zenden levert de regionale omroep geen voorrangspositie op bij de vrije nieuwsgaring. Daar staat tegenover dat het voorlichtingsteam van de gemeente tijdens een crisissituatie er verstandig aan doet de regionale pers *in het algemeen* als een bijzondere categorie te behandelen.

Procedure berichtgeving Rampenzender RTV N-H bij calamiteiten

Paragraaf 1 Activeren sirenes en standaard berichtgeving

Uitgangssituatie

In deze procedure wordt de term operationele leiding veelvuldig gebruikt. De concrete vertaling naar betreffende functionaris(sen) vindt volgens afzonderlijke regionale organisatie- en mandateringsafspraken plaats. Dit geldt ook voor het moment en de wijze waarop het bevoegd gezag de activering sanctioneert.

Procedure

- De operationele leiding bepaald in overleg met de WVD deskundige welke sirene('s) en welke van nader te noemen standaard berichten van toepassing zijn.
- De medewerker meldkamer activeert de betreffende sirene en het betreffende gekozen standaardbericht, conform de gebruiksinstructie in de betreffende meldkamer en legt het tijdstip hiervan vast.
- Met het activeren van het standaard bericht wordt automatisch de piketmedewerker van RTV N-H gealarmeerd.
- De piketmedewerker RTV N-H neemt per direct c.q. bij aankomst op de studio contact op met de betreffende meldkamer van waar de opdracht is gegeven (via **noodnet**).
- De meldkamer controleert of het standaardbericht binnen 5 minuten op de radio en de televisie (tekstbalk Nederlands en Engels) door RTV N-H wordt uitgezonden.
 - Indien het standaardbericht niet wordt uitgezonden wordt de activering van het standaardbericht vanuit de meldkamer herhaald. Tevens wordt RTV N-H telefonisch door de medewerker van de meldkamer benaderd met het verzoek het automatisch geactiveerde standaardbericht uit te zenden. Dit contact is slechts mogelijk indien de studio van RTV N-H bemenst is.
 - Indien er geen contact met de studio van RTV N-H mogelijk is wordt de piketmedewerker van RTV N-H opgeroepen. Aan de piketmedewerker wordt verzocht zo spoedig mogelijk de uitzending van het betreffende bericht te verzorgen. Bereikbaarheid piketmedewerker:
 - **(telefoon studio binnen uitzenduren)**
Nationaal Noodnet 29236 (studio)
semafoonnummer
- De opdracht voor de geautomatiseerde uitzending wordt door de Operationele leiding binnen 48 uur per fax aan RTV N-H bevestigd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een bij het convenant vastgesteld standaard faxbericht.
- Het standaardbericht wordt voortdurend herhaald tot hierover nadere afstemming heeft plaatsgevonden tussen de Operationele Leiding en RTV N-H.
- De operationele leiding markeert een tijdstip waarop de overgang tussen standaard berichtgeving en de reguliere berichtgeving wordt vastgelegd. Het uit doen gaan van het bericht "Einde Alarm" zou een dergelijk tijdstip kunnen zijn.
- De meldkamer ziet er op toe dat op het juiste tijdstip het bericht "Einde Alarm" aan RTV N-H wordt gegeven. De opdracht aan de meldkamer voor het doen uitgaan van dit bericht wordt gegeven door de Operationele Leiding.
- Indien de opdracht voor het uitzenden van een radiob bericht en de weergave van de tekstbalk op televisie ten onrechte is gegeven (door een bedieningsfout of door een ten onrechte gegeven opdracht) wordt zo spoedig mogelijk het standaard bericht 'loos/vals alarm' geactiveerd.

Standaard berichten

1 *Alarm Gifwolk*

“Nu volgt een officiële mededeling van de overheid”

Als op dit moment bij u de sirene gaat doe dan het volgende:

- 1 Blijf binnen
- 2 Sluit deuren, ramen en maak ventilatieroosters dicht
- 3 Zet ventilatie af
- 4 Telefoon niet, voorkom zo overbelasting
- 5 Wacht instructie en informatie af
- 6 Blijf luisteren of kijken naar Radio TV Noord-Holland (RTV N-H)

“Tot zover deze officiële mededeling, blijf luisteren voor meer informatie”

2 *Alarm Explosie*

“Nu volgt een officiële mededeling van de overheid”

Als op dit moment bij u de sirene gaat doe dan het volgende:

- 1 Blijf binnen
- 2 Sluit ramen en deuren
- 3 Sluit gordijnen, lamellen etc. (ivm rondvliegend glas)
- 4 Sluit gas af en doof waakvlammen en vuur
- 5 Blijf vervolgens weg van ramen en zoek dekking binnenshuis
- 6 Telefoon niet, voorkom zo overbelasting
- 7 Wacht instructie en informatie af
- 8 Blijf luisteren of kijken naar Radio TV Noord-Holland (RTV N-H)

“Tot zover deze officiële mededeling, blijf luisteren voor meer informatie”

3 *Loos/Vals alarm*

“Nu volgt een officiële mededeling van de overheid”

- 1 Het zojuist gegeven alarm is een loos alarm
- 2 Er is geen sprake van gevaar
- 3 U kunt u normale bezigheden hervatten
- 4 De storing zal zo spoedig mogelijk worden opgeheven

“Tot zover deze officiële mededeling, blijf luisteren voor meer informatie”

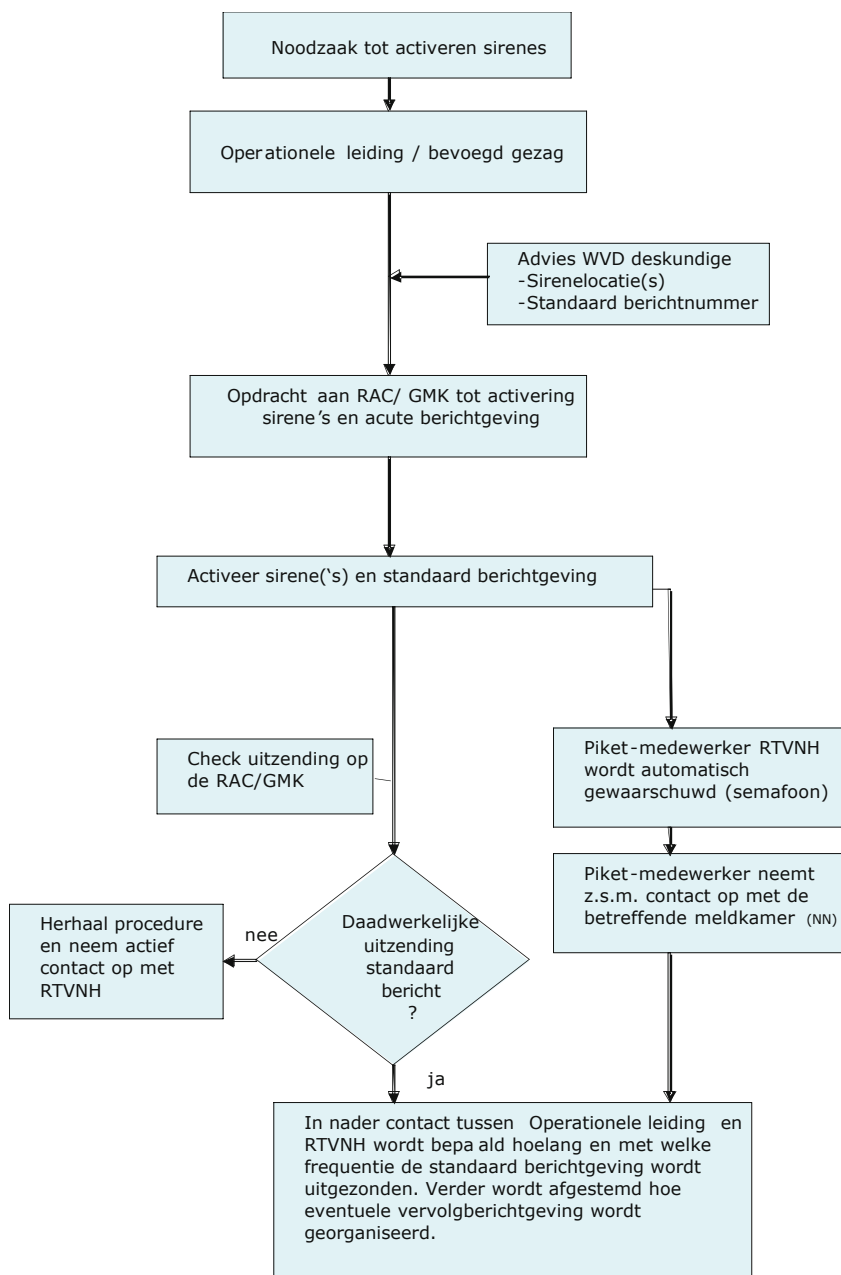
4 Einde Alarm

“Nu volgt een officiële mededeling van de overheid”

- 1 Ventileer uw woning, bedrijf
- 2 Ga niet direct telefoneren, voorkom zo overbelasting
- 3 Ga niet kijken naar het incident, voorkom zo opstopping
- 4 Luister of kijk naar Radio TV Noord-Holland (RTV N-H)

“Tot zover deze officiële mededeling, blijf luisteren voor meer informatie”

Stroomschema

Paragraaf 2 Instructies en oefenen

- De medewerkers van de meldkamers en de betreffende medewerkers van RTV N-H, alsmede de overige functionarissen betrokken bij de rampenbestrijding, worden door hun werkgever geïnstrueerd over de werkwijze van dit convenant.
- Wijzigingen van procedures en modellen worden na ontvangst door de betreffende verantwoordelijken direct aan de genoemde medewerkers ter beschikking gesteld.
- Vijf maal per jaar vindt er een technische systeemtest plaats. Tijdens deze check wordt de techniek en bediening van de installatie getest. Door de meldkamer wordt het automatisch verzenden van een standaard bericht feitelijk uitgevoerd. Door RTV N-H wordt feitelijk een scroll in beeld gebracht en een radiobericht uitgezonden. Bij deze berichten wordt duidelijk aangegeven dat het een test betreft. Deze systeemtest vindt zo veel mogelijk plaats tussen 02:00 uur en 05:00 uur. Iedere meldkamer moet minimaal eenmaal per jaar in samenwerking met RTVNH deze systeemtest uitvoeren.
- De systeemtest wordt georganiseerd door de regionale (multidisciplinaire) oefenleiding, verantwoordelijk voor oefeningen in het kader van de rampenbestrijding.
- De regionale (multidisciplinaire) oefenleiding van de regio waarvan de meldkamer in de test wordt betrokken, evalueert de oefening.
- De evaluatie van de oefening wordt aan de vertegenwoordiger van de Commissaris, medewerkers van de meldkamers en de betreffende medewerkers van RTV N- H, alsmede de overige functionarissen betrokken bij de rampenbestrijding, ter beschikking gesteld. De evaluatie van de oefening wordt teruggekoppeld met de Commandant van de Regionale Brandweer. Laatstgenoemde is ambtelijk verantwoordelijk voor het brandweerproces “Waarschuwen van de bevolking”.
- De systeemtest wordt elk jaar bij toerbeurt door een andere regio geïntegreerd in een regionale grootschalige of stafoefening.
De betrokkenheid van RTV N-H bij deze oefeningen dient ruime tijd voorafgaande aan de oefening te zijn afgestemd.

Paragraaf 3 Gebruik RTVNH anders dan via standaard berichten

- De burgemeester en Commissaris zijn gerechtigd om opdracht te geven aan RTV N-H om een bericht uit te laten zenden (hierna te noemen: de opdrachtgever).
- Door of namens de opdrachtgever wordt contact opgenomen met RTV N-H:
 - De studio is bereikbaar op noodnet nummer 29236
 - De piketmedewerker RTV N-H is bereikbaar op semafoonnummer . (buiten uitzendingen of b.g.g. telefoon)
- De volgende gegevens worden aan RTVNH doorgegeven:
 - onder vermelding van zijn/haar functie wordt aangegeven dat er sprake is van een calamiteit en dat gebruik gemaakt wordt van RTV N-H in de functie van rampenzender anders dan door middel van standaard berichten.
 - er wordt vermeldt of het bericht door de opdrachtgever zelf of door de presentator van RTV N-H ten gehore wordt gebracht.
 - aangegeven wordt of, en zo ja met welke frequentie en voor welke duur, het bericht door RTV N-H herhaald moet worden.
 - de opdrachtgever geeft aan of een bericht in andere talen uitgezonden moet worden. In dat geval verzorgt de opdrachtgever de vertaling van het bericht.

- RTVN-H neemt ter verificatie van de opdracht per omgaande contact op met de betreffende gemeente/provincie via het noodnet.
- RTV N-H draagt zorg voor het uitzenden van het bericht waarvoor opdracht is gegeven. Het bericht wordt in ieder geval via de radio uitgezonden. De uitzending wordt zo spoedig mogelijk gerealiseerd.
- De uitzending van het bericht wordt voorafgegaan door de melding:
“Nu volgt een officiële mededeling van de overheid”
- De uitzending wordt afgesloten met:
“Tot zover deze officiële mededeling, blijf luisteren voor meer informatie”
- De opdracht voor de uitzending wordt door de opdrachtgever binnen 48 uur per fax aan RTV N-H bevestigd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een bij het convenant vastgesteld standaard faxbericht.